НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою
Інституту обдарованої дитини
НАПН України
19 січня 2026 р.
протокол № 1
Директор
_____ Максим ГАЛЬЧЕНКО

ЗВІТ
ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ
ІНСТИТУТУ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ
НАПН УКРАЇНИ

за 2025 рік

Київ–2026

Зміст

ЧАСТИНА І.....5
І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВИ.....5
І.1. Діяльність в умовах воєнного стану……..13
ІІ. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....31
ІІ.2. Фундаментальні наукові дослідження.....31
ІІ.3. Прикладні наукові дослідження.....40
ІІ.4. Публікації.....69
ІІ.5. Найвагоміші результати наукових досліджень та/або діяльності установи 70
ІІІ. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....71
IV. УПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....73
V. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ.....76
VI. ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ.....79
VII. ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ.....109
VII.1. Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти та наукового ступеня докора наук.....112
VIII. НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ.....113
VIII.1. Науково-інформаційна діяльність та зв'язки з громадськістю.....113
VIII.2. Інформаційно-комунікаційні технології в діяльності установи, закладу 115
IX. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО.....115
X. РОБОТА ВЧЕНОЇ РАДИ.....121
XI. ДІЯЛЬНІСТЬ РАДИ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ.....122
XII. КАДРИ.....122
XIII. ФІНАНСУВАННЯ. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....123
XIV. ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАПН УКРАЇНИ.....124
XV. ВИСНОВКИ.....127
XVI. СПИСОК ОСНОВНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ.....136
ДОДАТКИ. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВИ.....158

Таблиця І.1.1. Членство вчених інституту в агентствах, експертних радах, комісіях, комітетах, робочих групах тощо.....158

Таблиця І.1.2. Членство вчених інституту у редакційних колегіях наукових періодичних видань.....161

Таблиця І.2.1. Рецензування рукописів видавничої продукції (друкованих та електронних видань) для рекомендації їх до публікації (друку).....164

Таблиця І.2.2.Рецензування рукописів статей для наукових періодичних видань 165

Таблиця І.3.1.Експертиза законодавчих і нормативно-правових документів.....166

Таблиця І.3.2. Науково-методична експертиза навчальної літератури, засобів навчання і навчального обладнання для надання грифів і свідоцтв Міністерства освіти і науки України.....166

Таблиця І.3.3.Експертиза дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук (доктора філософії) та доктора наук.....167

Таблиця І.4. Інформація про висвітлення результатів діяльності інституту в інформаційному науково-освітньому просторі.....167

Таблиця І.5.Інформація про представлення установи, закладу в Електронній бібліотеці НАПН України.....168

Таблиця ІІ.1. Виконання наукових досліджень у 2025 році (одиниць).....168

Таблиця ІІ.4.1 Продукція, підготовлена/опублікована за завершеними у 2025 році прикладними дослідженнями (частина 1).....170

Таблиця ІІ.4.2. Продукція, опублікована за завершеними у 2025 році прикладними дослідженнями (частина ІІ: статті).....173

Таблиця ІІ.4.3. Продукція, опублікована за завершеними у 2025 році прикладними дослідженнями (частина ІІІ: тези доповідей).....175

Таблиця ІІ.4.4. Наукові результати прикладних досліджень, завершених у 2025 році (частина 1, кількісні показники).....176

Таблиця ІІ.4.5. Наукові результати прикладних досліджень, завершених у 2025 році (частина 2).....176

Таблиця ІІ.4.6. Продукція, підготовлена за завершеними у 2025 р. прикладними науковими дослідженнями.....178

Таблиця ІІ.5.1. Продукція, підготовлена/опублікована в ході виконання наукових досліджень у 2025 році (одиниць) (частина 1).....179

Таблиця ІІ.5.2. Продукція, опублікована в ході виконання наукових досліджень у 2025 році (частина ІІ: статті).....180

Таблиця ІІ.5.3 Продукція, опублікована в ході виконання наукових досліджень у 2025 році (частина ІІІ: тези доповідей).....186

Таблиця ІІ.6.....188

Таблиця ІІ.7. Відомості щодо результатів створення та використання об’єктів права інтелектуальної власності.....190

Таблиця ІІІ.1. Кількісна характеристика експериментів Інституту обдарованої дитини НАПН України.....192

Таблиця ІІІ.2. Загальна характеристика експериментів за їх рівнями.....193

Таблиця IV.1. Упровадження результатів наукових досліджень.....194

Таблиця IV.2 Упровадження результатів наукових досліджень за видами продукції (одиниць).....196

Таблиця IV.3. Динаміка впровадження результатів наукових досліджень.....196

Таблиця V.1. Наукові періодичні видання, засновником або співзасновником яких є Інститут обдарованої дитини НАПН України.....199

Таблиця VI.1. Організація та проведення науково-практичних масових заходів (одиниць).....208
Таблиця VI.2. Участь у науково-практичних масових заходах (одиниць).....209
Таблиця VII.1.1. Підготовка здобувачів наукового ступеня доктора наук.....210
Таблиця VII.1.2. Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (випуск аспірантів).....211
Таблиця VII.1.3. Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (прийом аспірантів).....212
Таблиця VII.1.4. Працевлаштування аспірантів та докторантів установи, які навчалися за державним замовленням.....213
Таблиця VII.1.5. Відомості про підготовку аспірантів та докторантів з числа іноземців та осіб без громадянства.....213
Таблиця VII.1.6. Впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу у підготовці наукових і науково-педагогічних кадрів установи.....214
Таблиця XII.I. Кількісний і якісний склад наукових працівників установи.....215
Таблиця XII.2. Дані про професійні кваліфікації наукових працівників установи 216
ЧАСТИНА II. АНОТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК. НАУКОВИХ РОЗРОБОК, РЕКОМЕНДОВАНИХ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ.....217

ЧАСТИНА І.
І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВИ

У звітному році Інститут обдарованої дитини НАПН України спрямував свою роботу на виконання завдань, які визначені метою його діяльності як єдиної спеціалізованої установи в Україні, яка досліджує феномен дитячої обдарованості та розробляє науково-методичне забезпечення системи виявлення, розвитку, супроводу та підтримки обдарованих дітей і молоді.

Діяльність інституту здійснювалася відповідно до регламенту та плану роботи НАПН України на 2025 рік, плану роботи інституту на 2025 рік, завдань тематичного плану наукових досліджень і була спрямована на вирішення наукових та організаційних завдань, що пов'язані з: розробкою практичних рекомендацій для психологів та педагогічних працівників закладів загальної середньої та позашкільної освіти щодо діагностики психологічних ресурсів і чинників розвитку обдарованої особистості в умовах воєнного стану та освітньої нестабільності; експериментальною перевіркою ефективності форм, методів і педагогічних технологій розвитку креативності обдарованої учнівської молоді в умовах реалізації STEM/STEAM-освіти у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування; розробленням науково-методичних рекомендацій з реалізації STEM/STEAM-освіти та міждисциплінарних підходів у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування; узагальненням науково-методичних засад розвитку наукового мислення обдарованих учнів в інформаційно-освітньому середовищі Малої академії наук України; узагальненням науково-методичних засад реалізації змісту середньої та позашкільної спеціалізованої освіти наукового спрямування шляхом упровадження сучасних моделей наукової освіти; узагальненням науково-методичних засад розвитку та реалізації особистісного, соціального й інтелектуального потенціалу обдарованих учнів у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування.

В Інституті обдарованої дитини НАПН України працює 72 особи, з яких 42 – штатні працівники, 26 – сумісників та 4 – внутрішні сумісників. Наукових працівників – 50 осіб, з яких за основним місцем роботи – 30 осіб. У складі Інституту працюють два члени-кореспонденти НАПН України. Один науковий співробітник має почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України». Три наукові співробітники є «Відмінниками освіти України», чотири наукові співробітники – «Лауреатами Державної премії України в галузі освіти», двоє наукових співробітників – «Лауреатами Державної премії України в галузі науки і техніки». Серед наукових працівників Інституту 10 осіб мають науковий ступінь доктора наук, 22 – науковий ступінь кандидата наук. За звітний період два наукових співробітника успішно захистили дисертацію та отримали диплом доктора філософії.

У 2025 році було завершено виконання одного прикладного наукового дослідження.

За результатами виконання наукового дослідження ***«Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти»*** отримано такі наукові результати: здійснено комплексний аналіз філософських, психолого-педагогічних та освітніх засад становлення і розвитку спеціалізованої освіти наукового спрямування; проаналізовано вітчизняний і зарубіжний досвід упровадження моделей наукової освіти в умовах трансформації освітніх систем, цифровізації та воєнних викликів; уточнено сутність і зміст поняття «спеціалізована освіта наукового спрямування» та її роль у формуванні дослідницької компетентності учнівської молоді; визначено функціонально-рівневі характеристики освітніх моделей наукової освіти та критерії їх відбору для впровадження в закладах загальної середньої та позашкільної освіти.

Теоретично обґрунтовано та систематизовано перспективні моделі наукової освіти, зокрема модель «Філософський діалог», модель дослідницького навчання 5E (Inquiry-Based Learning) та модель залучення учнів до публікаційної діяльності; визначено їх дидактичний потенціал у розвитку критичного мислення, дослідницьких умінь, академічної грамотності та наукової культури здобувачів освіти. Розроблено загальну методику впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування, що передбачає поетапну підготовку педагогів, організацію освітнього середовища, апробацію моделей та оцінювання результатів їх упровадження.

Проведено моніторинг готовності закладів загальної середньої та позашкільної освіти до впровадження наукової освіти, виявлено основні ресурсні можливості та обмеження (кадрові, методичні, організаційні, фінансові), а також узагальнено вплив воєнних чинників на розвиток спеціалізованої освіти наукового спрямування. Визначено педагогічні умови ефективного впровадження освітніх моделей, зокрема значущість психологічно безпечного освітнього середовища, підготовки педагогів до фасилітативної та менторської діяльності, розвитку цифрової інфраструктури та партнерської взаємодії з науковими установами.

Підготовлено та видано методичний посібник «Моделі наукової освіти для забезпечення відновлення та модернізації України», а також розроблено практичні рекомендації для педагогічних працівників закладів загальної середньої та позашкільної освіти щодо впровадження моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування. Підготовлено та надруковано наукові праці в межах наукової теми у виданнях, що індексуються у Web of Science Core Collection (4 статті), у виданнях, які внесені до Переліку наукових фахових видань України (29 статей), у колективних монографіях та зарубіжних виданнях (8 статей), у матеріалах науково-практичних заходів (35 статті) та в інших виданнях (2 статті), загалом – 78 наукових праць.

У звітному році розпочато виконання прикладного наукового дослідження **«*Науково-методичні засади діагностики психологічних ресурсів розвитку обдарованості учнів ліцею*».** На першому етапі виконання дослідження з’ясовано стан проблеми діагностики психологічних ресурсів

розвитку обдарованості учнів в умовах сучасних соціально-економічних і безпекових викликів на основі аналізу вітчизняних і зарубіжних наукових джерел, нормативно-правового забезпечення та сучасних психолого-педагогічних підходів. Обґрунтовано актуальність ресурсологічного підходу як методологічної основи вивчення обдарованості в умовах воєнного стресу, нестабільності освітнього середовища та зростання психоемоційного навантаження на здобувачів освіти, а також визначено його потенціал у збереженні й розвитку обдарованості як стратегічного ресурсу людського капіталу. У ході дослідження проаналізовано провідні теоретичні моделі обдарованості, психологічної ресурсності та резильєнтності, зокрема концепції здібностей, копінг-поведінки, часової перспективи, ціннісних орієнтацій і саморегуляції, що дало змогу обґрунтувати необхідність комплексної діагностики психологічних ресурсів обдарованої особистості. Визначено та концептуалізовано психологічні ресурси розвитку обдарованості як інтегративну систему когнітивних, емоційних, мотиваційних, ціннісних і поведінкових чинників, що забезпечують адаптацію, успішність навчальної діяльності та готовність до самореалізації. Значну увагу приділено аналізу впливу воєнного стресу на психологічний стан обдарованої учнівської молоді, зокрема трансформації ціннісних орієнтацій, часових перспектив і копінг-стратегій. Подальша реалізація дослідження передбачає розробку науково-методичних рекомендацій для психолого-педагогічного супроводу обдарованих учнів, орієнтованих на практичну діяльність психологів і педагогів, з урахуванням специфіки роботи з обдарованою учнівською молоддю в кризових та посткризових умовах.

У межах дослідження підготовлено та надруковано наукові публікації у фахових виданнях України категорії «Б» (8 статей) і в матеріалах науково-практичних та науково-комунікативних заходів (18 публікацій). Загальна кількість публікацій становить 26 наукових праць.

У звітному році розпочато виконання прикладного наукового дослідження **«*Науково-методичне забезпечення STEM/STEAM-освіти у розвитку креативності здобувачів спеціалізованої освіти наукового спрямування*».** На першому, інформаційно-аналітичному етапі виконання дослідження з’ясовано стан проблеми розвитку креативності здобувачів спеціалізованої освіти наукового спрямування в умовах реалізації STEM/STEAM-освіти на основі аналізу вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду, нормативно-правової бази та сучасних наукових підходів. Обґрунтовано актуальність міждисциплінарного STEM/STEAM-підходу як відповіді на сучасні соціально-економічні виклики та потреби відновлення й інноваційного розвитку освіти України, а також визначено його потенціал у формуванні креативності як ключової компетентності XXI століття. У ході дослідження проаналізовано провідні теоретичні моделі обдарованості та креативності, зокрема концепції дивергентного мислення, компонентну теорію креативності, підходи латерального мислення, а також системну модель Актотопу, що дало змогу обґрунтувати трансформацію освітнього середовища спеціалізованих закладів наукового спрямування у простір активної творчої дії.

Визначено та концептуалізовано поняття «наукова креативність» як інтегративну характеристику дослідницької, інженерної та винахідницької діяльності здобувачів освіти. Значну увагу приділено аналізу ролі цифрових технологій і штучного інтелекту у стимулюванні дивергентного мислення, візуалізації ідей, зниженні когнітивного навантаження та розширенні можливостей проєктно-дослідницької діяльності в STEM/STEAM-освіті. Досліджено інклюзивний потенціал STEM/STEAM-підходів, що забезпечують корекційно-розвивальну підтримку та соціалізацію здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. Узагальнені результати І етапу створили теоретико-методологічне підґрунтя для подальшої розробки методики розвитку креативності, її експериментальної перевірки та підготовки фахівців до реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування.

У межах дослідження визначено терміни підготовки та подання матеріалів до запланованої монографії за тематикою роботи, а також підготовлено та надруковано наукові публікації у фахових виданнях України категорії «Б» (14 статей) і матеріалах науково-практичних та науково-комунікативних заходів (27 публікацій), загальна кількість яких становить 41 наукових праць.

У звітному році розпочато виконання прикладного наукового дослідження «***Розвиток наукового мислення обдарованих учнів в інформаційно-освітньому середовищі малої академії наук україни*».** У процесі реалізації першого, аналітико-теоретичного етапу дослідження здійснено комплексний аналіз сучасних вітчизняних і зарубіжних наукових підходів до проблеми розвитку наукового мислення обдарованих учнів, а також нормативно-правових і програмних засад функціонування системи Малої академії наук України. Уточнено зміст поняття «наукове мислення обдарованих учнів» як інтегративної інтелектуальної характеристики, що поєднує аналітичні, дослідницькі, рефлексивні та творчі компоненти й формується в умовах спеціально організованого інформаційно-освітнього середовища. Обґрунтовано структуру наукового мислення, визначено його основні компоненти, показники та рівні сформованості, а також охарактеризовано педагогічні умови його розвитку в системі МАН України. Визначено роль інформаційно-освітнього середовища МАН як чинника активізації дослідницької діяльності, формування навичок наукового пізнання, критичного аналізу, академічної доброчесності та самостійної наукової роботи обдарованих учнів. Отримані результати створили науково обґрунтовану теоретико-методологічну основу для переходу до експериментально-узагальнювального етапу дослідження, спрямованого на розроблення, апробацію та оцінювання ефективності методів і педагогічних технологій розвитку наукового мислення обдарованих учнів у практиці діяльності Малої академії наук України.

У межах виконання наукового дослідження підготовлено та надруковано наукові публікації у фахових виданнях України категорії «Б» (12 статей), публікації у матеріалах конференцій і тезах доповідей (9 публікацій), а також монографію та/або розділ монографії (1 публікація), загальна кількість яких становить 22 наукові праці.

У звітному році розпочато виконання фундаментального наукового дослідження «***Розвиток соціального мислення обдарованої особистості*****».** На першому етапі виконання дослідження здійснено ґрунтовні теоретико-методологічні та концептуальні дослідження, спрямовані на осмислення соціального мислення обдарованої особистості як інтегративного виміру особистісного інтелекту, що формується у взаємодії індивідуальних здібностей і соціокультурного контексту. Проведено міждисциплінарний аналіз сучасних психологічних, педагогічних, філософсько-антропологічних та еволюційних підходів до інтелекту й обдарованості, обґрунтовано перехід від редукціоністського розуміння інтелекту як індивідуальної здібності до концепції особистісного інтелекту, вбудованого в систему соціальної взаємодії. Побудовано концептуальну модель соціального мислення обдарованої особистості та визначено її структурні компоненти: когнітивний, мотиваційно-ціннісний, рефлексивний і регулятивний. Методологічно обґрунтовано доцільність поєднання системного, соціально-психологічного та еволюційного підходів для аналізу взаємодії видового (універсального) та індивідуального в розвитку обдарованості. Отримані результати сформували науково обґрунтовані засади для подальшої розробки психодіагностичного інструментарію та підготовки емпіричного етапу дослідження.

У межах виконання наукового дослідження підготовлено та опубліковано наукові публікації у зарубіжних виданнях, що індексуються у *Scopus* і *Web of Science Core Collection* (1 публікація); у вітчизняних виданнях, що індексуються у *Scopus* і *Web of Science Core Collection* (2 публікації); у фахових виданнях України категорії «Б» (9 публікацій), публікації у матеріалах наукових конференцій і тезах доповідей, що не індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science (9 публікацій), а також монографію або розділ монографії (1 публікація). Крім того, підготовлено науково-популярні матеріали (1 публікація). Загальна кількість публікацій становить 21 наукову працю.

У 2025 році продовжено виконання фундаментального наукового дослідження «***Ідеї розвитку обдарованості в українській філософській традиції*****».** За результатами виконання дослідження отримано наукові результати, що полягають у розробленні теоретичної та методологічної стратегії подальшого вивчення зазначеної проблеми, опрацюванні нових філософських джерел, що дало змогу виявити нові аспекти наукового аналізу, а також в обґрунтуванні теоретико-методичних засад їх упровадження у наукове дослідження. Концептуалізовано проблему обдарованості у філософії епохи українського бароко, здійснено аналіз методологічних засад вивчення феноменів обдарованості й таланту українськими філософами періоду Відродження та Реформації, а також проведено попередню роботу з визначення закладів освіти для подальшого впровадження результатів дослідження в навчальний процес. У теоретичний дискурс педагогічної думки України введено недостатньо оприлюднені ідеї філософських праць та освітніх практик Києво-Могилянської академії в контексті розвитку національних традицій діагностування та педагогічного супроводу обдарованості. Зокрема, описано еволюцію вітчизняної філософсько-педагогічної думки у дослідженні проблем обдарованості

(«здатностей») людини у напрямі раціональності, логіки та доказовості, що ґрунтувалися на інструментарії західноєвропейського схоластичного філософування. Простежено формування на ґрунті Києво-Могилянської академії однієї з провідних ідей епохи бароко, відповідно до якої людина, наділена безцінним даром розуму, покликана до осягнення та розвитку власних інтелектуальних і духовних спроможностей, інструментарій якого охоплює активні роздуми про сутність душі, її здатності, інтелект в активній і пасивній іпостасях, проблеми пізнання, уяви та свободи волі.

У межах дослідження визначено терміни підготовки і подання матеріалів до запланованої монографії за його тематикою, а також підготовлено та надруковано наукові публікації у фахових виданнях, внесених до Переліку наукових видань України (11 статей), і матеріалах науково-практичних заходів (16 статей), загальна кількість яких становить 27 публікацій.

У 2025 році Інститут обдарованої дитини НАПН України здійснював експериментальну роботу в межах одного прикладного наукового дослідження – «Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти», яке виконувалося відповідно до технічного завдання, перспективного й тематичного планів наукових досліджень НАПН України та було завершене у звітному році. Експериментальна робота проводилася на рівні підвідомчих установ НАПН України за рішенням вченої ради Інституту обдарованої дитини НАПН України. До експерименту було залучено педагогічних працівників і учнів закладів загальної середньої та позашкільної освіти з різних регіонів України. У процесі дослідження здійснено експериментальне впровадження трьох освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування («Публікаційна діяльність учнів», «Філософський діалог», «Модель 5Е»), проведено підготовку педагогів-експериментаторів у синхронному, асинхронному та змішаному форматах дистанційного навчання, організовано апробацію моделей у реальній освітній практиці та узагальнено результати їх упровадження. Отримані результати підтвердили ефективність розроблених моделей і створили науково-методичне підґрунтя для їх подальшого масштабування в системі спеціалізованої освіти наукового спрямування.

Результати наукових досліджень розміщені на сайті інституту (https://iod.gov.ua/ua/vidannya/naukova-produkciya-vchenih-institutu), електронній бібліотеці НАПН України.

Загальна кількість праць, підготовлених за звітний період – 179, надруковано – 179.

Наукова продукція. Підготовлено 6 збірників наукових праць і матеріалів конференцій, 4 номери щоквартального науково-методичного журналу.

Виробничо-практична продукція. Підготовлено – 2, оприлюднено – 2, надруковано – 0, з них: посібник – 1; методичні рекомендації – 1.

Статті. Підготовлено – 167, надруковано – 167, з них: у зарубіжних виданнях, що індексуються у *Scopus* і *Web of Science Core Collection* – 1; у вітчизняних виданнях, що індексуються у *Scopus* і *Web of Science Core*

Collection – 2; у вітчизняних виданнях, що індексуються в інших наукометричних базах даних (окрім статей, які враховано у попередньому пункті) – 64.

Тези, матеріали заходів – 98.

Відповідно до Наказу МОН № 700 від 05.08.22 «Про утворення предметних (галузевих) експертних комісій та експертних груп» п'ятеро вчених Інституту обдарованої дитини НАПН України є членами предметних (галузевих) експертних комісій та експертних груп. Учені інституту також входять до різних експертних органів МОН України, спеціалізованих учених рад та експертних груп.

Учені інституту входять до редакційних колегій періодичних видань. Шість наукових працівників є членами редакційних колегій семи наукових періодичних видань, з них шість – наукові періодичні видання, що входять до Переліку наукових фахових видань України, та одне – зарубіжне наукове періодичне видання, що не індексується у наукометричних базах даних Scopus та / або Web of Science Core Collection.

За звітний період науковими працівниками інституту підготовлено 8 рецензій рукописів видавничої продукції (друкованих та електронних видань), із них: наукової – 6, навчальної та навчально-методичної – 2.

У звітному періоді здійснювалося рецензування рукописів статей для 2 наукових періодичних видань, що входять до Переліку наукових фахових видань України.

Ученими інституту проведено 2 експертизи дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Здійснено 9 науково-методичних експертиз навчальної літератури та освітніх програм з метою надання грифів і схвалень Міністерства освіти і науки України.

У 2025 році Інститутом обдарованої дитини НАПН України було проведено 9 масових науково-практичних заходів за Планом роботи НАПН України, серед яких: всеукраїнських та міжнародних конференцій – 4; науково-практичних семінарів – 3; всеукраїнських конкурсів – 1.

Усі науково-практичні наукові заходи інституту забезпечено онлайн-трансляцію на YouTube-каналі.

В інституті провадиться освітня діяльність з підготовки аспірантів за освітньо-науковою програмою «Освіта та розвиток обдарованої особистості» зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки».

Загальна чисельність аспірантів (станом на кінець 2025 року) становить 2 особи, із них: за державним замовленням – 2 особи (за денною формою здобуття освіти / з відривом від виробництва – 2); на умовах контракту – 0 осіб. Всього здобувачів за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» – 2 особи.

У 2025 році міжнародна діяльність Інституту обдарованої дитини НАПН України була спрямована на розвиток і поглиблення наукових зв'язків із

зарубіжними університетами, науковими установами та міжнародними організаціями, а також на інтеграцію результатів українських досліджень у європейський і світовий науково-освітній простір. Продовжено співпрацю співробітниці Інституту Демченко О. П. з професоркою Гюро Хансен Хелскоґ (Університет Південно-Східної Норвегії), у межах якої в січні–квітні та жовтні–грудні 2025 року підготовлено та проведено два онлайн-курси з упровадження освітньої моделі «Філософський діалог» для розвитку критичного мислення учнів за науково-методичної підтримки норвезької сторони.

Вагомим результатом міжнародної діяльності стала публікація співробітниці Інституту Дубініної О. В. монографії *Edukacja przyszłości: Model 5E w świetle podstaw dydaktyki matematyki* (Люблін, Польща, 2025), присвяченої сучасним підходам до викладання математики та застосуванню моделі 5E у дошкільній освіті. У серпні–вересні 2025 року співробітниця Інституту Бурлаєнко Т. І. пройшла міжнародне онлайн-стажування «Штучний та емоційний інтелект в освіті: синергія AI та EI» в Академії прикладних наук Вінцента Поля в Любліні.

У 2025 році колектив відділу проєктування розвитку обдарованості під керівництвом Ковальової О. А. підготував і подав заявку на конкурс ERASMUS2027 з проєктом GReDiSE, спрямованим на інтеграцію європейських практик сталого розвитку та цифровізації у вітчизняну наукову освіту; попри відсутність фінансування, заявка стала вагомим організаційно-науковим результатом. Завершено участь співробітниці Інституту Бабійчук С. М. у Програмі академічних обмінів імені Фулбрайта — семимісячному науковому стажуванні у Гарвардській школі вищої освіти Гарвардського університету (США).

Продовжено членство науковців Інституту у міжнародних професійних об’єднаннях і редколегіях: Бурлаєнко Т. І. та Демченко О. П. залишаються членами редакційної колегії польського видання *Social Pedagogy / Pedagogika Społeczna*, а завідувачка відділу Ковальова О. А. — членом Psychodrama Association for Europe e.V. (Берлін, Німеччина). У межах відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості Міленіна М. М. у співавторстві з іноземними науковцями опублікувала статтю *Ukrainian teachers’ beliefs about the nature of creativity* та підготувала до публікації статтю *Contextual Plasticity in Personality Development*, а Ткаченко Л. І. опублікувала статтю *Giftedness as a Factor in Constituting a Creative Person* і підготувала розділ у міжнародній монографії, а також виступила на конференції «Edukacja dla pokoju / Освіта для миру» (Варшава, Польща).

Інститут долучився до реалізації європейського проєкту «Road-STEAMer», підтримав ініціативу НЦ «МАНУ» та кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти щодо розроблення плану дій із підтримки STEAM у межах Horizon Europe та представив на мапі STEAM-практик досвід Ліцею імені Тараса Шевченка (м. Кропивницький), «SmartKids Online / Скриньки знань» (м. Одеса) і Дитячої академії «Futurum» (м. Київ).

Ключовим сегментом міжнародної діяльності стала організація міжнародних заходів: II Міжнародного наукового семінару «Шкільна освіта – пошук нових стратегій» та VI Міжнародної науково-практичної онлайн-

конференції «Обдаровані діти – скарб нації!», у межах якої українські науковці М. Піддячий, О. Рейпольська, Н. Павлова, О. Стрижак, Т. Жиленко представили результати власних досліджень разом із провідними зарубіжними вченими.

У межах спільного дослідження з Університетом Квебеку в Монреалі за підтримки Фонду нових рубежів у дослідженнях у 2025 році продовжено вивчення впливу стресу на навчальну діяльність дітей в умовах війни та проведено зустріч із педагогами й батьками щодо результатів дослідження. Важливим досягненням року стала також підтримка ініціатив Інституту Секретаріатом ЮНЕСКО у межах Міжнародної декади науки заради сталого розвитку (2024–2033), що створює додаткові можливості для міжнародного позиціонування та масштабування результатів діяльності Інституту

Станом на 01 січня 2026 року за загальним фондом (програма 6551030) дебіторська та кредиторська заборгованість відсутні.

Станом на 01 січня 2026 року за спеціальним фондом (програма 6551030) дебіторська заборгованість за доходами та кредиторська заборгованість відсутні.

І.1. Діяльність в умовах воєнного стану

Діяльність Інституту обдарованої дитини НАПН України у 2025 році здійснювалася в умовах воєнного стану, запровадженого у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України. У зазначений період робота Інституту була спрямована на забезпечення безперервності науково-дослідної та науково-методичної діяльності, підтримку психологічного благополуччя здобувачів освіти та педагогічних працівників, розвиток резильєнтності дітей і молоді, а також на реалізацію досліджень, пов'язаних із впливом воєнних умов на навчання й розвиток обдарованих учнів.

В умовах воєнного стану діяльність науковців Інституту спрямовувалася на вирішення таких завдань, зокрема:

– *проведено науково-освітні заходи для педагогічних працівників і здобувачів освіти щодо підтримки та розвитку обдарованості в умовах війни:*

15 квітня 2025 р. на базі КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради відбулося два науково-освітні заходи, організовані Інститутом обдарованої дитини НАПН України: семінар для освітян Херсонщини «Ресурсна підтримка дослідницької діяльності учнів» та семінар «Пошук, виявлення, розвиток обдарованості». У межах заходів розглянуто сучасне розуміння феномену обдарованості, особливості діагностики обдарованості в освітньому процесі в умовах воєнного стану, а також питання методичного супроводу дослідницької діяльності учнів у складних соціально-психологічних умовах воєнного часу. З доповідями виступили Гальченко М. С., директор Інституту, Мельник М. Ю., завідувачка відділу діагностики обдарованості, та Поліхун Н. І., завідувачка відділу підтримки обдарованості.

21 березня 2025 р. проведено науково-практичний семінар для студентів кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти Університету імені М. Драгоманова на тему «Ресурсна підтримка дослідницької діяльності учнів», спрямований на

формування професійної готовності майбутніх педагогів до роботи з обдарованими здобувачами освіти в умовах кризових викликів.

– здійснено науково-методичне забезпечення діагностики психологічних ресурсів розвитку обдарованих учнів в умовах воєнного та повоєнного відновлення країни:

У межах напряму «Науково-методичне забезпечення діагностики психологічних ресурсів розвитку обдарованих учнів ліцею в умовах повоєнного відновлення країни» сформовано цілісний комплекс комп'ютеризованих методик, спрямованих на дослідження здібностей, ціннісних орієнтацій, рівня резильєнтності, інтолерантності до невизначеності, емоційної наповненості, часової перспективи та копінг-стратегій обдарованої учнівської молоді. Методики представлено в тестотеці Інституту. На основі результатів тестування підготовлено науково-методичні рекомендації для педагогів і практичних психологів щодо використання отриманих даних у роботі з обдарованими здобувачами освіти в умовах соціальної нестабільності та післявоєнного відновлення. Результати досліджень відображено у фахових наукових публікаціях співробітників Інституту.

– проведено дослідження впливу стресу на здатність дітей до навчання в умовах війни та організовано консультативну підтримку педагогічних колективів і батьків:

Інститутом обдарованої дитини НАПН України спільно з Університетом Квебеку у Монреалі (Канада) здійснюється дослідження впливу стресу на здатність дітей до навчання в умовах війни. Проведено комплексну оцінку рівня стресу, когнітивних здібностей та академічної успішності учнів початкової школи закладів освіти м. Києва та м. Харкова. 16 червня 2025 р. відбулася зустріч із педагогічними колективами та батьками дітей – учасників дослідження, під час якої представлено результати та надано практичні рекомендації щодо створення підтримувального освітнього середовища як чинника підвищення резильєнтності та благополуччя дітей.

– організовано та проведено заходи психологічної підтримки педагогів, учнів, внутрішньо переміщених осіб та осіб, які постраждали внаслідок воєнних дій:

30 жовтня 2025 р. проведено онлайн-тренінг «Внутрішня опора в часи невизначеності: психодраматичні техніки для збереження ментального здоров'я вчителя», спрямований на розвиток навичок саморегуляції, відновлення психологічних ресурсів та профілактику професійного вигорання педагогів.

Проведено індивідуальні сесії психологічної підтримки (логотерапія та екзистенційний аналіз В. Франкла) для осіб, які постраждали внаслідок воєнних дій на території України (загальний обсяг – близько 100 годин).

З нагоди Всесвітнього дня ментального здоров'я організовано цикл занять і тренінгових заходів: «Моя аптечка ресурсів: рецепт відновлення», «Дотики підтримки. Уроки емпатії», «Стежкою до ментального здоров'я», «Мистецтво бути щасливим».

Реалізовано програми зі зміцнення резильєнтності для дітей та жінок із сімей ветеранів і військовослужбовців, що включали тренінгові заняття, спрямовані

на формування психологічної стійкості, розвиток адаптивних копінг-стратегій та відновлення внутрішніх ресурсів.

Виконання Програми спільної діяльності МОН і НАПН України.

У 2025 р. у межах співпраці Інституту обдарованої дитини НАПН України з установами МОН України було реалізовано заплановані заходи Програми спільної діяльності МОН і НАПН України. Зокрема, Інститутом обдарованої дитини НАПН України проведено VI Міжнародну науково-практичну онлайн-конференцію «Обдаровані діти – скарб нації!» (22–28 жовтня 2025 р.) за участі МОН України, НАН України, Національного центру «Мала академія наук України» та кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, у межах якої було обговорено актуальні проблеми виявлення, діагностики, розвитку, підтримки та супроводу обдарованої особистості в освітньому середовищі та соціумі.

Учені Інституту обдарованої дитини НАПН України брали участь у роботі експертної комісії Всеукраїнського заходу «Ми розвиваємо STEM», організованого ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», здійснювали оцінювання конкурсних матеріалів закладів освіти з усіх регіонів України, брали участь у рецензуванні робіт та формуванні узагальнених висновків щодо рівня впровадження STEM-підходів у навчальний процес.

У межах виконання Програми спільної діяльності у 2025 році в Інституті обдарованої дитини НАПН України сформовано та впроваджено науково-методичне забезпечення діагностики психологічних ресурсів розвитку обдарованих учнів ліцеїв у контексті повоєнного відновлення країни, розроблено й комп’ютеризовано комплекс діагностичних методик, представлений у тестотеці Інституту, а також підготовлено науково-методичні рекомендації для педагогів і психологів щодо практичного використання отриманих результатів.

Крім того, науковцями Інституту у співпраці з ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» у 2025 році проведено онлайн-тренінг «Внутрішня опора в часи невизначеності: психодраматичні техніки для збереження ментального здоров’я вчителя», спрямований на надання консультативної допомоги педагогам і психологам із питань збереження ментального здоров’я, розвитку навичок саморегуляції та профілактики професійного вигорання в умовах підвищеної соціальної напруги.

Номер пункту Програми та зміст діяльності	**Виконавці від МОН України та НАПН України**	**Заплановані результати діяльності на весь період виконання програми**	**Результати діяльності у 2025 р.**
Загальні проблеми розвитку освітнього простору			
3. Експертиза навчальної,	Директорати, Державна	Експертні висновки	Експертиза навчальної літератури, робота у складі експертної комісії з приводу

Номер пункту Програми та зміст діяльності	Виконавці від МОН України та НАПН України	Заплановані результати діяльності на весь період виконання програми	Результати діяльності у 2025 р.
навчально-методичної літератури для закладів дошкільної, загальної середньої (зокрема для дітей з особливим освітніми потребами), позашкільної, професійної (професійно-технічної) освіти для надання грифів МОН України	наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» Наукові установи, ДЗВО «Університет менеджмент у освіти»		надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам. Підготовлено 14 експертних висновків (з предметів: географія, фізика). Зазначені експертизи були здійснені у 2024 році. На початку 2025 році означені експертні комісії з фізики і географії були розформовані у зв'язку з ліквідацією відділу в ІМЗО, До складу нових комісій співробітники відділу підтримки обдарованості не були включені. У зв'язку із цим, експертизи у 2025 році не проводились.
7. Проведення науково-практичної конференції «Обдаровані діти – скарб нації»	Директорат шкільної освіти Інститут обдарованої дитини	Підготовлено рекомендації та матеріали науково-практичної конференції «Обдаровані діти – скарб нації»	VI Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Обдаровані діти – скарб нації» відбулася в Інституті обдарованої дитини НАПН України 22-28 жовтня 2025 р. Співорганізаторами конференції виступили: МОН України, НАН України, Національний центр «Мала академія наук України» та кафедра ЮНЕСКО з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Метою конференції стало визначення наукових основ і практичних способів розв'язання проблем виявлення, діагностики, розвитку, підтримки та супроводу обдарованої особистості в освітньому середовищі та соціумі; обмін досвідом практичної роботи з обдарованими дітьми та молоддю. Наукова тематика обговорення на конфереції охоплювала питання: – сучасних тенденцій та філософсько-методологічних засад дослідження обдарованості; – новітніх технологій в дослідженні та розвитку обдарованості у світовому освітньому просторі; – діагностики та моніторингу розвитку обдарованості дітей і молоді в Україні;

Номер пункту Програми та зміст діяльності	Виконавці від МОН України та НАПН України	Заплановані результати діяльності на весь період виконання програми	Результати діяльності у 2025 р.
			– педагогічних інновацій в освіті обдарованих учнів; – соціально-психологічної підтримки обдарованої особистості в умовах воєнного стану; – штучного інтелекту та обдарованість: нові можливості для дослідження, розвитку й підтримки. До участі у заході зареєструвалось майже дві тисячі учасників з усіх регіонів України. 245 учасників конференції презентували свої цікаві та змістовні доповіді, в тому числі 23 – на пленарному засіданні. Світовий досвід дослідження питання обдарованості презентували: – Джозеф Рензуллі та Саллі Ріс(США), Альберт Ціглер (Німеччина), Джуді Кохан (Ізраїль), Маріон Рогалла (Швейцарія), Тревор Дж. Теббс (США), Дон Амброуз (США), Катерина Ціпенюк О'Ніл (США), Девід Коул-Гамільтон (Шотландія), Ліанне Хогевен (Нідерланди). В програмі конференції проведено вісім практичних заходів: вебінар «Методика і практика проведення філософських вправ як засобу формування критично мислячої особистості»; майстер-класи: «Техніка "Скрапбукінг" у освітній діяльності здобувачів і педагогів в умовах війни», «Кубики Рорі + ШІ – легкий шлях до творчості на уроках української та зарубіжної літератури в 5–6-х класах НУШ», «Використання штучного інтелекту для підготовки до уроків української мови та літератури: на допомогу вчителю», «Використання симуляцій під час вивчення фізики», «Gem-бот Storybook як інструмент інклюзивної освіти: підтримка обдарованих дітей з особливими освітніми потребами у творчій діяльності», «Підтримка обдарованих студентів на заняттях з технічних дисциплін»; практичне заняття «Мрія та реалізація». Видано програму роботи та збірник наукових праць (Обдаровані діти – скарб нації! : матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22–28

Номер пункту Програми та зміст діяльності	Виконавці від МОН України та НАПН України	Заплановані результати діяльності на весь період виконання програми	Результати діяльності у 2025 р.
			жовтня 2025 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 1 338 с.) у якому опубліковано 225 статей та тез доповідей учасників конференції. Інтернет сторінка конференції https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/77_vi-mizhnarodna-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-obdarovani-diti---skarb-naciyi-
8. Робота вчених у складі експертної комісії робочої групи Всеукраїнського заходу «Ми розвиваємо STEM»	Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» Інститут обдарованої дитини	Експертна оцінка матеріалів Всеукраїнського заходу «Ми розвиваємо STEM», проведення науково-практичних заходів	У 2025 році, відповідно до наказу Інституту модернізації змісту освіти від 05 лютого 2025 року № 21/03-4 «Про проведення Всеукраїнського заходу «Ми розвиваємо STEM»», було організовано й проведено однойменний захід, спрямований на підтримку та популяризацію STEM-освіти в Україні. До складу експертної комісії, затвердженої додатком 2 до зазначеного наказу, увійшли фахівці з досвідом науково-методичної роботи у сфері інноваційної освіти – Поліхун Наталія Іванівна та Сліпухіна Ірина Анатоліївна. Експерти здійснювали оцінювання конкурсних матеріалів, поданих освітніми закладами з усіх регіонів України, брали участь у рецензуванні робіт і формуванні узагальнених висновків щодо рівня впровадження STEM-підходів у навчальний процес. Оцінювання конкурсних робіт відбувалося протягом літнього періоду 2025 року відповідно до регламенту проведення конкурсу. За підсумками роботи експертної комісії було визначено найкращі практики інтеграції STEM-освіти у шкільне середовище, що сприяло подальшому розвитку освітніх ініціатив у цій галузі. У вересні 2025 року, після завершення конкурсу, відділ STEM-освіти ІМЗО, який координував проведення заходу, було ліквідовано, проте результати діяльності експертної групи залишилися важливим внеском у формування сучасного бачення розвитку STEM-освіти в Україні.
34. Проведення науково-	Директорат шкільної	Підготовлено рекомендації	В Інституті обдарованої дитини НАПН України триває підготовка до проведення

Номер пункту Програми та зміст діяльності	Виконавці від МОН України та НАПН України	Заплановані результати діяльності на весь період виконання програми	Результати діяльності у 2025 р.
практичного семінару для вчителів на тему «Інтеграція навчального і наукового складників в освітній діяльності наукових ліцеїв (ліцеїв-інтернатів)»	освіти Інститут обдарованої дитини	для вчителів на тему «Інтеграція навчального і наукового складників в освітній діяльності наукових ліцеїв (ліцеїв-інтернатів)»	науково-практичного семінару для педагогів «Інтеграція навчального і наукового складників в освітній діяльності наукових ліцеїв (ліцеїв-інтернатів)», проведення якого заплановано на 4 грудня 2025 року. Організацію заходу здійснює відділ інноваційних технологій в освіті обдарованих. Підготовчі заходи включають узгодження програми семінару, формування списку учасників і доповідачів, підготовку методичних матеріалів та аналітичних довідок щодо сучасного стану інтеграції навчальної та наукової діяльності в закладах освіти нового типу. До співорганізаторів долучено Інститут освітньої аналітики, який підтвердив свою участь у межах Програми спільної діяльності Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України.
Психологічний супровід освіти			
105. Науково-методичне забезпечення діагностики психологічних ресурсів розвитку обдарованих учнів ліцею в умовах повоєнного відновлення країни	Національний центр «Мала академія наук України» Інститут обдарованої дитини	підготовлено науково-методичні рекомендації для педагогів і психологів щодо використання отриманих даних у практиці роботи з обдарованими здобувачами освіти, зокрема в умовах соціальної нестабільності та процесів післявоєнного відновлення. Результати наукових досліджень відображено у	У межах напряму «Науково-методичне забезпечення діагностики психологічних ресурсів розвитку обдарованих учнів ліцею в умовах повоєнного відновлення країни» в Інституті обдарованої дитини НАПН України сформовано цілісний комплекс засобів діагностики, спрямований на вивчення ключових психологічних ресурсів розвитку обдарованості учнів. Комплекс охоплює дослідження здібностей, ціннісних орієнтацій, рівня резильєнтності, інтолерантності до невизначеності, емоційної наповненості, часової перспективи та копінг-стратегій, що забезпечує багатовимірний аналіз особистісних і мотиваційних чинників розвитку обдарованої молоді. Усі зазначені методики комп’ютеризовано та представлено в тестотеці Інституту обдарованої дитини НАПН України за посиланням: https://iod.gov.ua/ua/testoteka/5_doslidzhennya-resursiv-osobistosti. На основі результатів тестувань підготовлено

Номер пункту Програми та зміст діяльності	Виконавці від МОН України та НАПН України	Заплановані результати діяльності на весь період виконання програми	Результати діяльності у 2025 р.
		низці публікацій співробітників Інституту.	науково-методичні рекомендації для педагогів і психологів щодо використання отриманих даних у практиці роботи з обдарованими здобувачами освіти, зокрема в умовах соціальної нестабільності та процесів післявоєнного відновлення. Результати наукових досліджень відображено у низці публікацій співробітників Інституту. Зокрема, у статті Мельник М. Ю. та Бельської Н. А. *«Ціннісні орієнтації обдарованої учнівської молоді України до та під час повномасштабної війни»* (журнал *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, № 2, 2025, DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-2(97)-04) проаналізовано динаміку ціннісних орієнтацій обдарованих учнів у кризових умовах. У публікації Бельської Н. А. та Мельник М. Ю. *«Психологічні чинники конструктивного копінгу обдарованих учнів в умовах війни»* (*Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*, вип. 4, 2025, подано до друку) висвітлено особливості подолання стресових ситуацій і формування адаптивних стратегій поведінки. Також у статті Мельник М. Ю. та Бельської Н. А. *«Часова перспектива обдарованих учнів в умовах війни»* (*Освіта та розвиток обдарованої особистості*, № 4, 2025) досліджено вплив воєнних обставин на сприйняття майбутнього обдарованими учнями.
106. Надання допомоги у збереженні ментального здоров'я психологів та вчителів	Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» Інститут обдарованої дитини	Тренінги психологічної підтримки для практичних психологів та вчителів	У межах напряму «Надання допомоги у збереженні ментального здоров'я психологів та вчителів» проведено онлайн-тренінг «Внутрішня опора в часи невизначеності: психодраматичні техніки для збереження ментального здоров'я вчителя». Захід відбувся 30 жовтня 2025 року у форматі онлайн-конференції на платформі Zoom (посилання для підключення, ідентифікатор: 839 0965 4351, код доступу:

Номер пункту Програми та зміст діяльності	Виконавці від МОН України та НАПН України	Заплановані результати діяльності на весь період виконання програми	Результати діяльності у 2025 р.
			1)programa_innovatyka_2025. Тренінг провела Ковальова Оксана Анатоліївна, кандидат психологічних наук, завідувачка відділу проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України. Захід був спрямований на підтримку ментального здоров'я педагогів у період підвищеної емоційної напруги та невизначеності. У межах роботи було розглянуто психодраматичні техніки, спрямовані на розвиток внутрішньої стійкості, формування навичок саморегуляції, відновлення психологічних ресурсів та попередження професійного вигорання

І.2. Виконання Програми спільної діяльності НАН і НАПН України.

У 2025 р. у межах співпраці інституту з установами НАН було реалізовано всі заплановані заходи Програми спільної діяльності НАН і НАПН України, спрямованих на розвиток наукової освіти, науково-методичний супровід обдарованих дітей і підготовку педагогічних працівників до роботи з учнями – членами МАН України.

Протягом року проведено низку науково-практичних заходів, зокрема науково-практичний онлайн-семінар «Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку» з програмою з десяти майстер-класів і тренінгів, а також видано збірку матеріалів обсягом 1000 сторінок. Програму «Практики наукової освіти» покладено в основу авторської програми підвищення кваліфікації вчителів «Лабораторія наукової освіти», що реалізовувалася у формі регіональних семінарів для вчителів природничих дисциплін із проблем підготовки учнів – членів МАН України до конкурсів науково-дослідних робіт.

Інститут долучився до організації та проведення VII Всеукраїнського відкритого науково-практичного онлайн-форуму «Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії», який об'єднав понад 400 учасників з усіх регіонів України та став майданчиком для фахових дискусій у межах 12 наукових панелей і започаткування підготовки колективної монографії за результатами Форуму.

У співпраці з Національним центром «Мала академія наук України» та установами НАН України розроблено і реалізовано програму літньої STEM-школи МАН для обдарованих дітей «Winogradskiy International Summer School» (м. Городок Хмельницької області).

Крім того, у березні–травні 2025 року Інститут виступив співорганізатором всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної конференції «Українське суспільство у перспективах розвитку: історичний, соціально-політичний, освітньо-педагогічний аспекти» та двох науково-практичних семінарів для вчителів природничого, фізико-математичного і технічного профілів з проблем упровадження STEM/STEAM-освіти, використання штучного інтелекту, інтерактивних музеїв науки та міжнародного досвіду освіти наукового спрямування.

Номер пункту Програми та зміст діяльності	*Виконавці від НАН України та НАПН України*	*Термін виконання*	*Заплановані результати діяльності на весь період виконання Програми*	*Результати діяльності у 2025 р.*
17. Спільна діяльність з Національним центром «Мала академія наук України» для забезпечення освітнього супроводу обдарованих дітей	Національний центр «Мала академія наук» Інститут педагогіки НАПН України; Інститут обдарованої дитини НАПН України	2025	Розроблення спеціалізованих освітніх програм, навчально-методичного забезпечення для обдарованих дітей; організація і проведення спільних науково-практичних заходів	В травні проведено науково-практичний онлайн-семінар «Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку». Тематика заходу: сучасні підходи та тенденції педагогічної та психологічної діагностики обдарованості, - діагностика чинників розвитку обдарованої особистості в умовах воєнного стану, - інформаційно-комунікаційні технології в діагностиці, моніторингу та супроводі розвитку обдарованої особистості, - організація освітнього середовища для підтримки та розвитку обдарованості в умовах війни. В програмі семінару проведено 10 практичних заходів – майстер-класи: «Обдарованість як пріоритет освіти 4.0 в умовах воєнного стану», «Виявлення та

Номер пункту Програми та зміст діяльності	*Виконавці від НАН України та НАПН України*	*Термін виконання*	*Заплановані результати діяльності на весь період виконання Програми*	*Результати діяльності у 2025 р.*
				прогнозування обдарованості учнів, на платформі сервісу проєктного управління освітнім процесом “Універсал-онлайн”», «STEAM як рутина», «Цифрові інструменти психолога: ІКТ як ресурс розвитку потенціалу обдарованих дітей», «Методологія впровадження елементів аудиту безпеки в систему навчання», «Метафоричні асоціативні карти як інструмент супроводу обдарованої дитини», «Використання методу емоційно-образного процесінгу в роботі з психосоматичними запитами обдарованих учнів»; тренінг «Мистецтво і самопізнання: арттерапевтичні практики для розвитку обдарованих студентів»; презентацію «Розвиток освітнього потенціалу обдарованих школярів в умовах воєнного часу: кейс-аналіз діяльності Ірпінського академічного ліцею»; психологічний майстер-клас (з елементами арт-терапії) «Емоційний інтелект обдарованих дітей: діагностика та розвиток». Видано

Номер пункту Програми та зміст діяльності	*Виконавці від НАН України та НАПН України*	*Термін виконання*	*Заплановані результати діяльності на весь період виконання Програми*	*Результати діяльності у 2025 р.*
				збірку наукових публікацій – Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку : матеріали науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 22–26 травня 2025 року). / Упоряд. М. Ю. Мельник, В. М. Шульга. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 1000 с. https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/74_naukovo-praktichniy-onlayn-seminar-obdarovanist--metodi-diagnostiki-ta-shlyahi-rozvitku
18. Організація науково-методичного супроводу вчителів закладів загальної середньої освіти щодо підготовки учнів-членів МАН України до участі у конкурсі науково-дослідних робіт	Національний центр «Мала академія наук» Інститут педагогіки НАПН України; Інститут обдарованої дитини НАПН України	2023-2025	Науково-практичні семінари, майстер класи	Програму «Практики наукової освіти» покладено в основу створення авторської навчальної програми підвищення кваліфікації вчителів «Лабораторія наукової освіти». Проведено обласний семінар для вчителів природничих наук «Лабораторії наукової освіти», за проблематикою науково-методичного супроводу вчителів закладів загальної середньої освіти щодо підготовки учнів-членів МАН України: як з дітьми говорити про науку, як вчителю діагностувати дослідницькі здібності

Номер пункту Програми та зміст діяльності	*Виконавці від НАН України та НАПН України*	*Термін виконання*	*Заплановані результати діяльності на весь період виконання Програми*	*Результати діяльності у 2025 р.*
				у здобувачів освіти та розвивати їх надалі, розглянуті ключові питання написання наукової роботи обдарованою дитиною, від вибору проблеми наукового дослідження, об'єкта та предмета дослідження, мети, завдань до одержання результатів та їх оформлення. https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0RXVX52W7oaeXQMuY332KQJwufydfuo7jkiPXKVHuEdNsWtz93EhbZXo2LAYw2c7Ul&id=100094034599167&locale=uk_UA; https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0CJWZ4ve1hrPFPChsa7N1XjFDwe6tZ4p6Kgm28wHKJzwBKVAYgeCdqHbL22J41oLzl&id=100094034599167&locale=uk_UA
19. Всеукраїнський відкритий науково-практичний онлайн-форум «Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії»	Національний центр «Мала академія наук України»; Український мовно-інформаційний фонд НАН України	2025	Сформовано постійно діючу національну науково-освітню платформу у форматі щорічного Всеукраїнського форуму; створено та функціонують фахові онлайн-спільноти для наукової комунікації; підготовлюються колективні	У листопаді 2025 року Інститут обдарованої дитини НАПН України долучився до організації та проведення VII Всеукраїнського відкритого науково-практичного онлайн-форуму «Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії», який відбувся з 25 по 28 листопада у гібридному форматі.

Номер пункту Програми та зміст діяльності	*Виконавці від НАН України та НАПН України*	*Термін виконання*	*Заплановані результати діяльності на весь період виконання Програми*	*Результати діяльності у 2025 р.*
			монографії за результатами заходів; розгорнуто мережу сучасних музеїв науки й інтерактивних освітніх просторів, що забезпечують практичну реалізацію інноваційних підходів у підготовці обдарованої молоді.	Захід об’єднав понад 400 науковців і освітян з усіх регіонів України та став майданчиком для фахових дискусій у межах 12 наукових панелей, спрямованих на стратегічні вектори розвитку освіти в умовах воєнного часу та євроінтеграції. Співорганізаторами Форуму виступили НАН України, НАПН України, МАН України та близько 30 партнерських установ. У межах Форуму було створено спеціальну фахову спільноту у Facebook для обговорення доповідей і публікацій, а за його підсумками розпочато підготовку колективної монографії. Важливою подією пленарного засідання стало відкриття музею науки у м. Луцьк, що продовжило розвиток мережі науково-освітніх просторів МАН України, зокрема інтерактивного музею математики «Кубоїд» на ВДНГ України.
60. Організація літньої STEM-школи Малої академії наук для обдарованих дітей	Національний центр «Мала академія наук України» Інститут обдарованої дитини НАПН України	2025	Навчальний блок з наукової освіти для слухачів програми літньої STEM-школи Малої академії наук для обдарованих	За участі відділу підтримки обдарованості було розроблено програму літньої STEM школи (блок "Основи наукових знань", та "Практики наукової освіти"), яку

Номер пункту Програми та зміст діяльності	*Виконавці від НАН України та НАПН України*	*Термін виконання*	*Заплановані результати діяльності на весь період виконання Програми*	*Результати діяльності у 2025 р.*
(програма «Практики наукової освіти»)			дітей (учнів-членів МАН)	реалізовано на базі освітнього простору Winogradskiy School, як Міжнародна літня школа Виноградського — Winogradskiy International Summer School з 28.07 по 3.08.2025 в м. Городок Хмельницької обл. (тренер від ІОД Постова Катерина, провідний науковий співробітник відділу підтримки обдарованості).
61. Всеукраїнська науково-практична конференція «Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави» (в рамках Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти»)	Інститут філософії імені Г.С. Сковороди НАН України; Інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені І.Ф. Кураса НАН України; Інститут соціології НАН України, Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України; Інститут історії України НАН України; Інститут всесвітньої історії НАН України Інститут обдарованої дитини НАПН України; Інститут соціальної та політичної психології	2025	Методологічні засновки з подальшої європеїзації України на шляху до перемоги та післявоєнного відновлення і транспонування їх у завдання освіти, зокрема виховання й розвитку обдарованих дітей	26–31 березня проведено VI Всеукраїнську міжгалузеву науково-практичну онлайн-конференцію «Національна наука і освіта в умовах війни РФ проти України та сучасних цивілізаційних викликів», основна мета якої обговорення проблем переосмислення та доповнення історії України й просування її на світовому рівні; визначення актуальних проблем розвитку українського суспільства на принципах свободи, рівності, поваги до людської гідності, дотримання прав людини і верховенства права; актуалізація освітньо-педагогічних тенденцій вдосконалення національної освіти;

Номер пункту Програми та зміст діяльності	*Виконавці від НАН України та НАПН України*	*Термін виконання*	*Заплановані результати діяльності на весь період виконання Програми*	*Результати діяльності у 2025 р.*
	НАПН України			окреслення напрямів розвитку обдарованих дітей і юні в умовах боротьби за незалежність і цілісність України. Організовано роботу 4-х секцій: - Повернення «вкраденого» історичного минулого заради майбутнього, - Соціально-політичні виклики війни, - Освітньо-педагогічні тенденції у національному просторі - Новітні напрями розвитку педагогіки обдарованості. Проведено майстер-класи: «Доступність до наукових і освітніх ресурсів: досягнення університетських бібліотек», «Подолання помилок у мовленні українською здобувачів закладів вищої освіти поліетнічного регіону», «Формування кроскультурної компетентності майбутніх менеджерів». Видано збірку наукових публікацій – Українське суспільство у перспективах розвитку: історичний, соціально-політичний, освітньо-педагогічний аспекти : матеріали VI Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 26–31 березня 2025

Номер пункту Програми та зміст діяльності	*Виконавці від НАН України та НАПН України*	*Термін виконання*	*Заплановані результати діяльності на весь період виконання Програми*	*Результати діяльності у 2025 р.*
				року). / Упоряд. Л. І. Ткаченко, В. М. Шульга. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 1380 с. Всі матеріали конференції представлено на сторінці https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/72_vi-vseukrayinska-mizhgaluzeva--naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-ukrayinske-suspilstvo--u-perspektivah-rozvitku--istorichniy--socialno-politichniy--osvitno-pedagogichniy-aspekti
62. Науково-практичний семінар «Зміст, методи і форми освіти наукового спрямування» для вчителів природничого профілю»	Національний центр «Мала академія наук України»; Інститут телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України Інститут обдарованої дитини НАПН України	2025	Упровадження методичних засад освіти наукового спрямування в освітню діяльність учителів ЗЗСО та ЗПО природничого профілю	Семінар проведено 30.05.2025 р. Тематика доповідей: - Інтерактивні музеї науки як платформи для STEM-освіти: уроки з Technorama (Швейцарія) для шкільної практики, - STEM та STEAM в контексті гендерного розриву та інклюзії: проєкто-орієнтований аспект, - Онтологічні когнітивні сервіси для підтримки дослідницької діяльності учнів, - Практичні аспекти використання штучного інтелекту в природничих дисциплінах, - Досвід природних національних парків

Номер пункту Програми та зміст діяльності	*Виконавці від НАН України та НАПН України*	*Термін виконання*	*Заплановані результати діяльності на весь період виконання Програми*	*Результати діяльності у 2025 р.*
				США: програма «Юний рейнджер», - Підхід до формування освітніх онтологій та їх інтерактивного використання у навчальному процесі, - Принципи та закономірності STEAM-освіти, - Курс «Основи електроніки» віртуального STEM-центру Малої академії наук України та його місце у STEM-освіті, - Взаємодія закладів формальної та неформальної освіти щодо розвитку освіти наукового спрямування та дослідницької компетентності, - Досвід Америки та Європи у реалізації освіти наукового спрямування. Програма та відеозапис семінару за покликанням: https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/75_naukovo-praktichni-seminari-dlya-vchiteliv-zmist--metodi-i-formi-osviti-naukovogo-spryamuvannya
64. Науково-практичний семінар «Зміст, методи і форми освіти наукового спрямування» для вчителів фізико-математичного	Національний центр «Мала академія наук України» Інститут обдарованої дитини НАПН України	2025	Упровадження методичних засад освіти наукового спрямування » для вчителів фізико-математичного та технічного профілю	Було проведено 28.05.2025 р. Тематика доповідей: - Методологія математичного експерименту та його реалізація у музеї математики «Кубоїд», - Деякі можливості використання штучного

Номер пункту Програми та зміст діяльності	*Виконавці від НАН України та НАПН України*	*Термін виконання*	*Заплановані результати діяльності на весь період виконання Програми*	*Результати діяльності у 2025 р.*
та технічного профілю				інтелекту у кліматичній освіті, - Досвід інтеграції нематеріальної культурної спадщини у наукову освіту, - Модель 5E: історія та практика її впровадження у навчанні дисциплін за фізико-математичним профілем, - Особливості створення навчальних посібників «Фізика і професія» і «Математика і професія» в рамках всеукраїнського експерименту «Створення STEAM-центру на базі Криворізького навчально-виробничого центру», - Досвід Америки та Європи у реалізації освіти наукового спрямування, - Кожен може бути новатором та знайти себе у світі науки і технологій, - Як модель Bèta-TechMentality допомагає кожному знайти власне місце в технологічному світі. Програма та відеозапис семінару за покликанням: https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/75_naukovo-praktichni-seminari-dlya-vchiteliv-zmist--metodi-i-formi-

Номер пункту Програми та зміст діяльності	*Виконавці від НАН України та НАПН України*	*Термін виконання*	*Заплановані результати діяльності на весь період виконання Програми*	*Результати діяльності у 2025 р.*
				osviti-naukovogo-spryamuvannya

ІІ. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ІІ.2. Фундаментальні наукові дослідження.

У 2025 році розпочато виконання одного фундаментального наукового дослідження.

1. Тема наукового дослідження: «Розвиток соціального мислення обдарованої особистості»

Номер державної реєстрації: 0125U000459

2. Підстава для виконання наукового дослідження (рішення замовника про затвердження дослідження, номер і дата договору):

Постанова Президії НАПН України «Про затвердження фундаментальних і прикладних наукових досліджень за тематикою НАПН України, виконання яких розпочинається в 2025 році» № 1-2-/7-74 від 03 квітня 2024 року. Договір № 12/10/1-Нф від 01 січня 2025 р.

3. Пріоритетний напрям, проблема наукового дослідження (для наукових досліджень за тематикою НАПН України)

Напрям. 8. Спеціалізована освіта.

Проблема дослідження: Психологічні основи ідентифікації та розвитку обдарованості особистості.

4. Назва етапу наукового дослідження

І етап. Аналітико-моделювальний

5. Тривалість звітного етапу (початок - кінець) 01.2025-12.2025

6. Повна назва наукової установи, організації-виконавця, юридична адреса, телефон, факс: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-д; тел. (044) 481-27-27, тел./факс (044) 483-14-67; e-mail: iod.napn@ukr.net;

Р/р IBAN № UA888201720343120001000015556 Банк Державна казначейська служба України, м. Київ, ЄДРПОУ 35392834

7. Науковий керівник дослідження (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання, посада, місце роботи):

Міленіна Мілєна Михайлівна, кандидат філологічних наук, завідувач відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості

8. Основні виконавці наукового дослідження (цифрові дані): штатних працівників (всього) – 2 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 0 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 2 чол.; сумісників (всього) – 7 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 2 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 1 чол. Виконання робіт І етапу забезпечено відповідно до планового складу виконавців і розподілу ставок, визначених технічним завданням.

9. Терміни виконання наукового дослідження (початок - кінець)

01 січня 2025 р. – 31 грудня 2027 р.

10. Фактичні обсяги фінансування наукового дослідження (у грн.):

у звітному році 2160576,54 грн

11. Основні наукові результати дослідження згідно з технічним завданням

У межах першого (аналітико-моделювального) етапу наукового дослідження «Розвиток соціального мислення обдарованої особистості» (01.2025–12.2025) здійснено комплекс теоретико-методологічних та концептуальних розробок, спрямованих на обґрунтування феномену соціального мислення обдарованої особистості як цілісного, багатовимірного утворення, що формується у взаємодії біологічних, психологічних, соціальних і духовних чинників.

1. Теоретичне осмислення становлення особистісного інтелекту в контексті соціальної взаємодії

У ході дослідження здійснено ґрунтовний аналіз сучасних міждисциплінарних підходів до розуміння інтелекту та обдарованості (психологічних, педагогічних, філософсько-антропологічних, еволюційних), що дозволило розширити традиційні уявлення про інтелект як індивідуальну когнітивну здатність і розглядати його як **особистісний інтелект**, вбудований у систему соціальних взаємодій та процесів соціальної ідентифікації.

Обґрунтовано, що соціальне мислення обдарованої особистості формується не лише на основі високого рівня пізнавальних здібностей, але й у процесі засвоєння соціальних смислів, норм, цінностей і моделей взаємодії. Особлива увага приділена ролі соціальної ідентифікації, здатності до рефлексії власної позиції у спільноті, а також до розуміння інших як автономних суб’єктів соціального простору.

У результаті сформульовано положення про соціальне мислення як **інтегративний вимір особистісного інтелекту**, що забезпечує здатність обдарованої особистості орієнтуватися в складних соціальних контекстах, усвідомлювати власну соціальну роль і відповідально взаємодіяти з іншими.

2. Системне моделювання параметрів розвитку соціального мислення

На основі системного підходу визначено ключові параметри розвитку соціального мислення обдарованої особистості. Зокрема, соціальне мислення концептуалізується як динамічна система, що включає:

- когнітивний компонент (соціальне розуміння, інтерпретація соціальних ситуацій, здатність до прогнозування наслідків взаємодії);
- мотиваційно-ціннісний компонент (соціальні мотиви, ціннісні орієнтації, спрямованість на співпрацю або конкуренцію);
- рефлексивний компонент (усвідомлення власної соціальної позиції, відповідальність за соціальні дії);
- регулятивний компонент (здатність до саморегуляції поведінки у соціальних ситуаціях).

Розроблено концептуальну модель розвитку соціального мислення обдарованої особистості, яка відображає взаємозв'язок між видовими (універсальними для людини) характеристиками соціального пізнання та індивідуальними проявами обдарованості, зумовленими унікальним поєднанням інтелектуальних, мотиваційних і характерологічних особливостей.

3. Обґрунтування еволюційного та природничого підходів до аналізу соціального мислення

У межах першого етапу дослідження здійснено теоретичне обґрунтування можливостей використання еволюційного та природничого підходів у вивченні соціального мислення обдарованої особистості. Показано, що соціальне мислення має глибинні еволюційні витоки, пов'язані з механізмами культурної еволюції, соціальної кооперації та адаптації до складних соціальних середовищ.

Обґрунтовано доцільність аналізу взаємодії видового та індивідуального в розвитку обдарованості, що дозволяє уникнути редукції феномену обдарованості до виключно біологічних або виключно соціальних чинників. Запропонований підхід створює методологічні підстави для розробки індивідуалізованих стратегій підтримки обдарованих учнів з урахуванням їхніх природних задатків і соціального контексту розвитку.

4. Методологічні засади подальшої діагностики та емпіричного дослідження

У результаті аналітико-моделювального етапу сформовано методологічні засади для подальшої розробки пакету діагностичних методик. Визначено основні напрями діагностики соціального мислення, що передбачають виявлення взаємозв'язків між інтелектуальними, мотиваційними, характерологічними та психофізіологічними показниками обдарованої особистості.

Сформульовано принципи добору валідних і надійних психодіагностичних інструментів, а також окреслено підходи до інтерпретації результатів з урахуванням багатовимірності досліджуваного феномену.

5. Узагальнення результатів І етапу

Отримані в межах першого етапу результати створили теоретичне й методологічне підґрунтя для подальшого експериментального дослідження розвитку соціального мислення обдарованої особистості. Розроблені концептуальні положення та модель соціального мислення забезпечують цілісне бачення феномену обдарованості як складної антропологічної реальності, що формується у взаємодії природних, соціальних і культурних чинників.

12. Продукція, підготовлена за результатами виконання наукового дослідження (указати вид та назву продукції)

У межах наукового дослідження виконавцями підготовлено та надруковано: 1) Статті у наукових журналах групи А, В та міжнародних виданнях (Scopus / Web of Science) – 3; 2) статті у наукових фахових виданнях України категорії «Б» – 7; 3) публікації у матеріалах конференцій, тезах доповідей та виданнях, що не включені до переліку наукових фахових видань України та не індексуються наукометричними базами даних Scopus або Web of Science Core Collection – 9; 4) розділи у колективних монографіях – 1; інші публікації – 1.

13. Упровадження результатів наукового дослідження / науково-технічної (експериментальної) розробки (зазначити цільову групу користувачів продукції, їх практичну цінність для потреб суспільства)

Упровадження результатів наукового дослідження «Розвиток соціального мислення обдарованої особистості» на першому (аналітико-моделювальному) етапі здійснюється у формі науково-методичного поширення та апробації теоретичних положень у професійному науковому й освітньому середовищі.

Результати дослідження представлено та обговорено на науково-практичних заходах різного рівня, організованих і проведених за участю виконавців теми, зокрема на Всеукраїнських та Міжнародних науково-практичних конференціях і семінарах, орієнтованих на наукових і науково-педагогічних працівників, педагогів, практичних психологів, аспірантів і здобувачів вищої освіти. Теоретичні положення та результати дослідження було апробовано в доповідях і дискусіях на Міжнародній науково-практичній онлайн-конференції «Обдаровані діти – скарб нації!» (Київ, жовтень 2025 р.), III Міжнародній науково-практичній конференції «Стійкість освіти і науки в умовах трансформації» (Київ, травень 2025 р.), Всеукраїнських науково-практичних конференціях і семінарах Інституту обдарованої дитини НАПН України, а також у межах міжнародних і міждисциплінарних наукових форумів, присвячених проблемам обдарованості, соціального мислення, лідерства та особистісного розвитку.

Окремі положення дослідження використовувалися у процесі науково-методичного консультування педагогів і психологів закладів загальної середньої та спеціалізованої освіти, а також у підготовці та проведенні освітніх і просвітницьких заходів для працівників освітніх закладів, які працюють з обдарованими дітьми та учнівською молоддю. У межах такої апробації реалізовувалися заняття соціально-емоційного та етичного навчання, тренінгові й інтерактивні заняття, психологічні ігри, консультації та інформаційно-просвітницькі заходи, спрямовані на розвиток емоційної компетентності, саморегуляції та навичок соціальної взаємодії учнів у складних соціальних умовах.

Елементи теоретичних напрацювань дослідження використовуються також в освітньому процесі закладів вищої освіти під час викладання дисциплін психолого-педагогічного спрямування та у діяльності закладів спеціалізованої освіти наукового спрямування, ліцеїв і регіональних відділень МАН України.

Подальше впровадження результатів дослідження передбачається на наступних етапах виконання наукового дослідження відповідно до технічного завдання.

14. Вплив результатів дослідження на розвиток науки, суспільства та економіки, зокрема на забезпечення безпеки та оборони країни, розвиток технологій, забезпечення здоров'я та якості життя, розвиток передової науки, популяризацію результатів наукових досліджень, розвиток освіти, розвиток соціальної сфери, розвиток культури, збереження навколишнього природного середовища, розвиток державної політики

Результати наукового дослідження «Розвиток соціального мислення обдарованої особистості», отримані на першому (аналітико-моделювальному) етапі, мають значущий вплив на розвиток сучасних наукових уявлень про феномен обдарованості та особистісного інтелекту, зокрема в частині осмислення соціального виміру інтелектуального розвитку особистості. Дослідження розширює теоретичні засади психології обдарованості шляхом інтеграції системного, соціально-психологічного та еволюційного підходів до аналізу розвитку особистості.

Отримані результати сприяють розвитку передової науки, оскільки формують міждисциплінарне підґрунтя для подальших досліджень соціального мислення, соціальної ідентифікації та особистісного розвитку в умовах складних соціальних трансформацій. Запропоновані концептуальні положення створюють можливості для подальшої розробки діагностичних, методичних і технологічних рішень у сфері підтримки обдарованості, а також для поглиблення загальнопсихологічних знань про механізми взаємодії індивідуальних і соціальних чинників розвитку.

У контексті розвитку освіти результати дослідження впливають на оновлення теоретичних основ психолого-педагогічного супроводу обдарованих учнів, зокрема щодо врахування соціальних параметрів інтелекту, соціальної взаємодії та ідентифікації особистості в освітньому процесі. Теоретичні напрацювання можуть бути використані при розробці освітніх програм, курсів підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, а також у процесі підготовки фахівців, які працюють з обдарованими дітьми та молоддю.

У соціальній сфері результати дослідження створюють наукові передумови для формування більш цілісного підходу до підтримки обдарованої особистості як суб’єкта соціальної взаємодії, здатного до відповідального мислення, саморегуляції та конструктивної участі в суспільному житті. Умови воєнного стану та періоду післявоєнного відновлення актуалізують потребу в розвитку соціального мислення, що пов’язане з підвищенням рівня психологічної стійкості, здатності до адаптації та збереження внутрішньої цілісності особистості.

У ширшому суспільному контексті результати дослідження можуть бути використані як наукове підґрунтя для формування державної політики у сфері підтримки обдарованості, розвитку людського капіталу та вдосконалення системи психолого-педагогічного супроводу дітей і молоді. Теоретичні положення дослідження також мають потенціал для подальшого використання

у сфері популяризації наукових знань, розвитку культури наукового мислення та формування відповідального ставлення до особистісного й соціального розвитку.

Таким чином, результати першого етапу дослідження закладають науково-теоретичні основи для подальшого розвитку психологічних, педагогічних і соціальних підходів до вивчення та підтримки обдарованої особистості, що матиме довготривалий вплив на розвиток науки, освіти та соціальної сфери відповідно до стратегічних потреб суспільства.

15. Розгляд і приймання наукової роботи та її етапів

Робота розглядалася й обговорювалася на засіданні відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості Інституту обдарованої дитини НАПН України (протокол № 9 від 26 листопада 2025 р.) та на засіданні вченої ради Інституту обдарованої дитини НАПН України (протокол № 13 від 26.12.2025 р.).

За результатами розгляду прийнято рішення (в цілому і щодо друкування, виготовлення продукції):

- звіт взяти до відома;
- вважати, що запланований на 2025 р. обсяг робіт за темою «Розвиток соціального мислення обдарованої особистості» виконано відповідно до технічного завдання.

У 2025 році продовжено виконання одного фундаментального наукового дослідження.

1. Тема наукового дослідження: Ідеї розвитку обдарованості в українській філософській традиції.

Державний реєстраційний номер– 0124U000183

2. Підстава для виконання наукового дослідження (рішення замовника про затвердження дослідження, номер і дата договору)

Постанова Президії НАПН України «Про затвердження фундаментальних і прикладних наукових досліджень за тематикою НАПН України, виконання яких розпочинається в 2024 році», № 1-2/6-93 від 18 травня 2023 року; Договір 12/10/1 – 24 Нф від 01.01.2024 року.

3. Пріоритетний напрям, проблема наукового дослідження (для наукових досліджень за тематикою НАПН України)

Напрям 2. Філософські, теоретико-методологічні та історичні передумови інтеграції української освіти і педагогічної науки до європейського та світового освітнього і наукового просторів.

Проблема дослідження: Філософія освіти в контексті сучасних цивілізаційних викликів до людини і освіти.

4. Назва етапу наукового дослідження: ІІ етап. Науково-прогностичний.

5. Тривалість звітного етапу (початок - кінець): 01.01.2025 – 31.12.2025 рр.

6. Повна назва наукової установи, організації-виконавця, юридична адреса, телефон, факс: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-д; тел. (044) 481-27-27, тел./факс (044) 483-14-67; e-mail: iod.napn@ukr.net;
Р/р IBAN № UA888201720343120001000015556 Банк Державна казначейська служба України, м. Київ, ЄДРПОУ 35392834.

7. Науковий керівник дослідження (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання, посада, місце роботи): Ільїн Володимир Васильович, доктор філософських наук, професор, завідувач відділу філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини Інституту обдарованої дитини НАПН України.

8. Основні виконавці наукового дослідження (цифрові дані): штатних працівників (всього) – 2 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 0 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 0 чол.; сумісників (всього) – 5 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 3 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 1 чол.

9. Терміни виконання наукового дослідження (початок - кінець):
01 січня 2024 р. – 31 грудня 2026 р.

10. Фактичні обсяги фінансування наукового дослідження (у грн.):
у звітному році – 1753323,46 грн.

11. Основні наукові результати дослідження згідно з технічним завданням

Впродовж ІІ-го етапу – науково-прогностичного – здійснювався аналіз процесу розвитку креативно-антропологічної парадигми української філософії в епоху українського бароко, епоху Відродження і раннього Просвітництва. Проведено дослідження потенціалу української філософії цього періоду на зміст і реалізацію ідеї обдарованості і здібностей людини в контексті філософського і християнського гуманізму.

Завдання, яке стояло перед авторами теми дослідження – виявити ті елементи в їхніх роботах, які стосувалися проблеми обдарувань, здібностей, талантів і показати їх реалізацію в українській культурі. Підбір наукових джерел здійснювався з акцентом на визначеному об'єкті – проблемі обдарованості і таланту в українській філософії, і предмету дослідження ідеї обдарованості в гносеологічній та екзистенціально-аксіологічній традиції.

Особлива увага зосереджувалася на підборі таких наукових і літературних джерел, що відповідають вимогам конкретизації методів дослідження, їх осмисленню визначених завдань. Поряд з тим враховувалося, що література і джерела повинні відповідати меті міждисциплінарного дослідження з концептуалізацією прийнятих в українській і європейській філософії способів пізнання. Насамперед у виявленні сутності проблеми таланту та обдарованості у творчості видатних представників української

філософської думки у відповідності до сучасного соціально-культурного стану цивілізації загалом і українського суспільства зокрема.

Введено у теоретичний дискурс педагогічної думки України недостатньо оприлюднені ідеї філософських праць та освітніх практик Києво-Могилянської академії в контексті розвитку національних традицій діагностування та педагогічного супроводження обдарованості. Зокрема описано еволюцію вітчизняної філософсько-педагогічної думки в дослідженні проблем обдарованості («здатностей») людини у напрямку раціональності, логіки, доказових аргументів, заснованих на інструментарії західноєвропейського схоластичного філософування. Простежено формування на Києво-Могилянському ґрунті однієї з провідних ідей епохи бароко: людина, наділена безцінним даром розуму, повинна піднестися до осягнення своїх власних спроможностей та дарувань. Інструментарій такого осягнення включає активні роздуми про сутність душі, її здатності, інтелект в його активній та пасивній іпостасях, проблеми пізнання, фантазії, свободи волі.

Обґрунтовано необхідність введення у науковий дискурс дослідження ідеї обдарованості в українській філософії епох українського Відродження і раннього Просвітництва концепту «екзистенції». Доведено, що кордоцентризм, або «філософія серця» – це звернення до «внутрішнього голосу», тобто глибинних основ існування («екзистенції») людини. На цій підставі здійснено проявлення внутрішнього (обдарованості) у зовнішньому (творчості) в практиці творення особистості української реальності зазначеного періоду.

В процесі аналізу літератури по темі дослідження було виявлено, що культура бароко, яка була репрезентована в Україні, реалізувалася у діяльності вчених Києво-Могилянської академії. Показано, що бароко – це своєрідний спосіб життя і водночас творення духа, які його відображають в певному розумінні та інтерпретації. Бароко – це не тільки спосіб і стиль мислення, навколо яких концентрувалися всі структурні компоненти духовно-культурного життя, а й певний культурно-світоглядний етап розвитку значної частини європейських народів, в тому числі українського.

Досліджено, що прикметною рисою епохи бароко була її спрямованість на сприйняття світу людини та її духовного життя в динаміці, суперечливості і багатогранності. У тогочасній науці відбувається перехід від принципу інерції спокою і статики до розуміння інерціальності руху. Іншими словами, це фактично означало перехід від стану традиційного, спокійного, відповідного аграрному етапу розвитку суспільства (епоха Домодерна), до епохи індустріальної, яка характеризується динамізмом. З точки зору філософії динамізм є ознакою творчості, творення, відкриття. А це, в свою чергу, передбачає реалізацію обдарувань і талантів людини.

Визначено, що епоха бароко – це рух від епохи Ренесансу через Реформацію до епохи Просвітництва, що передбачає усвідомлення значення розуму в людському житті. В цю перехідну добу виникають такі поняття, як «спільне благо», «всепорадна користь», «щастя», «талант», «геній», тлумачення яких призводить і до зміни критеріїв суспільної оцінки гідності людини. Саме на цей перехід приходиться пік розвитку української класичної філософії.

В результаті проведення підготовчої роботи була більш чітко визначена мета дослідження та завдання згідно плану, концептуалізовано напрям особистого наукового пошуку; кожним автором сфокусована власна позиція стосовно всієї теми роботи. Важливе значення мало і те, що було здійснено кореляцію теми дослідження з досягненням сучасної української філософської думки та філософії освіти. Поряд з цим в процес дослідження було включено завдання виявити роль і значення філософської методології як рефлексивної основи формування і розвитку обдарованої людини як в минулій інтелектуальній історії, так і в умовах інформаційно-цифрової реальності. Визначено, що основним пріоритетом дослідження постала інтелектуальна спадщина української культури. У результаті було доведено, що пріоритетний напрям дослідження полягає у виявленні філософських, теоретико-методологічних та історичних передумов інтеграції української освіти і педагогіки до європейського освітнього і наукового просторів.

12. Продукція, підготовлена за результатами виконання наукового дослідження (указати вид та назву продукції)

У межах наукового дослідження виконавцями підготовлено та надруковано:
1) статті у наукових фахових виданнях України категорії «Б» – 10;
2) публікації у матеріалах конференцій, тезах доповідей та виданнях, що не включені до переліку наукових фахових видань України та не індексуються наукометричними базами даних Scopus або Web of Science Core Collection – 13;
3) розділи у колективних монографіях – 1; інші публікації – 1.

13. Упровадження результатів наукового дослідження / науково-технічної (експериментальної) розробки (зазначити цільову групу користувачів продукції, їх практичну цінність для потреб суспільства).

Результати дослідження були висвітлені на науково-практичних конференціях та семінарах різних рівнів, серед яких важливе місце займає онлайн-конференція «Обдаровані діти – скарб нації!», проведена у жовтні 2025 року, а також ряд статей у фахових наукових виданнях.

Цільовою групою є педагогічні працівники, однією із складових частин діяльності яких є робота з обдарованими дітьми. Об’єктами впровадження можуть бути педагогічні університети, гуманітарні факультети інших університетів, старші класи загальноосвітніх шкіл.

14. Вплив результатів дослідження на розвиток науки, суспільства та економіки, зокрема на забезпечення безпеки та оборони країни, розвиток технологій, забезпечення здоров'я та якості життя, розвиток передової науки, популяризацію результатів наукових досліджень, розвиток освіти, розвиток соціальної сфери, розвиток культури, збереження навколишнього природного середовища, розвиток державної політики.

Результати дослідження підвищують індивідуальний рівень молоді і студентів, а також є умовою і важливим фактором патріотичного виховання і національної свідомості української молоді і студентів. В підсумку це посилює розвиток національної гуманітарної науки, активізує духовно-культурне життя

країни, посилює розвиток державної політики, спрямованої на забезпечення безпеки та оборони країни.

15. Розгляд і приймання наукової роботи та її етапів
Робота розглядалася й обговорювалася на *засіданні відділу філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини* (протокол № 5 від 08.12.2025 р.) та на *засіданні вченої ради* Інституту обдарованої дитини НАПН України (протокол № 13 від 26 грудня 2025 р.).
За результатами розгляду прийнято рішення (в цілому і щодо друкування, виготовлення продукції): звіт взяти до відома; вважати, що запланований на 2025 р. обсяг робіт за темою «Ідеї розвитку обдарованості в українській філософській традиції» виконано.

II.3. Прикладні наукові дослідження.

У 2025 році розпочато три прикладні наукові дослідження.

1. Тема наукового дослідження: «Науково-методичне забезпечення STEM/STEAM-освіти у розвитку креативності здобувачів спеціалізованої освіти наукового спрямування».
Державний реєстраційний номер – 0125U000463

2. Підстава для виконання наукового дослідження (рішення замовника про затвердження дослідження, номер і дата договору):
Постанова Президії НАПН України «Про затвердження фундаментальних і прикладних наукових досліджень за тематикою НАПН України, виконання яких розпочинається в 2025 році» № 1-2-/7-74 від 03 квітня 2024 року. Договір № 12/10/1-Нпр від 01 січня 2025 року.

3. Пріоритетний напрям, проблема наукового дослідження (для наукових досліджень за тематикою НАПН України):
Напрям. 8. Спеціалізована освіта.
Проблема дослідження: Науково-методичне забезпечення спеціалізованої освіти наукового спрямування. Технології підготовки фахівців до роботи з обдарованими дітьми та молоддю.

4. Назва етапу наукового дослідження: І етап. Інформаційно-аналітичний.

5. Тривалість звітного етапу (початок - кінець):
01 січня 2025 р. –31 грудня 2025 р.

6. Повна назва наукової установи, організації-виконавця, юридична адреса, телефон, факс:
Інститут обдарованої дитини НАПН України, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-д; тел. (044) 481-27-27, тел./факс (044) 483-14-67; e-mail: iod.napn@ukr.net;

Р/р IBAN № UA888201720343120001000015556 Банк Державна казначейська служба України, м. Київ, ЄДРПОУ 35392834

7. Науковий керівник дослідження (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання, посада, місце роботи):

Поліхун Наталія Іванівна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України.

8. Основні виконавці наукового дослідження (цифрові дані):

штатних працівників (всього) – 6 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 0 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 3 чол.;
сумісників (всього) – 4 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 1 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 2 чол.

9. Терміни виконання наукового дослідження (початок - кінець):

початок – 01.01.2025 р., закінчення – 31.12 2026 р.

10. Фактичні обсяги фінансування наукового дослідження (у грн.):

у звітному році – 2963531,08 грн.

11. Основні наукові результати дослідження згідно з технічним завданням

Розглянуто Науково-методичне забезпечення навчального процесу STEM/STEAM-освіти у розвитку креативності здобувачів спеціалізованої освіти наукового спрямування, як сукупність документів, наукових, навчальних, методичних матеріалів, які описують *зміст*, встановлюють *структуру*, визначають *результат*, регламентують *перебіг* навчального процесу STEM/STEAM-освіти у розвитку креативності здобувачів СОНС. *Здійснено* аналіз нормативної бази, наукової та методичної літератури (метод дослідження: контент аналіз за визначеними показниками і критеріями, систематизація понять), педагогічного досвіду (узагальнення та опис за обраними критеріями результатів оцінювання поданих робіт вчителями на конкурсні програми ІОД «Творчий вчитель – обдарований учень» в номінації STEM/STEAM-освіта)

Зазначено, що відповідно нормативним документам, навчальний процес STEM/STEAM у розвитку креативності здобувачів СОНС реалізується, як цілісна програма навчання, що поєднує природничі науки, математику, технологію, принципи інженерії та гуманітарні напрями: навчання мистецтву, розуміння соціальних, історичних та індивідуально-психологічних процесів тощо. Звернута увага на креативність, як на компонент обдарованості присутній в різних моделях обдарованості, зокрема Трикільцева модель Рензуллі, Триєрархічна модель Стернберга, диференційована модель Ганьє, модель Актотопу Ціглера. *Встановлено*, що STEAM-освіта створює цілеспрямовано збагачене навчальне середовище, яке відповідає вимогам до функціонального «Актотопу» – системи, де потенціал трансформується у видатну дію. Розвиток таланту при цьому тлумачиться як процес адаптації, де ефективність залежить

від ресурсів, які надає середовище (матеріальних, соціальних, інформаційних) (Ziegler & Baker, 2013). STEAM-лабораторії є прямим втіленням таких ресурсів.

Креативність нами розглянута, як ключова навичка XXI сторіччя, STEM/STEAM-освіта, як тренд освітньої політики багатьох країн світу, зокрема Євросоюзу. Базуючись на дослідженнях Європейського проєкту Road STEAMer, досліджено міжнародний контекст STEAM освіти, що є важливим для теоретичного аналізу моделей розвитку креативності та пояснення сучасних тенденцій та викликів, що впливають на розбудову методології STEM/STEAM та відповідне науково-методичне забезпечення навчального процесу.

Розглянуто соціально-освітній контекст STEM/STEAM освіти в Україні; вона пояснює, як різні освітні парадигми (конструктивізм, ситуативне навчання, проблемне, проєктне навчання та ін.) взаємодіють у розвитку творчого потенціалу учнів, створюють безпечне, підтримуюче та мотиваційне освітнє середовище, яке сприяє творчій ініціативі учнів і підсилює їх здатність до самовираження та самостійного мислення. Дослідники в Україні розглядають STEAM-підходи як ефективний інструмент розвитку креативності через дослідницьку та проєктну діяльність, міждисциплінарність, практикоспрямованість та інноваційні педагогічні практики, де учень залучається як до аналітико-логічних, так і до образно-творчих процесів. *Виявлено*, що креативність пов'язана з кар'єрним самовизначенням абітурієнтів (цільова STEM-компетентність) та доповнює теоретичну основу розвитку креативності в різних освітніх моделях (PBL, PrBL та ін.).

Особливе значення у дослідженні було приділено дітям з особливими освітніми потребами: STEM/STEAM-підходи виявилися ефективним засобом адаптації та корекційно-розвивальної підтримки. Систематизовано специфічні особливості творчості дітей різних нозологічних груп та визначено широкий компенсаторний потенціал творчих завдань. Встановлено, що за допомогою інтегрованих технологій, сенсорних матеріалів, практико-орієнтованих завдань і проєктної діяльності діти з ООП отримують альтернативні канали для розвитку творчості та самовираження, а також долають бар'єри пізнавальної й емоційної взаємодії.

Відповідно до завдань дослідження, *розглянуто* можливості спеціалізованої освіти наукового спрямування для розвитку креативності засобами STEM/STEAM. *Висловлено ідею* трансформації самого поняття креативності в умовах СОНС та STEM/STEAM, семантичне поле якого збагачене поняттями наукова креативність, дослідницька, інженерна, винахідницька креативність. Наукова креативність здобувача СОНС є складним динамічним утворенням, що виходить за межі високого інтелекту (IQ), вона базується на синергії глибокого пізнавального інтересу, володіння методологією наукового пошуку та здатності до генерування нестандартних рішень. Спираючись на системну модель Актотопу А. Ціглера, *встановлено*, що STEAM-освіта виступає не просто як набір предметів, а як створення спеціального навчального середовища (багатого ресурсами та функціональними можливостями). Це середовище дозволяє учневі перейти від пасивного споживання інформації до активної дії (Actio), де наукова креативність

розвивається через безпосередню взаємодію з технологічними та інтелектуальними ресурсами закладу СОНС. *Розроблено* структурну схему типів науково-дослідницької діяльності здобувачів освіти, яка є вирішальною для розуміння того, які творчі елементи активуються в різних видах діяльності, та допомагає визначити методологію класифікації дослідницької діяльності STEM/STEAM, що безпосередньо впливає на розуміння креативності як компетенції. Констатовано, що цифрові презентації (відео, симуляції, інтерактивні формати) підтримують візуальне мислення, асоціативне мислення та творче вирішення проблем, підкреслюючи компетентнісні аспекти (здатність ставити запитання, генерувати гіпотези та формалізувати результати), які безпосередньо пов'язані з розвитком творчості.

Продемонстровано, як інструменти штучного інтелекту підтримують інноваційні STEM-підходи, тим самим стимулюючи креативне мислення та дослідницькі навички.

Визначені особливості креативного мислення, сучасні уявлення про його природу та можливості його розвитку, на основі досліджень зарубіжних вчених, зокрема Центру освіти Гарвардського Університету, встановлено, що створення і використання якісних шаблонів мислення, практики візуалізації та створення інтелект карт важливо для розвитку логічного мислення, для креативності важливою є здатність відмовлятися від стереотипних способів мислення, але його також можна тренувати, як м'яз, створюючи тренажери креативності. *Розкриті методи* генерування креативних ідей, технології організації креативного процесу, методи розвитку і оцінювання креативних рішень.

Інформаційний пошук з проблеми дослідження дозволив встановити нижче зазначені позиції, на які ми спиратимемося у подальшому дослідженні і здійсненні науково-практичних розробок науково-методичного забезпечення STEM/STEAM-освіти у розвитку креативності. Проблематика креативності як інтегрального феномену особистості є предметом глибокого теоретичного аналізу: засновником наукового підходу до вивчення творчості вважається *Дж. Гілфорд (J. Guilford),* який у 1950 році увів термін *«дивергентне мислення»* і запропонував структуру інтелекту, де креативність виступає окремою здібністю; *Е. Торренс (E. Torrance)*розробив *тести креативного мислення (TTCT)* та визначив креативність як здатність до створення нових ідей; *Г. Воллаха та Н. Когана (G. Wallach & N. Kogan)* займалися діагностикою творчого потенціалу; *М. Чіксентмігайї (M. Csikszentmihalyi)* розглядав креативність як соціокультурне явище, що виникає на перетині індивідуального таланту, культурних норм та професійного контексту; *Г. Гарднер (H. Gardner)* у межах концепції *множинного інтелекту* інтерпретував креативність як здатність до самовираження через різні типи інтелектуальної активності; *К. Роджерс (C. Rogers)* трактував креативність як форму автентичного самовираження; *А. Маслоу (A. Maslow),* пов'язував креативність з процесом самоактуалізації зрілої особистості; *Р. Штайн (R. Stein)* запропонував систему критеріїв оцінки креативності, серед яких - новизна, доречність і соціальна значущість.

На основі загальних досліджень креативності сформувалися основні *теоретичні підходи до її вивчення: психометричний підхід,* базується на

стандартизованому тестуванні креативності (тести Дж. Гілфорда, Е. Торренса); *когнітивні теорії* (Р. Стернберг, Р. Фінке, Т. Уорд), які досліджують процеси асоціативного мислення; *психоаналітична традиція* де творчість інтерпретується як сублімація внутрішніх конфліктів або прояв несвідомого (З. Фрейд, К. Юнг, Д. В. Уіннікот); *гуманістичні моделі* (К. Роджерс, А. Маслоу) трактують творчість як базову потребу розвитку; *соціокультурні концепції* (М. Чіксентмігайї, Дж. Мід) підкреслюють роль соціального середовища в розкритті креативного потенціалу). Поряд із цим, у рамках проєкту Гарвардської школи освіти, активно розвивається сучасний напрям «партисипативна креативність» (Е. Клепп, М. Гансон, В. Глевяну М. Колінз, Р.Конті, Е. Філіппс та ін.), як колективний процес, де обмін ідеями, зворотний зв'язок та спільне обговорення є ключовими елементами. На відміну від традиційної креативності, партисипативна креативність заохочує всіх учасників до активної участі у процесі, коли участь у винахідництві та інноваціях стає доступною для всіх учнів, бо існує безліч способів брати участь у розвитку творчих ідей, користуючись відповідними стратегіями. Виокремлено ідеї «прикладної креативності» (К. Гріффтс, Л.Лайфер, Ж. Томен та ін.), які розглядають креативність з позицій інноваційного мислення. Таким чином, у науковому дискурсі креативність постає як складний, багатокомпонентний феномен, що потребує цілісного міждисциплінарного аналізу.

Вивчення креативності в Україні охоплює широкий спектр психологічних, педагогічних, соціальних та міждисциплінарних аспектів. Серед провідних українських науковців, які зробили вагомий внесок у розвиток теорії і практики дослідження творчості та креативності: *Г. Костюк, В. Клименко, Л Кульчицька, С. Максименко, В. Моляко, О. Музика, В. Рибалка, В. Роменець, С. Сисоєва та ін..* Варто виокремити дослідження окремих науковців: *В. Моляко* запровадив поняття *«евристичної поведінки»* як індикатора креативності в нестандартних ситуаціях, заклавши основи української школи психології творчості та розробивши методики евристичного навчання; *Л. Кульчицька,* досліджувала креативність особистості у контексті її самореалізації, акцентуючи увагу на мотиваційних і ціннісних аспектах творчої діяльності; *С. Максименко* запропонував теорію розвитку особистості через активну креативну діяльність; *О. Зімовін.* розглядає креативність як фактор особистісного саморозвитку, що взаємодіє з рефлексією на різних життєвих етапах; *О. Гульбс, С. Діхтяренко., В. Кузьміна, І. Рудзевич* працюють над формуванням креативності студентів психологічних спеціальностей у процесі навчання, застосовуючи міждисциплінарні методи; *Н. Бобро, А. Клочко, Я. Зелінська, І. Гриненко*, досліджували та удосконалювали педагогічні методи розвитку креативності; *С. Уварова, Т. Титаренко, Г. Бевз, Н. Гончарук, Т. Гундорова, Ю. Марцинкевич, Г. Павленко, О. Антонова, О. Калєва* обґрунтували деякі підходи до розвитку креативності в різних освітніх середовищах; важливими є дослідження *І. Чернєвої, Н. Гончарук, А. Трьохбратської, І. Сумської Л. Дідковська,* які вивчають креативність у контексті комунікативної поведінки, академічного успіху та професійного самоздійснення.

Сучасний розвиток цифрових технологій відкриває нові перспективи для стимулювання та розвитку креативності у різних вікових групах учнів тому числі в умовах реалізації STEM/STEAM-освіти у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування. У наукових дослідженнях підкреслюється, що інтеграція цифрових інструментів в освітній процес сприяє формуванню творчих навичок, розширенню меж уяви та підвищенню мотивації до навчання: *інтерактивні платформи та творчі середовища* (використання програмного забезпечення для створення графіки, анімації, музики, 3D-моделювання, а також віртуальної та доповненої реальності стимулює розвиток різних аспектів креативності – від ідейної генерації до реалізації складних проєктів); *проєктна діяльність із застосуванням цифрових інструментів* (цифрові технології дають змогу учням і студентам працювати над міждисциплінарними STEAM-проєктами, що розвивають не лише креативне мислення, а й критичне, логічне, а також колективне); *інструменти для візуалізації та моделювання* (програми для створення прототипів, цифрові лабораторії та симулятори допомагають швидко втілити ідеї у вигляді конкретних моделей, що підсилює процес креативної діяльності); *платформи для колаборації та спільного створення* (онлайн-сервіси та соціальні мережі дозволяють обмінюватися ідеями, отримувати зворотний зв'язок, формувати творчі спільноти, що є важливим фактором розвитку креативності).

Значним результатом звітного періоду стало вивчення ролі штучного інтелекту як інструмента розвитку креативності у STEM/STEAM-освіті. Було *встановлено*, що використання генеративних технологій дає змогу учням створювати нові ідеї, візуалізації, моделі, музичні фрагменти, концепції проєктів, одночасно розширюючи межі творчої діяльності та знижуючи когнітивне навантаження. Аналіз практичних прикладів продемонстрував, що ШІ може виступати не замінником творчості, а каталізатором, який підсилює дивергентне мислення, сприяє пошуку інноваційних рішень і дозволяє учням досягати вищого рівня концептуального мислення. Разом з тим, *визначено* етичні виклики застосування ШІ – необхідність критичного мислення, авторської позиції, відповідальності за цифровий слід, а також потребу у професійній підготовці педагогів до роботи з інтелектуальними технологіями.

Основними проблемами на шляху впровадження результатів дослідження, а саме розробленого науково-методичного забезпечення навчального процесу STEM/STEAM-освіти у розвитку креативності *відмічено*: готовність вчителів, матеріально-технічна база, організація навчального процесу для реалізації проєктного підходу, стандартна система оцінювання.

12. Продукція, підготовлена за результатами виконання наукового дослідження (указати вид та назву продукції)

Виконавцями підготовлено та надруковано *41 статті/тези* у межах наукового дослідження.

Анотований, проміжний звіти.

13. Упровадження результатів наукового дослідження (зазначити цільову групу користувачів продукції, їх практичну цінність для потреб суспільства)

Цільовою групою для впровадження та реалізації науково-методичного забезпечення STEM/STEAM-освіти у розвитку креативності здобувачів спеціалізованої освіти наукового спрямування є вчителі, викладачі закладів загальної середньої освіти, спеціалізованої освіти наукового спрямування і позашкільної освіти. Об'єктами впровадження результатів наукового дослідження можуть бути заклади загальної середньої, вищої та позашкільної освіти, а також інститути післядипломної педагогічної освіти.

Упровадження результатів дослідження здійснювалось шляхом апробації й оприлюднення результатів наукового дослідження на науково-практичних заходах та публікації у матеріалах заходів різних рівнів, серед яких: VI Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Обдаровані діти – скарб нації» (22-28 жовтня 2025 року, https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/plan-zahodiv/77_vi-mizhnarodna-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-obdarovani-diti---skarb-naciyi-); Міжнародна науково-практична конференція «Музейна педагогіка в науковій освіті» (26 листопада 2025 року https://naps.gov.ua/ua/press/releases/3783/); III Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Актуальні аспекти розвитку STEAM- освіти в умовах євроінтеграції» (24 квітня 2025 року); VI Всеукраїнська міжгалузева науково-практична онлайн-конференція «Українське суспільство у перспективах розвитку: історичний, соціально-політичний, освітньо-педагогічний аспекти» в межах XVI Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти–2025» (26–31 березня 2025 року); Всеукраїнська науково-практична конференція «STEM – світ інноваційних можливостей. STEM у позашкільній освіті» (27 березня 2025 року); V Всеукраїнська науково-практична конференція «Інноваційні практики наукової освіти» (10–14 грудня 2025 року); Конференція на платформі ІППО «Створення умов для якісної реалізації концепції НУШ 6 кл» (09 серпня 2025); Міжнародний круглий стіл за результатами участі НЦ «МАНУ» у проєкті «Road-STEAMer» ("Horizon Europe"»). (26 серпня 2025 року); Науково-практичний онлайн-семінар «Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку» (22–26 травня 2025 року); Міжнародний круглий стіл за результатами участі НЦ «МАНУ» у проєкті «Road-STEAMer» («Horizon Europe»). (26 серпня 2025 року).

Співробітниками відділу підтримки обдарованості проведено ряд заходів для освітян, а саме: II Міжнародний науковий семінар «Шкільна освіта – пошук нових стратегій» (11 грудня 2025) (Ополе, Опольський університет); Науково-практичний семінар «STEAM-освіта, розвиток креативності» (12 грудня 2025); Створення STEAM-проєктів (24.03.25); Реалізація STEAM-проєктів (26.03.25.) м. Радовель (https://radowell-lyceum.org.ua/2025-04-10-10-09.html); Науково-практичний семінар для студентів Університету ім. М. Драгоманова «Ресурсна підтримка дослідницької діяльності учнів» (21.03.2025); Науково-освітній семінар для освітян Херсонщини «Ресурсна підтримка дослідницької діяльності учнів» (15 квітня 2025 р.) КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради (https://academy.ks.ua/?p=19819); Науково-практичний семінар для вчителів «Впровадження міжгалузевого інтегрованого курсу «STEM» (3-4 червня 2025 року); Семінар-практикум «Організація дослідницького середовища в МАН для учнів молодшого та середнього шкільного віку: інструменти та методи» (19

червня 2025 р., НЦ «МАНУ»); Семінар-практикум «Методика «Футурум»: інноваційні підходи до дослідницького навчання» (23-25 жовтня 2025 року, НЦ «МАНУ», м. Чернівці); Літня наукова школа на базі Центральноукраїнського наукового ліцею, (2-6 червня 2025р., м. Кропивницький) https://www.facebook.com/schoolprolisok/videos/1013166663894389?locale=uk_UA); Міжнародна літня школа ім. Сергія Виноградського (28.07 по 3.08.2025 м. Городок Хмельницької обл.); Програма 16 зимової сесії «STEM-ШКОЛА – 2025» (25-27.02 2025 https://yakistosviti.com.ua/stem-shkola/materialy-stem-shkoly/stem-shkola-2025-zymova-sesiia).

14. Вплив результатів дослідження на розвиток науки, суспільства та економіки, зокрема на забезпечення безпеки та оборони країни, розвиток технологій, забезпечення здоров'я та якості життя, розвиток передової науки, популяризацію результатів наукових досліджень, розвиток освіти, розвиток соціальної сфери, розвиток культури, збереження навколишнього природного середовища, розвиток державної політики

Дослідження сприятиме розвитку освіти, а саме трансформації навчального середовища у простір для активної дії та розвитку креативності, а також впровадженню інструментів штучного інтелекту та цифрових технологій в освітній процес, як каталізатора дивергентного мислення та інструменту для створення інновацій.

Обґрунтування поняття «наукова креативність» базуючись на моделі Актотопу для пояснення синергії інтелекту та середовища сприятиме більш глибокому розумінню психолого-педагогічних підходів до розвитку дослідницької та інженерної творчості учнів.

Інклюзивність забезпечується через адаптацію STEM-підходів для дітей з особливими освітніми потребами, що сприяє їхній соціалізації та доланню бар’єрів взаємодії, що засвідчує можливий вплив на соціальну сферу. Забезпеченню здоров'я та якості життя сприятиме творено безпечне та підтримуюче психологічне середовище STEAM-освіти, що знижує когнітивне навантаження та сприяє емоційній стабільності здобувачів.

Дослідження узгоджено з освітніми трендами Євросоюзу (проєкт Road STEAMer), що сприяє інтеграції української освіти у європейський простір.

Забезпечення безпеки та оборони країни: (Опосередкований вплив) здійснюється через розвиток інженерної, винахідницької креативності та навичок критичного мислення формує кадровий потенціал для створення майбутніх оборонних технологій.

Збереження навколишнього природного середовища: Реалізація цілісних програм STEM/STEAM формує екологічну свідомість через проєктну діяльність.

15. Розгляд і приймання наукової роботи та її етапів

Робота розглядалася й обговорювалася на *засіданні відділу підтримки обдарованості* (протокол № 1 від 27 січня 2025 р.; протокол № 2 від 29 травня

2025 р.; протокол № 5 від 24 грудня 2025 р.), *засіданні вченої ради* Інституту обдарованої дитини НАПН України (протокол № 13 від 26 грудня 2025 р.).

За результатами розгляду прийнято рішення (в цілому і щодо друкування, виготовлення продукції):

- звіт взяти до відома;
- вважати, що запланований на 2025 р. обсяг робіт за темою «Науково-методичне забезпечення STEM/STEAM-освіти у розвитку креативності здобувачів спеціалізованої освіти наукового спрямування» виконано відповідно до технічного завдання.

1. Тема наукового дослідження: Науково-методичні засади діагностики психологічних ресурсів розвитку обдарованості учнів ліцею.
Номер державної реєстрації: 0125U000457

2. Підстава для виконання наукового дослідження (рішення замовника про затвердження дослідження, номер і дата договору)
Виконується відповідно до Постанови Президії НАПН України від 03.04.2024 р. протокол № 1-2/7-74, договору № 12/10/2-Нпр від 01 січня 2025 р.

3. Пріоритетний напрям, проблема наукового дослідження (для наукових досліджень за тематикою НАПН України)
Напрям 8: Спеціалізована освіта.
Проблема наукового дослідження: Психологічні основи ідентифікації та розвитку обдарованості особистості

4. Назва етапу наукового дослідження
І етап. Аналітико-концептуальний.

5. Тривалість звітного етапу (початок - кінець)
1 січня 2025 р. – 31 грудня 2025 р.

6. Повна назва наукової установи, організації-виконавця, юридична адреса, телефон, факс: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-д; тел. (044) 481-27-27, тел./факс (044) 483-14-67; e-mail: iod.napn@ukr.net;
Р/р IBAN № UA888201720343120001000015556 Банк Державна казначейська служба України, м. Київ, ЄДРПОУ 35392834

7. Науковий керівник дослідження (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання, посада, місце роботи)
Мельник Марина Юріївна, кандидат педагогічних наук, старший дослідник, завідувач відділу діагностики обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України.

8. Основні виконавці наукового дослідження (цифрові дані):

штатних працівників (всього) – 5 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 0 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 3 чол.;
сумісників (всього) – 4 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 0 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 1 чол.

9. Терміни виконання наукового дослідження (початок — кінець)
1 січня 2025 р.– 31 грудня 2026 р.

10. Фактичні обсяги фінансування наукового дослідження (у грн.):
у звітному році – 2730576,18 грн.

11. Основні наукові результати дослідження згідно з технічним завданням

Встановлено, що ідентифікація ресурсів розвитку обдарованості ґрунтується на системному, міждисциплінарному підході, який враховує не лише когнітивні здібності, а й особистісні (мотивація досягнень, наполегливість, саморефлексія), емоційні, соціальні, середовищні (сімейна підтримка, освітнє середовище, чутливе до потреб обдарованих) та смислові аспекти розвитку. Сучасні підходи до ідентифікації ресурсів розвитку обдарованості особистості в умовах травматичних впливів також носять інтегративний характер і враховують когнітивні, особистісні (резильєнтність; саморегуляція; мотиваційні установки), соціально-психологічні (підтримка родини, закладів освіти, однолітків; наявність значущих дорослих й менторів; наявність гнучких моделей навчання), екзистенційні (ціннісні орієнтації) ресурси. Саме сукупність таких ресурсів дозволяє обдарованій дитині не лише адаптуватися до складних життєвих обставин, але й зберігати потенціал для самореалізації.

Окреслено науково-методичні засади діагностики психологічних ресурсів розвитку обдарованості учнів. Стрижневою науковою ідеєю теоретичного обґрунтування є теза про те, що сутність ключової проблеми науки про обдарованість визначає зміст двоєдиної проблеми – ідентифікації і розвитку ресурсів обдарованості. Зміст цієї ключової проблеми зумовлюється передовсім присутністю у контексті суспільного функціонування імперативу керованого використання ресурсів обдарованості учасників суспільного процесу. Досягнення успіху в управлінні розвитком обдарованості можливе за умови, що кожен крок у намірах використання ресурсів обдарованості з метою досягнення оптимальних параметрів її розвитку здійснюється на основі ідентифікованих особливостей її ресурсів. Емпіричним аналогом цього теоретичного твердження є формула: «Для того щоб управляти ресурсами обдарованості, їх потрібно знати». Принципово важливим є застереження: знання психологічних ресурсів обдарованості повинно бути системним, охоплювати усі виміри їх структури, включно із глибинними, не обмежуватися виміром їх очевидної присутності у виявах обдарованості.

Окреслено обґрунтування і основи класифікації психологічних ресурсів розвитку обдарованості. Здійснено аналіз феномена здібностей як фундаментальної складової частини структури психологічних ресурсів розвитку обдарованості. З’ясовано низку важливих особливостей, які

стосуються як природи здібностей, їх місця і ролі у контексті цілісного психічного функціонального процесу, так і місця і ролі здібностей у процесах розвитку обдарованості:

– здібності не є окремими конструктами психіки: за параметрами функціонального змісту механізмів, вони є невід'ємними органічними частинами психічних функцій, що виконують роль механізмів, які забезпечують роботу функції і продукування відповідних функціональних ефектів і забезпечення результативності функції;

– за параметром ефективності і результативності здібності постають як властивості і якості функцій;

– асоціація здібностей у межах конструкту певної функції – необхідна умова її ефективності і результативності. Окрема, ізольована здібність не створює ефектів і результатів цілісної роботи функції;

– виявляють себе і розвиваються здібності, які потрібні для здійснення діяльності і досягнення її результатів;

– двома основними векторами використання ресурсів для розвитку обдарованості є виявлення і розвиток окремих здібностей і стимуляція процесу асоціації необхідних для розвитку обдарованості здібностей до складу відповідної здатності;

– процес асоціативного об'єднання здібностей закономірно призводить до утворення здатності як сполучення здібностей відповідної функціональної приналежності і якісно нових ефективних і продуктивних можливостей функції;

– виникнення здатності завершує процес розвитку функції в цілому або тієї чи іншої її операційної лінії;

– утворена здатність виконує роль механізму реплікації ефектів роботи функції, що забезпечує можливість її роботи впродовж тривалих часових відрізків онтогенезу;

– ресурсологічний аналіз виявляє закономірність, згідно якої показники ефективності і результативності функції покращуються під впливом чинника частоти задіювання здатності для вирішення практичних завдань;

– відповідно до особливості, що розвинулася еволюційно, функція у процесі спонтанної активації чи стимуляції ситуацією необхідності вирішення завдання продукує перфектологічний ефект, який виявляється у задіюванні у роботу найбільш розвинутої досконалої здібності чи здатності, яка є у її розпорядженні;

– важливим напрямом гіфтологічної діагностики є виявлення компонентів здатності, яких бракує для її трансформації в обдарованість;

– чим частіше функція використовується, тим більшої реабілітації її ресурсів вона потребує.

Здійснено розвідку онтології обдарованості у розрізі її ресурсологічного виміру. Виявлено такі закономірності її побудови і функціонування:

– ресурси розвитку обдарованості розглядаються у якості органічної частини життя людини і тих сфер, у яких воно здійснюється: біосфери, соціосфери і ноосфери;

– ресурси розвитку обдарованості нерозривно пов'язані з природою людини і усіма аспектами її організації, передовсім із такими фундаментальними вимірами здійснення екзистенції, як орієнтація, виживання, адаптація і генерація;

– спонукання і активність індивіда за алгоритмами вимірів орієнтації, виживання, адаптації і генерації відкриває доступ до ресурсів, які вони містять, і можливість їх залучення у процеси розвитку і функціонування системи його здібностей;

– визначальними у сукупності ресурсів розвитку обдарованості є психологічні ресурси з огляду на ту їх особливість, що саме через їх фільтри відбувається імплементація ресурсів усіх інших видів.

Сформовано тестовий психодіагностичний комплекс для вивчення психологічних ресурсів розвитку обдарованості учнів ліцею (дослідження ціннісних орієнтацій, резильєнтності, інтолерантності до невизначеності, емоційної наповненості, часової перспективи та копінг-стратегій), розроблено порядок інтерпретації даних та рекомендації за результатами діагностики. Методики розміщено у вільному доступі на порталі Інституту (https://iod.gov.ua/ua/testoteka).

Проведено пілотне емпіричне дослідження психологічних ресурсів учнів ліцею, а саме – здатності обдарованої особистості протистояти травмівним впливам в реалізації потенціалу (N=543). Встановлено, що емоційно-психологічний стан обдарованих учнів в умовах війни має в цілому позитивну модальність. Обдаровані учні частіше, ніж їх однолітки, відчувають себе в безпеці, що може свідчити про кращу когнітивну адаптацію до реальності війни та вищу здатність шукати психологічну стабільність навіть у кризових умовах. Водночас майже третина респондентів обох груп (29,48% обдарованих та 31,13% учнів контрольної групи) не змогли однозначно оцінити свій рівень безпеки, що, ймовірно, вказує на загальний фон тривожності, характерний для сучасних підлітків. Обдаровані учні також демонструють більш оптимістичне бачення власного майбутнього. Сумарно понад 53 % з них оцінюють перспективи як позитивні або скоріше позитивні, тоді як у контрольній групі цей показник становить лише 38 %. Це можна розглядати як прояв мотиваційної зрілості та цілеспрямованості, що є захисним чинником у період соціальної нестабільності.

Здійснено дослідження структури (рейтингу) ціннісних орієнтацій обдарованих учнів до та під час повномасштабної війни (N=130). Встановлено, що у порівнянні з довоєнним періодом (2015 р., N=443), достовірно зросла значимість таких термінальних цінностей, як: безпека, суспільна безпека, матеріально забезпечене життя, задоволення своїх потреб, суспільне визнання, влада. У той же час, після початку повномасштабної війни достовірно знизилася значимість таких термінальних цінностей, як: справжня дружба, щасливе сімейне життя, саморозвиток, активне, цілеспрямоване та продуктивне життя, яскраве, нетривіальне життя, творчість, гармонія з оточуючим світом. Зміни у системі ціннісних орієнтацій відображають пристосування обдарованих учнів до умов війни, демонструючи посилення прагматичних і базових

цінностей, що забезпечують виживання та стабільність, на тлі зменшення значущості соціально-емоційних та творчих пріоритетів.

Емпірично встановлено особливості структури часових орієнтацій обдарованих учнів за моделлю Ф. Зімбардо (у дослідження взяли участь 134 учні ЕГ та 159 учнів КГ). Було встановлено значимо більшу орієнтацію обдарованих учнів на «Позитивне Минуле» і «Майбутнє», аніж учні контрольної групи; водночас також встановлено, що орієнтація на «Негативне Минуле» та «Фаталістичне Теперішнє» негативно пов'язана з показниками обдарованості, що свідчить про те, що такі часові установки можуть частково блокувати або затримувати реалізацію академічно-інтелектуальної і творчої обдарованості. Встановлено, що часова домінанта обдарованих учнів – це орієнтація на майбутнє, тоді як для учнів загалу характерні більш «плоскі» часові профілі з перевагою теперішніх або ситуативних установок. Умови війни, попри стресогенність, не вплинули на прагнення обдарованих учнів планувати та зберігати віру у власні можливості, що може розглядатися як прояв психологічної резильєнтності цієї групи.

За результатами кореляційного аналізу було встановлено тісний позитивний зв'язок між орієнтацією на майбутнє та середнім балом академічної успішності ($r = 0,393$; $p < 0,001$) й самооцінки творчих здібностей ($r = 0,333$; $p = 0,004$): учні, схильні до планування, постановки довготривалих цілей, демонструють вищу академічну результативність, а також сприймають себе як більш креативних і готових до творчої самореалізації.

Було встановлено особливості структури копінг-стратегій (за Лазарусом-Фолкман) обдарованих учнів (до дослідження долучено 122 учні ЕГ та 146 учнів КГ). Обдаровані учні достовірно частіше орієнтовані на використання в психологічно та емоційно складних і стресогенних ситуаціях адаптивних і конструктивних копінг-стратегій, а саме: стратегії «Творчо-розвивальна» (особистість зберігає самовладання, проявляє активність, креативність, самостійність та наполегливість у розв'язанні проблемної (стресової) ситуації; сприймає її як стимул для саморозвитку та джерело важливого життєвого досвіду; зазвичай успішно вирішує проблему; стресові фактори оцінюються як радше сприятливі, аніж навпаки, а власні ресурси – як достатні для вирішення проблеми; очікуваний результат – набуття нового досвіду активного вирішення складних життєвих ситуацій, який може бути використаний у майбутньому); стратегії «Аналітико-рефлексивна» (проявляється у прагненні зберігати самовладання, об'єктивно аналізувати причини виникнення проблемної ситуації, розглядати всі можливі наслідки, раціонально розробляти та планувати подальші дії для її вирішення); стратегії «Пошук позитиву» (відображає прагнення особистості прийняти проблемну ситуацію як даність, яку неможливо змінити, знаходити в ній щось позитивне для себе («усе, що не відбувається – на краще»); особистість готова відмовитися від деяких своїх інтересів, планів та вимог або змінити їх). Кореляційний аналіз продемонстрував позитивний зв'язок між конструктивним копінгом, суб'єктивно оціненою креативністю та академічною успішністю, що підтверджує роль академічної й творчої обдарованості як ресурсу адаптаційної поведінки.

Встановлено, що резильєнтність є значимо вищою в групі членів МАНУ, а також, що резильєнтність має значущі зв'язки з особистісними якостями, а саме: з комунікабельністю, соціальною сміливістю, емоційною стабільністю, стресостійкістю, спокоєм і незворушністю в більшості складних ситуацій, готовністю до ризику, хорошим контролем над спонтанними імпульсами (потягами і спонуканнями), оптимізмом, здатністю переключатися на новизну, на позитивні речі (заняття, інформацію, розваги) в складних ситуаціях, готовністю слідувати нормативам і правилам; практичністю, раціональністю, здоровим глуздом; здатністю та схильністю працювати в команді; впевненістю в собі; невисокою напруженістю мотиваційно-потребової сфери.

12. Продукція, підготовлена за результатами виконання наукового дослідження (указати вид та назву продукції)

У межах наукового дослідження виконавцями підготовлено та надруковано: 1) статті у наукових фахових виданнях України категорії «Б» – 12; 2) публікації у матеріалах конференцій, тезах доповідей та виданнях, що не включені до переліку наукових фахових видань України та не індексуються наукометричними базами даних Scopus або Web of Science Core Collection – 9; 3) Інші публікації – 1.

13. Упровадження результатів наукового дослідження (зазначити цільову групу користувачів продукції, їх практичну цінність для потреб суспільства)

Цільовою групою є психологи, педагогічні працівники та соціальні педагоги, однією із складових частин діяльності яких є робота з обдарованими дітьми. Об'єктами впровадження можуть бути заклади загальної середньої, вищої та позашкільної освіти, а також інститути післядипломної педагогічної освіти.

Отримані результати мають вагому практичну цінність для розвитку людського капіталу та суспільства загалом, особливо в умовах тривалих соціально-економічних і безпекових викликів, створюючи науково обґрунтовану основу для цілеспрямованого виявлення, збереження й розвитку потенціалу обдарованої молоді як стратегічного ресурсу відновлення та сталого розвитку держави.

Практичне значення результатів полягає насамперед у можливості впровадження системної діагностики психологічних ресурсів розвитку обдарованості в закладах загальної середньої, позашкільної та вищої освіти. Сформований психодіагностичний комплекс дозволяє не лише ідентифікувати здібності учнів, а й оцінювати когнітивні, емоційні, ціннісні, часові та копінг-ресурси, що безпосередньо впливають на успішність навчання й розвитку, адаптацію до кризових умов і готовність до професійного самовизначення.

Для системи освіти практична цінність результатів полягає у можливості індивідуалізації освітніх траєкторій обдарованих здобувачів освіти, що сприятиме підвищенню ефективності навчання, зниженню ризиків емоційного вигорання, дезадаптації та втрати потенціалу, особливо в умовах війни й зумовлених нею вимушеної міграції, дистанційного навчання. Отримані дані

можуть бути використані для вдосконалення програм психологічного та педагогічного супроводу, наставництва, профорієнтації.

У соціальному вимірі результати мають значення для підтримки психосоціальної стійкості обдарованої молоді. Виявлені зв'язки між обдарованістю, резильєнтністю, конструктивними копінг-стратегіями та часовою перспективою можуть бути використані при розробці програм психосоціальної допомоги дітям і підліткам, які зазнали травмівних впливів.

Впровадження наукової продукції здійснювалось шляхом апробації й оприлюднення результатів наукових досліджень. Результати дослідження були висвітлені на науково-практичних конференціях та семінарах різних рівнів, у т.ч. на: II Міжнародній науково-практичної конференції «Інноваційний розвиток сучасної науки та освіти»; VI Міжнародній науково-практичній онлайн-конференції «Обдаровані діти – скарб нації!», м. Київ, 22–28 жовтня 2025 року; Серпневій веб-конференції Національної академії педагогічних наук України «Учені НАПН України – українським учителям», 26 – 27 серпня 2025 року; V Всеукраїнській науково-практичній онлайн-конференції «Інноваційні практики наукової освіти», 10–15 грудня 2025 року, м. Київ; II Międzynarodowego seminarium naukowego «Edukacja szkolna – poszukiwanie nowych strategii», December 11, 2025, University of Opole, Poland; VI Всеукраїнській міжгалузевій науково-практичній онлайн-конференції «Українське суспільство у перспективах розвитку» (26–31 березня 2025 року в межах XVI Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти–2025»); XIX науково-практичному семінарі «Розвиток і саморозвиток обдарованої особистості у складній життєвій ситуації», 15 травня 2025 р., Київ; Науково-освітньому семінарі «Пошук, виявлення, розвиток обдарованості», 15 квітня 2025 р., м. Херсон; Науково-практичному онлайн-семінарі «Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку», 22–25 травня 2025 року, м. Київ; Науково-практичному семінарі «Асертивна взаємодія і саморозвиток обдарованих учнів та студентів під час війни», 12 листопада 2025 р., м. Київ.

14. Вплив результатів дослідження на розвиток науки, суспільства та економіки, зокрема на забезпечення безпеки та оборони країни, розвиток технологій, забезпечення здоров'я та якості життя, розвиток передової науки, популяризацію результатів наукових досліджень, розвиток освіти, розвиток соціальної сфери, розвиток культури, збереження навколишнього природного середовища, розвиток державної політики

Отримані результати мають високу наукову й соціальну актуальність, що зумовлена сучасними викликами розвитку освіти і збереження людського потенціалу в умовах тривалих травматичних впливів, зокрема повномасштабної війни.

Наукова цінність результатів полягає у поглибленні та розширенні сучасних уявлень про природу обдарованості та її розвиток в умовах травмівних впливів. Важливим науковим внеском є теоретичне обґрунтування двоєдиної проблеми ідентифікації та розвитку ресурсів обдарованості, відповідно до якої ефективне управління розвитком обдарованості можливе лише за умови дослідження її психологічних ресурсів. Здійснений аналіз феномена здібностей як функціональних механізмів психічних функцій та їх асоціативного об'єднання у здатності поглиблює сучасні гіфтологічні концепції

й створює підґрунтя для науково обґрунтованої діагностики ресурсів розвитку обдарованості.

Особливу наукову цінність становлять отримані емпіричні дані щодо психологічних ресурсів обдарованих учнів в умовах війни. У вітчизняному науковому просторі такі дослідження є поодинокими, а у світовій науці проблема розвитку обдарованості в умовах тривалої соціальної травматизації залишається недостатньо вивченою.

Порівняння з українськими науковими підходами засвідчує, що традиційні вітчизняні дослідження обдарованості переважно зосереджувалися на виявленні здібностей, інтелектуального потенціалу та академічної успішності. Отримані результати суттєво розширюють цей підхід, інтегруючи проблематику обдарованості з теоріями стресу, резильєнтності, копінг-поведінки, ціннісних і часових орієнтацій, а також пропонують системну модель діагностики психологічних ресурсів розвитку обдарованості, орієнтовану на реальні освітні та соціальні умови.

Окрім того, на відміну від більшості зарубіжних досліджень обдарованості та чинників її розвитку, орієнтованих на стабільні соціальні контексти, отримані результати акцентують увагу на функціонуванні психологічних ресурсів обдарованості в умовах воєнної травматизації, що надає їм унікальної наукової новизни та прикладної значущості.

Загалом отримані результати формують нове наукове підґрунтя для подальших міждисциплінарних досліджень обдарованості, удосконалення методів її діагностики та розвитку, а також для розробки ефективних моделей психологічного супроводу обдарованих здобувачів освіти у кризових і посткризових соціальних умовах.

15. Розгляд і приймання наукової роботи та її етапів:
Робота розглядалася й обговорювалася на *засіданні відділу діагностики обдарованості* (протокол № 12 від 16.12.2025 р.), *засіданні вченої ради* Інституту обдарованої дитини НАПН України (протокол № 13 від 26 грудня 2025 р.).
За результатами розгляду прийнято рішення: звіт взяти до відома; вважати, що запланований на 2025 р. обсяг робіт за темою «Науково-методичні засади діагностики психологічних ресурсів розвитку обдарованості учнів ліцею» виконано відповідно до технічного завдання.

1. Тема наукового дослідження: Розвиток наукового мислення обдарованих учнів в інформаційно-освітньому середовищі Малої академії наук України.
Державний реєстраційний номер – 0125U000460

2. Підстава для виконання наукового дослідження (рішення замовника про затвердження дослідження, номер і дата договору): Виконується відповідно до Постанови Президії НАПН України від 03.04.2024 р. протокол № 1-2/7-74; договору № 12/10/3-Нпр від 01 січня 2025 р.

3. Пріоритетний напрям, проблема наукового дослідження (для наукових досліджень за тематикою НАПН України):
Напрям 8. Спеціалізована освіта.
Проблема дослідження: Науково-методичне забезпечення спеціалізованої освіти мистецького, військового, спортивного і наукового спрямування

4. Назва етапу наукового дослідження
І етап. Аналітико-концептуальний

5. Тривалість звітного етапу (початок - кінець)
1 січня 2025 р. – 31 грудня 2025 р.

6. Повна назва наукової установи, організації-виконавця, юридична адреса, телефон, факс: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-д; тел. (044) 481-27-27, тел./факс (044) 483-14-67; e-mail: iod.napn@ukr.net; Р/р IBAN № UA888201720343120001000015556 Банк Державна казначейська служба України, м. Київ, ЄДРПОУ 35392834

7. Науковий керівник дослідження (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання, посада, місце роботи)
Піддячий Микола Іванович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини НАПН України
8. Основні виконавці наукового дослідження (цифрові дані): штатних працівників (всього) – 6 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 2 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 2 чол.; сумісників (всього) – 1 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 0 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 1 чол.

9. Терміни виконання наукового дослідження (початок — кінець)
1 січня 2025 р.– 31 грудня 2026 р.

10. Фактичні обсяги фінансування наукового дослідження (у грн.):
у звітному році – 2263875,84 грн.

11. Основні наукові результати дослідження згідно з технічним завданням

У межах виконання І етапу (аналітико-концептуального) прикладного наукового дослідження «Розвиток наукового мислення обдарованих учнів в інформаційно-освітньому середовищі Малої академії наук України» у 2025 році отримано теоретично обґрунтовані і науково значущі результати, що відповідають меті, завданням і вимогам технічного завдання та створюють підґрунтя для подальшого експериментально-узагальнювального етапу дослідження.

1. Теоретичне обґрунтування сутності наукового мислення обдарованих учнів

На основі системного аналізу вітчизняних і зарубіжних психолого-педагогічних джерел уточнено й науково обґрунтовано поняття наукового мислення обдарованих учнів як інтегративної, багаторівневої ментальної здатності, що забезпечує цілеспрямоване пізнання, дослідницьку діяльність і створення нового знання в умовах інформаційно-освітнього середовища Малої академії наук України.

Наукове мислення визначено як поєднання логічного, критичного, дивергентного, конвергентного, рефлексивного та інтегративного мислення, яке функціонує у взаємозв'язку з мотиваційно-ціннісною сферою та особистісними якостями обдарованого учня. Показано, що наукове мислення не зводиться до сукупності окремих інтелектуальних операцій, а виступає цілісною системою когнітивної саморегуляції, смислотворення та інтелектуальної автономії.

2. Визначення структурних компонентів і рівнів наукового мислення

У результаті дослідження виокремлено та концептуально обґрунтовано структуру наукового мислення обдарованих учнів, яка охоплює такі взаємопов'язані компоненти:

– інформаційно-знаннєвий, що відображає рівень володіння науковими знаннями, поняттями, фактами та закономірностями;

– когнітивно-операційний, який забезпечує аналітичні, синтетичні, порівняльні, узагальнювальні та причинно-наслідкові мисленнєві операції;

– рефлексивно-оціночний, пов'язаний із самоконтролем, метапізнанням та усвідомленням ефективності власної інтелектуальної діяльності;

– інтенціонально-аксіологічний, що відображає мотивацію до наукової діяльності, ціннісне ставлення до знання та дослідницької праці;

– інноваційно-креативний, який забезпечує здатність до висування гіпотез, генерування нових ідей і побудови міждисциплінарних зв'язків.

Доведено, що саме багаторівнева організація наукового мислення створює умови для переходу від репродуктивного засвоєння знань до продуктивної дослідницької діяльності в освітньому середовищі МАН України.

3. Аналіз і систематизація підходів до розвитку наукового мислення

Проаналізовано сучасні наукові підходи до розвитку наукового мислення обдарованих учнів (когнітивний, діяльнісний, особистісно орієнтований, компетентнісний, міждисциплінарний, STEM-орієнтований). Установлено, що найбільш продуктивним для умов МАН України є інтегративний підхід, який поєднує дослідницьку діяльність, проєктно-орієнтоване навчання, метакогнітивні практики та використання цифрових ресурсів інформаційно-освітнього середовища.

Науково обґрунтовано доцільність використання таких інструментів розвитку наукового мислення: проблемно-орієнтовані завдання, учнівські наукові проєкти, портфоліо дослідницьких робіт, наукові дебати, моделювання та рефлексивні практики.

4. Обґрунтування методичного інструментарію для подальшого дослідження

У межах І етапу здійснено відбір, адаптацію та наукове обґрунтування комплексу методів для подальшого діагностування рівнів сформованості

наукового мислення учнів МАН України. До цього комплексу віднесено психолого-педагогічне тестування, анкетування, аналіз результатів проєктної діяльності, портфоліо учнівських робіт, спостереження та методи математико-статистичного аналізу, що відповідають вимогам валідності і надійності дослідження .

5. Узагальнення результатів і наукова новизна

Отримані результати дозволили розширити наукові уявлення про наукове мислення обдарованих учнів як складний багатовимірний феномен, що формується в умовах спеціально організованого інформаційно-освітнього середовища. Наукова новизна полягає в уточненні структури наукового мислення, обґрунтуванні його рівнів і компонентів, а також у визначенні теоретико-методологічних засад його розвитку в системі МАН України.

Результати І етапу стали теоретичною основою для переходу до експериментально-узагальнювального етапу дослідження, спрямованого на діагностику, розроблення та апробацію методів і педагогічних технологій розвитку наукового мислення обдарованих учнів.

12. Продукція, підготовлена за результатами виконання наукового дослідження (указати вид та назву продукції)

У межах наукового дослідження виконавцями підготовлено та надруковано: 1) статті у наукових фахових виданнях України категорії «Б» – 12; 2) публікації у матеріалах конференцій, тезах доповідей та виданнях, що не включені до переліку наукових фахових видань України та не індексуються наукометричними базами даних Scopus або Web of Science Core Collection – 9; 3) монографії та розділи монографій, опубліковані (або підготовлені і подані до друку) в українських виданнях – 1.

13. Упровадження результатів наукового дослідження (зазначити цільову групу користувачів продукції, їх практичну цінність для потреб суспільства)

Цільовою групою впровадження результатів наукового дослідження є: педагогічні працівники Малої академії наук України, які здійснюють керівництво та супровід учнівської науково-дослідної діяльності; педагогічні працівники наукових ліцеїв та наукових ліцеїв-інтернатів, залучені до підготовки обдарованих учнів до науково-дослідної діяльності; педагогічні працівники закладів позашкільної освіти, що забезпечують організацію та реалізацію науково-дослідної діяльності обдарованої учнівської молоді; обдаровані учні – учнівська молодь Малої академії наук України (як безпосередні учасники освітньо-наукового процесу та опосередкована цільова група впровадження).

Упровадження результатів наукового дослідження «Розвиток наукового мислення обдарованих учнів в інформаційно-освітньому середовищі Малої академії наук України» на першому (аналітико-концептуальному) етапі здійснюється у формі апробації теоретичних положень і концептуальних підходів у професійному науковому та освітньому середовищі. Основна увага зосереджується на поширенні й обговоренні результатів теоретичного аналізу

сутності наукового мислення обдарованих учнів, його структурних компонентів, характеристик і особливостей розвитку в умовах інформаційно-освітнього середовища МАН України.

Результати дослідження представлено та обговорено на науково-практичних заходах різного рівня (всеукраїнських і міжнародних конференціях, науково-методичних семінарах, круглих столах), а саме: VI Всеукраїнська міжгалузева науково-практична онлайн-конференція «Українське суспільство у перспективах розвитку: історичний, соціально-політичний, освітньо-педагогічний аспекти» (Інститут обдарованої дитини НАПН України, 26–28 березня 2025 р.); науково-практичний онлайн-семінар «Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку» (Інститут обдарованої дитини НАПН України, 22–26 травня 2025 р.); VI Міжнародна науково-практична онлайн-конференція "ОБДАРОВАНІ ДІТИ – СКАРБ НАЦІЇ!" (Інститут обдарованої дитини НАПН України, 22-28 жовтня 2025 р.); VII Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Гармонізація системи освіти України з європейським освітнім простором: досягнення, виклики та перспективи» (ДНУ «Інститут освітньої аналітики», м. Київ, 30 жовтня 2025 р. тощо), організованих і проведених за участю виконавців теми, а також у фахових наукових виданнях. Апробація наукових положень сприяла їх уточненню, теоретичному збагаченню та узгодженню з актуальними потребами освітньої практики наукового спрямування.

Практична цінність результатів дослідження полягає у створенні науково обґрунтованих засад для вдосконалення освітнього процесу з обдарованими учнями, підвищенні ефективності керівництва учнівською науково-дослідною діяльністю, розвитку наукового мислення як ключової компетентності майбутнього дослідника. Використання результатів дослідження забезпечує підвищення якості підготовки учнівської молоді до науково-дослідної діяльності, формування інтелектуального потенціалу суспільства, підтримку інноваційного розвитку освіти та створення умов для підготовки науково орієнтованої, соціально активної й конкурентоспроможної особистості.

14. Вплив результатів дослідження на розвиток науки, суспільства та економіки, зокрема на забезпечення безпеки та оборони країни, розвиток технологій, забезпечення здоров'я та якості життя, розвиток передової науки, популяризацію результатів наукових досліджень, розвиток освіти, розвиток соціальної сфери, розвиток культури, збереження навколишнього природного середовища, розвиток державної політики

Результати наукового дослідження «Розвиток наукового мислення обдарованих учнів в інформаційно-освітньому середовищі Малої академії наук України» мають комплексний міжгалузевий вплив на розвиток науки, освіти та суспільства, сприяючи формуванню інтелектуального потенціалу держави й забезпеченню сталого розвитку України в умовах цифрової трансформації.

– Вплив на розвиток науки.

Результати дослідження поглиблюють наукові уявлення про сутність і структуру наукового мислення обдарованих учнів, розширюють теоретико-

методологічні засади педагогіки обдарованості та освітньої психології, створюють підґрунтя для подальших прикладних і міждисциплінарних досліджень.

– Вплив на розвиток передової науки та інновацій.

Обґрунтовані підходи до розвитку критичного, системного та інноваційного мислення сприяють підготовці майбутнього наукового й інженерного потенціалу держави, формуванню кадрового резерву для наукоємних і високотехнологічних галузей економіки.

– Вплив на розвиток освіти.

Результати дослідження сприяють удосконаленню спеціалізованої освіти наукового спрямування, підвищенню якості освітнього процесу в системі МАН України, наукових ліцеях і закладах позашкільної освіти шляхом розвитку дослідницьких компетентностей обдарованих учнів.

– Вплив на соціальну сферу та якість життя.

Формування наукового мислення обдарованої молоді сприяє розвитку відповідальної, соціально активної особистості, здатної до критичного аналізу інформації, самостійного прийняття рішень і конструктивної участі в суспільному житті.

– Вплив на забезпечення безпеки та оборони держави.

Розвиток наукового й критичного мислення учнів формує здатність до аналізу складних ситуацій, протидії дезінформації та ухвалення обґрунтованих рішень, що є важливою передумовою довгострокового кадрового забезпечення сектору безпеки й оборони.

– Вплив на розвиток технологій і цифровізацію.

Дослідження сприяє формуванню навичок використання інформаційно-освітнього середовища, цифрових ресурсів і технологій у науково-дослідницькій діяльності, розвитку цифрової грамотності учнівської молоді.

– Вплив на популяризацію науки та наукових досліджень.

Результати роботи підвищують мотивацію учнів до науково-дослідницької діяльності, участі в програмах і конкурсах МАН України, сприяють поширенню наукового світогляду в суспільстві.

– Вплив на розвиток культури та екологічної свідомості.

Розвиток наукового мислення формує культуру раціонального, відповідального ставлення до природи, сприяє усвідомленню екологічних проблем і пошуку науково обґрунтованих шляхів сталого розвитку.

– Вплив на розвиток державної політики.

Результати дослідження можуть бути використані у формуванні та вдосконаленні державної освітньої політики у сфері підтримки обдарованої молоді, розвитку спеціалізованої освіти наукового спрямування та людського капіталу України.

15. Розгляд і приймання наукової роботи та її етапів

Робота розглядалася й обговорювалася на засіданні відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих (протокол № 1/2 від 16.01.2025 р., протокол № 5/2 від 15.05.2025 р., протокол № 12 від 01.12.2025 р.) та на засіданні вченої

ради Інституту обдарованої дитини НАПН України (протокол № 13 від 26.12.2025 р.).

За результатами розгляду прийнято рішення (в цілому і щодо друкування, виготовлення продукції):

– звіт взяти до відома;

– вважати, що запланований на 2025 р. обсяг робіт за темою «Розвиток наукового мислення обдарованих учнів в інформаційно-освітньому середовищі Малої академії наук України» виконано відповідно до технічного завдання.

У 2025 році завершено виконання одного прикладного наукового дослідження.

1. Тема наукового дослідження: «Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти»
Номер державної реєстрації: 0123U100272

2. Підстава для виконання наукового дослідження / науково-технічної (експериментальної) розробки (рішення замовника про затвердження дослідження, номер і дата договору)
Постанова Президії НАПН України «Про затвердження фундаментальних і прикладних наукових досліджень за тематикою НАПН України, виконання яких розпочинається в 2023 році» № 1-2-/5-79 від 21 квітня 2022 року; Договір 12/10/1 –23 Нпр від 02.01.2023 року

3. Пріоритетний напрям, проблема наукового дослідження /науково-технічної (експериментальної) розробки (для наукових досліджень за тематикою НАПН України)
Напрям 4. Педагогіка і психологія освітнього процесу.
Проблема дослідження: Компетентнісно орієнтовані моделі дидактичних і методичних систем. Дидактичні засади, принципи і закономірності освіти для стійкого розвитку.

4. Назва етапу наукового дослідження: експериментально-узагальнювальний

5. Тривалість звітного етапу (початок - кінець) 1 січня – 31 грудня 2025 року.

6. Повна назва наукової установи, організації-виконавця, юридична адреса, телефон, факс: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-д; тел. (044) 481-27-27, тел./факс (044) 483-14-67; e-mail: iod.napn@ukr.net;
Р/р IBAN № UA888201720343120001000015556 Банк Державна казначейська служба України, м. Київ, ЄДРПОУ 35392834

7. Науковий керівник дослідження: Ковальова Оксана Анатоліївна, кандидат психологічних наук, завідувач відділу проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України.

8. Основні виконавці наукового дослідження (цифрові дані):
штатних працівників (всього) – 5 чол., у т. ч. докторів наук, професорів – 0 чол., кандидатів наук, докторів філософії, старших наукових співробітників, доцентів – 4 чол.; сумісників (всього) – 6 чол., у т. ч. докторів наук, професорів – 1 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 2 чол.

9. Терміни виконання наукового дослідження (початок - кінець):
1 січня 2023 р. – 31 грудня 2025 р.

10. Фактичні обсяги фінансування наукового дослідження (у грн.):
у звітному році – 2458516,90 грн.

11. Основні наукові результати дослідження згідно з технічним завданням

Упродовж звітного періоду було **здійснено** комплексне теоретико-методологічне обґрунтування процесу впровадження інноваційних моделей наукової освіти у закладах загальної середньої та позашкільної освіти. Зокрема, **розроблено** авторську модель впровадження педагогічних інновацій, що поєднує положення теорії дифузії інновацій Е. Роджерса та концепції легітимної периферійної участі (LPP) Ж. Лейв та Е. Венгера. У моделі **враховано** як етапність прийняття нововведень освітніми працівниками, так і соціально-навчальні механізми поступового входження педагогів у нову професійну практику через участь у спільнотах.

На основі зазначеної моделі було **створено** та **апробовано** загальну методику впровадження перспективних моделей наукової освіти, яка передбачає три етапи: (1) навчання педагогів-експериментаторів; (2) апробація та адаптація моделі в реальному освітньому середовищі з використанням супервізії; (3) оцінка результатів та узагальнення педагогічних умов ефективного впровадження. Методика реалізує принцип легітимної участі педагогів з різним рівнем залучення: від спостереження і часткового виконання завдань до повноцінного впровадження інновації у власну практику з підтвердженням результатів. Такий підхід дозволив диференціювати результати навчання (0,5; 1 кредит ЄКТС; сертифікат педагога-експериментатора) виявити закономірності поступового професійного зростання в умовах освітніх змін та обґрунтувати й описати технологію диференційованого залучення педагогів до впровадження освітніх інновацій.

Результати теоретичного аналізу та емпіричної реалізації **відображено** у наукових публікаціях, присвячених результатам вивчення моделей впровадження інновацій, побудові моделі на основі LPP, опису загальної методики впровадження і окремих методик впровадження конкретних моделей. Представлені матеріали формують цілісну систему науково обґрунтованого впровадження освітніх інновацій, що має потенціал до масштабування у післядипломній педагогічній освіті.

Завершено експеримент, пов'язаний із впровадженням перспективних моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування у заклади загальної середньої та позашкільної освіти. У рамках експерименту **здійснено впровадження** трьох інноваційних моделей, які формують безперервну траєкторію наукового розвитку учня: від постановки запитань і філософського осмислення – через пізнання та дослідження – до представлення результатів у публікаціях. Впровадження **реалізовано** через організацію навчальних курсів для педагогів-експериментаторів.

Проведено навчання педагогів-експериментаторів у форматі онлайн-курсів з використанням інструктивно-методичних матеріалів, презентаційних блоків і практичних завдань за такими темами: «Методичні засади впровадження моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування 5Е за фізико-математичним профілем» (Синхронний формат дистанційного навчання), «Методичні засади впровадження моделі «Розвиток публікаційної діяльності учнів» (асинхронний формат дистанційного навчання, який відбувався на спеціально створеній навчальній платформі), «Освітня модель «Філософський діалог» як інструмент для розвитку критичного мислення учнів у контексті наукової освіти» (змішаний формат дистанційного навчання). Багаторівнева підготовка близько 250 педагогів із різних регіонів України тривала близько 2 місяців. Після цього у закладах освіти учасниками курсів під керівництвом науковців відділу **проведено** апробацію моделей, що включала планування та проведення уроків або позакласної діяльності. Результати апробацій (програми, відео, описові матеріали, статті) **представлено** на заключних сесіях та опубліковані у журналі «Юний дослідник», а також **було підтверджено** довідками від освітнього закладу.

Здійснено випуск 3-го номеру електронного наукового журналу «Юний дослідник» 24-го травня 2025 року, в якому опубліковано 17 статей. Станом на 23.11.2025 р. зареєстровано 5139 переглядів статей журналу, зокрема за останній рік 3289.

Здійснено моніторинг динаміки навчальних досягнень учнів, їх мотивації, дослідницьких та комунікативних компетентностей. Отримано статистично значущі результати, що свідчать про підвищення рівня критичного мислення, академічної грамотності, дослідницьких умінь та інтересу учнів до навчання.

Здійснено підрахунок успішності впровадження трьох освітніх моделей, який представлено у табл. 1.

Таблиця 1.

Порівняння кількості учасників експерименту за трьома моделями на всіх етапах впровадження моделей з форматом дистанційного навчання

Етап впровадження	Публікаційна діяльність	Філософський діалог	Модель 5Е	Загалом
Зареєструвались на курс	414	78	38	530
Завершили навчання	205	34	11	250
Впровадили модель	23	16	10	49
Відсоток впроваджень від тих,	11,22	47	90,9	19,6

хто завершив навчання				
Формат навчання	асинхронний	змішаний	синхронний	

Попередні висновки свідчать про те, що:

1. Формат проведення навчання вчителів для впровадження інноваційних моделей може суттєво впливати на рівень впровадження. Чим більше взаємодії педагога-експериментатора з викладачем-новатором (тобто синхронність), тим вища ефективність впровадження моделі.

2. Асинхронне навчання добре працює для масового охоплення, але має низький порівняно з синхронним форматом відсоток практичної реалізації. Хоча якщо порівнювати між собою вкладення ресурсу (асинхронний курс робиться один раз і може працювати без викладача) і сумарну кількість впроваджень (23 більше, ніж 16 та 10), то можна сказати, що цей формат навчання дає високий результат.

3. Синхронне навчання, хоч і менш зручне для великої кількості учасників, значно підвищує шанси на практичне впровадження.

4. Змішане навчання – баланс між доступністю та ефективністю.

Отже, асинхронний формат дистанційного навчання не можна вважати найменш ефективним. Хоча він має нижчий відсоток впровадження серед учасників, він забезпечив найбільшу загальну кількість впроваджень за рахунок масовості та ефективного використання ресурсів. Це робить його оптимальним для масштабного поширення освітніх моделей з мінімальними витратами. Натомість, синхронні та змішані формати, дають вищий коефіцієнт впровадження на одного учасника, хоча й потребують більших ресурсів і мають обмежену масштабованість.

За результатами експерименту також **встановлено,** що система сертифікації, яка розмежовує учасників, які отримали тільки сертифікат за проходження навчання, і учасників, які впровадили інновації та отримали сертифікат педагогів-експериментаторів, значно підвищує мотивацію до практичного застосування моделей. Методика продемонструвала ефективність і може бути інтегрована у програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

На завершальному етапі **узагальнено** педагогічні умови ефективного впровадження моделей, виявлено фактори, що забезпечують успішність інновацій (наявність методичного супроводу, адміністративна підтримка, належні матеріально-технічні ресурси, мотивація педагогів та позитивний психологічний клімат в освітньому середовищі).

У межах методичного супроводу реалізації експериментально перевірених моделей у закладах загальної середньої та позашкільної освіти **здійснено** комплекс практичних дій, а саме: підготовлено методичні рекомендації до кожної моделі, які надають педагогам покрокові інструкції з упровадження; проведено повторний онлайн-курс за моделлю «Філософський діалог», що забезпечив підготовку нової групи педагогів-експериментаторів; методичні матеріали та результати впровадження представлено на науково-

практичних конференціях і семінарах, що забезпечило їх подальше використання і поширення серед педагогічної спільноти.

Додатково у рамках плану заходів НАПН України з реалізації Концепції громадянської освіти в Україні на 2024-2030 рр. було **розроблено** та **оприлюднено** операціоналізовану модель громадянської компетентності з визначенням критеріїв, показників та індикаторів її сформованості.

12. Продукція, підготовлена за результатами виконання наукового дослідження (указати вид та назву продукції)

Виконавцями дослідження підготовлено *рукописи:*

- посібник «Наукова освіта: ретроспектива, сучасність та перспектива» – 6,0 авт. арк.;
- методичні рекомендації «Впровадження моделей наукової освіти в українську школу та позашкілля» – 3,0 авт. арк.

Підготовлено та надруковано *25 статей* у межах наукового дослідження.

Остаточний (науковий) звіт.

13. Упровадження результатів наукового дослідження (зазначити цільову групу користувачів продукції, їх практичну цінність для потреб суспільства)

Розроблені в рамках дослідження матеріали та проведені заходи спрямовані на практичне впровадження перевірених освітніх моделей у закладах загальної середньої та позашкільної освіти.

Виконавцями дослідження проведено наступні заходи:

1. Вебінар «Розвиток науково-інноваційної екосистеми Португалії: результати теоретичного дослідження» XVI Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти – 2025», 27 березня 2025 р., Київ https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/73_vebinar-rozvitok-naukovo-innovaciynoyi--ekosistemi-portugaliyi--rezultati-teoretichnogo-doslidzhennya
2. Науково-практичний семінар «Зміст, методи і форми освіти наукового спрямування» для вчителів природничого профілю (в рамках Всеукраїнського фестивалю науки та Програми спільної діяльності НАНУ та НАПНУ на 2023 – 2025 роки, п. № 62), 30 травня 2025 р., м. Київ. (Ковальова О.А., Бабійчук С.М.) https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/75_naukovo-praktichni-seminari-dlya-vchiteliv-zmist--metodi-i-formi-osviti-naukovogo-spryamuvannya
3. Науково-практичний семінар «Зміст, методи і форми освіти наукового спрямування» для вчителів фізико-математичного та технічного профілю (в рамках Всеукраїнського фестивалю науки та Програми спільної діяльності НАНУ та НАПНУ на 2023-2025 рр., п. № 64), 28 травня 2025 р., м. Київ. (Ковальова О.А., Кочарян А.Б., Дубініна О.В.). https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/75_naukovo-praktichni-seminari-dlya-vchiteliv-zmist--metodi-i-formi-osviti-naukovogo-spryamuvannya
4. Онлайн-тренінг «Внутрішня опора в часи невизначеності: психодраматичні техніки для збереження ментального здоров’я вчителя» (В рамках Програми спільної діяльності МОН України та НАПН України, пункт 106, 30.10.2025 р. (Ковальова О.А.)/ XVII міжнародна виставка «Інноватика в

сучасній освіті» (29 – 31 жовтня 2025 р., Київ).

5. Майстер-клас «Методичні засади впровадження моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування 5 Е за фізико-математичним профілем», 14.11.2025 р. (Дубініна О.В.)/ Міжнародна онлайн виставка «Освіта та кар'єра – День студента 2025» (14 – 15 листопада 2025 р., Київ).

6. Секція 6. «Впровадження наукової освіти в український освітній простір: зарубіжний і вітчизняний досвід, перспективи» в межах VII Всеукраїнського відкритого науково-практичного онлайн-форуму «Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії» (25-28 листопада 2025 р., м. Київ, в рамках Програми спільної діяльності НАНУ та НАПНУ на 2023 – 2025 роки, п.№ 19) (Ковальова О.А., Бабійчук С.М., Дубініна О.В., Демченко О.П., Кочарян А.Б., Васюк М.М., Ярмак С.В.).

7. V Всеукраїнська науково-практична онлайн-конференція «Інноваційні практики наукової освіти» (10 – 14 грудня 2025 року, Київ) (весь відділ).

8. Гостьова лекція на тему «Огляд посібника «Наукова освіта: ретроспектива, реальність і перспектива» у Національному державному університеті імені Михайла Драгоманова для студентів магістратури кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти (Ковальова О.А. 09.12.2025 р., м. Київ).

9. Тренінг «Внутрішня опора в часи невизначеності: психодраматичні техніки для збереження ментального здоров'я вчителя» для педагогічного складу Київського вищого професійного училища водного транспорту, 5.12.2025 р., м. Київ (Ковальова О.А., в рамках Програми спільної діяльності МОН України та НАПН України, пункт 106).

Вчені відділу брали участь у заходах: VI Всеукраїнська міжгалузева науково-практична онлайн-конференція «Українське суспільство у перспективах розвитку: історичний, соціально-політичний, освітньо-педагогічний аспекти», Київ, 26–31 березня (Ковальова О.А., Демченко О.П.); Науково-практичний семінар «Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку», Київ, 22–26 травня (Ковальова О.А); VI Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Обдаровані діти – скарб нації!», Київ, 22–28 жовтня 2025 року (Ковальова О.А., Васюк М.М., Ярмак С.В.); III Всеукраїнський науково-методичний семінар «Компетентнісний підхід в освіті: теорія і практика», присвячений пам'яті М.С. Вашуленка, 13 листопада 2025 року, м. Глухів (Ковальова О.А.); II Міжнародна науково-практична конференція «Сучасний стан та тенденції розвитку науки та освіти», 10 лютого 2025 р., м. Дніпро (Кочарян А.Б.); VII International Scientific and Practical Conference, Boston, February 14 (Кочарян А.Б.), IX Міжнародної наукової конференції «Наукові тренди постіндустріального суспільства», м. Тернопіль, 21 березня (Кочарян А.Б.), II Міжнародний науковий семінар «Дошкільна та шкільна освіта – у пошуках нових стратегій», 11 грудня 2024 р., м. Ополе, Польща. (Бурлаєнко Т.І., Демченко О.П.), Міжнародний науково-педагогічний форум «Інноваційні технології в освіті» ІФНТУНГ 9-10 жовтня 2025р (Бабійчук С.М.), EGU General Assembly 2025, м. Відень, 27 квітня – 2 травня 2025 року (Бабійчук С.М.).

Довідки про впровадження:

1. Опорний заклад освіти «Миргородський ліцей «Лінгвіст» Миргородської міської ради Полтавської обл.;

2. Вараський ліцей №1 Вараської міської ради, Рівненської області, 09 квітня 2025 р., № 261.

3. Славутицький заклад загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів №3 Славутицької міської ради Вишгородського району Київської області, 25 травня 2025 р., № 01- 45/70.

4. Роменська «Мала академія наук учнівської молоді» Роменської міської ради Сумської області, 21 квітня 2025 р., №17.

5. Чернівецький багатопрофільний ліцей №11 «Престиж» Чернівецької міської ради, 28 квітня 2025 р., № 06/4-79.

6. Барський ліцей №2 Барської міської ради Жмеринського району Вінницької області, 14 квітня 2025 р., № 06-11/45.

7. Чернівецький ліцей №7 Чернівецької міської ради, 22 квітня 2025 р., № 01-13/250.

8. Опорний заклад ЗЗСО-Ліцей с дошкільним підрозділом с. Корделівка Калинівської міської ради Вінницької області (Корделівський ліцей), 30 квітня 2025 р., №01-42/147.

9. Лохвицька гімназія №1 Лохвицької міської ради Полтавської області, 24 квітня 2025 р., № 01-20/100.

10. Полтавська академія неперервної освіти імені М.В. Остроградського Департаменту освіти і науки Полтавської обласної військової адміністрації, 15 квітня 2025 р., № 01-33/29.

11. Ліцей № 26 «Шевченківський» Полтавської міської ради, 23 квітня 2025 р., № 134.

12. Опорний заклад загальної середньої освіти «Пнівненській ліцей» Камінь-Каширського району Волинської області, 15 квітня 2025 р., № 41.

13. Кривушиська гімназія Піщанської сільської ради Кременчуцького району Полтавської області, 22 квітня 2025 р., № 111.

14. Тереблянська початкова школа Буштинської селищної ради Тячівського району Закарпатської області, 23 квітня 2025 р., № 01-32/25.

15. Опорний заклад освіти «Миргородський ліцей «Лінгвіст» Миргородської міської ради Полтавської області, 18 квітня 2025 р., № 01-10/103.

16. Добропільський навчально-виховний комплекс «Спеціалізована школа І – ІІІ ступенів №4 з поглибленим вивченням окремих предметів – дошкільний навчальний заклад».

17. Ліцей №133 Печерського району м. Києва, 30 травня 2025 р., № 212.

18. Ліцей №9 «Гармонія» Оболонського району м. Києва, 11 червня 2025 р.

19. Кафедра ЮНЕСКО з наукової освіти Національного держаного університету імені Михайла Драгоманова.

14. Вплив результатів дослідження на розвиток науки, суспільства та економіки, зокрема на забезпечення безпеки та оборони країни, розвиток технологій, забезпечення здоров'я та якості життя, розвиток передової науки, популяризацію результатів наукових досліджень, розвиток освіти, розвиток соціальної сфери, розвиток культури, збереження навколишнього середовища, розвиток державної політики

Результати проведеного дослідження здійснили суттєвий вплив на розвиток сучасної української освіти. Завдяки впровадженню перспективних моделей педагоги отримали інструменти, що дозволяють розвивати в учнів критичне й логічне мислення, дослідницьку активність, уміння працювати з інформацією та аргументовано висловлювати власні ідеї та думки. Це сприяє поступовому переходу від репродуктивного підходу до діяльнісного та компетентнісного, який відповідає сучасним освітнім стандартам і запитам НУШ.

Проведені онлайн-курси, методичні консультації та супервізійні обговорення значно підвищили рівень підготовленості педагогів до використання інноваційних підходів у своїй роботі. Педагоги, які взяли участь у навчальних програмах, змогли інтегрувати нові моделі у власні уроки та гурткову діяльність, що безпосередньо вплинуло на якість освітнього процесу. Експеримент продемонстрував, що впровадження моделей сприяє зростанню навчальних досягнень учнів, підвищенню їхньої мотивації до навчання та активізації пізнавальної діяльності. Таким чином, дослідження стимулювало професійний розвиток учителів і створило передумови для появи більш інноваційно орієнтованого педагогічного середовища.

Важливим результатом дослідження стало узагальнення педагогічних умов, необхідних для ефективного впровадження інновацій у закладах освіти. Визначення таких умов дозволяє школам та позашкільним установам цілеспрямовано створювати сприятливе середовище для інновацій. Це надає освітній системі інструменти для планомірного оновлення й підвищення якості навчального процесу.

Загалом дослідження сприяло формуванню в Україні більш гнучкої, відкритої до інновацій та орієнтованої на розвиток учня моделі освіти. Його результати можуть бути використані для вдосконалення навчальних програм, планування педагогічних експериментів, побудови курсів підвищення кваліфікації та підготовки нових методичних матеріалів. Це забезпечує системний внесок у модернізацію української освіти та створює основу для її стійкого розвитку в умовах викликів сьогодення.

15. Розгляд і приймання наукової роботи та її етапів:

Робота розглядалася й обговорювалася на *засіданні відділу проєктування розвитку обдарованості* (протокол № 10 від 24.11.2025 р.) та на *засіданні вченої ради* Інституту обдарованої дитини НАПН України (протокол № 11 від 29.10.2025 р.; протокол №12 від 26.11.2025 р.; протокол №13 від 26.12.2025 р.).

За результатами розгляду прийнято рішення: звіт взяти до відома; вважати, що запланований на 2025 р. обсяг робіт за темою «Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти» виконано до технічного завдання.

Планова наукова продукція рекомендована до видання та оприлюднення на засіданні вченої ради Інституту обдарованої дитини НАПН України (протокол № 11 від 29.10.2025 р.).

II.4. Публікації.

Упродовж 2025 року науковими співробітниками Інституту обдарованої дитини НАПН України всього було підготовлено й опубліковано 179 одиниць наукових праць, серед яких:

Наукова продукція:

підготовлено – 10, опубліковано в електронній бібліотеці НАПН України/сайті видань – 10, надруковано – 0, *з них:*

– збірник наукових праць, матеріали конференцій – 6,

підготовлено – 6, електронні видання – 6, надруковано – 0;

– щоквартальний науково-методичний журнал – 4,

підготовлено – 4, електронні видання – 4, надруковано – 0.

Виробничо-практична продукція:

підготовлено – 2, електронні видання – 2, надруковано – 0, *з них:*

– посібник:

підготовлено – 1, електронні видання – 1, надруковано – 0;

– методичні рекомендації:

підготовлено – 1, електронні видання – 1, надруковано – 0.

Статті:

підготовлено – 167, опубліковано – 167, *з них:*

– у зарубіжних виданнях, що індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection:

підготовлено – 1, опубліковано – 1;

– у вітчизняних виданнях, що індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection:

підготовлено – 2, опубліковано – 2;

– у вітчизняних виданнях, що індексуються в інших наукометричних базах даних *(окрім статей, які враховано у попередньому пункті)*:

підготовлено – 64, опубліковано – 62.

Тези, матеріали заходів – 98.

II.5. Найвагоміші результати наукових досліджень та/або діяльності установи

За результатами виконання прикладного наукового дослідження «Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти» розроблено методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти. Вперше обґрунтовано теоретичні засади становлення наукової освіти як новітнього напряму освітньої теорії й практики, вперше розроблено та апробовано систему впровадження педагогічних інновацій (модель – методика – технологія); створено новий напрям у педагогіці – розвиток та методичне забезпечення

публікаційної діяльності учнів; уперше здійснено системний теоретичний синтез моделі «Філософського діалогу» з контекстом наукової освіти, адаптовано діалогові підходи до національного освітнього контенту та показано їх інтегрований вплив на компоненти мислення. Підготовлено виробничо-практичну продукцію.

Наукова освіта: ретроспектива, сучасність та перспектива : посібник / О. А. Ковальова, С. М. Бабійчук, Т. І. Бурлаєнко. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 126 с. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747727

Посібник «Наукова освіта: ретроспектива, сучасність і перспектива» комплексно розглядає еволюцію і сучасний стан наукової освіти у світі та в Україні. Видання висвітлює історико-філософські витоки, класичні та сучасні освітні парадигми, порівняльний аналіз європейських і англомовних традицій та досвіду. Особливу увагу приділено українському контексту: нормативно-правовій базі, ключовим інституціям, цифровій трансформації. Окремі розділи присвячені концепції «Природа науки (NOS)», перспективам освіти в епоху розвитку штучного інтелекту, ролі науки у сталому розвитку та перспективам наукової освіти в умовах глобальних викликів і воєнної загрози. Посібник адресовано педагогам та керівникам закладів спеціалізованої освіти наукового спрямування та інших форм освіти, а також студентам педагогічних спеціальностей, які готуються до професійної діяльності.

Впровадження моделей наукової освіти в українську школу та позашкілля : методичні рекомендації / О. А. Ковальова, О. В. Дубініна, А. Б. Кочарян, О. П. Демченко. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 142 с. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747726/

Методичні рекомендації окреслюють три освітні моделі, які формують безперервну траєкторію наукового розвитку учня: від постановки запитань і філософського осмислення – через пізнання та дослідження – до представлення результатів у публікаціях. Моделі науково обґрунтовано й апробовано у закладах загальної середньої та позашкільної освіти. Видання призначене педагогам-новаторам, які прагнуть бути рушіями інновацій і посилювати мислення, дослідницьку культуру та суб’єктність учнів

III. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ

III.1. Кількісна характеристика

1.1. Кількість експериментів:

У 2025 році було проведено три експерименти за такими рівнями освіти:

– базова середня освіта;

– профільна середня освіта;

– спеціалізована освіта.

Усі експерименти проводяться за напрямом 4. Педагогіка і психологія освітнього процесу, відповідно до пріоритетних напрямів (тематики) наукових досліджень, актуальних проблем.

Усі експерименти проводилися на рівні Інституту обдарованої дитини НАПН України, за рішенням вченої ради.

1.2. Кількість експериментальних закладів освіти, установ, організацій: 19.

III.2. Загальна характеристика експериментів подається відповідно до їх пріоритетності з урахуванням рівнів освіти та рівнів експерименту.

1. Тема експерименту: Експериментальна перевірка методик впровадження перспективних моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування.

Експеримент схвалений до проведення рішенням вченої ради Інституту обдарованої дитини НАПН України. Терміни проведення 2025 рр. Проводився для базової середньої освіти за напрямом 4. Педагогіка і психологія освітнього процесу.

Науковий керівник: Ковальова Оксана Анатоліївна, кандидат психологічних наук, завідувач відділу проектування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України.

На експеримент винесено перевірку методик впровадження таких перспективних моделей наукової освіти, як «Модель залучення учнів до публікаційної діяльності», «Модель дослідницького навчання 5 Е», «Філософський діалог», в діяльність закладів шкільної та позашкільної освіти.

• Шляхи їх вирішення засобом інновацій:

Створено інноваційний механізм впровадження освітніх моделей у шкільну та позашкільну практику через організацію довгострокових (2-4 місяці) навчальних курсів для педагогів-експериментаторів.

Розроблено трьохетапну методику, за якою вчителі проходили такі етапи: навчання за однією з трьох моделей; адаптація отриманих ідей до власної педагогічної практики за супервізійної підтримки викладача-новатора та інтервізійної підтримки групи педагогів; впровадження розроблених інноваційних практик у роботу з учнями та презентація результатів цього впровадження у завершальній сесії.

Узагальнено досвід проведення обговорень у групах, оформлення результатів (програми, відео, плани уроків, методичні матеріали) та підтвердження впровадження через довідку від освітнього закладу.

• Зміни після запропонованих нововведень.

В рамках методики впровадження проведено онлайн-курси навчання вчителів-експериментаторів за такими темами: «Методичні засади впровадження моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування 5Е за фізико-математичним профілем» (Синхронний формат дистанційного навчання), «Методичні засади впровадження моделі «Залучення учнів до публікаційної діяльності» (асинхронний формат дистанційного навчання), «Освітня модель «Філософський діалог» як інструмент для розвитку критичного мислення учнів у контексті наукової освіти» (змішаний формат дистанційного навчання). За результатами навчання отримано 17 документально підтверджених впроваджень інноваційних моделей в заклади загальної середньої та позашкільної освіти.

Констатовано, що формат проведення навчання вчителів для впровадження інноваційних моделей може суттєво впливати на рівень та особливості впровадження. Чим більше живої взаємодії викладача-новатора з

педагогом-експериментатором (тобто синхронність), тим вища ефективність впровадження моделі. Асинхронне навчання добре працює для масового охоплення, але має низький порівняно з синхронним форматом відсоток практичної реалізації. Хоча якщо порівнювати між собою вкладення ресурсу (асинхронний курс робиться один раз і може працювати без викладача) і сумарну кількість впроваджень, то можна сказати, що цей формат навчання дає високий результат. Синхронне навчання, хоч і менш зручне для великої кількості учасників, значно підвищує шанси на практичне впровадження. Змішане навчання – баланс між доступністю та ефективністю.

Хоча асинхронний формат дистанційного навчання має нижчий відсоток впровадження серед учасників, він забезпечив найбільшу загальну кількість впроваджень за рахунок масовості та ефективного використання ресурсів. Це робить його оптимальним для масштабного поширення освітніх моделей з мінімальними витратами. Натомість, синхронні та змішані формати, дають вищий коефіцієнт впровадження на одного учасника, хоча й потребують більших ресурсів і мають обмежену масштабованість.

Встановлено, що система сертифікації, яка розмежовує просто учасників (пройшли тільки навчання) і педагогів-експериментаторів (впровадили модель і отримали документальне підтвердження), значно підвищує мотивацію до практичного застосування моделей. Методика продемонструвала ефективність і може бути інтегрована у програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

IV. УПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

IV.1. Кількість упроваджених результатів завершених упродовж звітного та року, що передує звітному наукових досліджень, за видами продукції:

– наукова – 1;

– виробничо-практична – 13;

З них електронних видань – 14 одиниць.

Результати наукових досліджень, завершених у звітному та році, що передує звітному, розміщені на сайті інституту (https://iod.gov.ua/ua/vidannya/naukova-produkciya-vchenih-institutu), на сайті електронної бібліотеки НАПН України (https://lib.iitta.gov.ua/).

Цільовою групою користувачів є вчителі, психологи, соціальні педагоги закладів загальної середньої, спеціалізованої, позашкільної освіти, викладачі закладів вищої, післядипломної педагогічної освіти. А також вчені, здобувачі вищої освіти.

IV.2. Загальна характеристика використання результатів наукових досліджень під час підготовки:

– нових наукових робіт, якщо в ході дослідження визначилися проблеми, які потребують окремого вирішення:

IV.3. Опис впливу результатів діяльності наукової установи на розвиток науки, суспільства та економіки

IV.3.2. Опис основних наукових результатів, які дали змогу досягти цього впливу (до 3000 знаків).

У ході виконання наукових досліджень у 2025 році обґрунтовано концептуальні засади розвитку наукової освіти як цілісного освітнього феномена, що охоплює як спеціалізовану освіту наукового спрямування, так і ширший формат освіти з дослідницьким ухилом для всіх здобувачів освіти впродовж життя. Сформовано теоретико-методичне підґрунтя наукової освіти, що відображене у посібнику «Наукова освіта: ретроспектива, сучасність та перспектива», у якому наукову освіту розкрито як історично зумовлений педагогічний феномен, сучасний напрям розвитку освіти та перспективу її подальшої модернізації.

Розроблено та апробовано модель «Залучення учнів до публікаційної діяльності», яка розширює традиційні освітні результати спеціалізованої освіти наукового спрямування через формування в учнів дослідницьких умінь, навичок академічної доброчесності, культури наукової комунікації та здатності до публічного представлення результатів власних досліджень. Підготовлено повний комплекс її впровадження, що включає методичні рекомендації, електронний навчальний курс для педагогів і спеціалізоване електронне наукове видання для учнівських публікацій.

Удосконалено та методично забезпечено впровадження моделей дослідницького навчання 5E та освітньої моделі «Філософський діалог», що сприяють розвитку критичного, діалогічного та дослідницького мислення здобувачів освіти, уміння формулювати гіпотези, аргументувати власну позицію та здійснювати рефлексію результатів пізнавальної діяльності. Розроблено загальну методику впровадження перспективних моделей наукової освіти, а також спеціалізовані методики їх реалізації в закладах загальної середньої та позашкільної освіти.

Сформовано технологію диференційованого залучення педагогів до впровадження освітніх інновацій на основі принципів легітимної периферійної участі, що забезпечує поступову професіоналізацію педагогів як наставників дослідницької діяльності та фасилітаторів наукового діалогу.

Підготовлено комплекс аналітичних і методичних матеріалів для державних доповідей, експертних висновків і рекомендацій з актуальних проблем розвитку освіти та науки, зокрема щодо відновлення освіти на постконфліктних територіях, упровадження моделей наукової освіти та оцінювання готовності закладів освіти до їх реалізації. Результати досліджень систематизовано у низці методичних посібників, аналітичних матеріалів, міжнародних монографій та онлайн-курсів, що створює надійну основу для масштабування і сталого впровадження наукової освіти в українському освітньому просторі.

IV.3.3. Роль наукової установи / закладу вищої освіти у досягненні впливу (до 2000 знаків).

Інститут обдарованої дитини НАПН України є провідною в Україні науковою установою, що здійснює системні дослідження феномену обдарованості, розробляє теоретико-методичні засади діагностики та розвитку обдарованості, створює освітні моделі, програми й методики навчання, розвитку та психолого-педагогічного супроводу обдарованої особистості, а також забезпечує науково-методичне впровадження спеціалізованої освіти наукового спрямування і ширшого формату наукової освіти.

Інститут активно інтегрований у міжнародний науковий простір: науковці установи беруть участь у роботі Європейської федерації академій наук (ALLEA), Всесвітньої ради для обдарованих і талановитих дітей (WCGTC) та Європейської ради з питань високих здібностей, а за реалізацію проєкту «Фібоначі» Інститут отримав статус Центру розповсюдження допитливо-орієнтованої науково-природничої освіти.

Науковими колективами Інституту виконано комплекс досліджень, результати яких збагатили національну педагогічну і психологічну науку та мають прикладне значення для педагогів, здобувачів освіти і батьків, що забезпечило досягнення запланованого освітнього і соціального впливу. З метою апробації та впровадження наукових результатів Інститут щорічно організовує та проводить близько десяти науково-практичних заходів, налагодив стійку співпрацю із закладами загальної середньої, позашкільної, вищої та післядипломної освіти, забезпечуючи відстеження результативності наукових розробок у реальній освітній практиці.

Інститутом підготовлено та оприлюднено друковані й електронні наукові та навчально-методичні видання, зокрема методичні рекомендації, посібники, онлайн-курси та електронні журнали, доступ до яких забезпечено широкому колу освітян, науковців, здобувачів освіти і батьків шляхом розміщення матеріалів у відкритому доступі в електронній бібліотеці НАПН України та на офіційному сайті Інституту.

IV.3.4. Опис впливу (до 6000 знаків).

Розроблене у 2025 році Інститутом обдарованої дитини НАПН України методичне забезпечення впровадження моделей наукової освіти сприяє розширенню уявлень про феномен обдарованості, сучасні підходи до її розвитку та становлення обдарованої особистості в умовах реформування національної системи освіти. Результати досліджень орієнтовані на вдосконалення інструментарію наукової освіти, який дає змогу ідентифікувати й розвивати потенціал дітей, що не реалізується в умовах масової «усередненої» освіти, а також визначати індивідуальні освітні потреби, глибинні й ситуаційні чинники розвитку обдарованості.

Запропоновані освітні моделі – «Залучення учнів до публікаційної діяльності», дослідницького навчання 5E та «Філософський діалог» – сприяють підтримці обдарованих здобувачів освіти незалежно від соціального статусу, місця проживання чи життєвих обставин, що є особливо важливим в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення країни. Реалізація цих моделей у поєднанні з методичними рекомендаціями, електронними ресурсами,

спеціалізованими журналами та онлайн-курсами забезпечує зменшення освітніх нерівностей, створює умови для раціонального використання ресурсів і знижує потребу у додатковій перепідготовці педагогічних кадрів.

Результати наукових досліджень активно використовуються педагогами, практичними психологами та соціальними педагогами закладів загальної середньої, позашкільної та післядипломної освіти під час організації дослідницького навчання, супроводу розвитку обдарованості та прогнозування освітніх результатів, що сприяє формуванню цілісної системи підтримки обдарованих дітей, удосконаленню психолого-педагогічної допомоги та побудові індивідуальних освітніх траєкторій.

Отримані результати є методичною основою для розбудови профільної освіти Нової української школи та створення програм спеціалізованої освіти наукового спрямування відповідно до державних стандартів. Вони сприяють інтеграції формальної, неформальної та інформальної освіти, підвищенню наукової грамотності дітей і молоді, формуванню передумов підготовки майбутньої наукової еліти України.

Важливим механізмом впливу є популяризація STEM/STEAM-освіти та поширення кращих вітчизняних і зарубіжних практик, що забезпечується через участь Інституту у європейських проєктах, зокрема «Road-STEAMer», діяльність у межах ініціатив Horizon Europe та підтримку з боку ЮНЕСКО в рамках Міжнародної декади науки заради сталого розвитку. Узагальнений досвід упровадження STEM/STEAM-освіти використовується як орієнтир для синхронізації національних освітніх стандартів із програмами Європейського Союзу та інтеграції України у міжнародні мережі знань.

Методичні рекомендації та матеріали фахових видань, поширені у відкритому доступі, викликають стійкий інтерес серед освітян і сприяють підвищенню їхнього професійного рівня, стимулюючи впровадження дослідницького компонента у навчальний процес. Описані у дослідженнях можливості міжпредметної інтеграції, поєднання науки і мистецтва, а також інтеграції природничих, технічних і соціально-гуманітарних дисциплін формують нові вектори подолання викликів сучасної освіти.

Обґрунтовані дидактичні засади організації освітнього процесу в наукових ліцеях створюють підґрунтя для побудови навчальних планів, органічного поєднання навчальної і наукової складових, визначення вимог до підбору педагогічних кадрів та їх функціонального розмежування. Запропоновані критерії добору навчально-тренувальних завдань і практикумів допомагають педагогам самостійно конструювати ефективні освітні стратегії, звільняючи їх від рутинних функцій і посилюючи дослідницьку складову навчання обдарованих дітей.

IV.3.5. Перелік підтверджень впливу

Акти виконаних робіт за договором.

Вплив результатів підтверджено 19 довідками та актами про впровадження різними закладами освіти, регіональними відділеннями НЦ МАНУ, закладами підвищення кваліфікації вчителів тощо.

V. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Інститут обдарованої дитини НАПН України є засновником збірника наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» та співзасновником науково-методичних журналів «Освіта та розвиток обдарованої особистості» і «Мистецтво та освіта». У 2025 році всі видання Інституту ввійшли до категорії Б Переліку наукових фахових видань України.

Журнали:

Спільно з Національною академією педагогічних наук України, Інститутом психології імені Г. С. Костюка НАПН України видано науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості» – № 1, № 2, № 3, № 4.

– Освіта та розвиток обдарованої особистості / [Голов. ред. В. В. Бондаренко]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – № 1 (96) I квартал. – 136 с.

– Освіта та розвиток обдарованої особистості / [Голов. ред. В. В. Бондаренко]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – № 2 (97) II квартал. – 108 с.

– Освіта та розвиток обдарованої особистості / [Голов. ред. В. В. Бондаренко]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – № 3 (98) III квартал. – 123 с.

– Освіта та розвиток обдарованої особистості / [Голов. ред. В. В. Бондаренко]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – № 4 (99) IV квартал. – 150 с.

(Періодичність – 4 журнали на рік (щоквартально). Загальний обсяг – 40,00 друк. арк. Усі номери опубліковано. У 2025 р., починаючи з № 2 за 2025 рік, видання отримало статус онлайн-медіа та припинило випуск у друкованому форматі. Відповідно до чинного законодавства було пройдено процедуру реєстрації суб’єкта у сфері онлайн-медіа в Національній раді України з питань телебачення та радіомовлення і отримано ідентифікатор медіа – R40-06023, рішення № 883 від 24 квітня 2025 р.).

Видання «Освіта та розвиток обдарованої особистості» входить до категорії Б Переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії (затверджено наказом МОН України від 02 липня 2020 р. № 886 (додаток 4, Серія «Педагогіка») і наказом МОН України від 02 жовтня 2024 р. № 1415 (додаток 5, Серія «Психологія»).

Журнал включено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar; Бібліометрика української науки; Index Copernicus International; Research Bib; POL-Index; Ulrichsweb; World Catalogue of Scientific Journals; ERIHPlus. ISSN 2309-3935; ISSN 3083-6425 online; DOI 10.63437/3083-6425 (print 10.32405/2309-3935); видається українською та англійською мовами.

Спільно з Інститутом проблем виховання НАПН України видано науково-методичний журнал «Мистецтво та освіта» – № 1, № 2, № 3, № 4.

Мистецтво та освіта: наук.-метод. журнал / [Ред. рада: І. Д. Бех, М. С. Гальченко, В. В. Камишин, О. В. Сухомлинська; ред. колегія: Ж. Н. Шайгозова, В. В. Рагозіна та ін.]. – 2025. – № 1 (115). – 64 с.

Мистецтво та освіта: наук.-метод. журнал / [Ред. рада: І. Д. Бех, М. С. Гальченко, В. В. Камишин, О. В. Сухомлинська; ред. колегія: Ж. Н. Шайгозова, В. В. Рагозіна та ін.]. – 2025. – № 2 (116). – 64 с.

Мистецтво та освіта: наук.-метод. журнал / [Ред. рада: І. Д. Бех, М. С. Гальченко, В. В Камишин, О. В. Сухомлинська; ред. колегія: Ж. Н. Шайгозова, В. В. Рагозіна та ін.]. – 2025. – № 3 (117). – 64 с.

Мистецтво та освіта: наук.-метод. журнал / [Ред. рада: І. Д. Бех, М. С. Гальченко, В. В. Камишин, О. В. Сухомлинська; ред. колегія: Ж. Н. Шайгозова, В. В. Рагозіна та ін.]. – 2025. – № 4 (118). – 64 с.

(Періодичність – 4 журнали на рік. Тираж 68 примірників. Всі номери надруковано. Загальний обсяг – 28,56 др. арк.)

Журнал входить до категорії Б Переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії (затверджено наказом МОН України від 02 липня 2020 р. № 886, серія «Педагогіка»).

Журнал включено до міжнародних науко-метричних баз даних Index Copernicus International; Art & EBSCO Publishing, Inc.; ERIH PLUS; ISSN 2308-8885. Видається українською та англійською мовами.

Інститутом обдарованої дитини НАПН України видано збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» – № 1, № 2.

Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи / [Голов. ред. В. В. Бондаренко]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – № 1 (34). – 110 с.

Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи / [Голов. ред. В. В. Бондаренко]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – № 2 (35). – 150 с.

(Періодичність – 2 збірники на рік. Загальний обсяг – 20,00 друк. арк. У 2025 р., починаючи з № 1 за 2025 рік, видання отримало статус онлайн-медіа та припинило випуск у друкованому форматі. Відповідно до чинного законодавства було пройдено процедуру реєстрації суб’єкта у сфері онлайн-медіа в Національній раді України з питань телебачення та радіомовлення і отримано ідентифікатор медіа – R40-06024, рішення № 884 від 24 квітня 2025 р.).

Видання «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» входить до категорії Б Переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів

доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії (затверджено наказом МОН України від 02 липня 2020 р. № 886 (Серія «Педагогіка») і від 26 листопада 2020 р. № 1471 (Серія «Філософія»).

Видання включено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar; Бібліометрика української науки; Index Copernicus International; Ulrichsweb; Research Bib; POL-Index; World Catalogue of Scientific Journals, ERIHPlus. ISSN online 3083-6433; ISSN print 2413-4139, DOI 10.63437/3083-6433; (print 10.32405/2413-4139) ; видається двома мовами (українською, англійською).

До переліку фахових видань України включено науково-методичні журнали, збірник:

«Освіта та розвиток обдарованої особистості» (Інститут обдарованої дитини НАПН України, Національна академія педагогічних наук України, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Наказ МОН України від 02 липня 2020 р. № 886, додаток 4, серія «Педагогіка» і наказ МОН України від 02 жовтня 2024 р. № 1415, додаток 5, серія «Психологія»);

«Мистецтво та освіта» (Інститут проблем виховання НАПН України, Інститут обдарованої дитини НАПН України. Наказ МОН України від 02 липня 2020 р. № 886, серія «Педагогіка»);

«Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» (Інститут обдарованої дитини НАПН України. Наказ МОН України від 02 липня 2020 р. № 886 (Серія «Педагогіка») і наказ МОН України від 26 листопада 2020 р. № 1471 (Серія «Філософія»).

VI. ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ

VI.1. Інформація про проведення масових науково-практичних заходів, включених до Плану роботи НАПН України.

У 2025 році Інститутом обдарованої дитини НАПН України було проведено 8 масових науково-практичних заходів за Планом роботи НАПН України, в тому числі:

- всеукраїнських та міжнародних конференцій – 3;
- науково-практичних семінарів – 4;
- всеукраїнських конкурсів – 1.

Статистику організованих та проведених ІОД НАПН України науково-практичних масових заходів наведено у Таблиці VI.1.

VI Всеукраїнська міжгалузева науково-практична онлайн-конференція «Національна наука і освіта в умовах війни РФ проти України та сучасних цивілізаційних викликів»

(в межах XVI Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти–2025»)

26–31 березня 2025 року *на платформі Zoom meeting за покликанням:* ***https://us02web.zoom.us/j/84679257234?pwd=PoDVOB73h6NhlKZpup29K8RyRM2NWZ.1****, з трансляцією на каналі youtube:*

пленарне засідання: частина І – ***https://www.youtube.com/live/Z_rIs7h9lK***
частина ІІ – *https://www.youtube.com/watch?v=QpoudOHALaI&t=1s&ab,*

секційні доповіді – ***https://www.youtube.com/watc***
v=TXm8XIHx0fA&t=213s&ab

274 учасника конференції виступили з доповідями (в тому чис
39 учасників – на пленарному засіданні та ***235*** – на секційних засіданнях).

1 226 учасників з усіх регіонів України взяли активну участь у дискусії
тематикою заходу.

Співорганізатори міжгалузевої конференції:

- Національна академія наук України
- Національна академія педагогічних наук України
- Інститут філософії імені Г. С. Сковороди
- Інститут політичних і етнонаціональних дослідже
імені І. Ф. Кураса
- Інститут історії України
- Інститут всесвітньої історії
- Інститут соціології
- Інститут соціальної та політичної психології
- Інститут обдарованої дитини
- Всеукраїнська газета «Освіта і суспільство»

Основні питання, які обговорювалися:

✓ Повернення «вкраденого» історичного минулого зара
майбутнього

✓ Соціально-політичні виклики війни

✓ Освітньо-педагогічні тенденції у національному просторі

✓ Новітні напрями розвитку педагогіки обдарованості

Результативність заходу:

Проведено пленарне засідання, яке розпочали мотиваційним
промовами: *Кремень Василь Григорович,* доктор філософських наук, профес
академік НАН України, академік НАПН України, президент Національн
академії педагогічних наук України; *Пирожков Сергій Іванович,* докт
економічних наук, професор, академік НАН України, віцепрезидент НА
України; *Рафальський Олег Олексійович*, доктор історичних наук, профес
член-кореспондент НАН України, академік НАПН України, віцепрезиде
НАН України, директор Інституту політичних і етнонаціональних дослідже
імені І. Ф. Кураса; *Довгий Станіслав Олексійович,* доктор фізик
математичних наук, професор, академік НАН України, академік НА
України, президент Національного центру «Мала академія наук України».

Заслухано та обговорено ключові доповіді: «Україна в глобальн
історії: як подолати історіографічну блокаду», «Українська національ
ідентичність як основа соціально-політичної консолідації в умов
трансформації суспільства», ««Українське ХХ століття» у контек
глобальної історії», «Вплив педагогічних біографічних досліджень
формування історичної пам’яті українського суспільства», «Соціаль
солідарність як фактор консолідації суспільства в умовах тривалої війни
«Розвиток особистісного потенціалу українського народу в координат

методологічних стратегій метаантропології й метаантропологічного потенціалізму», «Соціальна включеність та її освітні координати в розбудові демократичного суспільства», «Реструктуризація цінностей в добу цивілізаційної трансформації», «Соціально-психологічні виклики російсько-української війни», «У пошуках оптимальних можливостей конструювання освітнього процесу: висліди зарубіжного дискурсу», «Штучний інтелект в освіті й освітніх дослідженнях: ключові виклики, ризики та перспективи інтеграції», «Збалансованість і об'єктивність у викладанні та наукових дослідженнях: збіги і розбіжності», «Відкрита наука в Україні: актуальність та переваги», «Розвиток творчого потенціалу педагога нової формації: здобутки та перспективи», «Суб'єктність духовно-інтелектуальної особистості майбутніх фахівців у сфері технологій і дизайну», «Обдарованість: міфи і реальність», «Дошкільна освіта: виклики, стратегії, перспективи подальшого розвитку в національному просторі», «Розвиток інтелектуального потенціалу нації: виклики та перспективи освіти в науковому ліцеї», «Розвиток наукового мислення обдарованих учнів в інформаційно-освітньому середовищі Малої академії наук України», «Медико-психологічні аспекти формування здоров'я дітей шкільного віку під впливом сформованих соціальних пріоритетів», «Українська національна ідея: з історії теорії та практики», «Українські педагоги – учасники Другої світової війни: протидія фальсифікаціям і увічнення пам'яті в онлайн-продуктах Педагогічного музею України», «Деколонізація й переосмислення змісту з предмета «Історія України»«, «Збройний чин національного Руху Опору середини XX ст.: минуле в контексті соціально-політичних викликів сьогодення», «Історична спадщина як основа майбутнього: культурологічний та освітній вимір», «Ветерани російсько-української війни як ключовий осередок розбудови нового суспільства», «Формування сучасної високотехнологічної України: можливості транзитів світових освітніх трендів і досвіду «"революції перенавичок"», «Взаємодія освіти та ринку праці та формування людського капіталу», «Штучний інтелект – «для всього» або як не потрапити до класу непотрібних людей», «Штучний інтелект в освіті та освітніх дослідженнях: виклики, ризики та перспективи інтеграції», «Філософське мистецтво як реальність практичної філософії в контексті освітнього процесу і актуалізація особистісного потенціалу студентів й аспірантів», «Модернізація підготовки вчителів у контексті глобальних викликів», «Лідерологія: порівняльний аналіз підходів до проблематики», «Вплив євроінтеграційних трансформаційних процесів на законодавчі переміни у сфері освіти», «Розвиток обдарованості здобувачів освіти НУШ у процесі вивчення англійської мови: інноваційні підходи та технології», «Інтеграція віртуальних експериментів у навчальний процес фізики: новітні освітньо-педагогічні тенденції», «Prevalence of Hate Speech as One of the Causes of Change in Usage of Social Networks», «Музейна педагогіка як засіб формування національно-патріотичної ідентичності учнівської молоді: з досвіду роботи Шосткинського вищого професійного училища», «Духовно-моральні цінності студентів як чинник мовної стійкості», «Роль інтерактивних методів у підвищенні мотивації та зацікавленості до вивчення фізики».

В практичній частині конференції проведено три майстер-класи: «Доступність до наукових і освітніх ресурсів: досягнення університетських бібліотек», «Подолання помилок у мовленні українською здобувачів закладів вищої освіти поліетнічного регіону», «Формування кроскультурної компетентності майбутніх менеджерів».

Організовано та забезпечено роботу чотирьох секцій:

1. *«Повернення "вкраденого" історичного минулого заради майбутнього»,* керівники секції – *Удод Олександр Андрійович, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАПН України,* завідувач відділу української історіографії Інституту історії України НАН України.

2. «Соціально-політичні виклики війни», керівники секції – *Бевз Галина Михайлівна,* доктор психологічних наук, професор, заввідділу психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України.

3. *«Освітньо-педагогічні тенденції у національному просторі»,* керівники секції – *Гальченко Максим Сергійович,* доктор філософських наук, член-кореспондент НАПН України, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України.

4. «Новітні напрями розвитку педагогіки обдарованості», керівники секції: *Ткаченко Лідія Іванівна,* кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості Інституту обдарованої дитини НАПН України; *Шульга Валентина Миколаївна,* завідувач науково-організаційного відділу Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Видано програму роботи конференції та підготовлено збірник наукових праць (Українське суспільство у перспективах розвитку: історичний, соціально-політичний, освітньо-педагогічний аспекти : матеріали VI Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 26–31 березня 2025 року). / Упоряд. Л. І. Ткаченко, В. М. Шульга. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 1 380 с.) у якому опубліковано 212 статей та тез доповідей учасників конференції.

Всі матеріали конференції розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України – https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/72_vi-vseukrayinska-mizhgaluzeva--naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-ukrayinske-suspilstvo--u-perspektivah-rozvitku--istorichniy--socialno-politichniy--osvitno-pedagogichniy-aspekti

VI Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Обдаровані діти – скарб нації!»

22–28 жовтня 2025 року *на* ***платформі Zoom meeting*** *за покликанням: https://us02web.zoom.us/j/83998937035?pwd=vpKZFmyXEYDgpQfVSeXJV7676XPWUS.1, з* ***трансляцією на каналі youtube:*** *пленарне засідання –* ***https://www.youtube.com/watch?v= eSsetyb5-E****, секційні доповіді –* ***https://www.youtube.com/watch?v= NuV0lO0kUA****,* ***практичні заходи*** – https://www.youtube.com/watch?v=h1ft442AqGw

245 учасників конференції виступили з доповідями (в тому числі **23** учасники – на пленарному засіданні та **222** – на секційних засіданнях).

1 679 учасників з усіх регіонів України взяли активну участь у дискусії за тематикою заходу.

Співорганізатори міжнародної конференції:

- Міністерство освіти і науки України
- Національна академія наук України
- Національна академія педагогічних наук України
- Інститут обдарованої дитини НАПН України
- НЦ «Мала академія наук України»
- Кафедра ЮНЕСКО з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Основні питання, які обговорювалися:

✓ Сучасні тенденції та філософсько-методологічні засади дослідження обдарованості

✓ Новітні технології в дослідженні та розвитку обдарованості у світовому освітньому просторі

✓ Діагностика та моніторинг розвитку обдарованості дітей і молоді в Україні

✓ Педагогічні інновації в освіті обдарованих учнів

✓ Соціально-психологічна підтримка обдарованої особистості в умовах воєнного стану

✓ Штучний інтелект та обдарованість: нові можливості для дослідження, розвитку й підтримки

Результативність заходу:

Проведено пленарне засідання, яке розпочали мотиваційними промовами: *Кремень Василь Григорович,* доктор філософських наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Національної академії педагогічних наук України; *Довгий Станіслав Олексійович,* доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Національного центру «Мала академія наук України»; *Свириденко Денис Борисович*, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри UNESCO з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова; *Гальченко Максим Сергійович*, доктор філософських наук, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України

Заслухано та обговорено ключові доповіді: «Аксіологічне спрямування у вихованні обдарованої особистості у воєнний період: психолого-педагогічний аналіз проблеми», «До проблеми формування загальних компетентностей обдарованих учнів», «Довготривалі психологічні ризики використання штучного інтелекту», «Життя під час війни: психосоціальні виклики та адаптивний потенціал обдарованих учнів», «Концепція розвитку наукового мислення учнів МАН: структурні та змістові компоненти», «Модель збагачення (SEM – Schoolwide Enrichment Model) як інструмент розвитку потенціалу обдарованої молоді в умовах цифрової трансформації освіти», «Мультидисциплінарність змісту освіти: втілення у формі коміксу (для учнів 6–9 класів)», «Обдарованість крізь призму соціальної поведінки та

соціальної взаємодії», «Освітні парадигми штучного інтелекту», «Про важливість узгодженості змісту сучасних підручників для закладів загальної середньої освіти України», «Психологічні особливості особистості та їхній вплив на формування здоров'я дітей шкільного віку», «Психолого-педагогічна підтримка обдарованих дошкільників в умовах воєнного стану», «Розвиток обдарованих учнів засобами STEAM-освіти», «Світлі голови, приховані бар'єри: як ранні гендерні упередження у сприйнятті інтелекту формують шанси дівчат бути визнаними обдарованими», «Співтворення циркулярних майбутніх сценаріїв: розроблення моделей із використанням уяви обдарованих дітей і біофізичних перспектив науковців», «Сучасні тренди розвитку обдарованості та мережні ресурси їх реалізації», «Які ресурси потрібні для розвитку таланту?».

Світовий досвід дослідження питання обдарованості презентували відомі вчені із різних країн світу:

– *Джозеф Рензуллі та Саллі Ріс (США),* автори всесвітньо відомої Моделі загальношкільного збагачення (Schoolwide Enrichment Model, SEM) і розробники онлайн-платформи Renzulli Learning. Вони представили свій доробок останнього десятиліття – систему SEM, яка надає можливость збагачення та прискореного навчання через інтегровану множину освітніх послуг, яка акцентує увагу на сильних сторонах учнів і охоплює спектр – від загального збагачення для всіх школярів до високоспеціалізованих процесів модифікації навчальної програми для академічно здібних та створює умови для безпосередньої дослідницької діяльності для високомотивованих учнів і малих груп. Мета представленої системи – розвиток здібностей через використання можливостей, що ґрунтуються на сильних сторонах учнів, з урахуванням їхніх інтересів та уподобань щодо різних стилів навчання та способів самовираження;

– *Альберт Ціглер (Німеччина)*, професор педагогічної психології та досліджень у сфері досконалості Ерланген-Нюрнберзького університету імені Фрідріха Олександра; генеральний секретар Міжнародної дослідницької асоціації розвитку та досконалості талантів (IRATDE); віцепрезидент Європейської ради з питань високих здібностей (ECHA); голова Європейської мережі підтримки талантів (ETSN); директор відділу обґрунтованих досліджень у Всесвітньому центрі обдарованості; головний редактор наукового журналу ECHA «Дослідження високих здібностей»;

– *Джуді Кохан (Ізраїль)*, доктор філософії з педагогіки Єврейського університету в Єрусалимі, викладач кафедри педагогічної освіти Єврейського університету, викладач магістерської програми в Академічному коледжі освіти Хемдат, яка у своїй доповіді порушила проблему гендерних упереджень у сприйнятті інтелекту;

– *Маріон Рогалла (Швейцарія),* професор Інституту навчальної психології розповіла про співтворення циркулярних майбутніх сценаріїв: розроблення моделей із використанням уяви обдарованих дітей і біофізичних перспектив науковців

– *Тревор Дж. Теббс (США),* професор Кеслтонського державного коледжу (Вермонт, США), редактор Міжнародного Журналу обдарованих і

талановитих (GTI) при Світовій раді з питань обдарованих і талановитих дітей (WCGTC) поділився досвідом роботи з обдарованими та талановитими дітьми у Вермонті;

– *Дон Амброуз (США),* доктор філософії, професор аспірантури в Університеті Райдера в Лоуренсвіллі, штат Нью-Джерсі; редактор Roeper Review; член редакційних колегій провідних журналів і книжкових серій у галузях, що стосуються обдарованості, розвитку талантів та креативності; ініціатор і лідер численних міждисциплінарних наукових проєктів за участі видатних дослідників та теоретиків з різних галузей, включаючи освіту обдарованої дитини, загальну освіту, дослідження креативності, когнітивну науку, етичну філософію, психологію, політологію, економіку, право, історію, соціологію, теоретичну фізику та критичне мислення презентував своє дослідження на тему «Стратегії креативного та критичного мислення для розв'язання складних проблем XXI століття»;

– *Катерина Ціпенюк О'Ніл (США),* докторантка Вищої Школи Когнітивного Різноманіття в Освіті «Бріджес» поділилась дослідженням проблем виховання дітей з подвійною винятковістю які проживають у Сполучених Штатах Америки;

– *Девід Коул-Гамільтон (Шотландія),* професор Школи хімії Університету Сент-Ендрюса, член Единбурзького королівського товариства, член Королівського хімічного товариства, член робочої групи з питань наукової освіти Федерації академій наук Європи (ALLEA) представив інноваційний підхід до популяризації науки через хімію та цілі сталого розвитку;

– *Ліанне Хогевен (Нідерланди),* професор в Університеті Радбауд, головний викладач Міжнародного тренінгу Радбауд з високих здібностей (RITHA), координатор Міжнародної магістерської спеціалізації з «Обдарованої освіти», голова Європейської ради з питань високих здібностей (ECHA), психолог розвитку та клінічний психолог у Центрі дослідження обдарованості окреслила європейське бачення розвитку талантів.

В практичній частині конференції проведено вісім практичних заходів: вебінар «Методика і практика проведення філософських вправ як засобу формування критично мислячої особистості»; майстер-класи: «Техніка "Скрапбукінг" у освітній діяльності здобувачів і педагогів в умовах війни», «Кубики Рорі + ШІ – легкий шлях до творчості на уроках української та зарубіжної літератури в 5–6-х класах НУШ», «Використання штучного інтелекту для підготовки до уроків української мови та літератури: на допомогу вчителю», «Використання симуляцій під час вивчення фізики», «Gem-бот Storybook як інструмент інклюзивної освіти: підтримка обдарованих дітей з особливими освітніми потребами у творчій діяльності», «Підтримка обдарованих студентів на заняттях з технічних дисциплін»; практичне заняття «Мрія та реалізація».

Організовано та забезпечено роботу ***шести секцій***:

1. *«Сучасні тенденції та філософсько-методологічні засади дослідження обдарованості»,* керівники секції: *Гальченко Максим Сергійович,* доктор філософських наук, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України*; Ільїн Володимир Васильович,* доктор філософських наук, професор,

професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка; завідувач відділу філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини Інституту обдарованої дитини НАПН України

2. *«Новітні технології в дослідженні та розвитку обдарованості у світовому освітньому просторі»,* керівники секції: *Свириденко Денис Борисович,* доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри UNESCO з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова; *Ковальова Оксана Анатоліївна,* кандидат психологічних наук, завідувач відділу проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України; методист Національного центру «Мала академія наук України»

3. *«Діагностика та моніторинг розвитку обдарованості дітей і молоді в Україні»*, керівники секції: *Мельник Марина Юріївна,* кандидат педагогічних наук, старший дослідник, завідувач відділу діагностики обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України; *Савченко Ірина Миколаївна,* кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, учений секретар Національного центру «Мала академія наук України»

4. «Педагогічні інновації в освіті обдарованих учнів», керівники секції: *Піддячий Микола Іванович,* доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини НАПН України; *Поліхун Наталія Іванівна,* кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України

5. «Соціально-психологічна підтримка обдарованої особистості в умовах воєнного стану», керівники секції: *Міленіна Мілена Михайлівна,* кандидат філологічних наук, завідувач відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості Інституту обдарованої дитини НАПН України; *Ткаченко Лідія Іванівна,* кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості Інституту обдарованої дитини НАПН України

6. *«Штучний інтелект та обдарованість: нові можливості для дослідження, розвитку й підтримки»,* керівники секції: *Стрижак Олександр Євгенійович,* доктор технічних наук, старший науковий співробітник, заступник директора з наукової роботи Національного центру «Мала академія наук України»; *Камишин Володимир Вікторович,* доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, головний науковий співробітник відділу проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України

Видано програму роботи конференції та підготовлено збірник наукових праць: DOI https://doi.org/10.63437/978-617-7734-40-5-2025-1338 (Обдаровані діти – скарб нації! : матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовтня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 1338 с.) у якому опубліковано 225 статей та тез доповідей учасників конференції.

Всі матеріали конференції розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України – https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/77_vi-mizhnarodna-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-

obdarovani-diti---skarb-naciyi-

V Всеукраїнська науково-практична онлайн-конференція «ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ НАУКОВОЇ ОСВІТИ»

10–15 грудня 2025 року *на платформі* ***Zoom meeting*** *за покликанням:* https://us02web.zoom.us/j/89949838997?pwd=yTI4bviIABt5UZk3caZHulqmnUlKao.1, *з* ***трансляцією на каналі youtube****: пленарне засідання –* ***https://www.youtube.com/watch?v=qblI5zymSZM&feature=youtu.be****, секційні доповіді:* ***https://www.youtube.com/watch?v=egbFm9QZSLw****, науково-практичні заходи –* https://www.youtube.com/watch?v=L6LpuFTLD2Y

264 учасників конференції виступили з доповідями (в тому числі ***15*** учасників – на пленарному засіданні та ***249*** – на секційних засіданнях).

1 125 учасників з усіх регіонів України взяли активну участь у дискусії за тематикою заходу.

Співорганізатори всеукраїнської конференції:

- Національна академія наук України
- Національна академія педагогічних наук України
- Інститут обдарованої дитини НАПН України
- НЦ «Мала академія наук України»
- Кафедра ЮНЕСКО з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Основні питання, які обговорювалися:

✓ Наукова освіта в умовах глобалізації і викликів сьогодення

✓ Від дошкільної до вищої: наукова освіта на всіх рівнях навчання

✓ Професійний розвиток педагогів і наукових керівників: сучасні методики і інструментарій

✓ Сучасні технології: використання AI, VR, AR, цифрових лабораторій
і платформ для дослідницької діяльності

✓ Популяризація науки та розвиток презентаційних і публікаційних навичок

Результативність заходу:

Проведено пленарне засідання, яке розпочали мотиваційними промовами: *Кремень Василь Григорович,* доктор філософських наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Національної академії педагогічних наук України; *Довгий Станіслав Олексійович,* доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Національного центру «Мала академія наук України»; *Ляшенко Олександр Іванович,* доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, академік-секретар Відділення загальної середньої освіти Національної академії педагогічних наук України; *Свириденко Денис Борисович*, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри UNESCO з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова; *Гальченко Максим Сергійович*, доктор філософських наук, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України

Заслухано та обговорено ключові доповіді: «Наукова творчість, звичка

та практика в спільноті дослідників», «Сучасні технології досліджень: статус-кво та прогноз», «Формування науково-дослідницьких компетентностей в екопсихології: досвід впровадження авторської програми в позашкільній освіті», «Теоретичні та практичні засади реалізації навчання на основі досліджень (на прикладі навчальної дисципліни «Психологія творчої діяльності»)», «Педагогічні умови та науково-методичні засади застосування моделі 5E для забезпечення якісної математичної підготовки здобувачів освіти», «Стратегія-2025 наукової освіти в післявоєнній Україні», «Шкільна історична освіта: трансформація через зміст педагогічного процесу», «Педагогічні технології супроводу в науковій освіті: менторство, коучинг і фасилітація», «Освіта під час війни: українознавчі практики як чинник стійкості та національної самоідентифікації», «Європейські методичні засади наукової та STEM-освіти, рекомендовані МОН України для модернізації природничої галузі», «Роль ЮНЕСКО у сприянні розвитку та популяризації STEM-освіти», «Публікаційна активність школярів як чинник розвитку освітнього середовища, орієнтованого на інновації та дослідницьку практику», «Цифрова трансформація наукової освіти: стратегічні орієнтири для України в глобальному контексті», «Системні підходи до організації STEAM: формування дослідницьких компетентностей у природних національних парках США (програма «Юний рейнджер»)», «Залучення школярів до наукових досліджень в астрономії. Шкільна програма та науково-популярні матеріали: які хибні орієнтири вони створюють?».

В практичній частині конференції проведено вісім практичних заходів: науково-практичний семінар «STEAM-освіта – розвиток креативності»; майстер-класи: «NotebookLM: AI-асистент для науковця та педагога», «Саморозвиток і розвиток наукової ерудованості: парадокси, гумор, ідеї. Очікування критики в умовах війни», «Біологія в ритмі: як пісні штучного інтелекту оживляють уроки», «Філософський діалог у практиці розвитку критичного мислення учнів у контексті наукової освіти»; презентація «Формування навичок XXI століття: професійне спрямування учнівства через інтеграцію національно-патріотичного виховання в STEM-освіту»; семінар «Рольові освітні практики та їх вплив на розвиток дослідницького мислення дітей, школярів та студентів»; тренінг «Професійне вигорання у представників освітніх професій і шляхи його подолання».

Організовано та забезпечено роботу ***п'яти секцій***:

1. *«Наукова освіта в умовах глобалізації та викликів сьогодення»,* керівник секції – *Свириденко Денис Борисович,* доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

2. *«Від дошкільної до вищої: наукова освіта на всіх рівнях навчання»,* керівник секції – *Ковальова Оксана Анатоліївна,* кандидат психологічних наук, завідувач відділу проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України, методист Національного центру «Мала академія наук України»

3. *«Сучасні технології: використання AI, VR, AR, цифрових лабораторій і платформ для дослідницької діяльності»,* керівник секції – *Стрижак Олександр*

Євгенійович, доктор технічних наук, старший науковий співробітник, заступник директора з наукової роботи Національного центру «Мала академія наук України»

4. *«Професійний розвиток педагогів і наукових керівників: сучасні методики та інструментарій»,* керівник секції – *Дубініна Оксана Володимирівна,* кандидат педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник відділу проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України

5. *«Популяризація науки та розвиток презентаційних і публікаційних навичок»,* керівник секції – *Кочарян Артур Борисович,* кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України

Видано програму роботи конференції та підготовлено збірник наукових праць: DOI https://doi.org/10.63437/978-617-7734-48-1-2025-1056 (Інноваційні практики наукової освіти : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 10–15 грудня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 1054 с.) у якому опубліковано 186 статей та тез доповідей учасників конференції.

Всі матеріали конференції розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України – https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/81_v-vseukrayinska-naukovo-praktichna-konferenciya--innovaciyni-praktiki-naukovoyi-osviti-

Всеукраїнський науково-практичний семінар «Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку»

(в рамках Всеукраїнського фестивалю науки)

22–26 травня 2025 року *на платформі Zoom meeting за покликанням: https://us02web.zoom.us/j/87218591839?pwd=k0fb43DK4bp91qL7zhbd9zfbsZ1haM.1, з трансляцією на каналі youtube:* пленарне засідання – *https://www.youtube.com/watch?v=akV-eDdr80w&t=7752s&ab*, практичні заходи – *https://www.youtube.com/watch?v=QpoudOHALaI&t=1s&ab*

211 учасників семінару представили свої доповіді (в тому числі ***23*** учасники – на пленарному засіданні та ***188*** – на секційних засіданнях).

1 939 учасника з усіх регіонів України взяли активну участь в обговоренні проблем і перспектив в ідентифікації обдарованості, шляхів реалізації технологій розвитку обдарованості дітей та молоді, обмін досвідом практичної роботи з діагностики та розвитку обдарованості особистості.

Співорганізаторами семінару виступило Відділення загальної середньої освіти Національної академії педагогічних наук України та НЦ «Мала академія наук України»

Основні питання, які обговорювалися:

- Сучасні підходи і тенденції педагогічної та психологічної діагностики обдарованості
- Діагностика чинників розвитку обдарованої особистості в умовах воєнного стану
- Інформаційно-комунікаційні технології в діагностиці, моніторингу та супроводі розвитку обдарованої особистості

- Організація освітнього середовища для підтримки та розвитку обдарованості в умовах війни

Результативність заходу:

Заслухали ключові доповіді: «Музейне середовище навчання як чинник формування творчих здібностей дитини», «Розвиток обдарованої особистості сучасного гімназиста в контексті завдань оптимізації діагностики та педагогічного супроводу», «Інтерсуб'єктивна основа розвитку творчої особистості», «Творчий потенціал очима педагогів (майбутніх педагогів): самооцінка ключових креативних диспозицій Складна життєва ситуація і вимоги до досліджень обдарованих старшокласників і студентів», «Діагностика обдарованості у воєнний час: адаптація, ризики та потенціал розвитку», «Обдарованість як соціобіологічний і ноетичний феномен: спектр визначення та багатоголосся думок», «Особливості конструювання опитувальника асертивності обдарованих школярів на основі приказок і прислів'їв», «Діагностика обдарованості дітей з особливими освітніми потребами: підходи, методи та практичні аспекти», «Компаративний аналіз сучасних підходів діагностики обдарованості», «Індивідуальні освітні траєкторії для розвитку обдарованості в кризових умовах», «Розвиток дослідницьких компетентностей обдарованих учнів через природничі проєкти в клубах молодого винахідника», «EdTech-підходи в підтримці індивідуального потенціалу дитини: можливості застосунку «Вивчаю – не чекаю», «Оптимізм і позитивні емоції як психологічні чинники подолання дезадаптації обдарованих дітей в умовах освітньої нестабільності», «Створення умов для навчання з врахуванням освітніх потреб, нахилів і здібностей обдарованих студентів у Вінницькому національному аграрному університеті», «Стан сформованості креативності особистості в художньо-освітньому просторі ліцею мистецтв: особливості діагностики», «Обдарованість і соціальний інтелект: взаємозалежність чи контроверза», «Законодавчі основи визначення обдарованості в країнах Заходу», «Ефективне освітнє середовище для обдарованих дітей в умовах нестабільності», «Діагностика чинників розвитку обдарованої особистості в умовах воєнного стану: досвід комунального закладу "Вінницька гімназія № 24"», «Від ідеї до реалізації: як проєкти допомагають розкривати потенціал здібних та обдарованих вихованців у гуртах. З досвіду роботи Палацу творчості учнів м. Миколаїв», «Програма опанування дронотехніки для обдарованої учнівської молоді», «Сільська школа як осередок стійкості: створення умов для розвитку обдарованих дітей у період війни», «Діяльність наукового товариство учнів ЗП(ПТ)О як чинник розвитку обдарованої молоді», «Творча діяльність на уроках математики як ефективний метод виявлення та розвитку обдарованості здобувачів освіти», «Освітнє середовище підтримки та розвитку обдарованості молодших школярів під час воєнного стану», «Організація освітнього середовища для підтримки та розвитку духовно-моральної обдарованості студентів закладів вищої освіти в умовах війни», «Організація освітнього простору в умовах профілізації навчання історії та правознавства: діагностика, розвиток та практична реалізація обдарованості», «Підтримка обдарованості в умовах війни: освітнє середовище, що зберігає і розвиває»,

«Профорієнтація як один зі шляхів формування обдарованої особистості», «Вплив освітнього середовища на формування креативності обдарованих здобувачів освіти в умовах війни», «Практичні кроки до успішної профільної освіти», «Навігатор для вчителя: як розпізнати і підтримати приховану обдарованість у стресовий період (ідеї для діагностики та розвитку обдарованості)», «Діагностика обдарованості учасників освітнього процесу закладів професійної (професійно-технічної) освіти в процесі розвитку їх громадянської ідентичності», «Освітній простір як середовище для формування лідерського потенціалу обдарованої молоді в умовах воєнного стану», «Методи діагностики обдарованості та практичний підхід вчителя до вияву обдарованої дитини серед учнів», «Організація роботи з обдарованими в процесі вивчення фізики та астрономії в закладах загальної середньої освіти».

В програмі семінару проведено 10 практичних заходів: 7 майстер-класів – «Обдарованість як пріоритет освіти 4.0 в умовах воєнного стану», «Виявлення та прогнозування обдарованості учнів, на платформі сервісу проєктного управління освітнім процесом "Універсал-онлайн"», «STEAM як рутина», «Цифрові інструменти психолога: ІКТ як ресурс розвитку потенціалу обдарованих дітей», «Методологія впровадження елементів аудиту безпеки в систему навчання», «Метафоричні асоціативні карти як інструмент супроводу обдарованої дитини», «Використання методу емоційно-образного процесінгу в роботі з психосоматичними запитами обдарованих учнів»; тренінг «Мистецтво і самопізнання: арттерапевтичні практики для розвитку обдарованих студентів»; презентацію «Розвиток освітнього потенціалу обдарованих школярів в умовах воєнного часу: кейс-аналіз діяльності Ірпінського академічного ліцею» та психологічний майстер-клас (з елементами арт-терапії) «Емоційний інтелект обдарованих дітей: діагностика та розвиток».

Організовано та забезпечено онлайн-роботу двох секцій:

1. *«Теоретико-методичні засади дослідження обдарованості та чинників її розвитку»,* керівники секції: *Міленіна Мілена Михайлівна,* кандидат філологічних наук, завідувач відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості Інституту обдарованої дитини НАПН України; *Новогородська Марина Максимівна,* кандидат педагогічних наук, науковий співробітник Інституту обдарованої дитини НАПН України

2. «Практичні стратегії організації освітнього середовища для підтримки та розвитку обдарованості», керівники секції – *Мельник Марина Юріївна,* кандидат педагогічних наук, старший дослідник, завідувач відділу діагностики обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України; *Довга Марія Ігорівна,* доктор філософії в галузі освітніх, педагогічних наук, науковий співробітник НЦ «Мала академія наук України».

Підготовлено програму роботи семінару та видано збірник наукових праць (Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку : матеріали науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 22–26 травня 2025 року). / Упоряд. М. Ю. Мельник, В. М. Шульга. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 1000 с.) у якому опубліковано 164 статті та тези доповідей.

Матеріали семінару розміщено на інтернет-сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України –

https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/74_naukovo-praktichniy-onlayn-seminar-obdarovanist--metodi-diagnostiki-ta-shlyahi-rozvitku

Науково-практичний семінар «ЗМІСТ, МЕТОДИ І ФОРМИ ОСВІТИ НАУКОВОГО СПРЯМУВАННЯ» для вчителів фізико-математичного та технічного профілю (в рамках Всеукраїнського фестивалю науки)

28 травня 2025 року *на платформі Zoom meeting за покликанням:* ***https://us02web.zoom.us/j/81235067711?pwd=3GX6Twb42YikEW8pjGy2iDMtN4wADK.1***, *з трансляцією на каналі youtube –* ***https://www.youtube.com/watch?v=rfnK6_cX8FA&ab_channel***

Тематичні напрями:

- Сучасні освітні моделі та методики навчання
- Інтеграція науки з культурою, професією та суспільством
- Інноваційні технології в освіті
- Міжнародний досвід у науковій освіті
- Мотивація і залучення учнів до світу науки і технологій

Спікери семінару представили свої доповіді: «Методологія математичного експерименту та його реалізація у музеї математики «Кубоїд»», «Деякі можливості використання штучного інтелекту у кліматичній освіті», «Досвід інтеграції нематеріальної культурної спадщини у наукову освіту», «Модель 5E: історія та практика її впровадження у навчанні дисциплін за фізико-математичним профілем», «Особливості створення навчальних посібників «Фізика і професія» і «Математика і професія» в рамках всеукраїнського експерименту «Створення STEAM-центру на базі Криворізького навчально-виробничого центру»», «Досвід Америки та Європи у реалізації освіти наукового спрямування», «Кожен може бути новатором та знайти себе у світі науки і технологій. Як модель Bèta-TechMentality допомагає кожному знайти власне місце в технологічному світі».

Матеріали семінару розміщено на інтернет-сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України – https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/75_naukovo-praktichni-seminari-dlya-vchiteliv-zmist--metodi-i-formi-osviti-naukovogo-spryamuvannya

Науково-практичний семінар «ЗМІСТ, МЕТОДИ І ФОРМИ ОСВІТИ НАУКОВОГО СПРЯМУВАННЯ» для вчителів природничого профілю *(в рамках Всеукраїнського фестивалю науки)*

30 травня 2025 року *на платформі Zoom meeting за покликанням:* ***https://us02web.zoom.us/j/86861081492?pwd=AMLoZiqMQ9ZDdO9ssDtb5r0atkewJv.1***, *з трансляцією на каналі youtube – https://www.youtube.com/watch?v=2b2T68zPJWk&ab_channel*

Тематичні напрями:

- STEM та STEAM-освіта: концепції, принципи та практичні моделі впровадження
- Технології в освіті: від штучного інтелекту до освітніх онтологій
- Інклюзивність та подолання гендерного розриву в STEM-освіті

- Поєднання формальної та неформальної освіти
- Міжнародний досвід розвитку наукової освіти

Спікери семінару представили свої доповіді: «Інтерактивні музеї науки як платформи для STEM-освіти: уроки з Technorama (Швейцарія) для шкільної практики», «STEM та STEAM в контексті гендерного розриву та інклюзії: проєкто-орієнтований аспект», «Онтологічні когнітивні сервіси для підтримки дослідницької діяльності учнів», «Практичні аспекти використання штучного інтелекту в природничих дисциплінах», «Досвід природних національних парків США: програма «Юний рейнджер», «Підхід до формування освітніх онтологій та їх інтерактивного використання у навчальному процесі», «Принципи та закономірності STEAM-освіти», «Курс «Основи електроніки» віртуального STEM-центру Малої академії наук України та його місце у STEM-освіті», «Взаємодія закладів формальної та неформальної освіти щодо розвитку освіти наукового спрямування та дослідницької компетентності», «Досвід Америки та Європи у реалізації освіти наукового спрямування».

Матеріали семінару розміщено на інтернет-сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України – https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/75_naukovo-praktichni-seminari-dlya-vchiteliv-zmist--metodi-i-formi-osviti-naukovogo-spryamuvannya

Науково-практичний семінар «STEAM-ОСВІТА – РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ»

12 грудня 2025 року *на платформі Zoom meeting за покликанням: https://us02web.zoom.us/j/89949838997?pwd=yTI4bviIABt5UZk3caZHulqmnUlKao.1, з трансляцією на каналі youtube –* https://www.youtube.com/watch?v=MjTJ5fXy7Sk

Тематика виступів:

- STEAM-освіта як чинник розвитку творчого потенціалу обдарованих учнів – *Сліпухіна Ірина Андріївна,* доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України
- Форми і методи STEAM у розвитку креативності учнів – *Поліхун Наталія Іванівна,* кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувачка відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України
- Візуальні стратегії заохочення молодших школярів до наукового пошуку як компонент STEAM-підходу до навчання – *Шевченко Ірина Миколаївна*, доктор філософії, науковий співробітник відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України
- Стимулювання творчості учнів з особливими освітніми потребами засобами STEAM-освіти – *Горбань Леся Володимирівна,* кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України
- Ресурси ШІ в розвитку креативності – *Тадеєв Юрій Петрович,* кандидат економічних наук, провідний науковий співробітник відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України

- «Транзити як шляхи пошуку власних інновацій» – STEM, STEAM, STREAM – *Жук Михайло Васильович,* кандидат філософських наук, доцент, експерт ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
- Онлайн-редактор KidCanvas як інструмент STEAM у розвитку креативності дошкільників – *Рашкова Тетяна Миколаївна,* аспірантка Софійського університету імені Святого Климента Охридського, керівник дитячого центру «Діти майбутнього»
- STEAM-підхід: від ідеї до результату» – презентація матеріалів Всеукраїнського конкурсу «Творчий учитель – обдарований учень – *Онопченко Галина Василівна,* старший науковий співробітник відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України; *Онопченко Олена Василівна,* науковий співробітник відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України

Матеріали семінару розміщено на інтернет-сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України – https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/84_naukovo-praktichniy-seminar-steam-osvita---rozvitok-kreativnosti

XIII Всеукраїнський конкурс «Творчий вчитель – обдарований учень»

15.01.2025–31.05.2025 р.

Головна мета конкурсу – створення умов для творчої реалізації педагогів, поширення їх інноваційного досвіду щодо упровадження в практику роботи сучасного педагога особистісно-орієнтованих, практико спрямованих, компетентністних підходів до освіти обдарованих дітей та молоді, ідей STEM та спеціалізованої освіти наукового спрямування; підвищення ролі та статусу творчих педагогів в педагогічних колективах.

Основні завдання конкурсу:

- виявлення досвіду кращих педагогів, які ефективно використовують інноваційні форми і методи роботи з обдарованими дітьми та молоддю;
- популяризація педагогічних здобутків педагогів-новаторів та інших учасників освітнього процесу;
- створення інформаційного освітнього простору, поповнення банку інноваційних робіт педагогів, спрямованих на інтелектуальний, творчий та особистісний розвиток учня;
- організація методичної підтримки учасників освітнього процесу. з питань виявлення, розвитку та підтримки обдарованості.

Кількість зареєстрованих до участі у конкурсі робіт – 395.

Участь у конкурсі взяло 370 авторів (включаючи співавторів), які представили понад 200 закладів освіти.

Назва номінації	Кількість	% від загальної кількості
Методична розробка уроку (авторська методична розробка уроку, заняття, циклу уроків; проєкти)	195	**52,85**
Інтегровані авторські навчальні програми спецкурсів, факультативів, гуртків, наукового та науково-технічного, STEM/STEAM напрямів (природничий, математичний, інженерний винахідницький, конструкторський та інші)	14	3,79
Науково-методичні розробки (авторські методичні посібники, підручники, цикли уроків)	43	11,65
Освіта обдарованих (заняття, програми для обдарованих дітей, елективні курси, факультативи)	14	3,79
Матеріали роботи психологічної служби (корекційно-розвивальні програми; проєкти; тренінги тощо)	19	5,15
Організація освітнього процесу (освітні проєкти загальношкільні, групові (класу, учнівського самоврядування та інше)	20	5,43
Освіта дошкільників (авторські розвивальні заняття для дітей дошкільного віку; програми проєктування розвитку обдарованого дошкільника в центрах раннього розвитку дитини та ДНЗ)	21	5,69
Дистанційне навчання в період воєнного стану (Рекомендації щодо організації освітнього процесу, викладання предметів)	31	8,40
Психологічна підтримка учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану	12	3,25

Активну участь у конкурсі взяли заклади з Харківської, Полтавської, Хмельницької, Донецької, Дніпропетровської та Чернігівської областей. Представлені як міські, так і сільські громади.

Рейтинг активності освітніх закладів за кількістю представлених на конкурс робіт:

1. Полтавський професійний ліцей
2. ДНЗ Черкаське вище професійне училище'
3. Білозерська ЗОШ № 13 (Донецька обл.)
4. Лиманський ліцей № 4 (Донецька обл.)
5. Центр творчості дітей та юнацтва м. Прилуки (Чернігівська обл.)

Тематика конкурсних робіт

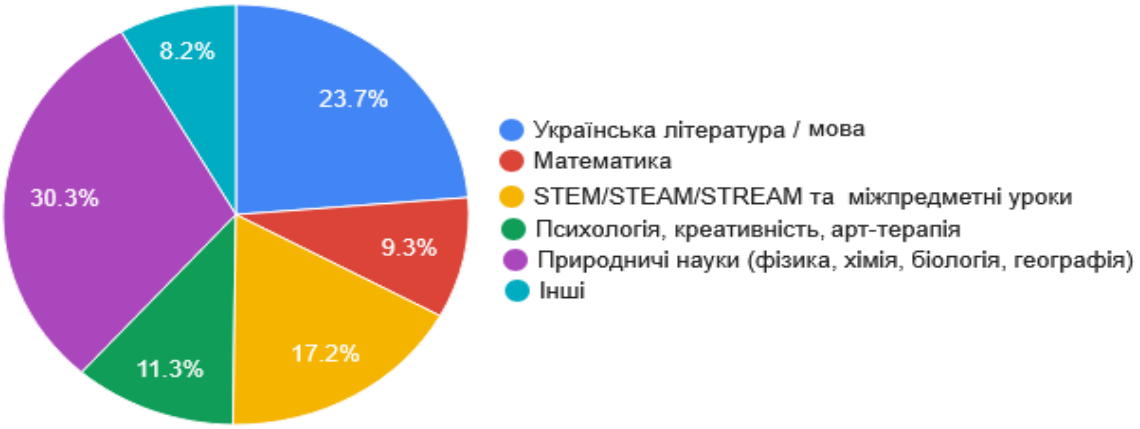

1. Українська література / мова – близько 23,7 %
2. Математика – близько 9,3 %
3. STEM/STEAM/STREAM та міжпредметні уроки – 17,2 %
4. Психологія, креативність, арт-терапія – понад 11,3 %
5. Природничі науки (фізика, хімія, біологія, географія) – 30,3 %
6. Інші—8,2 %

Представлені роботи засвідчують високий рівень методичної підготовки, актуальність тематики та прагнення педагогів до впровадження інноваційних форм навчання й виховання. Усі розробки спрямовані на всебічний розвиток учнів, виховання патріотичних почуттів, креативного мислення, емоційного інтелекту, творчої самореалізації та соціалізації.

В оцінці конкурсних робіт експертна комісія врахувала:

Інтегративність підходів: поєднання різних предметів (мови, літератури, мистецтва, історії, технологій, хореографії, іноземних мов) сприяє глибшому засвоєнню знань та формуванню цілісного світогляду.

Інтерактивність та цифрові технології: активне використання онлайн-платформ, ігрових методик, тестування, Canva-презентацій, Kahoot, Mentimeter значно підвищує мотивацію учнів до навчання та відповідає викликам сучасної освіти.

Виховний потенціал: значна частина робіт орієнтована на формування моральних цінностей, емпатії, толерантності, соціальної відповідальності через мистецькі й театральні форми роботи (зокрема, «Театр Життя»).

Практична спрямованість: роботи передбачають формування не лише знань, а й практичних навичок – конструювання, творчого моделювання, ліплення, проєктної діяльності, що відповідає STEAM/STREAM-підходам.

Методична грамотність: більшість матеріалів структуровані, логічно викладені, мають чітко окреслену мету, методи, форми роботи, що свідчить про професіоналізм авторів.

Критичне мислення та творчість: завдяки застосуванню аналізу текстів, пошуку помилок, проєктуванню архітектурних об’єктів, самостійному створенню сценаріїв та карток, учні розвивають креативність і здатність до рефлексії.

STEM/STEAM-напрям: у представлених конкурсних роботах широко застосовано STEM/STEAM-підхід. Присутні розробки з фізики, математики, географії, інформатики, в яких поєднуються міждисциплінарність,

дослідництво та практичність. Роботи орієнтовані на формування критичного мислення, уміння працювати в команді, створювати інженерні рішення.

Психологічний аспект та креативність: роботи з психологічним компонентом зосереджені на підтримці учнів в умовах війни, розвитку емоційного інтелекту, мотивації до навчання. Також акцент зроблено на розвитку творчих здібностей через ігрові, інтерактивні та художньо-мистецькі підходи.

Водночас деякі заняття, хоча й методично правильно побудовані, не завжди вирізняються оригінальністю та творчим підходом, що вказує на необхідність подальшого розвитку творчої складової у педагогічній практиці.

Загалом, подані розробки підтверджують прагнення освітян до осучаснення навчального процесу, формування компетентностей XXI століття та створення освітнього середовища, що сприяє всебічному розвитку особистості обдарованої дитини.

Матеріали конкурсу розміщено на інтернет-сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України – https://iod.gov.ua/ua/konkursi/tvorchiy-vchitel---obdarovaniy-uchen/pro-konkurs

VI. 2. Кількісний і якісний аналіз інших масових заходів, організованих і проведених безпосередньо установою, за планом Інституту обдарованої дитини НАПН України та позапланових.

У 2025 році за Планом роботи Інституту обдарованої дитини проведено 8 масових науково-практичних заходів, в тому числі:

- всеукраїнські педагогічні читання – 1;
- всеукраїнський відкритий науково-практичний онлайн-форум – 1;
- міжнародні наукові семінари – 1;
- науково-практичні семінари – 2;
- онлайн-курси з підготовки педагогів-експериментаторів – 3.

VIII Всеукраїнські педагогічні читання, присвячені пам’яті академіка Семена Устимовича Гончаренка

26 червня 2025 р. у співорганізаторстві з Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна, Вінницьким державним педагогічним університетом імені Михайла Коцюбинського, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Відкритим міжнародним університетом розвитку людини «Україна», Інститутом соціальних технологій провели VIII Всеукраїнські педагогічні читання «Особистісний і професійний розвиток дорослих: проблеми і перспективи», присвячені пам’яті академіка Семена Устимовича Гончаренка.

Напрями роботи заходу:

- тематичні сесія «Науково-педагогічна спадщина академіка Семена Устимовича Гончаренка»
- наукова студія «Особистісно-професійний розвиток суб’єктів освітньої взаємодії закладів вищої освіти»
- дослідницькі рефлексії науковців-початківців

Від Інституту обдарованої дитини свою доповідь презентували:

– *Піддячий Микола Іванович,* доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини НАПН України – «*Академік Семен Устимович Гончаренко – вчитель, вчений, організатор, методолог і теоретик педагогічної науки»*

– *Тименко Володимир Петрович,* доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу діагностики обдарованості – «*Розвиток дизайн-обдарованості здобувачів освіти в умовах військового стану і становлення цифрового суспільства».*

Програма роботи Читань: http://ipood.com.ua/e-library/programi-i-zbirniki-materialiv/osobistsniy--profesyniy-rozvitok-doroslih-problemi--perspektivi---2022/

VII Всеукраїнський відкритий науково-практичний онлайн-форум «Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії»

26 червня 2025 р. у співорганізаторстві з Міністерством освіти і науки України, Національною академією наук України, Національною академією педагогічних наук України, Національним центром «Мала академія наук України», Українським державним університетом імені Михайла Драгоманова, Українським мовно-інформаційним фондом НАН України, Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Інститутом психології імені Г. С. Костюка НАПН України, Інститутом цифровізації освіти НАПН України, Донецьким державним університетом внутрішніх справ, Центром українсько-європейського наукового співробітництва, Кафедрою професійної та вищої освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, Білоцерківським інститутом неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», Київським інститутом бізнесу та технологій, Херсонським політехнічним фаховим коледжем, ДУ «Одеська політехніка», ВСП «Березівське вище професійне училище НУ «Одеська політехніка» та ін.

Наукові панелі роботи онлайн-форуму

- Освітні парадигми штучного інтелекту
- Онтологічні формати картини світу в освітніх процесах
- Цифровізація освіти на засадах STEM в умовах євроінтеграції
- Інформаційно-цифрові середовища закладів освіти: трансформація, безпека, вплив AI
- «Зелені» навички — актуальні для всіх професій
- Впровадження наукової освіти в український освітній простір: зарубіжний і вітчизняний досвід, перспективи
- Позашкільна освіта: теорія, практика, методика
- Трендвотчінг ринку праці в системі підготовки і підвищення кваліфікації фахівців в умовах повоєнного відновлення України
- Управління адаптивними процесами в освіті в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення
- Дидактичні системи профільної середньої освіти: проблеми і перспективи упровадження

- Індивідуальні освітні траєкторії: від ідеї до реалізації
- Детермінанти професійного успіху викладачів закладів вищої освіти

Видано програму роботи конференції та збірник наукових праць (Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії : зб. матеріалів VII Всеукр. відкр. наук.-практ. онлайн-форуму, Київ, 25–28 лист. 2025 / за заг. ред. І. М. Савченко, В. В. Ємець. Київ, 2025. 344 с.) у якому опубліковано 125 статей та тез доповідей учасників конференції.

Матеріали онлайн-форуму розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України – https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/80_vii-vseukrayinskiy-vidkritiy-naukovo-praktichniy-onlayn-forum--innovaciyni-transformaciyi-v-suchasniy-osviti--vikliki--realiyi--strategiyi-

II Міжнародний науковий семінар «Шкільна освіта – пошук нових стратегій»

11 грудня 2025 року у співпраці з Національною академією педагогічних наук України, Кафедрою дошкільної та ранньої шкільної освіти Інституту педагогічних наук (Польща), Університет Опольський (Польща), Національний центр «Мала академія наук України», Університет Мальти, Український державний університет імені М. П. Драгоманова, Університет соціально-медичний у Варшаві та Міський центр підтримки освіти в Ополі.

Захід об’єднав науковців, викладачів, студентів, докторантів і практиків освіти з Польщі, України та Мальти.

Мета семінару: обмін досвідом та сприяння співпраці між науковцями, вчителями та учнями у сфері шкільної освіти з метою дослідження нових стратегій її розвитку в контексті сучасного суспільства, а також розробка практичних рекомендацій щодо впровадження форм та методів освітніх підходів до дошкільної освіти, включаючи STEAM. Головним наміром організаторів є ознайомлення студентів-педагогів з дослідженнями шляхом встановлення контактів з однолітками з Польщі та за кордоном, спираючись на великий досвід польських та зарубіжних науковців.

Тематика заходу:

- робота з обдарованими дітьми
- STEAM у шкільній освіті
- розвиток комунікативних навичок – подолання мовних бар’єрів
- міжкультурні та транскультурні підходи у дошкільній та шкільній освіті
- здоров’язбережувальна освіта в школах
- штучний інтелект у шкільній освіті

Програма семінару включала урочисте відкриття, презентації інституцій-учасниць, пленарні виступи провідних учених та семінарські доповіді.

Підсумком заходу стало окреслення напрямів подальшої міжнародної та міждисциплінарної співпраці, зокрема у сфері спільних наукових публікацій і дослідницьких проєктів.

Матеріали міжнародного семінару розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України –

https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/82_ii-mizhnarodniy-naukoviy-seminar-shkilna-osvita---poshuk-novih-strategiy

Відеоматеріали –https://drive.google.com/file/d/1YEvDv5_qJpgR5bhmJC2QpJwM9L5pYbXq/view

Науково-освітній семінар «Пошук, виявлення, розвиток обдарованості»

15 травня 2025 року науковцями Інституту обдарованої дитини на базі та у співпраці з КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» проведено науково-освітній семінар «Пошук, виявлення, розвиток обдарованості», у якому взяли участь методисти, практичні психологи, педагоги Херсонщини.

В програмі семінару науковці Інституту одарованої дитини представили методичне забезпечення діагностики та розвитку обдарованості дітей та молоді в освітньому процесі. Зокрема, *Максим Сергійович Гальченко,* доктор філософських наук, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України, зупинився на сучасному погляді на обдарованість. *Марина Юріївна Мельник,* кандидат педагогічних наук, старший дослідник, завідувачка відділу діагностики обдарованості, розкрила питання діагностики обдарованості в освітньому процесі в умовах воєнного стану. *Наталія Іванівна Поліхун,* кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу підтримки обдарованості, звернула увагу на ресурсну підтримку дослідницької діяльності обдарованої дитини.

Учасники семінару отримали відповіді на найбільш затребувані запитання: як зрозуміти і виявити феномен обдарованості? Проблеми обдарованості і сучасність, як відрізнити здібності від обдарованості, як виявити обдаровану дитину на ранньому етапі розвитку, найоптимальніший інструментарій визначення обдарованої особистості в освітньому середовищі, роль батьків у виявлені та підтримці обдарованості своїх дітей, методики та прийоми виявлення обдарованості у дитини з ООП, методи роботи з обдарованими дітьми, психологічна підтримка та особливості роботи з обдарованими дітьми в закладах загальної середньої освіти, які критерії допомагають виявити обдаровану дитину на різних етапах шкільного навчання, як інтегрувати роботу з обдарованими дітьми в загальний навчальний процес, не втративши інших учнів, практичний інструментарій для виявлення рівня обдарованості, підтримки, психологічного розвантаження обдарованих учнів, які цифрові інструменти можуть допомогти у розвитку обдарованості, як поєднати дистанційне навчання з обдарованими дітьми, як мотивувати молодь в умовах дистанційного навчання, як підтримувати мотивацію до навчання в обдарованих учнів, щоб уникнути емоційного вигорання, чи потрібні спеціальні умови для розвитку талантів, як забезпечити мотивацію обдарованих учнів до саморозвитку та досягнення високих результатів і т. і.

Учасники семінару, більше 100 педагогів Херсонщини, підтримали спіч, що саме від педагога залежить, чи буде своєчасно помічено прояви обдарованості, чи отримає учень/учениця необхідну мотивацію, підтримку та інструменти для самореалізації; що саме вчитель загальної середньої школи

відіграє ключову роль у процесі формування освітньої траєкторії такої дитини. За запитами учасників заплановано низку зустрічей для обговорення питань обдарованості, що потребують раннього виявлення та сприятливих умов для реалізації.

Матеріали семінару розміщено за покликаннями https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/76_naukovo-osvitniy-seminar-poshuk--viyavlennya--rozvitok-obdarovanosti

Науково-практичний онлайн-семінар «Інтеграція навчального і наукового складників в освітній діяльності наукових ліцеїв (ліцеїв-інтернатів)»

29 грудня 2025 року

В програмі семінару:

- «Розвиток наукового мислення учнів у процесі інтеграції навчального й дослідницького компонентів освітнього середовища наукового ліцею» – *Піддячий Микола Іванович,* доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини НАПН України
- «Інтеграція навчального змісту та наукових досліджень у проєктній діяльності учнів наукових ліцеїв і НЦ «Мала академія наук України» –*Тименко Володимир Петрович,* доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини НАПН України
- Системні підходи до організації STEAM: формування дослідницьких компетентностей у природних національних парках США (програма «Юний рейнджер» – *Савченко Ірина Миколаївна,* кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, учений секретар НЦ «Мала академія наук України»
- «Партнерська взаємодія наукових ліцеїв із закладами вищої освіти та науковими установами: досвід і перспективи» – *Пасько Оксана Миколаївна,* кандидат педагогічних наук, доцент, провідний науковий співробітник відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини НАПН України
- «Супровід учнівських наукових проєктів: роль наукового керівника й тьютора у розвитку дослідницького мислення» – *Шуленок Олександр Сергійович,* доктор філософії в галузі гуманітарних наук, учений секретар ІОД НАПН України, науковий співробітник відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини НАПН України
- «Педагогічний супровід учнівських наукових досліджень: методи, інструменти, практики (проєктна діяльність, менторство, тьюторський супровід)» – *Волощук Руслан Іванович,* молодший науковий співробітник відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини НАПН України

Матеріали семінару на сторінці: https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/83_naukovo-

praktichniy-onlayn-seminar-integraciya-navchalnogo-i-naukovogo-skladnikiv-v-osvitniy-diyalnosti-naukovih-liceyiv--liceyiv-internativ-

Відеоматеріал: https://www.youtube.com/watch?v=EJB4YIDWFjY

Онлайн-курс з підготовки педагогів-експериментаторів «Освітня модель «Філософський діалог» як інструмент для розвитку критичного мислення молодших школярів у контексті наукової освіти»

січень–квітень 2025 року

Мета курсу: підвищення методичної й практичної складової професійної компетентності педагогічних, науково-педагогічних працівників закладів загальної середньої та позашкільної освіти на основі апробації та оцінки освітньої моделі «Філософський діалог» у процесі наукової освіти молодших школярів з метою розвитку критичного мислення.

Навчальні теми курсу:

- Вступна лекція. Мета, завдання та особливості організації онлайн-курсу.
- «Філософський діалог» як сучасна освітня модель наукової освіти для розвитку критичного мислення дітей і молоді в Україні
- Методичні засади і принципи, етапи впровадження освітньої моделі «Філософський діалог» в закладах загальної середньої та позашкільної освіти
- Види філософських вправ і алгоритми їх проведення
- Вимоги до педагога-фасилітатора як організатора філософського діалогу
- Особливості використання філософського діалогу на уроках у початковій школі в умовах НУШ
- Філософські вправи у позакласній і позашкільній роботі: методика і досвід використання у контексті наукової освіти молодших школярів

Досягнуті результати: знання та вміння усвідомлювати цілі та завдання використання освітньої моделі «Філософський діалог» у контексті наукової освіти молодших школярів; засвоєння алгоритмів проведення філософських вправ на уроках і в позакласній, позашкільній роботі; вміння розробляти різні види філософських вправ, створювати проблемні ситуації, формулювати суперечливі питання; планувати й проводити уроки, форми позакласної та позашкільної роботи з використанням філософських вправ; використовувати філософські вправи у професійній діяльності з метою розвитку критичного мислення молодших школярів; уміння аналізувати та оцінювати ефективність освітньої моделі «Філософський діалог» як засобу розвитку критичного мислення учнів у контексті наукової освіти; представляти власний досвід використання філософського діалогу як засобу розвитку критичного мислення молодших школярів.

Інформація за покликанням: https://iod.gov.ua/ua/osvitnya-diyalnist/pidvishcennya-kvalifikaciyi/1_osvitnya-model--filosofskiy-dialog--yak-instrument-dlya-rozvitku-kritichnogo-mislennya--molodshih-shkolyariv--u-konteksti-naukovoyi-osviti

Онлайн-курс з підготовки педагогів-експериментаторів «Методичні засади впровадження моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування 5Е за фізико-математичним профілем»

27.01.–27.04.2025 року

Навчальні теми курсу:

- Дидактичні засади використання перспективних моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування за фізико-математичним профілем в закладах загальної середньої освіти
- Психолого-дидактичні засади навчання учнів фізики та математики, вікові особливості школярів, що впливають на успішність навчання фізики та математики
- Модель 5Е: історія та практика її впровадження у навчанні дисциплін за фізико-математичним профілем
- Методичні підходи впровадження моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування за фізико-математичним профілем
- Педагогічні умови впровадження перспективних освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування за фізико-математичним профілем в закладах загальної середньої освіти
- Підходи та етапи впровадження моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування 5Е за фізико-математичним профілем
- Приклади стратегій і методів, що застосовуються на етапах впровадження моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування 5Е за фізико-математичним профілем
- Ролі вчителя та учня на етапах впровадження моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування 5Е за фізико-математичним профілем.

Досягнуті результати: усвідомлення й розуміння основних цілей і завдань використання моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування 5Е за фізико-математичним профілем; уміння будувати освітньо-виховний процес в умовах НУШ, використовуючи моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування за фізико-математичним профілем; здатність практично застосовувати впровадження моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування 5Е за фізико-математичним профілем; реалізація опанованих знань, умінь, навичок у професійній діяльності педагога.

Інформація за покликанням: https://iod.gov.ua/ua/osvitnya-diyalnist/pidvishcennya-kvalifikaciyi/2_metodichni-zasadi-vprovadzhennya-modeley--specializovanoyi-osviti-naukovogo-spryamuvannya-5e-za-fiziko-matematichnim-profilem

Онлайн-курс з підготовки педагогів-експериментаторів «Методичні засади розвитку публікаційної діяльності учнів загальноосвітніх навчальних закладів»

січень–квітень 2025 року

Навчальні теми курсу:

- Основи публікаційної діяльності учнів. Визначення, цілі, завдання та значення публікаційної діяльності для учнів. Роль учителя у підтримці цієї діяльності
- Методичні підходи до розвитку публікаційних навичок учнів. Стратегії і методи формування публікаційної діяльності
- Практика створення публікацій: від ідеї до втілення. Покрокова методика для учнів, що охоплює етапи від формування ідеї та дослідження до написання та оформлення матеріалів для публікації із застосуванням відкритих електронних журнальних систем\
- Науково-дослідна робота учнів як основа для публікацій. Організація дослідницької діяльності учнів, вибір тем для досліджень, підготовка робіт для публікацій та наукових конкурсів
- Етичні аспекти та авторське право у публікаційній діяльності. Розгляд питань авторського права, важливості уникнення плагіату та основних етичних норм при написанні статей
- Стратегії та методи розвитку публікаційної діяльності учнів.

Досягнуті результати: усвідомлення й розуміння основних цілей і завдань використання моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування та техніко-технологічним профілем; уміння будувати освітній процес в умовах НУШ, використовуючи моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування за техніко-технологічним профілем із використанням відкритих електронних журнальних систем; здатність практично застосовувати освітню модель розвитку публікаційної діяльності учнів; реалізація опанованих знань, умінь, навичок у професійній діяльності педагога.

Інформація за покликанням: https://iod.gov.ua/ua/osvitnya-diyalnist/pidvishcennya-kvalifikaciyi/3_metodichni-zasadi-zaluchennya-uchniv-shkil-ta-pozashkillya-do-publikaciynoyi-diyalnosti

VI.3. Участь у методологічних семінарах НАПН України (кількість доповідей, виступів, їх тематика, керівництво секціями)

1) методологічний семінар НАПН України «Стратегічні орієнтири та інноваційні практики утвердження української національної ідентичності в умовах воєнного стану»*, 3 квітня 2025 року*

Доповідь: ***«Самоідентифікація особистості у полікультурному соціумі: проблеми формування національної ідентичності та їх подолання»****, Ткаченко Лідія Іванівна,* кандидат педагогічних наук. старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу інтелектуального розвитку особистості Інституту обдарованої дитини НАПН України. Програма роботи за посиланням: https://ipv.org.ua/wp-content/uploads/2025/03/Prohrama_3_kvitnia_2025_r.pdf

2) Методологічний семінар НАПН України «Тенденції та особливості взаємодії вищої освіти та ринку праці в умовах війни та повоєнного відновлення України», який відбувся 20 листопада 2025 року у змішаному форматі.

Секція ***«Методологічні засади взаємодії вищої освіти та ринку праці в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення».***

Доповідь: ***«Соціально-професійний розвиток: теоретико-методологічні засади формування компетентностей фахівців у системі неперервної освіти»***, *Піддячий Микола Іванович,* доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини НАПН України.

VI.4. Участь у щорічних виставках «Сучасні заклади освіти», «Інноватика в сучасній освіті», «Освіта та кар'єра».

XVI Міжнародна виставка «Сучасні заклади освіти – 2025», ***26–28 березня 2025 року***

В програмі виставки Інститутом обдарованої дитини НАПН України проведено VI Всеукраїнську міжгалузеву науково-практичну конференцію **«Українське суспільство у перспективах розвитку: історичний, соціально-політичний, освітньо-педагогічний аспекти».**

Модератори заходу: *Ткаченко Лідія Іванівна,* кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості Інституту обдарованої дитини НАПН України, головний редактор газети «Освіта і суспільство»; *Шульга Валентина Миколаївна,* завідувач науково-організаційного відділу Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Кей-спікери конференції:

Кремень Василь Григорович, доктор філософських наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Національної академії педагогічних наук України;

Пирожков Сергій Іванович, доктор економічних наук, професор, академік НАН України, віцепрезидент НАН України;

Рафальський Олег Олексійович, доктор історичних наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, віцепрезидент НАН України, директор Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса;

Довгий Станіслав Олексійович, доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Національного центру «Мала академія наук України»;

Євтух Володимир Борисович, доктор історичних наук, член-кореспондент НАН України, професор кафедри соціології та публічних комунікацій Українського державного університету імені Михайла Драгоманова;

Хамітов Назіп Віленович, доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, провідний науковий співробітник Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України;

Удод Олександр Андрійович, доктор історичних наук, професор, завідувач відділу української історіографії Інституту історії України НАН України;

Спірін Олег Михайлович, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, директор Інституту цифровізації освіти НАПН України;

Гальченко Максим Сергійович, доктор філософських наук, член-

кореспондент Національної академії педагогічних наук України, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України;

Ткаченко Василь Миколайович, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, головний науковий співробітник Інституту всесвітньої історії НАН України;

Бойченко Михайло Іванович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри теоретичної і практичної філософії Київського національного університету імені Тараса Шевченка, головний редактор журналу «Філософія освіти»;

Крилова Світлана Анатоліївна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри теоретичної і практичної філософії Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Міхно Олександр Петрович, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, директор Педагогічного музею України, старший науковий співробітник Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського;

Бевз Галина Михайлівна, доктор психологічних наук, професор, завідувач відділу психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України;

Кармазіна Марія Степанівна, доктор політичних наук, професор, працівник ЗСУ;

Проблематика конференції:

- Повернення «вкраденого» історичного минулого заради майбутнього
- Соціально-політичні виклики війни
- Освітньо-педагогічні тенденції у національному просторі
- Новітні напрями розвитку педагогіки обдарованості

Цільова аудиторія: науковці Національної академії наук України і наукових галузевих академій; викладачі ЗВО; представники департаментів та управлінь освіти, інститутів післядипломної освіти; адміністрація закладів освіти, учителі, класні керівники, психологи, соціальні педагоги; аспіранти й магістранти; усі, хто цікавиться тематикою конференції.

Також відділом проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини проведено вебінар «Розвиток науково-інноваційної екосистеми Португалії: результати теоретичного дослідження» в програмі якого представили результати теоретичного дослідження. Спікер вебінару – *Ковальова Оксана Анатоліївна,* завідувач відділу проєктування розвитку обдарованості, кандидат психологічних наук.

Цільова аудиторія: широке коло працівників освіти, яким цікавий міжнародний досвід освіти наукового спрямування та освітні інновації.

Для участі в конкурсі наукових розробок за тематичними номінаціями, який проводиться в рамках виставки Інститут представив розробку, підготовлену за прикладним дослідженням «Науково-методичні засади реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування» – методичні рекомендації «Особливості реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів під час навчання в умовах воєнного стану». Автори

розробки: *Андросович Ксенія Анатоліївна,* старший науковий співробітник відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості Інституту обдарованої дитини НАПН України, доктор психологічних наук; *Міленіна Мілєна Михайлівна,* завідувач відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості Інституту обдарованої дитини НАПН України, кандидат філологічних наук; *Ткаченко Лідія Іванівна,* провідний науковий співробітник відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості Інституту обдарованої дитини НАПН України, кандидат педагогічних наук.

У методичних рекомендаціях представлено методики для реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів в умовах воєнного стану. Висвітлено особливості розвитку лідерського потенціалу обдарованих учнів та представлено технології розвитку інтелектуально-дослідницького і морально-духовного потенціалу обдарованої потенціалу обдарованої особистості, що їх було апробовано та доведено їхню ефективність в межах проєктів, реалізованих під час широкомасштабного вторгнення рф на територію України. Запропоновано та описано методи логотерапії при роботі з учнями для стабілізації психоемоційного стану та профілактики розладів невротичного та психотичного спектрів. Методичні рекомендації адресовано практичним психологам, педагогічним працівникам освітніх закладів, що приділяють увагу розвитку обдарованої учнівської молоді, а також науковим працівникам, аспірантам, студентам, викладачам психолого-педагогічних дисциплін.

Міжнародна спеціалізована виставка «Освіта та кар'єра–2025»
11–12 квітня 2025 року

В рамках виставки Інститут обдарованої дитини взяв участь у конкурсі наукових розробок за тематичними номінаціями, представивши наукову розробку у номінації 3. Ефективні моделі впровадження STEM-навчання та розвиток STEM-компетентностей здобувачів освіти, підготовлену за НДР «Форми і методи навчання обдарованої учнівської молоді в умовах реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування».

Автори методичного посібника «STEM/STEAM-освіта: від теорії до практики»: *Поліхун Наталія Іванівна,* кандидат педагогічних наук, старша наукова співробітниця, завідувачка відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України; *Постова Катерина Григорівна,* кандидат психологічних наук, провідна наукова співробітниця відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України; *Онопченко Галина Василівна,* старша наукова співробітниця відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України; *Онопченко Олена Василівна,* наукова співробітниця відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України; *Шевченко Ірина Миколаївна,* наукова співробітниця відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України.

В методичному посібнику узагальнений досвід впровадження STEM/STEAM-освіти в Україні та в деяких країнах світу, що може стати в нагоді при розбудові профільної спеціалізованої освіти наукового спрямування, посиленню інтеграції України в міжнародні мережі знань та інформації,

синхронізації стандартів STEM/STEAM з освітніми програмами ЄС. Запропоновані у виданні моделі дозволять педагогам глибше зрозуміти шляхи і способи міжпредметної інтеграції, унікальні можливості мистецтва для вирішення багатьох освітніх проблем. Розділи посібника віддзеркалюють широкий спектр питань: від теоретичних аспектів становлення STEM/STEAM-освіти до конкретних практичних інструментів. В першому розділі викладені ключові позиції становлення методології STEAM-освіти; другий присвячено аналізу тенденцій розвитку. STEM/STEAM-освіти в Україні та світі; третій висвітлює дидактичні розвідки STEM/STEAM-освіти.

Електронне видання розміщено за посиланням: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743852/

Міжнародна онлайн-виставка «Освіта та кар'єра – День студента 2025», ***14–15 листопада 2025 року***

В рамках виставки Інститут обдарованої дитини взяв участь у конкурсі учених НАПН України (номінація – науково-методична розробка для вчителів та викладачів) та конкурсі наукових розробок в конкурсі наукових розробок за тематичними номінаціями (номінація 4. STEAM-навчання – основа інноваційного розвитку освіти) представивши наукову розробку – методичний посібник «STEM/STEAM-освіта: від теорії до практики», підготовлений за НДР «Форми і методи навчання обдарованої учнівської молоді в умовах реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування» термін виконання: 2022–2024 р.р., (номер державної реєстрації 0122U000231). *Автори посібника:* Н. І. Поліхун, К. Г. Постова Г. В. Онопченко, О. В. Онопченко, І. М. Шевченко.

Також в рамках виставки Інститут обдарованої дитини ***14 листопада*** провів майстер клас **«Методичні засади впровадження моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування 5Е за фізико-математичним профілем».**

Автор та модератор заходу: Дубініна Оксана Володимирівна, старший науковий співробітник відділу проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України, кандидат педагогічних наук, доцент.

Тематика майстер-класу:

- Дидактичні засади використання перспективних моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування за фізико-математичним профілем в ЗЗСО
- Методичні підходи та педагогічні умови впровадження
- Приклади стратегій і методів, що застосовуються
- Ролі вчителя та учня на етапах впровадження моделі

Захід проведено на платформі Zoom https://us02web.zoom.us/j/83207209494?pwd=9nERDBMWmInkhguSgiLixR1l1kEtrv.1

Цільова аудиторія учасників: адміністрація закладів освіти, учителі, методисти, керівники гуртків, усі зацікавлені тематикою заходу

XVII Міжнародна виставка «Інноватика в сучасній освіті», ***29–31 жовтня 2025 року***

В рамках виставки Інститут обдарованої дитини ***30 жовтня*** провів онлайн-тренінг **«Внутрішня опора в часи невизначеності: психодраматичні техніки для збереження ментального здоров'я вчителя».**

Автор та модератор заходу: Ковальова Оксана Анатоліївна, завідувачка відділу проектування розвитку обдарованості, кандидат психологічних наук.

Основна мета онлайн-тренінгу: психологічна підтримка учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану, використання безпечних технік психодрами для зниження стресу, відновлення внутрішніх ресурсів та самопідтримки.

Захід проведено ***на платформі Zoom*** https://us02web.zoom.us/j/83909654351?pwd=C62NP4Qj7E76baLvMR2YJXxbqKZSNC.1

Цільова аудиторія учасників: адміністрація закладів освіти, учителі, методисти, керівники гуртків, класні керівники, психологи, соціальні педагоги, усі зацікавлені тематикою заходу.

VII. ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ

VII.1. Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти та наукового ступеня докора наук

VII.1.1. Загальні відомості про роботу аспірантури та докторантури:

Інститут обдарованої дитини НАПН України у 2018 році отримав ліцензію Міністерства освіти і науки України на освітню діяльність у сфері вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні (наказ МОН України від 18.01.2018 р. № 53-л; наказ МОН України від 27.09.2021 р. № 189-л; наказ МОН від 09.04.2025 № 30-л) у галузі 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки». Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії проводиться за освітньо-науковою програмою «Освіта та розвиток обдарованої особистості» («Education and Development of Gifted Personality»), розрахована на 40 кредитів ЄКТС, сертифікат про акредитацію № 4957 від 20.06.2023 р., дійсний до 01.07.2028 р.

У звітному році Інститут переоформив сертифікат про акредитацію освітньо-наукової програми «Освіта та розвиток обдарованої особистості» за спеціальністю А1 «Освітні науки» (№ 10723 від 07.04.2025 р., дійсний до 01.07.2028 р.), відповідно до Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2024 №1021 «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти».

Освітньо-наукова програма має прикладну орієнтацію, спрямована на підготовку здобувачів до виконання наукових досліджень у галузі освіти та розвитку обдарованої особистості від дошкільного віку до зрілості, навчання і виховання обдарованих дітей і молоді.

Загальна чисельність аспірантів (станом на кінець 2025 року) становить 2 особи, із них: за державним замовленням – 2 особи (за денною формою здобуття освіти / з відривом від виробництва – 2); на умовах контракту – 0 осіб. Всього здобувачів за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» – 2 особи.

Прийому до аспірантури Інституту у 2025 році за державним замовленням заплановано не було, на умовах контракту було заплановано 2 особи. Прийому на умовах контракту не відбулось. Планувався випуск 3 здобувачів, які навчались на умовах контракту, із них 1 особа навчалась за денною формою здобуття освіти (з відривом від виробництва), 2 особи – за заочною формою здобуття освіти (без відриву від виробництва). План випуску виконано, усі троє аспірантів пройшли процедуру захисту у разових спеціалізованих вчених радах та отримали дипломи доктора філософії. Питома вага жінок, які завершили навчання в аспірантурі 66,66%.

VII.1.2. Працевлаштування випускників, які навчалися в аспірантурі та докторантурі за державним замовленням.

У звітному році випуску аспірантів за державним замовленням не було.

VII.1.3. Ефективність роботи аспірантури та докторантури.

У 2025 році в Інституті обдарованої дитини НАПН України було утворено три разові спеціалізовані вчені ради із присудження ступеня доктора філософії PhD зі спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки, які забезпечили процедуру публічного захисту дисертацій здобувачів, а саме:

–ID 9335, рішення вченої ради Інституту про затвердження разової спеціалізованої вченої ради від 21 травня 2025 р. протокол № 6;

–ID 9348, рішення вченої ради Інституту про затвердження разової спеціалізованої вченої ради від 21 травня 2025 р. протокол № 6;

–ID 9749, рішення вченої ради Інституту про затвердження разової спеціалізованої вченої ради від 10 червня 2025 р. протокол № 7.

Проведено три засідання разових спеціалізованих вчених рад, розглянуто три дисертації.

VII.1.4. Вагомі здобутки (академічна мобільність аспірантів / докторантів, залучення іноземних вчених до освітньої діяльності тощо) та виклики діяльності аспірантури / докторантури в умовах сьогодення.

До першочергових та пріоритетних напрямів діяльності Інституту обдарованої дитини НАПН України належить якість освітньої та наукової підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії. В освітньому процесі впроваджується індивідуальний супровід освітньо-наукової програми, індивідуальні консультації, компетентнісно-професійний підхід.

У звітному році навчання проводилось дистанційно, відповідно до навчального плану і розкладу занять. Навчання проводилося з використанням веб-сервісу Google Classroom, платформи Zoom, застосунку Viber, шляхом електронного листування. Відповідно до графіку аспіранти проходили дослідницьку практику (база практики – Інститут обдарованої дитини НАПН України, відділ інноваційних технологій в освіті обдарованих).

Окремим напрямом наукової діяльності Інституту є проведення наукових заходів, в яких здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії приймали участь, мали можливість обговорювати результати своїх досліджень з колегами, які працюють над схожими науковими проблемами, серед них:

– Науково-практичний онлайн-семінар «ОБДАРОВАНІСТЬ: МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ», 22–26 травня 2025 р.

– V Всеукраїнська науково-практична конференція «ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ НАУКОВОЇ ОСВІТИ», 10-14 грудня 2025 р.

– VI Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «ОБДАРОВАНІ ДІТИ – СКАРБ НАЦІЇ», 22–28 жовтня 2025 р. за участі міжнародних спікерів, провідних світових дослідників феномену обдарованості, а саме:

– *Джозеф Рензуллі,* почесний професор педагогічної психології в Університеті Коннектикуту; очолював Національний дослідницький центр із проблем обдарованості та талановитості; визнаний Американською

психологічною асоціацією серед 25 найвпливовіших психологів світу. Лауреат премій the Harold W. McGraw, Jr. Award for Innovation in Education; був консультантом Робочої групи Білого дому з питань освіти обдарованих і талановитих; на основі досліджень Дж. Рензуллі було створено the Renzulli Learning System – онлайн-платформу персоналізованого навчання, яка формує індивідуальний профіль кожного учня (академічні сильні сторони, інтереси, стилі навчання та способи самовираження), США;

– *Саллі Ріс,* заслужена професорка Піклувальної ради UCONN; член 15-го відділення Американської асоціації психологів; завідувала кафедрою педагогічної психології в Університеті Коннектикуту; обіймала посаду віцепроректора з академічних питань; працювала головним дослідником Національного дослідницького центру із проблем обдарованості та талановитості; експрезидент Національної асоціації обдарованих дітей, США;

– *Альберт Ціглер,* професор педагогічної психології та досліджень у сфері досконалості в Ерланген-Нюрнберзькому університеті імені Фрідріха Олександра; генеральний секретар Міжнародної дослідницької асоціації розвитку та досконалості талантів (IRATDE); віцепрезидент Європейської ради з питань високих здібностей (ECHA); голова Європейської мережі підтримки талантів (ETSN); директор відділу обґрунтованих досліджень у Всесвітньому центрі обдарованості; головний редактор наукового журналу ECHA «Дослідження високих здібностей», Німеччина;

– *Ліанне Хогевен,* професор в Університеті Радбауд, головний викладач Міжнародного тренінгу Радбауд з високих здібностей (RITHA), координатор Міжнародної магістерської спеціалізації з «Обдарованої освіти», голова Європейської ради з питань високих здібностей (ECHA), психолог розвитку та клінічний психолог у Центрі дослідження обдарованості, Нідерланди;

– *Маріон Рогалла,* професор Інституту навчальної психології, Швейцарія;

– *Джуді Кохан,* доктор філософії з педагогіки Єврейського університету в Єрусалимі, викладач кафедри педагогічної освіти Єврейського університету, викладач магістерської програми в Академічному коледжі освіти Хемдат, Ізраїль;

– *Девід Дж. Коул-Гамільтон,* професор Школи хімії Університету Сент-Ендрюс, член Единбурзького королівського товариства, член Королівського хімічного товариства, член робочої групи з питань наукової освіти Федерації академій наук Європи (ALLEA), Шотландія;

– *Метью Макел,* професор і науковий керівник у галузі досліджень високих здібностей Освітньої школи Верклунда, Університет Калгарі, Канада.

Також аспіранти Інституту забезпечені можливістю безкоштовно публікувати свої наукові здобутки у виданнях Інституту, зокрема у збірнику наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» та у щоквартальному науково-методичному журналі «Освіта та розвиток обдарованої особистості».

Видання «Освіта та розвиток обдарованої особистості» та «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» входять до категорії Б Переліку наукових фахових видань України, в них можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата

наук та ступеня доктора філософії (затверджено наказом МОН України від 02 липня 2020 р. № 886, додаток 4).

У 2025 р. актуальними залишилися проблеми, що потребують фінансової підтримки:

– потреба збільшення прийому осіб для навчання в аспірантурі за державним замовленням. Зниження прийому до аспірантури за державним замовленням перешкоджає зміцненню кадрового потенціалу установи: залученню талановитої молоді, омолодженню наукового колективу, творчому зростанню молодих науковців. Фінансова нестабільність пов'язана з війною, брак коштів на навчання в аспірантурі на умовах контракту призводить до зменшення чисельності потенційних вступників чи взагалі їх відсутності;

– участь аспірантів у міжнародній науковій діяльності, насамперед у закордонних конференціях, стажуваннях, публікуванні статей у зарубіжних наукових виданнях;

– реалізація освітньо-наукової програми спільно з іншими закладами вищої освіти, у т. ч. зарубіжними, на основі академічної мобільності з використанням об’єднаних ресурсів задля підвищення якості дослідницької підготовки.

(Таблиця VII.1.1. – VII.1.6.)

VII.4. Робота спеціалізованих вчених рад

VII.4.1. Загальні відомості про утворення разових спеціалізованих вчених рад із присудження ступеня доктора філософії

Протягом звітного року в Інституті обдарованої дитини НАПН України було утворено три разові спеціалізовані вчені ради із присудження ступеня доктора філософії, створені для проведення захистів за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки. Формування разових спеціалізованих вчених рад було здійснено на підставі рішень вченої ради Інституту, зокрема:

– ID 9335, рішення вченої ради Інституту про затвердження разової спеціалізованої вченої ради від 21 травня 2025 р. протокол № 6;

– ID 9348, рішення вченої ради Інституту про затвердження разової спеціалізованої вченої ради від 21 травня 2025 р. протокол № 6;

– ID 9749, рішення вченої ради Інституту про затвердження разової спеціалізованої вченої ради від 10 червня 2025 р. протокол № 7.

Підготовка здобувачів здійснювалась за освітньо-науковою програмою «Освіта та розвиток обдарованої особистості» (Сертифікат про акредитацію ОНП від 20 червня 2023 р., № 4957).

Було проведено три засідання разових спеціалізованих вчених рад, розглянуто три дисертації.

VII.4.2. Перелік захищених дисертацій

<u>На здобуття ступеня доктора філософії</u>

011 – Освітні, педагогічні науки

1. Савченко Я. В. Освітнє середовище інтерактивного музею науки як засіб формування дослідницької компетентності у здобувачів базової середньої освіти / Інститут обдарованої дитини НАПН України; наук. кер. –д-р. пед. наук, проф., І.А. Сліпухіна.

2. Шевченко І. М. Пропедевтика наукового мовлення молодших школярів у дослідницькій діяльності в системі Малої академії наук України / Інститут обдарованої дитини НАПН України; наук. кер. – канд. пед. наук, ст. наук. співроб., Н.І. Поліхун.

3. Ярошенко І. В. Розвиток відчуття ритму в музично обдарованих дітей старшого дошкільного віку засобами логоритміки в умовах дистанційного навчання / Інститут обдарованої дитини НАПН України; наук. кер. – канд. пед. наук, доц., Н.В. Аніщенко.

(Таблиця VII.4.1. – VII.4.4.)

VIII. НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

VIII.1. Науково-інформаційна діяльність та зв'язки з громадськістю.

Упродовж 2025 року науково-інформаційна діяльність Інституту обдарованої дитини НАПН України була спрямована на забезпечення відкритості результатів досліджень, популяризацію наукових напрацювань серед педагогічної спільноти та громадськості, а також на розвиток сталих зв'язків із професійними і громадськими організаціями в Україні та за її межами.

Інтерв'ю в засобах масової інформації.

Упродовж звітного року співробітниками Інституту інтерв'ю у засобах масової інформації не надавалися.

Висвітлення науково-практичних заходів на YouTube-каналі Інституту.

Поширення інформації про діяльність установи здійснювалося переважно через офіційні інтернет-ресурси, зокрема YouTube-канал Інституту обдарованої дитини НАПН України. У 2025 році на каналі було розміщено записи науково-практичного онлайн-семінару «Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку», де оприлюднено матеріали пленарного засідання, секційних доповідей і практичних заходів, що дозволило комплексно представити результати досліджень відділу діагностики обдарованості. Також поширено відеозаписи виступів завідувачки відділу підтримки обдарованості Н. І. Поліхун, зокрема лекцію «Ресурсна підтримка дослідницької діяльності учнів НУШ», представлену на конференції ІППО «Створення умов для якісної реалізації концепції НУШ 6 класу», та доповіді, виголошені під час науково-практичного семінару для вчителів Херсонської області, організованого Херсонською академією неперервної освіти. https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/76_naukovo-osvitniy-seminar-poshuk--viyavlennya--rozvitok-obdarovanosti

Публікації в засобах масової інформації.

У 2025 році в засобах масової інформації надруковано п’ять статей:

Гальченко М.С. Обдарованість: міфи і реальність. *Освіта і суспільство.* № 6 (87). С. 29-31.

Ільїн В. Національна ідентичність у контекстах історичної пам’яті. *Освіта і суспільство.* № 3 (84). 2025. С. 27–28.

Мельник М., Шульга В. Обдарованість у фокусі викликів і можливостей. *Вісник НАПН України.* № 7 (1). 2025. С. 1–7. DOI: https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7130

Отамась І. Вишиванка як символ, наука як шлях. *Освіта і суспільство*. № 3 (84). 2025. С. 5. – висвітлення участі директора Інституту М. Гальченка у культурологічно-науковому форумі «Спадщина і прогрес: вишиванка як символ, наука як шлях» Київської МАН.

Ткаченко Л., Богданець-Білоскаленко Н. Науково-методичні консультації у межах польсько-українського проєкту. *Вісник НАПН України.* № 7(1). 2025. С. 1–5. DOI: https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7127

Кількісна і тематична участь співробітників установи в радіо- та телепрограмах.

Участь співробітників Інституту в радіо- та телепрограмах у 2025 році не зафіксована.

Інформація про зв’язки з громадськістю.

Директор Інституту, доктор філософських наук Максим Сергійович Гальченко є членом робочої групи з питань науково-природничої освіти Федерації академій наук Європи (ALLEA). Завідувачка відділу проєктування розвитку обдарованості, кандидат психологічних наук Оксана Анатоліївна Ковальова є членом Psychodrama Association for Europe e.V. Завідувачка відділу підтримки обдарованості Наталія Іванівна Поліхун та провідна наукова співробітниця цього відділу Катерина Григорівна Постова входили до складу журі Всеукраїнського етапу олімпіади з креативності «Призначення уява». Докторка педагогічних наук, професорка Ірина Андріївна Сліпухіна разом із Н. І. Поліхун були експертами конкурсу «Краща STEM-публікація» та Всеукраїнського заходу «Ми розвиваємо STEM». Завідувачка відділу інтелектуального розвитку обдарованості Мілена Михайлівна Міленіна долучилася як психолог-логотерапевт до волонтерського проєкту «Велике серце» з надання психологічної допомоги постраждалим від військового вторгнення. Провідна наукова співробітниця цього відділу Лідія Іванівнаа Ткаченко виконує обов’язки головного редактора всеукраїнської газети «Освіта і суспільство».

Інші напрями науково-інформаційної діяльності.

У 2025 році завідувачкою відділу проєктування розвитку обдарованості О. А. Ковальовою розроблено структуру громадянської компетентності, визначено критерії, показники та індикатори її сформованості.

Результати цієї роботи представлено в публікаціях:

Ковальова О.А. Громадянська компетентність: підходи до структури та оцінювання. *Українське суспільство у перспективах розвитку: історичний, соціально-політичний, освітньо-педагогічний аспекти:* матеріали VI Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 26–

31 березня 2025 року). / Упоряд. Л. І. Ткаченко, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – С. 695-700.

Ковальова О. А. Структура громадянської компетентності: визначення компонентів і критеріїв сформованості. *Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку*: матеріали науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 22–26 травня 2025 року). / Упоряд. М. Ю. Мельник, В. М. Шульга. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – С. 413-417.

Ковальова О.А. Громадянська компетентність: операціоналізована модель. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2025. № 4 (99). С.35-41. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-4(99)-04

VIII.2. Інформаційно-комунікаційні технології в діяльності установи, закладу

Інститут має постійне підключення до мережі Інтернет за допомогою оптичного кабелю зі швидкістю 50 мегабіт доступу до мережі.

Забезпеченість співробітників обчислювальною технікою – 100 %.

Ступінь зносу обчислювальної техніки – від 20 % до 50 % при загальній кількості до 100 одиниць.

Забезпеченість співробітників власними поштовими адресами – 100 %.

Працює офіційний сайт інституту (https://iod.gov.ua/ua) та сторінки в соціальній мережі Facebook (https://www.facebook.com/iodnapnukraina) й Instagram (https://www.instagram.com/iod.napn.ua/?igshid=ayd6329fnnb2).

Продовжується наповнення діагностичного тестового онлайн-порталу ідентифікації обдарованості «Тестотека» (https://iod.gov.ua/ua/testoteka).

IX. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

У 2025 році Інститут обдарованої дитини НАПН України здійснював міжнародне наукове співробітництво відповідно до укладених НАПН України угод із зарубіжними партнерами, спрямовуючи діяльність на розвиток і поглиблення наукових зв’язків зі спорідненими науковими установами, закладами вищої освіти інших держав, міжнародними організаціями та фондами з питань освіти, педагогіки і психології, а також на вивчення та узагальнення світових тенденцій розвитку освіти й психологічної науки.

Упродовж звітного року продовжувалася співпраця співробітниці Інституту Демченко О. П. з професором Університету Південно-Східної Норвегії (University of South-Eastern Norway, USN), Інституту педагогіки Факультету гуманітарних, спортивно-педагогічних наук Гюро Хансен Хелскоґ. У межах цієї співпраці у січні–квітні та жовтні–грудні 2025 року було підготовлено та проведено два онлайн-курси для педагогів-експериментаторів: «Освітня модель «Філософський діалог» як інструмент для розвитку критичного мислення молодших школярів у контексті наукової освіти» та «Освітня модель «Філософський діалог» як інструмент розвитку критичного

мислення учнів у закладах загальної середньої та позашкільної освіти». Партнер з норвезької сторони забезпечував надання науково-методичних матеріалів і консультування щодо адаптації моделі «Філософський діалог» до умов української системи освіти.

Важливим результатом міжнародної наукової діяльності стала публікація співробітниці Дубініної О. В. у закордонному видавництві монографії Edukacja przyszłości: Model 5E w świetle podstaw dydaktyki matematyki (Lublin: Wydawnictwo POLIHYMNIA Sp. z o.o., 2025, 113 s., ISBN 978-83-7847-986-4), присвяченої сучасним тенденціям викладання математики на рівні дошкільної освіти, у якій комплексно розглянуто модель 5E як конструктивістську стратегію навчання в контексті освітніх реформ у Польщі та Україні. Дослідження репрезентує сучасні підходи до спеціалізованої математичної освіти та демонструє можливості застосування моделі 5E як інструменту розвитку пізнавальної активності, дослідницьких умінь і мотивації до навчання.

Співробітниця Бурлаєнко Т. І. у серпні–вересні 2025 року взяла участь у програмі міжнародного онлайн-стажування «Штучний та емоційний інтелект в освіті: синергія AI та EI в епоху цифрового навчання», організованій Академією прикладних наук Вінцента Поля в Любліні (Республіка Польща), за результатами якого отримано сертифікат № 0010461. Матеріали стажування були використані для поглиблення науково-методичного підґрунтя досліджень Інституту щодо розвитку освітніх інновацій, впровадження цифрових підходів та формування в учасників освітнього процесу навичок взаємодії з технологіями штучного інтелекту в педагогічній діяльності.

У 2025 році колективом відділу проєктування розвитку обдарованості подано заявку на міжнародний конкурс ERASMUS2027 з проєктом «GreenComp and Digitalization in Science Education: Integration of Innovative EU Practices into Ukrainian Education» (GReDiSE, ID 101238393, ERASMUS-JMO-2025-HEI-TCH-RSCH, керівник – Ковальова О. А.), спрямованим на інтеграцію європейських практик сталого розвитку та цифровізації у вітчизняну наукову освіту. Проєкт передбачав імплементацію інноваційних підходів ЄС до формування компетентностей сталого розвитку (GreenComp) та поєднання цих компетентностей із сучасними цифровими рішеннями в науковій освіті України. За результатами конкурсу проєкт фінансування не отримав, однак підготовлена заявка стала значущим організаційно-науковим результатом, який розширює потенціал участі Інституту в міжнародних грантових ініціативах у наступні роки.

Завершено участь співробітниці Бабійчук С. М. у Програмі академічних обмінів імені Фулбрайта – наукове стажування у Гарвардській школі вищої освіти Гарвардського університету (Harvard Graduate School of Education, США), яке тривало сім місяців – з 15 вересня 2024 року до 15 квітня 2025 року. Зміст стажування був спрямований на поглиблення дослідницьких компетентностей, розширення академічної співпраці та ознайомлення з провідними міжнародними підходами у сфері освітньої політики, інституційного розвитку, організації наукових досліджень та сучасних практик підтримки обдарованості.

Продовжено членство науковців Інституту у спільних із зарубіжними партнерами наукових радах, редколегіях і міжнародних професійних об'єднаннях. Зокрема, Бурлаєнко Т. І. та Демченко О. П. залишаються членами редакційної колегії польського періодичного видання Social Pedagogy / Pedagogika Społeczna (PEDAGOGIUM Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie), що сприяє підтриманню сталих академічних зв'язків, поширенню результатів українських досліджень у міжнародному середовищі та розширенню участі в експертно-рецензентській діяльності. Завідувачка відділу Ковальова О. А. продовжує індивідуальне членство у Psychodrama Association for Europe e.V. (Берлін, Німеччина), що забезпечує залучення до європейського професійного дискурсу з питань психодрами, психосоціальної підтримки, розвитку особистісних ресурсів та застосування відповідних підходів у роботі з обдарованими дітьми й молоддю.

Науковцями відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості у 2025 році опубліковано наукові публікації у зарубіжних виданнях, що індексуються у *Scopus* і *Web of Science Core Collection* та підготовлено розділ у міжнародній монографії. Міленіна М. М. у співавторстві з іноземними науковцями опублікувала статтю Ukrainian teachers' beliefs about the nature of creativity у журналі Advanced Education, а також підготовлено до публікації статтю Contextual Plasticity in Personality Development: From Species-Wide Traits to Individual Differences (Submitted for publication / Under review). Ткаченко Л. І. опублікувала статтю Giftedness as a Factor in Constituting a Creative Person у журналі Anthropological Measurements of Philosophical Research та підготовила розділ у міжнародній монографії The Problem of Leadership in Western and Ukrainian Discourses: A Comparative Analysis of Approaches. Участь у міжнародних наукових заходах забезпечено через виступ Ткаченко Л. І. на конференції «Edukacja dla pokoju / Освіта для миру» (26–27 листопада 2025 року, Варшава, Польща, SGGW) з доповіддю у співпраці з іноземними колегами.

Інститут також активно долучився до реалізації європейського проєкту «Road-STEAMer», спрямованого на розробку Дорожньої карти розвитку STEAM-освіти в Європі. У 2024–2025 рр. Інститут підтримав реалізацію в Україні проєкту «Розробка плану дій щодо підтримки STEAM у сфері наукової ініціативи Horizon Europe», який здійснювався Національним центром «Мала академія наук України» спільно з кафедрою ЮНЕСКО з наукової освіти. Завдяки щорічному конкурсу творчих робіт педагогів «Талановитий вчитель – обдарований учень» (окрема номінація STEM/STEAM-розробок), який Інститут проводить в Україні протягом 13 років, а також широкомасштабним науково-практичним заходам з тематики наукової освіти та STEM/STEAM-освіти, Інститут накопичив значний досвід і сформував партнерське коло для ідентифікації найкращих STEAM-практик. Саме Інститутом обдарованої дитини НАПН України подано для представлення на мапі STEAM-практик «Road-STEAMer» досвід партнерів, зокрема ліцею імені Тараса Шевченка (м. Кропивницький), «SmartKids Online» / «Скриньки знань» (м. Одеса), Дитячої академії «Futurum» (НЦ «МАНУ», м. Київ). 26 серпня 2025 року в Києві Інститут долучився до круглого столу на базі кафедри ЮНЕСКО з

наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, присвяченого підсумкам участі НЦ «МАНУ» в міжнародному проєкті «Розробка плану дій щодо підтримки STEAM у сфері наукової освіти в рамках ініціативи Horizon Europe», що відбувалося за підтримки Ecsite – Європейської мережі центрів і музеїв науки, а також за участю представників Інституту, закладів освіти України та партнерів із Бельгії й Польщі.

Ключовим сегментом міжнародного наукового співробітництва Інституту у 2025 році стала організація та проведення міжнародних наукових заходів в Україні. З міжнародних заходів у 2025 році відзначено: II Міжнародний науковий семінар «Шкільна освіта – пошук нових стратегій» (11 грудня 2025 року), у межах якого висвітлювалися сучасні підходи до оновлення змісту і технологій шкільної освіти, розвитку освітнього середовища та підтримки інтелектуального й творчого потенціалу учнів; а також VI Міжнародну науково-практичну онлайн-конференцію «Обдаровані діти – скарб нації!» (22–28 жовтня 2025 року), яка стала провідним комунікаційним майданчиком для презентації світових і національних практик підтримки обдарованості та інтеграції українських досліджень у міжнародний дискурс.

У рамках VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Обдаровані діти – скарб нації!» представлено 245 доповідей, у тому числі 32 – на пленарному засіданні; загальна кількість учасників становила 1 770 осіб; у програмі проведено 8 практичних заходів; підготовлено 225 публікацій, обсяг збірника матеріалів конференції – 1 338 сторінок. Світовий досвід дослідження питання обдарованості презентували відомі вчені із різних країн світу: Альберт Ціглер (Німеччина), професор педагогічної психології та досліджень у сфері досконалості Ерланген-Нюрнберзького університету імені Фрідріха Олександра; генеральний секретар Міжнародної дослідницької асоціації розвитку та досконалості талантів (IRATDE); віцепрезидент Європейської ради з питань високих здібностей (ECHA); голова Європейської мережі підтримки талантів (ETSN); директор відділу обґрунтованих досліджень у Всесвітньому центрі обдарованості; головний редактор наукового журналу ECHA «Дослідження високих здібностей», який представив аналіз сучасних ресурсів, необхідних для розвитку таланту; Джуді Кохан (Ізраїль), доктор філософії з педагогіки Єврейського університету в Єрусалимі, викладач кафедри педагогічної освіти Єврейського університету, викладач магістерської програми в Академічному коледжі освіти Хемдат, яка у своїй доповіді порушила проблему гендерних упереджень у сприйнятті інтелекту; Маріон Рогалла (Швейцарія), професор Інституту навчальної психології, яка розповіла про співтворення циркулярних майбутніх сценаріїв – розроблення моделей із використанням уяви обдарованих дітей і біофізичних перспектив науковців; Тревор Дж. Теббс (США), професор Кеслтонського державного коледжу (Вермонт, США), редактор Міжнародного журналу обдарованих і талановитих (GTI) при Світовій раді з питань обдарованих і талановитих дітей (WCGTC), який поділився досвідом роботи з обдарованими та талановитими дітьми у Вермонті; Дон Амброуз (США), доктор філософії, професор аспірантури в Університеті Райдера в Лоуренсвіллі, штат Нью-Джерсі; редактор Roeper Review; член редакційних колегій провідних журналів і книжкових серій у

галузях, що стосуються обдарованості, розвитку талантів та креативності; ініціатор і лідер міждисциплінарних наукових проєктів за участі видатних дослідників і теоретиків у різних галузях знання, який презентував дослідження на тему «Стратегії креативного та критичного мислення для розв'язання складних проблем XXI століття»; Катерина Ціпенюк О'Ніл (США), докторантка Вищої школи когнітивного різноманіття в освіті «Бріджес», яка поділилась результатами дослідження проблем виховання дітей з подвійною винятковістю у США; Девід Коул-Гамільтон (Шотландія), професор Школи хімії Університету Сент-Ендрюса, член Единбурзького королівського товариства, член Королівського хімічного товариства, член робочої групи з питань наукової освіти Федерації академій наук Європи (ALLEA), який представив інноваційний підхід до популяризації науки через хімію та цілі сталого розвитку; Ліанне Хогевен (Нідерланди), професор в Університеті Радбауд, головний викладач Міжнародного тренінгу Радбауд з високих здібностей (RITHA), координатор Міжнародної магістерської спеціалізації з «Обдарованої освіти», голова Європейської ради з питань високих здібностей (ECHA), психолог розвитку та клінічний психолог у Центрі дослідження обдарованості, яка окреслила європейське бачення розвитку талантів. Родзинкою конференції стала участь Джозефа Рензуллі та Саллі Ріс (США) – авторів всесвітньо відомої Моделі загальношкільного збагачення (Schoolwide Enrichment Model, SEM) і розробників онлайн-платформи Renzulli Learning, які представили доробок останнього десятиліття – систему SEM, що надає можливості збагачення та прискореного навчання через інтегровану множину освітніх послуг, акцентує увагу на сильних сторонах учнів, охоплює спектр від загального збагачення для всіх школярів до високоспеціалізованих процесів модифікації навчальної програми для академічно здібних, а також створює умови для безпосередньої дослідницької діяльності високомотивованих учнів і малих груп. Мета презентованої системи – розвиток здібностей через використання можливостей, що ґрунтуються на сильних сторонах учнів, з урахуванням їхніх інтересів, уподобань щодо стилів навчання та способів самовираження.

Українські науковці у межах конференції представили широкий спектр досліджень, присвячених теоретичним і практичним аспектам роботи з обдарованими дітьми. Зокрема, Микола Піддячий висвітлив концепцію розвитку наукового мислення учнів МАН, Ольга Рейпольська розкрила психолого-педагогічну підтримку обдарованих дошкільників у воєнний час, а Наталія Павлова представила модель збагачення освітнього середовища для розвитку потенціалу талановитої молоді. Питання взаємодії обдарованості та штучного інтелекту розглянули Олександр Стрижак і Тетяна Жиленко; окремі виступи були присвячені формуванню емоційної стійкості, розвитку творчих здібностей, STEM-освіті та проблемам соціально-психологічної підтримки дітей під час війни, що засвідчило високий науковий рівень українських дослідників і практичну значущість їхніх розробок для модернізації національної системи освіти. У програмі конференції проведено вісім практичних заходів: вебінар «Методика і практика проведення філософських вправ як засобу формування критично мислячої особистості»; майстер-класи

«Техніка “Скрапбукінг” у освітній діяльності здобувачів і педагогів в умовах війни», «Кубики Рорі + ШІ – легкий шлях до творчості на уроках української та зарубіжної літератури в 5–6-х класах НУШ», «Використання штучного інтелекту для підготовки до уроків української мови та літератури: на допомогу вчителю», «Використання симуляцій під час вивчення фізики», «Gem-бот Storybook як інструмент інклюзивної освіти: підтримка обдарованих дітей з особливими освітніми потребами у творчій діяльності», «Підтримка обдарованих студентів на заняттях з технічних дисциплін», а також практичне заняття «Мрія та реалізація».

У межах спільного дослідження з Університетом Квебеку в Монреалі (Канада) за підтримки Фонду нових рубежів у дослідженнях (New Frontiers in Research Fund, NFRF) у 2025 році продовжено реалізацію проєкту з вивчення впливу стресу на навчальну діяльність дітей в умовах війни. У грудні 2024 року було проведено емпіричну роботу з дослідження впливу війни на українських учнів початкової школи, здійснено комплексну оцінку рівня стресу, когнітивних здібностей та академічної успішності учнів п’яти закладів освіти міст Києва та Харкова. 16 червня 2025 року Інститутом обдарованої дитини проведено зустріч із педагогічними колективами та батьками дітей – учасників дослідження, де висвітлено основні результати: попри стрес і травматичний досвід діти здебільшого оцінюють своє життя скоріше позитивно, ніж нейтрально чи негативно; суб’єктивне сприйняття стресу не завжди відповідає географічній відстані до небезпеки, оскільки стрес, резильєнтність і благополуччя виявилися подібними у Харкові та Києві; учні загалом почуваються в школі безпечно й прийнятими, а школа в сучасних умовах виконує не лише освітню, а й важливу емоційно-підтримувальну функцію. Одним із головних висновків дослідження стало підтвердження того, що не лише війна чи близькість до небезпеки впливають на дітей, а й характер середовища, яке їх оточує: діти, які відчувають підтримку в школі та вдома, демонструють вищі рівні резильєнтності та благополуччя навіть за наявності значного травматичного досвіду.

Важливим досягненням 2025 року стала підтримка ініціатив Інституту Секретаріатом ЮНЕСКО у межах Міжнародної декади науки заради сталого розвитку (2024–2033). У відповідь на запит Інституту підтверджено підтримку «діяльності» в межах Декади науки, відзначено відповідність ініціативи її цілям і завданням, надано логотипи Декади науки для використання у діяльності (з уточненням щодо можливості використання лише логотипа Декади науки, без логотипа ЮНЕСКО). У рамках цієї підтримки передбачено підготовку та подання звіту після завершення ініціативи, а також інформування про новини й оновлення з метою висвітлення впливу діяльності Інституту в мережі Декади науки та подальшого просування отриманих результатів. Також наголошено, що підтримка може бути відкликана у разі невідповідності реалізації ініціативи інформації, наданій у заявці. Підтримка ЮНЕСКО передбачає грантову підтримку у розмірі 90 тис. євро та створює додаткові можливості для міжнародного позиціонування і масштабування результатів роботи Інституту у відповідному міжнародному науково-освітньому середовищі.

У 2025 році міжнародне наукове співробітництво Інституту обдарованої дитини НАПН України охоплювало розвиток партнерської взаємодії із зарубіжними науковими установами та університетами, участь у міжнародних програмах академічної мобільності, стажуваннях і професійних мережах, підготовку та оприлюднення публікацій у міжнародному науковому просторі, залучення до європейських ініціатив у сфері STEAM-освіти, організацію і проведення міжнародних наукових заходів в Україні з широкою участю провідних зарубіжних учених, а також реалізацію міжнародних досліджень, спрямованих на підтримку дітей в умовах війни, що загалом сприяло інтеграції української наукової думки у світовий освітній та психологічний дискурс і посиленню авторитету Інституту як спеціалізованої наукової установи у сфері дослідження обдарованості.

X. РОБОТА ВЧЕНОЇ РАДИ

Протягом звітного року склад вченої ради Інституту обдарованої дитини НАПН України оновлювався у зв'язку з кадровими змінами (постанови Президії НАПН України від 02 квітня 2025 р. № 1-2/4-92 та від 19 листопада 2025 р. № 1-2/12-250). Діючий склад вченої ради Інституту затверджено постановою Президії НАПН України від 18 грудня 2025 р. № 1-2/13-283.

До складу вченої ради входить 21 особа, зокрема: директор (голова ради), учений секретар, завідувачі відділів, голова Ради молодих вчених, голова профспілкового комітету, провідні наукові співробітники, дійсні члени і члени-кореспонденти НАН та НАПН України, аспірант та представник роботодавців.

Серед членів вченої ради – 10 докторів наук, 9 кандидатів наук (докторів філософії), 4 дійсних членів і членів-кореспондентів НАН та НАПН України.

Планом роботи вченої ради Інституту на 2025 рік передбачалося проведення 12 засідань. Фактично за звітний період проведено 13 засідань.

На засіданнях вченої ради розглядалися питання статутної діяльності Інституту та ухвалювалися відповідні рішення. Провідне місце у роботі вченої ради посідали питання визначення стратегії розвитку Інституту та перспективних напрямів наукової діяльності, проведення наукової оцінки тематики та результатів наукових досліджень, а також інші питання, що стосувалися різних напрямів функціонування Інституту як науково-дослідної установи. Зокрема, розглядалися питання планування наукових досліджень в Інституті, наукової оцінки тематики та результатів наукових досліджень, моніторингу впровадження завершених у попередні роки планових наукових досліджень.

На засіданнях вченої ради також розглядалися питання підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, результати атестації наукових працівників та аспірантів.

Вченою радою обговорено і рекомендовано до видання та оприлюднення методичні рекомендації й посібник, підготовлені за результатами планового наукового дослідження, довідкове видання, випуски збірника наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» та щоквартального науково-методичного журналу «Освіта та розвиток обдарованої особистості».

XI. ДІЯЛЬНІСТЬ РАДИ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Раду молодих вчених Інституту обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України (РМВ ІОД) було створено в 2016 році.

Станом на початок звітного року кількість членів ради становила 6 осіб, на кінець року – 4 особи (із них 1 – доктор педагогічних наук, 1 – доктор філософії).

За 2025 рік членами РМВ підготовлено статті, аналітичні матеріали, методичні рекомендації. А також молоді вчені були активними учасниками міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій, семінарів тощо.

Члени РМВ ІОД активно популяризують науку як серед студентської молоді (у ЗВО України), так і учнівської молоді (у Малій академії наук України).

Рада молодих вчених ІОД НАПН України активно співпрацює із радами молодих вчених інших установ НАПН України.

XII. КАДРИ

.

В Інституті обдарованої дитини НАПН України станом на 01 січня 2026 р. працює 72 особи, серед яких: штатних працівників – 42 особи, сумісників – 26 осіб та 4 внутрішні сумісники. Вчених – 50 осіб, серед яких 30 осіб працює в установі за основним місцем роботи.

Серед них за посадами:

– директор – 1;
– учений секретар – 1;
– завідувачів структурних підрозділів – 7 (сумісників – 1);
– головних наукових співробітників – 3 (сумісників – 2);
– провідних наукових співробітників – 7 (сумісників – 3);
– старших наукових співробітників – 15 (сумісників – 6);
– наукових співробітників – 10 (сумісників – 6);
– молодших наукових співробітників – 6 (сумісників – 2).

За науковими ступенями:

– докторів наук – 10 (сумісників – 7);
– кандидатів наук – 22 (сумісників – 6);
– без наукового ступеня – 18 осіб (сумісників – 7).

За звітний період один науковий співробітник успішно захистив дисертацію та отримав диплом доктора філософії. У складі Інституту працюють два члени-кореспонденти НАПН України. Один науковий співробітник має почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України». Три наукових співробітники – «Відмінники освіти України», четверо наукових співробітників є лауреатами Державної премії України в галузі освіти, двоє наукових співробітників є лауреатами Державної премії України в галузі науки і техніки.

XIII. ФІНАНСУВАННЯ. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

№ з/п	Надходження коштів **	Затверджено кошторисом	Надходження коштів	Касові видатки	у т. ч. касові видатки за видами видатків				
					Заробітна плата та нарахування на оплату праці	Комунальні видатки	Капітальні видатки	Видатки на відрядження	Інші видатки
1.	Плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю								
1,1	Підготовка наукових кадрів	65,3	43,7	38,0	26,6	1	0	0	8,4
1,2	Послуги, що надаються науковими установами згідно із законодавством	273,4	54,6	25,9	0	9,3	0	0	7,4
1,3	…								
2.	Плата від додаткової (господарської діяльності)								
3.	Плата від оренди майна бюджетних установ								
3,1	Утримання, облаштування, ремонт та придбання майна	241,7	161,3	189,0	0	38,7	0	0	150,3
4.	Плата від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна)								
5.	Благодійні внески, гранти та дарунки								
5,1	Реалізація грантових угод								
5,2	…								
6.	Виплата стипендії Кабінету Міністрів України для молодих вчених								

Станом на 01 січня 2026 року за загальним фондом (програма 6551030) дебіторська заборгованість за видатками відсутня, кредиторська заборгованість відсутня.

Станом на 01 січня 2026 року за спеціальним фондом (програма 6551030): дебіторська заборгованість за доходами відсутня; кредиторська заборгованість відсутня.

Інститут обдарованої дитини НАПН України має на балансі приміщення за адресою: м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52Д, загальною площею 1070,7 м2; м. Київ, віл. Максима Берлинського, 9 - загальною площею 459,8 м2. Стан приміщень відповідає всім нормам для експлуатації, працівники розміщені на відповідних площах даних приміщень. Всі робочі місця працівників забезпечені технікою для виконання роботи, а саме: персональні комп'ютери, ДБЖ, принтери, інтерактивні дошки, проектори.

XIV. ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАПН УКРАЇНИ

НА 2023–2027 РОКИ

Орієнтовні щорічні індикатори розвитку НАПН України
за 2025 рік

№	Назва індикатора розвитку	показ-ник
1. Якість наукових досліджень і експериментальних розробок		
1.1	Індекси цитувань установи на кінець року:	
1.1.1	– Google Scholar (кількість цитувань / h-індекс / i10-індекс)	11090 / 33 / 59
1.1.2	– WoS (кількість цитувань / h-індекс)	39/3
1.2	Середні індекси цитувань учених на кінець року:	
1.2.1	– Google Scholar (середня кількість цитувань / h-індекс / i10-індекс)	222 / 6 / 6
1.2.2	– WoS (середня кількість цитувань / h-індекс)	9/1
1.2.3	– Scopus (середня кількість цитувань / h-індекс)	
1.3	Кількість (од.)/частка (%) видань наукової установи НАПН України, що індексуються в наукометричних базах даних WoS та/або Scopus	3/0
1.4	Кількість (од.)/частка (%) видань наукової установи НАПН України, що індексуються в інших наукометричних базах даних[1] *(окрім тих, що зазначено у п. 1.3)*	3/100
1.5	Кількість (од.)/частка (%) видань наукової установи НАПН України, які входять до Переліку наукових фахових видань України	3/100
1.6	Кількість авторських свідоцтв, патентів, отриманих у звітному році	4
2. Вплив на державну освітню і наукову політику та громадську думку щодо		

[1] EBSCO databases, що підтримують Searchable Cited References (Academic Search Complete, Academic Search Premier, Education Research Complete, Education Source та ін.), Index Copernicus International тощо.

№	Назва індикатора розвитку	показ-ник
вирішення актуальних проблем освіти, інших сфер суспільного життя		
2.1	Кількість законодавчих і нормативно-правових актів у сфері освіти, прийнятих за ініціативи/розроблення вчених НАПН України	0
2.2	Кількість наданих експертних висновків і пропозицій до проєктів законодавчих та нормативно-правових актів	1
2.3	Кількість виконаних проєктів на інституційному, регіональному, національному рівнях	0
2.4	Партнерська взаємодія із громадськими організаціями/асоціаціями: – кількість партнерських організацій; – кількість спільних наукових, науково-методичних заходів	 3 1
2.5	Кількість експертних рад (комісій, груп, комітетів, агентств) на національному та міжнародному рівнях, у яких беруть участь вчені наукової установи	22
3. Розвиток науково-дослідницького потенціалу наукових/науково-педагогічних працівників		
3.1	Середній вік наукових/науково-педагогічних працівників / частка серед них молодих	57/4
3.2	Гендерне співвідношення (представництво) серед наукових/науково-педагогічних працівників установи (% жінок і чоловіків)	70/30
3.3	Відсоток штатних наукових/науково-педагогічних працівників за основним місцем роботи	60
3.4	Відсоток керівників наукових підрозділів установ, які мають науковий ступінь доктора наук	14
3.5	Відсоток докторів наук і кандидатів наук від кількості штатних за основним місцем роботи наукових/науково-педагогічних працівників	63
3.6	Середнє значення конкурсу на вступ в аспірантуру/докторантуру за державним замовленням	0/0
3.7	Кількість аспірантів/докторантів, які захистили дисертації у звітному році, у тому числі з урахуванням випуску минулих років	3/0
3.8	Кількість спеціалізованих вчених рад з присудження наукового ступеня доктора наук і спеціальностей, за якими захищаються дисертації	0/0
3.9	Кількість разових спеціалізованих вчених рад з присудження ступеня доктора філософії і спеціальностей, за якими у звітному році захищено дисертації	3/1
3.10	Кількість наукових/науково-педагогічних працівників установи, які у звітному році проходили стажування, навчання, підвищення кваліфікації, здійснювали викладацьку і дослідницьку роботу за кордоном	2

№	Назва індикатора розвитку	показ-ник
3.11	Кількість учених, які у звітному році мають публікації у виданнях, що індексуються у наукометричних базах даних WoS/Scopus	3
3.12	Частка учених, які у звітному році мають публікації у виданнях, що індексуються у наукометричних базах даних WoS/Scopus від загальної кількості наукових/науково-педагогічних працівників	6
	4. Конкурентоспроможність, імідж у суспільстві та освітньо-науковому просторі	
4.1	Кількість публікацій у зарубіжних виданнях (включаючи матеріали конференцій)	10
4.2	Відсоток публікацій у зарубіжних виданнях (включаючи, матеріали конференцій) із загальної кількості публікацій працівників установи	8
4.3	Кількість публікацій англійською та іншими іноземними мовами	21
4.4	Відсоток публікацій англійською та іншими іноземними мовами із загальної кількості публікацій працівників	13
4.5	Кількість публікацій у виданнях, що індексуються у наукометричних базах даних WoS/Scopus	3
4.6	Відсоток публікацій у виданнях, що індексуються у наукометричних базах даних WoS/Scopus	6
4.7	Кількість видань НАПН України, заснованих спільно із зарубіжними партнерами	1
4.8	Кількість міжнародних освітніх і наукових проєктів	1
4.9	Залучення грантових коштів для розвитку установи (обсяг, тис. грн)	0
4.10	Відсоток недержавного фінансування	0
4.11	Кількість учених: – членів іноземних академій, міжнародних наукових товариств, – які беруть участь у міжнародній експертній діяльності, – які рецензують зарубіжні видання	 2 2 3
4.12	Кількість наукових, науково-практичних заходів, проведених спільно із зарубіжними партнерами у звітному році	1
4.13	Кількість лауреатів Державної премії України в галузі науки і техніки, Національної премії України імені Бориса Патона, усього	2
4.14	Кількість лауреатів Державної премії України в галузі освіти, усього	2
4.15	Кількість вчених установи, які у звітному році отримали Національну премію України імені Бориса Патона	0
4.16	Кількість вчених установи, які у звітному році отримали Державну премію України в галузі освіти	0
4.17	Кількість отриманих державних стипендій видатним діячам науки	0
4.18	Кількість отриманих іменних стипендій Верховної Ради України для найталановитіших молодих учених	0

№	Назва індикатора розвитку	показ-ник
4.19	Кількість отриманих стипендій Кабінету Міністрів України для молодих учених	0
4.20	Кількість отриманих щорічних премій Президента України для молодих учених	0
4.21	Кількість отриманих премій Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок	0
4.22	Кількість отриманих премій Кабінету Міністрів України за особливі досягнення молоді у розбудові України	0
5. Упровадження результатів наукових досліджень та експериментальних розробок		
5.1	Кількість опублікованих наукових, навчальних, науково-методичних і методичних праць за результатами виконаних досліджень (окрім статей та матеріалів конференцій)	2
5.2	Кількість підручників та навчальних посібників з грифом МОН України	0
5.3	Кількість праць вчених установи, завантажених в Електронну бібліотеку НАПН України у звітному році	66
5.4	Кількість завантажень наукових праць, розміщених в Електронній бібліотеці НАПН України	302937
5.5	Кількість експериментальних майданчиків/баз	19

XV. ВИСНОВКИ

У звітному році Інститут обдарованої дитини НАПН України спрямував свою роботу на виконання завдань, які визначені метою його діяльності як єдиної спеціалізованої установи в Україні, що досліджує феномен дитячої обдарованості та розробляє науково-методичне забезпечення системи виявлення, розвитку, супроводу та підтримки обдарованих дітей і молоді. Діяльність інституту здійснювалася відповідно до регламенту та плану роботи НАПН України на 2025 рік, плану роботи інституту на 2025 рік, завдань тематичного плану наукових досліджень і була спрямована на вирішення наукових та організаційних завдань, що пов’язані з розробкою практичних рекомендацій для психологів та педагогічних працівників закладів загальної середньої та позашкільної освіти щодо діагностики психологічних ресурсів і чинників розвитку обдарованої особистості в умовах воєнного стану та освітньої нестабільності; експериментальною перевіркою ефективності форм, методів і педагогічних технологій розвитку креативності обдарованої учнівської молоді в умовах реалізації STEM/STEAM-освіти у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування; розробленням науково-методичних рекомендацій з реалізації STEM/STEAM-освіти та міждисциплінарних підходів у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування; узагальненням

науково-методичних засад розвитку наукового мислення обдарованих учнів в інформаційно-освітньому середовищі Малої академії наук України; узагальненням науково-методичних засад реалізації змісту середньої та позашкільної спеціалізованої освіти наукового спрямування шляхом упровадження сучасних моделей наукової освіти; узагальненням науково-методичних засад розвитку та реалізації особистісного, соціального й інтелектуального потенціалу обдарованих учнів у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування.

В Інституті обдарованої дитини НАПН України працює 72 особи, з яких 42 – штатні працівники, 26 – сумісників та 4 – внутрішні сумісники. Наукових працівників – 50 осіб, з яких за основним місцем роботи – 30 осіб. У складі Інституту працюють два члени-кореспонденти НАПН України. Один науковий співробітник має почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України». Три наукові співробітники є «Відмінниками освіти України», чотири наукові співробітники – «Лауреатами Державної премії України в галузі освіти», двоє наукових співробітників – «Лауреатами Державної премії України в галузі науки і техніки». Серед наукових працівників Інституту 10 осіб мають науковий ступінь доктора наук, 22 – науковий ступінь кандидата наук. За звітний період два наукових співробітники успішно захистили дисертації та отримали дипломи доктора філософії.

У 2025 році було завершено виконання одного прикладного наукового дослідження.

За результатами виконання наукового дослідження ***«Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти»*** отримано такі наукові результати: здійснено комплексний аналіз філософських, психолого-педагогічних та освітніх засад становлення і розвитку спеціалізованої освіти наукового спрямування; проаналізовано вітчизняний і зарубіжний досвід упровадження моделей наукової освіти в умовах трансформації освітніх систем, цифровізації та воєнних викликів; уточнено сутність і зміст поняття «спеціалізована освіта наукового спрямування» та її роль у формуванні дослідницької компетентності учнівської молоді; визначено функціонально-рівневі характеристики освітніх моделей наукової освіти та критерії їх відбору для впровадження в закладах загальної середньої та позашкільної освіти.

Теоретично обґрунтовано та систематизовано перспективні моделі наукової освіти, зокрема модель «Філософський діалог», модель дослідницького навчання 5E (Inquiry-Based Learning) та модель залучення учнів до публікаційної діяльності; визначено їх дидактичний потенціал у розвитку критичного мислення, дослідницьких умінь, академічної грамотності та наукової культури здобувачів освіти. Розроблено загальну методику впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування, що передбачає поетапну підготовку педагогів, організацію освітнього середовища, апробацію моделей та оцінювання результатів їх упровадження.

Проведено моніторинг готовності закладів загальної середньої та позашкільної освіти до впровадження наукової освіти, виявлено основні ресурсні можливості та обмеження (кадрові, методичні, організаційні, фінансові), а також узагальнено вплив воєнних чинників на розвиток спеціалізованої освіти наукового спрямування. Визначено педагогічні умови ефективного впровадження освітніх моделей, зокрема значущість психологічно безпечного освітнього середовища, підготовки педагогів до фасилітативної та менторської діяльності, розвитку цифрової інфраструктури та партнерської взаємодії з науковими установами.

Підготовлено та видано методичний посібник «Моделі наукової освіти для забезпечення відновлення та модернізації України», а також розроблено практичні рекомендації для педагогічних працівників закладів загальної середньої та позашкільної освіти щодо впровадження моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування. Підготовлено та надруковано наукові праці в межах наукової теми у виданнях, що індексуються у Web of Science Core Collection (4 статті), у виданнях, які внесені до Переліку наукових фахових видань України (29 статей), у колективних монографіях та зарубіжних виданнях (8 статей), у матеріалах науково-практичних заходів (35 статті) та в інших виданнях (2 статті), загалом – 78 наукових праць.

У 2025 році продовжено виконання фундаментального наукового дослідження «Ідеї розвитку обдарованості в українській філософській традиції». У ході виконання дослідження отримано такі наукові результати: розроблено теоретичну та методологічну стратегію подальшого вивчення проблеми розвитку обдарованості у вітчизняній філософській традиції; опрацьовано нові філософські джерела, що дало змогу виявити нові аспекти наукового аналізу феномену обдарованості; обґрунтовано теоретико-методичні засади впровадження результатів дослідження у науковий та освітній дискурс; концептуалізовано проблему обдарованості у філософії епохи українського бароко; здійснено аналіз методологічних підходів до вивчення феноменів обдарованості й таланту українськими філософами періоду Відродження та Реформації; введено у теоретичний обіг педагогічної думки України недостатньо оприлюднені ідеї філософських праць і освітніх практик Києво-Могилянської академії щодо розвитку здібностей людини; описано еволюцію вітчизняної філософсько-педагогічної думки у напрямі раціональності, логіки та доказовості в осмисленні проблем обдарованості; простежено формування ключових ідей епохи бароко щодо покликання людини до розвитку інтелектуальних і духовних спроможностей; здійснено попередню роботу з визначення закладів освіти для подальшого впровадження результатів дослідження у навчальний процес; визначено терміни підготовки та подання матеріалів до запланованої монографії за тематикою дослідження.

Підготовлено та надруковано наукові публікації у виданнях, внесених до Переліку наукових фахових видань України (11 статей), та в матеріалах науково-практичних заходів (16 статей). Всього – 27 публікацій.

У звітному році розпочато виконання прикладного наукового дослідження «Науково-методичні засади діагностики психологічних ресурсів розвитку обдарованості учнів ліцею». На першому етапі виконання дослідження з'ясовано стан проблеми діагностики психологічних ресурсів розвитку обдарованості учнів в умовах сучасних соціально-економічних і безпекових викликів на основі аналізу вітчизняних і зарубіжних наукових джерел, нормативно-правового забезпечення та сучасних психолого-педагогічних підходів; обґрунтовано актуальність ресурсологічного підходу як методологічної основи вивчення обдарованості в умовах воєнного стресу, нестабільності освітнього середовища та зростання психоемоційного навантаження на здобувачів освіти; визначено його потенціал у збереженні й розвитку обдарованості як стратегічного ресурсу людського капіталу; проаналізовано провідні теоретичні моделі обдарованості, психологічної ресурсності та резильєнтності, зокрема концепції здібностей, копінг-поведінки, часової перспективи, ціннісних орієнтацій і саморегуляції; визначено та концептуалізовано психологічні ресурси розвитку обдарованості як інтегративну систему когнітивних, емоційних, мотиваційних, ціннісних і поведінкових чинників, що забезпечують адаптацію, успішність навчальної діяльності та готовність до самореалізації; здійснено аналіз впливу воєнного стресу на психологічний стан обдарованої учнівської молоді, зокрема трансформації ціннісних орієнтацій, часових перспектив і копінг-стратегій; окреслено напрями подальшої розробки науково-методичних рекомендацій для психолого-педагогічного супроводу обдарованих учнів у кризових та посткризових умовах.

Результати наукових досліджень розміщуються на сайті Інституту обдарованої дитини НАПН України та в електронній бібліотеці НАПН України.

У межах дослідження підготовлено та надруковано наукові публікації у фахових виданнях України категорії «Б» (8 статей) і в матеріалах науково-практичних та науково-комунікативних заходів (18 публікацій). Загальна кількість публікацій становить 26 наукових праць.

У звітному році розпочато виконання прикладного наукового дослідження «Науково-методичне забезпечення STEM/STEAM-освіти у розвитку креативності здобувачів спеціалізованої освіти наукового спрямування». На першому, інформаційно-аналітичному етапі виконання дослідження з'ясовано стан проблеми розвитку креативності здобувачів спеціалізованої освіти наукового спрямування в умовах реалізації STEM/STEAM-освіти на основі аналізу вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду, нормативно-правової бази та сучасних наукових підходів; обґрунтовано актуальність міждисциплінарного STEM/STEAM-підходу як відповіді на сучасні соціально-економічні виклики та потреби відновлення й інноваційного розвитку освіти України та визначено його потенціал у формуванні креативності як ключової компетентності XXI століття; проаналізовано провідні теоретичні моделі обдарованості та креативності, зокрема концепції дивергентного мислення, компонентну теорію креативності, підходи латерального мислення та системну модель Актотопу;

концептуалізовано поняття «наукова креативність» як інтегративну характеристику дослідницької, інженерної та винахідницької діяльності здобувачів освіти; досліджено роль цифрових технологій і штучного інтелекту у стимулюванні дивергентного мислення, візуалізації ідей, зниженні когнітивного навантаження та розширенні можливостей проєктно-дослідницької діяльності; проаналізовано інклюзивний потенціал STEM/STEAM-підходів у корекційно-розвивальній підтримці та соціалізації здобувачів освіти з особливими освітніми потребами; узагальнені результати першого етапу сформували теоретико-методологічне підґрунтя для подальшої розробки методики розвитку креативності, її експериментальної перевірки та підготовки педагогів до реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування.

У межах дослідження визначено терміни підготовки та подання матеріалів до запланованої монографії за тематикою роботи, а також підготовлено та надруковано наукові публікації у фахових виданнях України категорії «Б» (14 статей) і матеріалах науково-практичних та науково-комунікативних заходів (27 публікацій). Загальна кількість публікацій становить 41 наукових праць.

У звітному році розпочато виконання прикладного наукового дослідження «Розвиток наукового мислення обдарованих учнів в інформаційно-освітньому середовищі Малої академії наук України». У процесі реалізації першого, аналітико-теоретичного етапу дослідження здійснено комплексний аналіз сучасних вітчизняних і зарубіжних наукових підходів до проблеми розвитку наукового мислення обдарованих учнів, а також нормативно-правових і програмних засад функціонування системи Малої академії наук України; уточнено зміст поняття «наукове мислення обдарованих учнів» як інтегративної інтелектуальної характеристики, що поєднує аналітичні, дослідницькі, рефлексивні та творчі компоненти й формується в умовах спеціально організованого інформаційно-освітнього середовища; обґрунтовано структуру наукового мислення, визначено його основні компоненти, показники та рівні сформованості, а також охарактеризовано педагогічні умови його розвитку в системі МАН України; визначено роль інформаційно-освітнього середовища МАН як чинника активізації дослідницької діяльності, формування навичок наукового пізнання, критичного аналізу, академічної доброчесності та самостійної наукової роботи обдарованих учнів. Отримані результати створили науково обґрунтовану теоретико-методологічну основу для переходу до експериментально-узагальнювального етапу дослідження, спрямованого на розроблення, апробацію та оцінювання ефективності методів і педагогічних технологій розвитку наукового мислення обдарованих учнів у практиці діяльності Малої академії наук України.

У межах виконання наукового дослідження підготовлено та надруковано наукові публікації у фахових виданнях України категорії «Б» (12 статей), публікації у матеріалах конференцій і тезах доповідей (9 публікацій), а також монографію та/або розділ монографії (1 публікація). Загальна кількість публікацій становить 22 наукові праці.

У звітному році розпочато виконання фундаментального наукового дослідження «Розвиток соціального мислення обдарованої особистості». На першому етапі виконання дослідження здійснено ґрунтовні теоретико-методологічні та концептуальні розвідки, спрямовані на осмислення соціального мислення обдарованої особистості як інтегративного виміру особистісного інтелекту, що формується у взаємодії індивідуальних здібностей і соціокультурного контексту; проведено міждисциплінарний аналіз сучасних психологічних, педагогічних, філософсько-антропологічних та еволюційних підходів до інтелекту й обдарованості; обґрунтовано перехід від редукціоністського розуміння інтелекту як індивідуальної здібності до концепції особистісного інтелекту, вбудованого в систему соціальної взаємодії; побудовано концептуальну модель соціального мислення обдарованої особистості та визначено її структурні компоненти – когнітивний, мотиваційно-ціннісний, рефлексивний і регулятивний; методологічно обґрунтовано доцільність поєднання системного, соціально-психологічного та еволюційного підходів для аналізу взаємодії видового (універсального) та індивідуального в розвитку обдарованості. Отримані результати сформували науково обґрунтовані засади для подальшої розробки психодіагностичного інструментарію та підготовки емпіричного етапу дослідження.

У межах виконання наукового дослідження підготовлено та опубліковано наукові публікації у зарубіжних виданнях, що індексуються у *Scopus* і *Web of Science Core Collection* (1 публікація); у вітчизняних виданнях, що індексуються у *Scopus* і *Web of Science Core Collection* (2 публікації); у фахових виданнях України категорії «Б» (9 публікацій), публікації у матеріалах наукових конференцій і тезах доповідей, що не індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science (9 публікацій), а також монографію або розділ монографії (1 публікація). Крім того, підготовлено науково-популярні матеріали (1 публікація). Загальна кількість публікацій становить 21 наукову працю.

Загальна кількість праць, підготовлених за звітний період – 179, надруковано – 179.

Наукова продукція. Підготовлено 6 збірників наукових праць і матеріалів конференцій, 4 номери щоквартального науково-методичного журналу.

Виробничо-практична продукція. Підготовлено – 2, оприлюднено – 2, надруковано – 0, з них: посібник – 1; методичні рекомендації – 1.

Статті. Підготовлено – 167, надруковано – 167, з них: у зарубіжних виданнях, що індексуються у *Scopus* і *Web of Science Core Collection* – 1; у вітчизняних виданнях, що індексуються у *Scopus* і *Web of Science Core Collection* – 2; у вітчизняних виданнях, що індексуються в інших наукометричних базах даних (окрім статей, які враховано у попередньому пункті) – 64.

Тези, матеріали заходів – 98.

У звітному році наукові працівники Інституту обдарованої дитини НАПН України активно здійснювали експертну та редакційну діяльність у

національному освітньо-науковому просторі. Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 700 від 05.08.2022 «Про утворення предметних (галузевих) експертних комісій та експертних груп» п'ятеро вчених Інституту є членами предметних (галузевих) експертних комісій та експертних груп, а також входять до складу інших експертних органів МОН України, спеціалізованих учених рад і експертних груп.

Наукові співробітники Інституту беруть активну участь у роботі редакційних колегій періодичних видань: шість наукових працівників є членами редакційних колегій семи наукових періодичних видань, з яких шість входять до Переліку наукових фахових видань України, одне – зарубіжне наукове періодичне видання, що не індексується у наукометричних базах даних *Scopus* та / або *Web of Science Core Collection*.

За звітний період науковими працівниками Інституту підготовлено 8 рецензій на рукописи видавничої продукції (друкованих та електронних видань), з них 6 – наукової та 2 – навчальної і навчально-методичної літератури. Упродовж року здійснювалося рецензування рукописів статей для двох наукових періодичних видань, що входять до Переліку наукових фахових видань України. Крім того, вченими Інституту проведено 2 експертизи дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії та здійснено 9 науково-методичних експертиз навчальної літератури й освітніх програм з метою надання грифів і схвалень Міністерства освіти і науки України.

У 2025 році Інститутом обдарованої дитини НАПН України було проведено 8 масових науково-практичних заходів за Планом роботи НАПН України, серед яких: всеукраїнських та міжнародних конференцій – 4; науково-практичних семінарів – 3; всеукраїнських конкурсів – 1.

В Інституті провадиться освітня діяльність з підготовки аспірантів за освітньо-науковою програмою «Освіта та розвиток обдарованої особистості» зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», сертифікат про акредитацію № 4957 від 20.06.2023 р., дійсний до 01.07.2028 р. У зв'язку із внесенням змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (Постанова КМУ від 30.08.2024 № 1021), у звітному році Інститут переоформив сертифікат про акредитацію освітньо-наукової програми за спеціальністю А1 «Освітні науки» № 10723 від 07.04.2025 р., дійсний до 01.07.2028 р.

Загальна чисельність аспірантів (станом на кінець 2025 року) становить 2 особи, із них: за державним замовленням – 2 особи (за денною формою здобуття освіти / з відривом від виробництва – 2); на умовах контракту – 0 осіб. Всього здобувачів за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» – 2 особи.

У 2025 році міжнародна діяльність Інституту обдарованої дитини НАПН України була спрямована на поглиблення співпраці із зарубіжними університетами та інтеграцію результатів українських досліджень у європейський і світовий науково-освітній простір. Продовжено співпрацю Демченко О. П. з професоркою Гюро Хансен Хелскоґ (Університет Південно-

Східної Норвегії), у межах якої у січні–квітні та жовтні–грудні 2025 року проведено два онлайн-курси з упровадження моделі «Філософський діалог» для розвитку критичного мислення учнів.

Вагомим результатом стала публікація Дубініної О. В. монографії *Edukacja przyszłości: Model 5E w świetle podstaw dydaktyki matematyki* (Люблін, Польща, 2025). У серпні–вересні 2025 року Бурлаєнко Т. І. пройшла міжнародне онлайн-стажування з проблем синергії штучного та емоційного інтелекту в освіті в Академії прикладних наук Вінцента Поля (Люблін). Завершено участь Бабійчук С. М. у Програмі імені Фулбрайта у Гарвардській школі вищої освіти.

Колектив відділу проєктування розвитку обдарованості під керівництвом Ковальової О. А. підготував і подав заявку на конкурс ERASMUS2027 з проєктом GReDiSE. Продовжено членство науковців Інституту в міжнародних професійних об'єднаннях і редколегіях, зокрема *Social Pedagogy / Pedagogika Społeczna* та *Psychodrama Association for Europe e.V.*. Міленіна М. М. і Ткаченко Л. І. опублікували спільні з іноземними авторами статті та представили результати досліджень на міжнародних наукових заходах.

Інститут долучився до реалізації європейського проєкту «Road-STEAMer», представив українські STEAM-практики на європейській мапі та виступив співорганізатором II Міжнародного наукового семінару «Шкільна освіта – пошук нових стратегій» і VI Міжнародної онлайн-конференції «Обдаровані діти – скарб нації!».

Продовжено спільне дослідження з Університетом Квебеку в Монреалі щодо впливу стресу на навчальну діяльність дітей в умовах війни, а також отримано підтримку ініціатив Інституту Секретаріатом ЮНЕСКО в межах Міжнародної декади науки заради сталого розвитку (2024–2033).

У 2025 р. забезпечено онлайн-трансляція окремих науково-практичних наукових заходів інституту на YouTube-каналі.

Станом на 01 січня 2026 року за загальним фондом (програма 6551030) дебіторська заборгованість за видатками відсутня, кредиторська заборгованість відсутня.

Станом на 01 січня 2026 року за спеціальним фондом (програма 6551030): дебіторська заборгованість за доходами відсутня; кредиторська заборгованість відсутня.

Інститут обдарованої дитини НАПН України має на балансі приміщення за адресою: м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52Д, загальною площею 1070,7 м2; м. Київ, віл. Максима Берлинського, 9 – загальною площею 459,8 м2. Стан приміщень відповідає всім нормам для експлуатації, працівники розміщені на відповідних площах даних приміщень. Всі робочі місця працівників забезпечені технікою для виконання роботи, а саме: персональні комп'ютери, ДБЖ, принтери, інтерактивні дошки, проектори.

У 2025 р. у межах співпраці Інституту обдарованої дитини НАПН України з установами МОН України було реалізовано заплановані заходи Програми спільної діяльності МОН і НАПН України. Зокрема, Інститутом

обдарованої дитини НАПН України проведено VI Міжнародну науково-практичну онлайн-конференцію «Обдаровані діти – скарб нації!» (22–28 жовтня 2025 р.) за участі МОН України, НАН України, Національного центру «Мала академія наук України» та кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, у межах якої було обговорено актуальні проблеми виявлення, діагностики, розвитку, підтримки та супроводу обдарованої особистості в освітньому середовищі та соціумі.

Учені Інституту обдарованої дитини НАПН України брали участь у роботі експертної комісії Всеукраїнського заходу «Ми розвиваємо STEM», організованого ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», здійснювали оцінювання конкурсних матеріалів закладів освіти з усіх регіонів України, брали участь у рецензуванні робіт та формуванні узагальнених висновків щодо рівня впровадження STEM-підходів у навчальний процес.

У межах виконання Програми спільної діяльності у 2025 році в Інституті обдарованої дитини НАПН України сформовано та впроваджено науково-методичне забезпечення діагностики психологічних ресурсів розвитку обдарованих учнів ліцеїв у контексті повоєнного відновлення країни, розроблено й комп'ютеризовано комплекс діагностичних методик, представлений у тестотеці Інституту, а також підготовлено науково-методичні рекомендації для педагогів і психологів щодо практичного використання отриманих результатів.

Крім того, науковцями Інституту у співпраці з ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» у 2025 році проведено онлайн-тренінг «Внутрішня опора в часи невизначеності: психодраматичні техніки для збереження ментального здоров'я вчителя», спрямований на надання консультативної допомоги педагогам і психологам із питань збереження ментального здоров'я, розвитку навичок саморегуляції та профілактики професійного вигорання в умовах підвищеної соціальної напруги.

Виклики та ризики у діяльності установи.

Зовнішні загрози

Невідповідність бюджетного фінансування наукової сфери з нормами Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність».

Зменшення бюджетного фінансування для здійснення фундаментальних та прикладних наукових досліджень.

Внутрішні загрози

Недостатнє використання можливостей грантової наукової діяльності як альтернативного джерела фінансування.

Актуальні завдання на найближчу перспективу:

– збільшення кількості публікацій у наукових виданнях, внесених до міжнародних наукометричних баз даних (Scopus, Web of Science та ін.);

– започаткування освітньої діяльності щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників і психологів закладів загальної середньої і позашкільної освіти;

– організація та проведення лекцій, тренінгів, майстер-класів, інших науково-практичних заходів, спрямованих на формування готовності педагогічних працівників працювати з обдарованими учнями, зокрема, щодо реалізації науково-дослідницького підходу;

– розширення міжнародного наукового партнерства з науковими установами інших країн щодо обміну досвідом з проблем обдарованості, наукової освіти, проходження стажування;

– підвищення професійної компетентності вчених та аспірантів шляхом проведення методологічних семінарів, на яких обговорюються актуальні наукові проблеми, результати виконаних наукових досліджень;

– покращення представлення результатів наукової, дослідно-експериментальної діяльності інституту у засобах масової інформації;

– залучення грантового фінансування.

XVI. СПИСОК ОСНОВНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

НАУКОВА ПРОДУКЦІЯ

Збірники наукових праць

1. Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – Вип. 1 (34). – 110 с.
2. Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – Вип. 2 (35). – 149 с.

Матеріали конференцій

1. Українське суспільство у перспективах розвитку: історичний, соціально-політичний, освітньо-педагогічний аспекти : матеріали VI Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 26–31 березня 2025 року). / Упоряд. Л. І. Ткаченко, В. М. Шульга. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 1380 с.
2. Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку : матеріали науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 22–26 травня 2025 року). / Упоряд. М. Ю. Мельник, В. М. Шульга. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 1000 с.
3. Обдаровані діти – скарб нації! : матеріали VI Міжнародної науковопрактичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовтня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 1338 с.
4. Інноваційні практики наукової освіти : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 10–15 грудня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 1054 с.

Щоквартальний науково-методичний журнал

1. Освіта та розвиток обдарованої особистості / [Голов. ред. В. В. Бондаренко]. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – № 1 (96) I квартал. – 135 с.
2. Освіта та розвиток обдарованої особистості / [Голов. ред. В. В. Бондаренко]. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – № 2 (97) II квартал. – 107 с.
3. Освіта та розвиток обдарованої особистості / [Голов. ред. В. В. Бондаренко]. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – № 3 (98) III квартал. – 122 с.
4. Освіта та розвиток обдарованої особистості / [Голов. ред. В. В. Бондаренко]. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – № 4 (99) IV квартал. – 150 с.

ВИРОБНИЧО-ПРАКТИЧНА ПРОДУКЦІЯ

Методичні посібники

Наукова освіта: ретроспектива, сучасність та перспектива : посібник / О. А. Ковальова, С. М. Бабійчук, Т. І. Бурлаєнко; передмова: С. О. Довгий. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 126 с. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747727

Методичні рекомендації

Впровадження моделей наукової освіти в українську школу та позашкілля : методичні рекомендації/ О. А. Ковальова, О. В. Дубініна, А. Б. Кочарян, О. П. Демченко. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 142 с. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747726/

Статті

1. Androsovych K., Tiutiunnyk S., Skliar P., Gubaryeva O., Pentko Y. Preparation of Future Bachelors in Psychology to Support the War Witnesses in Information and Educational Environment. *Revista EDaPECI.* – 2025. – Vol. 25, № 3. – P. 227-239. URL: https://periodicos.ufs.br/edapeci/article/view/22809
2. Demchenko O. Features and types of heuristic questions in the organization of “philosophical dialogue” as an educational model [Особливості та типи евристичних запитань в організації «філософського діалогу» як освітньої моделі]. *Edukacja Ustawiczna Dorosłych.* 2025. № 3. С. 3-9. URL: https://edukacjaustawicznadoroslych.eu/index.php/pl/eud/2025/3
3. Kamyshyn V., Milenina M. Contextual Plasticity in Personality Development: From Species-Wide Traits to Individual Differences. *Education: Modern Discourses*. 2025. № 8. С.

4. Lesia Horban. Development of students' creativity in science education. «*MACHINE`S WORD»:* Електронна збірка матеріалів (15 вересня 2025 року) / упорядн.: Шаповал О., Лоєнко О., Дудник О., Каук В. [Електронне видання]. Харків: Харківський ІТ Кластер, 2025. Випуск №1. С.101-107.

5. Lipin M. Identity Crisis as a Mirror of Modernity. Sociocultural and Political Metamorphoses in the Era of Identity Competition. Ed. A. Kravchenko, *Scientific Center of Innovative Research*. Estonia, 2025. pp. 46-72. DOI: https://doi.org/10.36690/SPMEIC-46-72

6. Lipin M. Inclusive Education as a Process of Human Personality Development. *International conference on Creating an Inclusive University Climate:* Best Practices, Estonia, april 25, 2025. URL: https://conf.scnchub.com/index.php/CIUC/CIUC/paper/view/960

7. Lisova L. Exploring the Mechanisms of Cultural Evolution and Natural Selection to Develop Methods for Identifying and Supporting Individual Personality Traits. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. 2025. № 1 (34). С. 74-81. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-1(34)-11

8. Milenina M., Dovga M., Antonenko P., Shapovalov Y. Ukrainian Teacher's Beliefs on the Nature of Creativity. *Advanced Education.* 2025. №26. P.75-100. https://doi.org/10.20535/2410-8286.305975

9. Milenina M., Flugrant S. Verbal Giftedness and Responsibility in Speech: Rhetorical and Homiletic Dimensions. *Освіта та розвиток обдарованої особистості.* 2025. № 4 (99). С. 70-76. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-4(99)-09

10. Milenina M., Kamyshyn V., Topuzova A., Lisova L. Social Thinking in Personal Development: From the Universal to the Individual. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. 2025. Вип. 2 (35). С. 95-103. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-2(35)-12

11. Polikhun Nataliia A SYSTEMATIC REVIEW OF PROJECT-BASED AND PROBLEM-BASED LEARNING EFFECTS ON CREATIVITY IN STEAM EDUCATION. *«MACHINE`S WORD»:* Електронна збірка матеріалів (15 вересня 2025 року) / упорядн.: Шаповал О., Лоєнко О., Дудник О., Каук В. [Електронне видання]. Харків: Харківський ІТ Кластер, 2025. Випуск №1. С. 436-444.

12. Slipukhina I. A., Savchenko Y. V. Structural and functional analysis of types of research activities in the context of the standard for specialized scientific education. *Scientific Notes of Junior Academy of Sciences of Ukraine.* 2025. № 1(32). P. 78–92. DOI: https://doi.org/10.51707/2618-0529-2025-32-09

13. Slipukhina I., Andruszkiewicz F., Shapovalov Y. STEM in primary education and how to measure it. *Badanie – dojrzewanie – rozwój: Paradygmat badań mieszanych w naukach społecznych* : monograph / ed. by F. Szloska.

Warszawa – Radom, 2025. P. 349–358. URL: https://son.uni.lodz.pl/info/book/ULc9f8e2422d4641369741bd0a97aee4dc

14. Slipukhina I., Pashchenko Y., Chernetskyi I. STEM Approach in Teaching Geography: using Artificial Intelligence to Study Minerals and Rocks. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2025. № 1. С. 26–33. DOI: 10.63437/2309-3935-2025-1(96)-04

15. Slipukhina Iryna, Chernetckiy Ihor, Vilchynska Oksana. Statistical Characteristics of the All-Ukrainian Online Tournament «Open Natural Science Demonstration». *Освіта та розвиток обдарованої особистості.* 2025. № 4 (99). С.77-86. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-4(99)-10

16. Tkachenko L. I. The Problem of Leadership in Western and Ukrainian Discourses: A Comparative Analysis of Approaches. *Міжнародний освітній простір: розвиток в умовах соціокультурної трансформації* : монографія. Ужгород: РІК-У, 2025. С. 261–278. https://doi.org/10.35387/edu-mono.0218.2025

17. Tkachenko L. I., Ilina A. A. Giftedness as a Factor in Constituting a Creative Person. *Anthropological Measurements of Philosophical Research*. 2025. № 27. – С. 48–57. https://doi.org/10.15802/ampr.v0i27.333966

18. Topuzova A. Species-level and individual dimensions in personality development: a socio-psychological approach. *Education and Development of Gifted Personality*. 2025. № 2 (97). С. 37–42. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-2(97)-05

19. Андросович К. А. Арт-терапевтичний підхід як ресурс для подолання негативних психічних станів здобувачів освіти в умовах воєнного часу. *Виклики та перспективи розвитку психологічних знань в умовах воєнного стану*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 10 квітня 2025 р.). Київ: Видавництво Європейського університету, 2025. С. 256-258.

20. Андросович К. А. Стратегії формування презентаційних навичок у здобувачів освіти. *Інноваційні практики наукової освіти*: збірник тез V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 10–14 грудня 2025 р.). Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.34-38.

21. Андросович К. А. Судово-психологічна експертиза як особливий вид діяльності психолога // *Science, education, technology and society: global trends and regional aspects*: conference proceedings (Tampere, Finland, January 9, 2025). – Tampere, Finland: Scholarly Publisher ICSSH, 2025. – P. 47-49.

22. Андросович К. А., Гололобов С. Психологічні механізми впливу культурної політики на формування резильєнтності та громадянської активності молоді в умовах суспільних криз. *Стійкість освіти і науки в умовах трансформації*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 21–22 травня 2025 р.). Київ, 2025. С. 18-22.

23. Андросович К. А., Найчук В. В., Митрофанова-Керсанова Л. А., Джигун Л. М., Юденко О. В. Збереження психічного здоров'я засобами арт-терапії. *Наукові перспективи.* 2025. №2 (56). С. 1895–1906. https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2(56)-1895-1905

24. Андросович Ксенія, Баханська Анастасія. Результати пілотного дослідження соціальних параметрів та індивідуальних показників інтелекту здобувачів освіти. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2025. № 4 (99). С.95-103. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-4(99)-12

25. Аніщенко Н. В., Ярошенко І. В. Ритмічне виховання музично обдарованих дошкільників засобами логоритміки (в умовах дистанційного навчання). *Current trends in scientific research development* : Proceedings of VI International Scientific and Practical Conference (Boston, USA, 16-18 January 2025). BoScience Publisher, Boston, USA, 2025. С.342-351. Режим доступу: https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/01/CURRENT-TRENDS-IN-SCIENTIFIC-RESEARCH-DEVELOPMENT-16-18.01.25.pdf

26. Аніщенко Н.В. Ідентифікації ресурсів розвитку обдарованості школярів як психолого-педагогічна проблема / *Інноваційний розвиток сучасної науки та освіти:* матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції / Міжнародний гуманітарний дослідницький центр (Житомир, 28 липня 2025 р.). Research Europe, 2025. С.50-53. DOI: https://doi.org/10.64076/ihrc250728

27. Аніщенко Н.В. Роль штучного інтелекту в ідентифікації різних видів обдарованості сучасних школярів // *Обдаровані діти – скарб нації!:* матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовтня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.42-50.

28. Аніщенко Н.В., Федоришин В.І. The Problem of Identifying Resources for the Development of a Gifted Individual in Scientific Research: Domestic and Foreign Discourse. Проблема ідентифікації ресурсів розвитку обдарованої особистості в наукових дослідженнях: вітчизняний і зарубіжний дискурс. *Освіта та розвиток обдарованої особистості.* 2025. №3 (95). С. 98-102. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-3(98)-12

29. Аніщенко Наталія. Використання штучного інтелекту в процесі педагогічної діагностики та ідентифікації обдарованості сучасних школярів. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. 2025. № 2 (35). С. 67-76. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-2(35)-09

30. Бабійчук С.М. Цифрова трансформація наукової освіти: стратегічні орієнтири для України у глобальному контексті. *Інноваційні практики наукової освіти:* матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 10–15 грудня 2025 року) // Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ: Інститут

обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 39-42. DOI https://doi.org/10.63437/978-617-7734-48-1-2025-1056

31. Баханська А. М. Візуалізація наукових даних як засіб популяризації науки та ефективної наукової комунікації. *Інноваційні практики наукової освіти:* збірник тез V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 10–14 грудня 2025 р.). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.42-51.

32. Бєльська Н. А. Варіант методики Р. Лазарус – С. Фолкман для вивчення копінг-поведінки українських підлітків з ознаками обдарованості. *Актуальні проблеми науки та освіти в умовах сучасних викликів:* матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (9 листопада 2025 р. м. Дніпро). International Humanitarian Research Center. С. 46-51. https://doi.org/10.64076/ihrc251109.04

33. Бєльська Н. А. Методи психології: метод бесіди у діагностиці обдарованості. *Обдаровані діти – скарб нації!:* матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовтня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – С.107-119. DOI https://doi.org/10.63437/978-617-7734-40-5-2025-1338

34. Бєльська Н. А., Мельник М. Ю. Трансформація ціннісних орієнтацій обдарованої учнівської молоді України в умовах повномасштабної війн. *Розвиток і саморозвиток обдарованої особистості у складній життєвій ситуації*: матеріали XIX науково-практичного семінару (15 травня 2025 р.). Київ: Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, 2025. С. 22–23. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745549/1/_Тези_зб._15.05.2025.pdf

35. Бєльська Н., Мельник М. Психологічні чинники конструктивного копінгу обдарованих учнів в умовах війни. *Освіта та розвиток обдарованої особистості.* 2025. № 4 (99). С. 5-15. https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-4(99)-01

36. Бєльська Н., Мельник М. Часові орієнтації обдарованих старшокласників в умовах війни. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* 2025. № 2 (35). С. 54-68. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-2(35)-08

37. Бєльська Н.А. Психологічна ресурсність обдарованих українських підлітків під час війни. *Сінергії науки та освіти в сучасному світі:* матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (12 грудня 2025 р. м. Житомир). International Humanitarian Research Center Research. С.75-78. DOI: https://doi.org/10.64076/ihrc251212.09

38. Бєльська Н. А. Взаємозв’язок психотипу старшокласників (за типологією К.Г. Юнга) з орієнтацією на науково-дослідну діяльність та

характером завдань, яким надається перевага. *Розвиток науки та освіти в умовах глобалізації:* матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (10 жовтня 2025 р. м. Чернігів). International Humanitarian Research Center. С. 81-85. DOI: https://doi.org/10.64076/ihrc251010.17

39. Бєльська Н. А. Досвід використання в діагностиці обдарованості комп'ютеризованої версії методики С. Медніка для визначення вербальної креативності: переваги та недоліки. *Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку:* матеріали науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 22–26 травня 2025 року). С. 88-95. URL: https://iod.gov.ua/content/events/74/naukovo-praktichniy-onlayn-seminar-obdarovanist--metodi-diagnostiki-ta-shlyahi-rozvitku_publications.pdf?1749121183.3978

40. Бєльська Н. А., Мельник М. Ю. Ціннісні орієнтації обдарованої учнівської молоді України до та під час повномасштабної війни. *Освіта та розвиток обдарованої особистості.* 2025. № 2 (97). С. 26-36. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-2(97)-04

41. Бурлаєнко Т. І. Edukacja dla pokoju w cieniu wojny: doswiadczenia i nadzieje Ukrainy. Монографія *I Międzynarodowej Konferencji „Edukacja dla pokoju jako pilna potrzeba współczesności"* (26-27 listopada 2025, *w Kampusie SGGW w Warszawie). P.*

42. Волощук Р. І. Теоретичний аналіз проблеми реалізації ресурсів розвитку наукового мислення обдарованих учнів в інформаційно-освітньому середовищі. *Освіта та розвиток обдарованої особистості.* 2025. №4 (99). С. 49-54. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-4(99)-06

43. Волощук Р. І. Формально-логічні компоненти у змісті наукового мислення учнів. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* 2025. №2 (35). С. 112-117. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-2(35)-14

44. Волощук Руслан. Логічний складник у структурі наукового мислення. *Modern Trends in the Development of Science and Society:* Proceedings of the International Scientific Conference (Rotterdam, Netherlands, 23 October 2025). Bookmundo, 2025. P.128-132. DOI: https://doi.org/10.64076/iedc251023

45. Гальченко М.С. (2025) Обдарованість: міфи і реальність. *Українське суспільство у перспективах розвитку: історичний, соціально-політичний, освітньо-педагогічний аспекти:* матеріали VI Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 26–31 березня 2025 року). / Упоряд. Л. І. Ткаченко, В. М. Шульга. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.54-58.

46. Гальченко Максим. Ідея обдарованості в концепції «істинної людини» та її реалізація в енергії духовності Григорія Сковороди. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* 2025. №2 (35). С.29-34. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-2(35)-04

47. Горбань Л. В., Тименко В. П. Дошкільна дизайн-освіта: розвиток відчуття ритму в обдарованих дітей. *Актуальні питання у сучасній науці.* 2025. № 5(35). С. 1396–1405. https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-5(35)-1396-1405

48. Горбань Л.В. STEAM-освіта та розвиток креативності школярів з особливими освітніми потребами. *Обдаровані діти – скарб нації: матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції* (Київ, 22-28 жовтня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.220-229.

49. Горбань Л.В. Концептуальні засади методики розвитку креативності здобувачів спеціалізованої освіти наукового спрямування в STEM/STEAM-освіті. *Актуальні аспекти розвитку STEAM-освіти в умовах євроінтеграції*: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Кропивницький, 24 квітня 2025 року). Кропивницький: ДонДУВС, 2025. С. 85-87.

50. Горбань Л.В. Креативність без бар'єрів: STEM/STEAM для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. *Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку:* матеріали науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 22–26 травня 2025 року). / Упоряд. М. Ю. Мельник, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 196-207.

51. Горбань Л.В. Креативність без меж: розвиток інноваційного мислення здобувачів наукової освіти. *Наука та освіта під впливом глобальних викликів:* матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. Міжнародний гуманітарний дослідницький центр (Чернігів, 15 липня 2025 р.). Research Europe, 2025. С. 13-15. https://doi.org/10.64076/ihrc250715.01

52. Горбань Л.В. Розвиток креативного мислення учнів: огляд зарубіжних методик та їх потенціал для української освіти. *Освіта та розвиток обдарованої особистості.* 2025. №2 (97) С. 99–105. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-2(97)-11

53. Горбань Л.В. Розвиток креативності в науковій освіті України: на шляху до інновацій та відновлення. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* 2025. № 2 (35). С. 135-145. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-2(35)-18

54. Горбань Л.В. Стимулювання творчості учнів з особливими освітніми потребами засобами STEAM-освіти. *Інноваційні практики наукової освіти»: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Київ, 10-12 грудня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.176-186.

55. Горбань Л.В., Тименко В.П. Дошкільна дизайн-освіта: сенсомоторний розвиток обдарованих дітей цифрової епохи. *Перспективи та інновації науки.* 2025. № 5(51). С. 1440-1452. https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-5(51)-1440-1452

56. Демиденко Є.І. Мотивація як чинник успіху наукової діяльності учнів академічного ліцею. *Інноваційні практики наукової освіти*: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 10–14 грудня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України. С.210-218.

57. Демиденко Єгор. Інтелект: концепцій багато, але висновок має бути один. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2025. № 4 (99). С.87-94. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-4(99)-11

58. Демиденко Єгор. Мотивація як засіб використання результатів навчальних досягнень учнів академічних ліцеїв. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* 2025. № 2 (35). С. 118-124. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-2(35)-15

59. Демченко О.П. Експериментальна перевірка ефективності методики впровадження освітньої моделі «Філософський діалог» у закладах загальної середньої та позашкільної освіти. *Освіта та розвиток обдарованої особистості.* 2025. № 3 (98). С. 54-62. https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-3(98)-08

60. Демченко О.П. Педагогічні умови ефективної реалізації освітньої моделі «філософський діалог» у закладах загальної середньої та позашкільної освіти. *Інноваційні практики наукової освіти:* матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 10–15 грудня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 219-223. DOI https://doi.org/10.63437/978-617-7734-48-1-2025-1056

61. Демченко О.П. Філософські вправи за методикою Ґюро Хельског як засіб розвитку критичного мислення учнів. *Українське суспільство у перспективах розвитку: історичний, соціально-політичний, освітньо-педагогічний аспекти:* матеріали VI Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 26–31 березня 2025 року). / Упоряд. Л. І. Ткаченко, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.543-551.

62. Демченко О.П., Драбинюк С. Ю. Використання філософської вправи В «Відображення досвіду» за методикою Ґюро Хельског у практиці розвитку критичного мислення учнів. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* 2025. № 2 (35). С. 77-84. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-2(35)-10

63. Демченко О.П., Драбинюк С.Ю. Евристичні питання як засіб розвитку критичного мислення молодших школярів у контексті наукової освіти. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2025. № 1 (96). С. 76–82. https://doi.org/10.63437/2309-3935-2025-1(96)-11

64. Довгий, С. О., Гальченко, М. С., & Ткаченко, Л. І. Міжгалузеві конференції Інституту обдарованої дитини НАПН України як відповідь на запити розвитку українського суспільства. *Вісник Національної академії педагогічних наук України.* 2025. 7(2). С. 1–10. https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7220

65. Дубініна О.В., Васюк М.М. Особливості впровадження моделі 5Е дослідницького навчання в контексті освітніх реформ в Україні та Польщі. *Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії:* Монографія в рамках VII Всеукраїнського відкритого науково-практичного онлайн-форуму, 25 – 28.11.2025 р., Київ. С.

66. Ільїн В.В. Ідея обдарованості в українському філософському гуманізмі. *Обдаровані діти – скарб нації!*: збірник тез і доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 360-364. DOI https://doi.org/10.63437/978-617-7734-40-5-2025-1338

67. Ільїн В.В. Формування проблеми обдарованості і таланту в українському філософському гуманізмі. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* 2025. № 1 (34). С. 26-31. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-1(34)-04

68. Ільїн Володимир. Концептуалізація ідеї обдарованості в українському гуманізмі: теоретичний аспект. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* 2025. № 2 (35). С.35-41. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-2(35)-05

69. Ковальов О.Г. Епістемічні чесноти та практики їх культивації у інтелектуально обдарованої молоді. *Обдаровані діти – скарб нації!:* матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22-28 жовтня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 369-375. DOI https://doi.org/10.63437/978-617-7734-40-5-2025-1338

70. Ковальов О.Г. Методи і способи інноваційного розвитку сучасної освіти. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* 2025. № 1 (34). С. 31-36. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-1(34)-05

71. Ковальов О.Г. Проблема інноваційного розвитку освіти в контексті сучасних методик. *Інноваційні практики наукової освіти*: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 10–15 грудня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.356-359.

72. Ковальов О.Г. Тенденції розвитку наукової освіти в реаліях сучасних методологічних дискурсів. *Інноваційні практики наукової освіти:* матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 10-14 грудня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.356-360.

73. Ковальова О. А. Моделі інтеграції інноваційних змін в освітнє середовище ЗЗСО та ЗПО. *Інноваційні практики наукової освіти* : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 10–15 грудня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 360-368. DOI https://doi.org/10.63437/978-617-7734-48-1-2025-1056

74. Ковальова О. А. Модель впровадження педагогічних інновацій на основі легітимної периферійної участі педагогів у професійному навчанні. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. 2025. № 2 (35). С. 125-132. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-2(35)-16

75. Ковальова О. А. Структура громадянської компетентності: визначення компонентів і критеріїв сформованості. *Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку*: матеріали науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 22–26 травня 2025 року). / Упоряд. М. Ю. Мельник, В. М. Шульга. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – С. 413-417.

76. Ковальова О. А., Васюк М. М., Ярмак С. В. Інституціалізація наукових ліцеїв в Україні. *Обдаровані діти – скарб нації!:* матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовтня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 435-446. DOI https://doi.org/10.63437/978-617-7734-40-5-2025-1338

77. Ковальова О. А., Демченко О. П., Кочарян А. Б. Методика впровадження перспективних моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в заклади загальної середньої та позашкільної освіти. *Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії:* Монографія в рамках VII Всеукраїнського відкритого науково-практичного онлайн-форуму, 25-28 листопада 2025 р., Київ. С.

78. Ковальова О.А. Громадянська компетентність: операціоналізована модель. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2025. № 4 (99). С.35-41. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-4(99)-04

79. Ковальова О.А. Громадянська компетентність: підходи до структури та оцінювання. *Українське суспільство у перспективах розвитку: історичний, соціально-політичний, освітньо-педагогічний аспекти:* матеріали VI Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 26–31 березня 2025 року). / Упоряд. Л. І. Ткаченко, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – С. 695-700.

80. Ковальчук Ю. М. Гіфтоавтохтони: місія шляху вдосконалення і цивілізаційного поступу (частина 2). *Освіта та розвиток обдарованої особистості.* 2025. № 1 (96). С. 52-63. DOI: https://doi.org/10.63437/2309-3935-

2025-1(96)-08

81. Ковальчук Ю. М. Еволюційні аспекти формування психологічних ресурсів розвитку обдарованості. *Обдаровані діти – скарб нації!:* матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовтня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 452 – 463.

82. Ковальчук Ю. М. Здібність як складова ресурсів розвитку обдарованості. *Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку*: матеріали науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 22–26 травня 2025 року). Упоряд. М. Ю. Мельник, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 417 – 423.

83. Ковальчук Ю. М. Ідентифікація функціонального стану психологічних ресурсів обдарованих осіб в умовах впливу хронічного воєнного стресу. *Освіта та розвиток обдарованої особистості.* 2025. № 3 (98). С. 13-19. DOI: https://doi.org/ 10.63437/3083-6425-2025-3(98)-02

84. Ковальчук Ю. Онтологія обдарованості: ресурсологічний вимір (частина 1). *Освіта та розвиток обдарованої особистості.* 2025. № 4 (99). С. 22-34. https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-4(99)-03

85. Кочарян А. Б. Концептуальні засади створення методик впровадження перспективних моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування за техніко-технологічним профілем в заклади загальної середньої та позашкільної освіти. *Перспективи та інновації науки.* 2025. № 2(48). С. 563-574. https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-2(48)-563-574

86. Кочарян А. Б. Методи експертних оцінок ефективності експериментальних впроваджень моделей наукової освіти у загальноосвітні та позашкільні навчальні заклади. *Сучасний стан та тенденції розвитку науки та освіти*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (10 лютого 2025 р., м. Дніпро). Дніпро: Міжнародний гуманітарний дослідницький центр, 2025. С. 126-128. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746915/3/re-10.02.25-126-128.pdf

87. Кочарян А. Б. Освітні умови ефективної реалізації моделі залучення учнів до публікаційної діяльності. *Обдаровані діти – скарб нації!:* матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовтня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 486-493. DOI https://doi.org/10.63437/978-617-7734-40-5-2025-1338

88. Кочарян А. Б. Особливості здійснення методичного супроводу реалізації експериментальних моделей наукової освіти в закладах загальної середньої та позашкільної освіти. *Освіта та розвиток обдарованої особистості.* 2025. № 1 (96). С. 63-70. https://doi.org/10.63437/2309-3935-2025-1(96)-09

89. Кочарян А. Б. Особливості підготовки педагогічних кадрів до впровадження експериментальних моделей наукової освіти в умовах воєнного стану. *Scientific practice: modern and classical research methods*: Collection of scientific papers «ΛΌГОΣ» with Proceedings of the VII International Scientific and Practical Conference (February 14, 2025, Boston). USA – Vinnytsia, Ukraine. С.287-293. DOI 10.36074/logos-14.02.2025.060

90. Кочарян А. Б. Підготовка педагогічних працівників закладів освіти до впровадження експериментальних моделей наукової освіти. *Наукові тренди постіндустріального суспільства:* збірник наукових праць з матеріалами IX Міжнародної наукової конференції, 21 березня, 2025 р., м. Тернопіль, Україна. С.263-266. URL: https://archives.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/issue/view/21.03.2025/38

91. Кочарян А. Б., Ковальова О.А. Експериментальна перевірка методики впровадження «Моделі залучення учнів до публікаційної діяльності». *Освіта та розвиток обдарованої особистості.* 2025. №3 (98). С. 20-27. https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-3(98)-03

92. Ласкова-Яромленко А. О. Розвиток креативності обдарованих учнів у STEM-освіті засобами штучного інтелекту в умовах сучасної України. *Освіта та розвиток обдарованої особистості.* 2025. № 3(98). С. 63-69. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-3(98)-09

93. Ласкова-Яромленко А. О. Штучний інтелект в системі української STEM-освіти в умовах війни: виклики, перспективи, рішення. *Міждисциплінарний дискурс у дослідженні феномену соціального:* збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Київ, 27 березня 2025) / упорядники: Кучера Т.М., Козлов Є.В. Київ: КНЕУ, 2025. С. 75-80.

94. Ліпін М. Інтеграція та інклюзія у глобалізованому світі. *Фундаментальні та прикладні проблеми суспільства: історія, сьогодення, майбутнє:* тези доп. II Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 17 квіт. 2025 р.) / відп. ред. А. Кравченко. Київ: Держ. торг.-екон. ун-т, 2025. С. 128-132. https://doi.org/10.31617/k.knute.2025-04-17

95. Ліпін М. Інтерсуб'єктивна основа розвитку творчої обдарованості. *Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку*: матеріали науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 22–26 травня 2025 року). / Упоряд. М. Мельник, В. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 489-491. https://iod.gov.ua/content/events/74/naukovo-praktichniy-onlayn-seminar-obdarovanist--metodi-diagnostiki-ta-shlyahi-rozvitku_publications.pdf?1751877654.504

96. Ліпін М. Наукова творчість, звичка і практика у спільноті дослідників. *Інноваційні практики наукової освіти*: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 10–14 грудня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.486-490.

97. Ліпін М. Сила втіленої звички та межі інтелекту. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* 2025. № 2 (35). С.20-28. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-2(35)-03

98. Ліпін М. Тіло і розум у структурі обдарованості: філософсько-антропологічний вимір. *Обдаровані діти – скарб нації!:* матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовтня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.592-597. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747143/

99. Ліпін М., Каращук М. Політика тіла та метафізика душі: до аналізу продуктивності влади. *Політологічний вісник.* 2025. № 98. С. 51-73. DOI: https://doi.org/10.17721/2415-881x.2025.98.37-52

100. Ліпін М.В. Інтерсуб'єктивність як джерело творчості. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* 2025. № 1 (34). С. 49-58. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-1(34)-08

101. Лісова Л. М. Дослідження механізмів культурної еволюції та природного відбору для підтримки індивідуальних особливостей особистості. *Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку:* матеріали науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 22–26 травня 2025 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – С.492-495.

102. Люлькова Ю.М. Освітній процес у параметрах інноваційного поступу: проблеми і перспективи. *Обдаровані діти – скарб нації!:* матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22-28 жовтня 2025 року). – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 631-635. DOI https://doi.org/10.63437/978-617-7734-40-5-2025-1338

103. Мельник М. Ю. Методичні засади діагностики психологічних ресурсів розвитку обдарованості учнів в інформаційно-освітньому просторі ліцею. *Інноваційні практики наукової освіти*: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 10–15 грудня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 533–545. DOI https://doi.org/10.63437/978-617-7734-48-1-2025-1056

104. Мельник М. Ю. Обдарована учнівська молодь у воєнний час: адаптація, ризики та потенціал розвитку. *Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку*: матеріали науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 22–26 травня 2025 року). / Упоряд. М. Ю. Мельник, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 530–541.

https://iod.gov.ua/content/events/74/naukovo-praktichniy-onlayn-seminar-obdarovanist--metodi-diagnostiki-ta-shlyahi-rozvitku_publications.pdf?1749121183.3978

105. Миненко О. В. Розвиток обдарованості в умовах війни: соціально-психологічні та соціально-педагогічні детермінанти. *Обдаровані діти – скарб нації!*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовтня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 711-718. DOI https://doi.org/10.63437/978-617-7734-40-5-2025-1338

106. Міленіна М., Демиденко Є. Структурне представлення і змістове наповнення соціальної мотивації діяльності індивіда. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2025. № 2 (97). С. 48–56. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-2(97)-07

107. Мілєніна М. М. Обдарованість крізь призму соціальної поведінки та соціальної взаємодії. *Обдаровані діти – скарб нації!*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовтня 2025 р.). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 726-733.

108. Міленіна М.М. Обдарованість як соціобіологічний та ноетичний феномен: спектр визначень та багатоголосся думок. Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку: матеріали науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 22–26 травня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.546-549.

109. Новогородська М. М. Новітні педагогічні підходи до розвитку обдарованих учнів методом реалізації психологічних ресурсів особистості. *Українське суспільство у перспективах розвитку: історичний, соціально-політичний, освітньо-педагогічний аспекти:* матеріали VI Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 26–31 березня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. Т. 1. С. 977–985.

110. Новогородська М. М. Самоефективність і самооцінка як ключові психологічні ресурси збереження обдарованості в умовах стресу. *Обдаровані діти – скарб нації!*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовтня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 778-782.

111. Новогородська, М. М. (2025). Оптимізм і позитивні емоції як психологічні чинники подолання дезадаптації обдарованих дітей в умовах освітньої нестабільності. *Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку*: матеріали науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 22–26 травня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 602-606.

112. Онопченко Г. В. ІКТ як інструмент формування дослідницької та творчої компетентності учнів. *Обдаровані діти – скарб нації!:* матеріали VI Міжнародної науково практичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовтня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 810-819. DOI https://doi.org/10.63437/978-617-7734-40-5-2025-1338

113. Онопченко Г. В. Інтелектуально-імерсивне навчальне середовище: синергія ШІ та AR/VR у персоналізації учнівських досліджень. *Інноваційні практики наукової освіти*: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (10–14 грудня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.593-603.

114. Онопченко Г. В., Онопченко О. В. Цифрова трансформація освіти як інструмент підтримки обдарованих учнів: потенціал ІКТ у розвитку креативного мислення. *Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку:* матеріали науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 22–26 травня 2025 року) / упоряд. М. Ю. Мельник, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 614-623. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745571

115. Онопченко Г. Інформатизація освіти як каталізатор розвитку STEAM-підходів // *Актуальні аспекти розвитку STEAM-освіти в умовах євроінтеграції:* зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Кропивницький, 24 квіт. 2025 р.). Кропивницький: ДонДУВС, 2025. С. 549-553.

116. Онопченко Галина, Онопченко Олена. Інтегрована модель розвитку креативності в освітньому середовищі закладів наукового спрямування. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2025. № 3(98). С. 28-34. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-3(98)-04

117. Онопченко О. В. Дослідницька креативність у STEM/STEAM: потенціал VR/AR-технологій та методичні виклики. *Інноваційні практики наукової освіти*: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (10–14 грудня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.604-614.

118. Онопченко О. В. Тріада ефективності: роль дизайн-мислення, проєктного навчання та цифрових інструментів у STEAM-середовищі. *Обдаровані діти – скарб нації!*: матеріали VI Міжнародної науково практичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовтня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 819-826. DOI https://doi.org/10.63437/978-617-7734-40-5-2025-1338

119. Онопченко О. Методи активізації творчого потенціалу здобувачів освіти в STEAM-середовищі. *Актуальні аспекти розвитку STEAM-освіти в умовах євроінтеграції:* зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.

(м. Кропивницький, 24 квітня 2025 р.). Кропивницький : ДонДУВС, 2025. С. 404-406.

120. Пасько О. М., Бондаренко Н. А., Кирієнко М. І. Шляхи підтримки та реалізації обдарованої молоді в дизайн-освіті. *Обдаровані діти – скарб нації:* матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22-28 жовтня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 866-872.

121. Пасько О., Бондаренко Н., Кирієнко М. Педагогічні умови підтримки та розвитку обдарованої молоді у системі дизайн-освіти. *Наука і техніка сьогодні*. 2025. № 10 (51). С. 511–524. https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-10(51)-511-524

122. Пасько О., Кравченко М. Роль дизайну у розвитку творчої особистості й формуванні наукового мислення обдарованої молоді в умовах неперервної освіти та цифрового освітнього простору. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2025. Вип. 91. Том 2. С. 246–250. DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/91-2-36

123. Піддячий М. І. Концепція розвитку наукового мислення учнів МАН: структурні та змістові компоненти. *Обдаровані діти – скарб нації:* матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22-26 жовтня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.895-900.

124. Піддячий М. І. Наукове мислення обдарованої особистості у контексті гуманітарних ідей В. І. Вернадського. *Ідеї академіка В. І. Вернадського та проблеми сталого розвитку освіти і науки*: матеріали XXI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кременчук, 25–26 вересня 2025 р.) / ред. кол.: М. Загірняк (голова), В. Никифоров (заст. голови), В. Ковальчук (відпов. за вип.) та ін. Кременчук: КрНУ ім. М. Остроградського, 2025. С. 50-51.

125. Піддячий М. І. Складники гуманітарної безпеки: спеціалізована профільна середня освіта наукового спрямування. *Ноосфера Вернадського, сучасна освіта і наука* : колект. монографія / за заг. ред. В. Ф. Моргуна. Київ–Кременчук: Новабук, 2025. С. 384-397. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.17789429

126. Піддячий М. І. Соціально-професійне спрямування особистості: розвиток наукового мислення учнів. *Профорієнтація: стан і перспективи розвитку :* зб. матеріалів XIV Всеукр. психол.-пед. читань / за ред. Н. В. Павлик. Київ: ІПООД ім. І. Зязюна НАПН України, 2025. С. 55-58.

127. Піддячий М. І. Сутність розвитку наукового мислення обдарованих учнів у системі безперервної освіти воєнного часу. *Гармонізація системи освіти України з європейським освітнім простором: досягнення, виклики та*

перспективи: тези доповіді на VII Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (Київ, 30 жовтня 2025 р.). Київ, 2025. С. 34-38.

128. Піддячий М. Сутність поняття наукового мислення обдарованих учнів і його характеристики, особливості та структурні компоненти. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2025. № 3 (98). С. 5-12. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-3(98)-01

129. Поліхун Н. І. Освітні програми STEM/STEAM у сучасному музеї науки: від теорії до інтерактивної практики. *Музейна педагогіка в науковій освіті*: збірник матеріалів Міжнародної конференції (Київ, 26.11.2025). С.

130. Поліхун Н., Постова К. Музеї науки ретроспектива і перспектива інтегрованих освітніх програм. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2025. № 2 (97) С. 12-19. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-2(97)-02

131. Поліщук І. Ю. Психологічні ресурси розвитку обдарованості учнів: теоретичний вимір і діагностичні орієнтири. *Обдаровані діти – скарб нації!*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовтня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 900-908. DOI https://doi.org/10.63437/978-617-7734-40-5-2025-1338

132. Постова К. Переваги експериментального методу при вивченні токсикогенності орляка звичайного. *Освіта і розвиток обдарованої особистості.* 2025. № 3 (98). С. 48-53. DOI: https://doi.org/ 10.63437/3083-6425-2025-3(98)-07

133. Постова К. Прояви креативності в STEAM-освіті. *Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії :* зб. матеріалів VII Всеукр. відкр. наук.-практ. онлайн-форуму (Київ, 25–28 лист. 2025) / за заг. ред. І. М. Савченко, В. В. Ємець. Київ, 2025. С.282-284.

134. Савченко Я. В. Мультимодальне освітнє середовище інтерактивного музею науки в контексті формування дослідницької компетентності здобувачів освіти. *Особистість та освіта в умовах сучасних соціокультурних викликів: ціннісно-світоглядні та науково-методичні аспекти:* збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Дніпро, 28 лютого 2025 р.). Дніпро : КЗВО «ДАНО» ДОР», 2025. С. 192-194.

135. Савченко Ярослав. Вплив середовища інтерактивного наукового музею на формування дослідницької компетентності здобувачів базової середньої освіти: результати емпіричного дослідження. *Адаптивні процеси в освіті:* збірник матеріалів 4-го Міжнародного наукового форуму / за заг. ред. Г. В. Єльникової. (Київ, 7-8 лютого 2025 року). Київ: Юстон, 2025. С. 107-110.

136. Савчук Н. В. Проблема обдарованості в українській філософії епохи культури бароко. *Обдаровані діти – скарб нації!*: матеріали VI Міжнародної

науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22-28 жовтня 2025 року). Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025.– С. 1026-1030.

137. Савчук Наталія. Розвиток ідеї обдарованості в українській бароково-кордоцентричній філософії. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* 2025. № 2 (35). С.48-53. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-2(35)-07

138. Савчук Наталія. Тема обдарованості в контексті української філософії доби бароко. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. 2025. № 1 (34). С. 44-49. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-1(34)-07

139. Скринник З. Виховання генія»: обдарованість у контекстах теорій самоактуалізації та самоефективності. *Обдаровані діти – скарб нації!*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22-28 жовтня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 1069-1076. Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747143/

140. Скринник З. Е. Проблема критеріїв науковості у сучасному пізнавальному процесі. *Інноваційні практики наукової освіти*: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 10–15 грудня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.804-810.

141. Скринник З. Тема обдарованості у Києво-Могилянській академії: Теофан Прокопович про дар красномовності. Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. 2025. № 1 (34). С. 12-19. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-1(34)-02

142. Сліпухіна І. А., Савченко Я. В. Структурно-функціональний аналіз видів дослідницької діяльності в контексті стандарту спеціалізованої освіти наукового спрямування. *Наукові записки Малої академії наук України*. Київ: НЦ «МАНУ». 2025. № 1(32). С. 78–92. DOI: 10.51707/2618-0529-2025-32-09

143. Сліпухіна І., Чернецький І. Всеукраїнський інтернет-турнір із природничих дисциплін «Відкрита природнича демонстрація» як модель інноваційного освітнього простору для формування дослідницької компетентності здобувачів освіти. *Методологічне забезпечення підготовки фахівця природничо-математичного напряму в умовах STEM-освіти:* збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-методичної конференції. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2025. С. 21-23. Режим доступу: https://mvf.kpnu.edu.ua/konferentsiia-2025/

144. Сліпухіна І. А., Чернецький І. С. STEAM-освіта в епоху євроінтеграції: світовий досвід, виклики та перспективи для України. *Актуальні аспекти розвитку STEAM-освіти в умовах євроінтеграції:* збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Кропивницький, 24 квітня 2025 року). Кропивницький : ДонДУВС, 2025. С. 46–49. Режим

доступу:
https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2025/06/zbirnyk_tez_konferencziya_steam_24_04_2025.pdf

145. Сліпухіна І. А., Чернецький І. С. Конкурс “Відкрита природнича демонстрація” як інструмент розвитку STEM-обдарованості: нові можливості штучного інтелекту. *Обдаровані діти – скарб нації!:* матеріали VI Міжнародної науково практичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовтня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.1082-1090. https://doi.org/10.63437/978-617-7734-40-5-2025-1338.

146. Сліпухіна І. А., Чернецький І. С. Мультимодальні цифрові демонстрації в інтернет-форматі як інструмент формування наукового мислення здобувачів освіти. *Проблеми та інновації в математичній, цифровій, природничій і професійній освіті:* збірник матеріалів XX-ї Міжнародної науково-практичної інтернет конференції (м. Кропивницький, 23 жовтня 2025 року) / Відп. ред. М. І. Садовий. Укладачі: М.І. Садовий, А.В. Бевз, О.М. Трифонова. Кропивницький: ІВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2025. С.98-100. Режим доступу: https://www.ldftpo.kr.ua/wp-content/uploads/2025/10/Tezu_XIX_konf.pdf

147. Сліпухіна І. А., Чернецький І. С. Професійна орієнтація у STEM-освіті: досвід Швейцарії. *Проблеми та інновації в математичній, цифровій, природничій і професійній освіті:* збірник матеріалів XIX-ї Міжнародної науково-практичної онлайн-інтернет конференції (м. Кропивницький, 20-29 травня 2025 року) / відп. ред. М. І. Садовий. Кропивницький: Інформаційний відділ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2025. С.41-44. Режим доступу: https://www.ldftpo.kr.ua/wp-content/uploads/2025/10/Tezu_XIX_konf.pdf

148. Тадеєв Ю.П. Вплив великих мовних моделей (LLM) на підходи до визначення поняття креативності. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* 2025. №2 (35). С.133-134. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-2(35)-17

149. Тадеєв Ю.П. Вплив великих мовних моделей (LLM) на розвиток креативності особистості. *Обдаровані діти – скарб нації:* матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22-26 жовтня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.1135-1139.

150. Топузова А. В. Соціально-психологічні аспекти розвитку особистості. *Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку:* матеріали науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 22–26 травня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – С.867-869.

151. Тименко В. Інноваційна система розвитку наукового дизайн-мислення в учнів Малої академії наук. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* 2025. № 1 (34). С. 86–94. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-

2025-1(34)-13

152. Тименко В. Модернізація інформаційно-освітнього середовища МАН України: відділення «дизайн і технології». Ч. 2. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2025. № 2 (97). С. 5–11. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-2(97)-01

153. Тименко В. П. Консорціум неперервної дизайн-освіти у МАН України. *Наукові записки Малої академії наук України*. 2025. № 2 (33). С.93-99. http://doi.org/10.51707/2618-0529-2025-33-10

154. Тименко В. П. Модернізація інформаційно-освітнього середовища з наукового мислення учнів Малої академії наук. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2025. № 1 (96). С. 5–9. DOI: https://doi.org/10.63437/2309-3935-2025-1(96)-01

155. Тименко В. П. Пропедевтика наукового мислення проєктно-творчо обдарованих молодших школярів у діяльності Малої академії наук України. *Актуальні питання у сучасній науці.* 2025. № 5(35). С. 1383–1395. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-5(35)-1383-1395

156. Тименко В. П. Розвиток наукового дизайн-мислення обдарованих учнів МАН України: теорія, практика та зарубіжний досвід. *Обдаровані діти – скарб нації*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22-26 жовтня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С.1149-1158.

157. Тименко В. П. Самодіагностика наукового дизайн-мислення учнів МАН України з використанням AI-асистентів. *Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку:* матеріали науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 22–26 травня 2025 року). – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – С.843-850.

158. Тименко В. П., Бровченко А. І. Інтердисциплінарний підхід до розвитку наукового дизайн-мислення обдарованих учнів Малої академії наук України. *Українське суспільство у перспективах розвитку: історичний, соціально-політичний, освітньо-педагогічний аспекти*: матеріали VI Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 26–31 березня 2025 року). – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – С.1277-1288.

159. Ткаченко Л. І. Обдарованість і соціальний інтелект: взаємозалежність чи контроверза. *Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку*: матеріали науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 22–26 травня 2025 р.). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 850–854.

160. Ткаченко Л. І. Розвиток обдарованої особистості: парадигма лідерства. *Обдаровані діти – скарб нації!*: матеріали VI Міжнародної науково-

практичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовтня 2025 р.). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 1178–1181.

161. Ткаченко Л. І. Соціальне мислення і лідерство обдарованої особистості: до проблеми формування. *Українське суспільство у перспективах розвитку: історичний, соціально-політичний, освітньо-педагогічний аспекти*: матеріали VI Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 26–31 березня 2025 р.). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 157–161.

162. Ткаченко Л. І. Соціальне мислення як складник лідерської парадигми розвитку обдарованої особистості. *Освіта та розвиток обдарованої особистості.* 2025. № 4 (99). С. 42-28. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-4(99)-05

163. Федорчук О. А. Концепція «діяльної бездіяльності» Григорія Сковороди як умова реалізації обдарованості. *Обдаровані діти – скарб нації!:* матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22-28 жовтня 2025 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 1245-1251. DOI https://doi.org/10.63437/978-617-7734-40-5-2025-1338

164. Федорчук Оксана. Формування творчих інтенцій особистості в контексті еволюції української філософії. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* 2025. № 2 (35). С.42-47. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6433-2025-2(35)-06

165. Шевченко І. М. Візуальна підтримка наукового мовлення молодших школярів у процесі STEAM-навчання. *Наукові записки Малої академії наук України.* 2025, № 3 (34). С.

166. Шевченко І. М. Візуальні стратегії заохочення молодших школярів до наукового пошуку як компонент STEAM-підходу до навчання. Інноваційні практики наукової освіти: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 10–14 грудня 2025 року). – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С1024-1028.

167. Шуленок О. С. Основні підходи до розвитку наукового мислення обдарованих учнів. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2025. № 3 (98). С. 35–39. DOI: https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-3(98)-05

ДОДАТКИ. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВИ

(у таблицях)

Науково-експертна діяльність вчених Інституту обдарованої дитини в 2025 р.

Таблиця І.1.1.

Членство вчених інституту в агентствах, експертних радах, комісіях, комітетах, робочих групах тощо

Прізвище, ініціали вченого, ORCID iD (основне місце роботи / сумісник)	**Назва агентства, експертної ради, комісії, комітету, робочої групи тощо**	**Реквізити документа про затвердження складу**
Бурлаєнко Т. І., https://orcid.org/0000-0001-5734-4611 (сумісник)	Експертка з акредитації освітніх програм Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти	Додаток до Протоколу засідання № 1 (44) від 26 січня 2021 р. (Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти) https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2021/01/%D0%94%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BA-%D0%B4%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D1%83-144.pdf
	Член предметної (галузевої) експертної комісії з економіки, підприємливості та фінансової грамотності МОН України	Наказ МОН України № 912 від 17.08.21 р. «Про внесення змін у додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 22 січня 2021 року № 95»
Дубініна О.В. https://orcid.org/0000-0002-5405-8502 (основне)	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти за спеціальностями 14- Середня освіта (за предметними спеціальностями), 073 - Менеджмент	Додаток до Протоколу засідання № 1 (44) від 26 січня 2021 р. (Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти)
	1. Член предметної (галузевої) експертної комісії з математики МОН України	1. Наказ МОН України № 912 від 17.08.21 р
	2. Експертка проєкту Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego pod tytułem „Biblioteka dla wszystkich. Równi, Różni, Ważni” oraz ”Biblioteka dla wszystkich. Moje miejsce”, Warszawa (2022-2025)	2. Договір Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego NR 11/BdW/2024 від 10.01. 2024р.
	Член комісії конкурсу МАН у відділенні «Іноземна філологія та зарубіжна література» (секція: Польська мова та польськомовна література)	1. Наказ МОН України № 91-о від 11.12.25 р

Ковальова О.А. https://orcid.org/0000-0002-0161-4026 (основне місце роботи)	Предметна (галузева) експертна група з психології і педагогіки МОН України.	Наказ МОН України № 700 від 05.08.22 р. Про утворення предметних (галузевих) експертних комісій і експертних груп
Мельник М. Ю. https://orcid.org/0000-0001-6581-5129 (основне місце роботи)	Перелік українських експертів Міністерства освіти і науки України для проведення наукової та науково-технічної експертизи об'єктів експертизи у сфері наукової та науково-технічної діяльності за науковими напрямами	Наказ МОН від 12.07.2024 №982 про затвердження переліку українських експертів «Про затвердження переліку українських експертів Міністерства освіти і науки України для проведення наукової та науково-технічної експертизи об'єктів експертизи у сфері наукової та науково-технічної діяльності за науковими напрямами, за якими буде здійснюватися експертиза»
Поліхун Наталія Іванівна 0000-0002-0176-0752 (основне місце роботи)	Робоча група з питань впровадження STEM освіти в Україні	Наказ МОН 188 від 29.02.16, № 628 від 24.04. 2017, Рішення колегії МОН від 08.12.2021, протокол № 12/5-19
Поліхун Наталія Іванівна 0000-0002-0176-0752 (основне місце роботи)	Склад експертної комісії заходу «Ми розвиваємо STEM»	Наказ ІМЗО від 05.02.2025 №21/03-4
Сліпухіна Ірина Андріївна 0000-0002-9253-8021 (сумісник 0,25)	Склад експертної комісії заходу «Ми розвиваємо STEM»	Наказ ІМЗО від 05.02.2025 №21/03-4
Сліпухіна Ірина Андріївна 0000-0002-9253-8021 (сумісник 0,25)	Робоча група з питань впровадження STEM освіти в Україні	Наказ МОН 188 від 29.02.16, № 628 від 24.04. 2017, Рішення колегії МОН від 08.12.2021, протокол № 12/5-19
Сліпухіна Ірина Андріївна	Експерт з акредитації освітніх програм Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти за	

0000-0002-9253-8021 (сумісник 0,25)	спеціальностями 11 – Освітні, педагогічні науки, 104 – Фізика та астрономія	
Сліпухіна Ірина Андріївна 0000-0002-9253-8021 (сумісник 0,25)	Член спеціалізованої вченої ради К 26.003.10 в Національному медичному університеті імені О. О. Богомольця з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальностями 13.00.02 "Теорія та методика навчання (медичні та фармацевтичні дисципліни)" та 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти"	Наказ МОНУ 530 від 06.06.2022
Тименко В.П., https://orcid.org/0000-0002-5039-2511 (основне)	Член галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» (спеціальність 022 «Дизайн»)	Рішення НАЗЯВО від 26.03.2024 (протокол № 7) зі змінами: 16.04.2024 (протокол № 9), 28.05.2024 (протокол № 11), 23.07.2024 (протокол № 13), 14.01.2025 (протокол № 1).
	Член спеціалізованої вченої ради Д 26.053.19 (НПУ імені М. П. Драгоманова) зі спеціальності 13.00.02 «Теорія та методика навчання технологій»	https://npu.edu.ua/nauka/spetsializovani-rady/spetsializovana-vchena-rada-d-26-053-19#chleny-rady
Андросович К.А., ORCID iD: https://orcid.org/0000-0002-4121-270X, сумісник	Експерт з акредитації кваліфікаційних центрів Національного агентства кваліфікацій	включення до Реєстру кваліфікацій згідно наказу №03/0101-07/147 від 27.02.2023р.

Ткаченко Л. І., https://orcid.org/0000-0002-2303-1147 сумісник	Член журі ІІ (міського) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України – відділення Філософії та суспільствознавства, секції «Педагогіка» Київської малої академії наук учнівської молоді. 12–14 лютого 2025 р.	1. Наказ МОН України № 91-о від 11.12.25 р
Скринник З. Е. ORCID: https://orcid.org/0000-0002-8325-1336 сумісник	Член Міжнародної Ради експертів Міжнародної премії імені Івана Франка у 2025 р.	ПОЛОЖЕННЯ про Міжнародну раду експертів Міжнародної премії ім. Івана Франка https://frankoprize.com.ua/index.php/uk/2016/06/08/polozhennya-pro-mizhnarodnu-radu-ekspertiv-mizhnarodnoji-premiji-im-i-franka/
Ільїн В.В. ORCID: https://orcid.org/0000-0003-0503-8545 сумісник	Член спеціалізованої вченої ради Д 26.001.27 у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Член спеціалізованої вченої ради Д 26.001.17 у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Член спеціалізованої вченої ради Д 35.051.02 у Львівському національному університеті імені Івана Франка.	
Савчук Н.В. ORCID: https://orcid.org/0000-0002-5794-1333 сумісник	Членкиня експертної групи щодо експертизи, надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам із соціальної та здоров'язберсжувальної освітньої галузі (основи здоров'я, економіка, підприємництво і фінансова грамотність, захист України),	Наказ МОН України від 20.11.2024 року, №1636.

Таблиця І.1.2.

Членство вчених інституту у редакційних колегіях наукових періодичних видань

Прізвище, ініціали вченого, ORCID iD (основне місце роботи / сумісник)	**Наукове періодичне видання**		
	назва	**ISSN**	**країна**
1. Вітчизняні й зарубіжні наукові періодичні видання, що індексуються у наукометричних базах даних Scopus та / або Web of Science Core Collection			

2. Наукові періодичні видання, що входять до Переліку наукових фахових видань України (окрім тих, що зазначені у розділі 1)			
Ковальова О.А. https://orcid.org/0000-0002-0161-4026 основне місце роботи	Щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості» Засновники: Національна академія педагогічних наук України, Інститут обдарованої дитини НАПН України, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України	ISSN Print 2309-3935 3083-6425 (online)	Україна
Демченко О.П. https://orcid.org/0000-0001-5975-4470 основне місце роботи	Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського	ISSN Print 2412-1142 2415-8097 (online)	Україна
	Електронний науковий журнал «New Inception» Чернігівський національний педагогічний університет	ISSN Print 2710-5369	Україна
Мельник М. Ю. https://orcid.org/0000-0001-6581-5129, основне місце роботи	Науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2309-3935	Україна
	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2413-4139	Україна
Сліпухіна І. А. https://orcid.org/0000-0002-9253-8021, сумісник	Науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2309-3935	Україна
	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2413-4139	Україна
	Збірника наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (Серія педагогічна), категорії Б (затверджено наказом МОН України від 29.06.2021 № 735)	2307-4507	Україна
Гальченко М. С. https://orcid.org/0000-0002-8151-530X, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2413-4139	Україна
Дубініна О.В. https://orcid.org/0000-0002-5405-8502 основне	Збірник наукових праць «Вісник післядипломної освіти» Серія «Педагогічні науки»	ISSN 2218-7650	Україна
Камишин В.В. ORCID: 0000-0002-8832-9470 сумісник	Головний редактор фахового наукового журналу «Наука, технології, інновації»	2520-6524	Україна

Камишин В.В. ORCID: 0000-0002-8832-9470 сумісник	Член редакційної колегії щоквартального науково-методичного журналу «Освіта та розвиток обдарованої особистості»	2309-3935	Україна
Ільїн В. В. https://orcid.org/0000-0003-0503-8545, сумісник	«Філософські проблеми гуманітарних наук» (Київський національний університет імені Тараса Шевченка)	ISSN Print: 2414-5823 Online: 2522-1949	Україна
Ільїн В.В., ORCID: https:// orcid.org/0000-0003-0503-8545 сумісник	Член редколегії наукового видання «Філософські проблеми гуманітарних наук». Член редколегії фахового видання «Психологія і суспільство».		Україна
Андросович К.А., ORCID iD: https://orcid.org/0000-0002-4121-270X, сумісник	1. Заступник головного редактора (серія «Психологічні науки») щоквартального науково-методичного журналу «Освіта та розвиток обдарованої особистості» http://otr.iod.gov.ua	3083-6425	Україна
Андросович К.А., ORCID iD: https://orcid.org/0000-0002-4121-270X, сумісник	Заступник головного редактора (серія «Психологічні науки») збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» http://pi.iod.gov.ua/index.php	2413-4139	Україна
Ліпін М.В., https://orcid.org/0000-0003-0940-088X (сумісник)	Людинознавчі студії. Серія Філософія: зб. наук. пр. ДДПУ	ISSN 2522-4700 (print). ISSN 2522-4719 (online)	Україна
3. Зарубіжні наукові періодичні видання (окрім тих, що зазначені у розділі 1)			
Бурлаєнко Т. І. https://orcid.org/0000-0001-5734-4611, сумісник	Social Pedagogy / Pedagogika Społeczna. Kwartalnik ISSN: 1642-672X Wydawnictwo: PEDAGOGIUM Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie Patronat: Zespół Pedagogiki Społecznej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN URL: http://pedagogikaspoleczna.com/pedagogika-spoleczna-zespol-redakcyjny-pedagogiki-spolecznej/	ISSN 1642-672X	Польща
Дубініна О.В.	"Roczniki Pedagogiczne" Towarzystwo	2080-	Польща

https://orcid.org/0000-0002-5405-8502 основне	Naukowe KUL & Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II.	850X (print) 2544-5243 (online)	
Демченко О.П. https://orcid.org/0000-0001-5975-4470, основне місце роботи	Social Pedagogy / Pedagogika Społeczna. Kwartalnik ISSN: 1642-672X Wydawnictwo: PEDAGOGIUM Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie Patronat: Zespół Pedagogiki Społecznej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN	ISSN: 1642-672X	Польща
Камишин В.В. ORCID: 0000-0002-8832-9470 сумісник	Член редакційної колегії Польского наукового журналу «Scientific Papers of the International Academy of Applied Sciences Lomza»	2300-3170	Польща
4. Наукові періодичні видання, що видаються спільно з зарубіжними партнерами			
-	-	-	-
5. Інші видання			
Бурлаєнко Т. І. https://orcid.org/0000-0001-5734-4611, сумісник	Електронне науково-практичне видання «Науковий вісник УМО. Серія. Економіка та управління»	ISSN 2522-1280	Україна
Дубініна О.В. https://orcid.org/0000-0002-5405-8502 , основне	Електронне науково-практичне видання «Науковий вісник УМО»	ISSN 2522-1280	Україна
Піддячий Микола Іванович http://orcid.org/0000-0001-6571-1450 завідувач відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України	Н 72 Ноосфера Вернадського, сучасна освіта і наука : під час випробувань і надалі : щорічна колективна монографія	978-617-639-548-5	Україна

Таблиця І.2.1.

Рецензування рукописів видавничої продукції (друкованих та електронних видань) для рекомендації їх до публікації (друку)

Назва структурного підрозділу	Усього, одиниць	у т.ч. за видами продукції:			
		наукова	виробничо-практична	навчальна	довідкова
Відділ філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини					
Відділ діагностики					

Назва структурного підрозділу	Усього, одиниць	у т.ч. за видами продукції:			
		наукова	виробничо-практична	навчальна	довідкова
обдарованості					
Відділ проектування розвитку обдарованості	1	1			
Відділ інтелектуального розвитку обдарованої особистості					
Відділ інноваційних технологій в освіті обдарованих	3	1		2	
Відділ підтримки обдарованості	9	9			
Усього	13	11		2	

Таблиця І.2.2.

Рецензування рукописів статей для наукових періодичних видань

Прізвище, ініціали вченого, ORCID iD (основне місце роботи / сумісник)	Наукове періодичне видання		
	назва	ISSN	країна
1. Вітчизняні й зарубіжні наукові періодичні видання, що індексуються у наукометричних базах даних Scopus та / або Web of Science Core Collection			
Мельник М. Ю. https://orcid.org/0000-0001-6581-5129, основне місце роботи	Науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2309-3935	Україна
Мельник М. Ю. https://orcid.org/0000-0001-6581-5129, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи»	ISSN Print 2413-4139	Україна
Сліпухіна Ірина Андріївна https://orcid.org/0000-0002-9253-8021 сумісник	Науковий журнал «Наукові записки Малої академії наук	ISSN 2618-0529 ISSN 2786-4510	Україна

Прізвище, ініціали вченого, ORCID iD (основне місце	Наукове періодичне видання		
	назва	ISSN	країна
	України»		
Сліпухіна Ірина Андріївна https://orcid.org/0000-0002-9253-8021 сумісник	Журнал «Освітній вимір»	ISSN 2304-4470	Україна
Сліпухіна Ірина Андріївна https://orcid.org/0000-0002-9253-8021 сумісник	Електронне видання *Educational Technology Quarterly*	https://acnsci.org/journal/index.php/etq/about	Україна
Сліпухіна Ірина Андріївна https://orcid.org/0000-0002-9253-8021 сумісник	Tuning Journal for Higher Education (TJHE) Тунінг журналу для журналів вищої освіти»	https://doi.org/10.18543/tjhe1122024 https://tuningjournal.org/about#focus-and-scope	спільне наукове видання Університет у Деусто (Іспанія) та Університет у Гронінгена (Нідерланди)

Таблиця І.3.1.

Експертиза законодавчих і нормативно-правових документів

№ з/п	Вид і назва проекту документа	Куди подано (НАПН України, МОН України тощо)
1.	проєкту Закону України «Про академічну доброчесність»	НАПН України

Таблиця І.3.2.

Науково-методична експертиза навчальної літератури, засобів навчання і навчального обладнання для надання грифів і свідоцтв Міністерства освіти і науки України

Типи закладів освіти, де передбачено їх використання	Усього, одиниць	у т.ч. за видами:			
		навчальна література (гриф)	навчально-методична література (схвалено до використання)	засоби навчання (свідоцтво)	навчальне обладнання (свідоцтво)
Заклади дошкільної освіти					
Заклади загальної середньої освіти (для початкової школи)					
Заклади загальної середньої освіти (для основної і старшої школи)	18	11	6		

Типи закладів освіти, де передбачено їх використання	Усього, одиниць	у т.ч. за видами:			
		навчальна література (гриф)	навчально-методична література (схвалено до використання)	засоби навчання (свідоцтво)	навчальне обладнання (свідоцтво)
Заклади загальної середньої освіти (для дітей з особливим освітніми потребами)					
Заклади позашкільної освіти					
Заклади професійної (професійно-технічної) освіти			1		
Інше (зокрема, інноваційна діяльність та дослідно-експериментальна робота)					
Усього	18	11	7		

Таблиця І.3.3.

Експертиза дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук (доктора філософії) та доктора наук

Напрям	Усього		у т.ч. дисертацій на здобуття наукових ступенів:			
			кандидата наук (доктора філософії)		доктора наук	
	осіб*	од.**	осіб*	од.**	осіб*	од.**
Попередня експертиза дисертацій (у межах спеціалізованої вченої ради)	10	12	11	13	2	2
Відгуки на дисертації (опонування)	2	3	2	3		
Відгуки на автореферати дисертацій						

Таблиця І.4.

Інформація про висвітлення результатів діяльності інституту в інформаційному науково-освітньому просторі

(на кінець звітного року)

Назва показника	Усього	у тому числі працівники:	
		за основним місцем роботи	сумісники
Загальна кількість наукових, науково-педагогічних працівників на кінець звітного року, осіб	50	30	20
з них мають профілі в Google Scholar, осіб	37	22	15
з них представлені у системі «Бібліометрика української науки», осіб	27	16	11
з них мають ORCID iD, осіб	47	26	21

Частка наукових, науково-педагогічних працівників, які мають профілі в Google Scholar, відсотків	74 %	73 %	75 %
Частка наукових, науково-педагогічних працівників, які представлені у системі «Бібліометрика української науки», відсотків	58 %	53 %	55 %
Частка наукових, науково-педагогічних працівників, які мають ORCID iD, відсотків	90 %	87 %	100 %
Кількість наукових, науково-педагогічних працівників, індекс Гірша яких 1–10 (згідно з наявними у Google Scholar бібліометричними портретами), осіб	28	15	13
Кількість наукових, науково-педагогічних працівників, індекс Гірша яких у межах 11–19 (згідно з наявними у Google Scholar бібліометричними портретами), осіб	6	4	2
Кількість наукових, науково-педагогічних працівників, індекс Гірша яких ≥ 20 (згідно з наявними у Google Scholar бібліометричними портретами), осіб	2	1	1

Таблиця І.5.

Інформація про представлення установи, закладу в Електронній бібліотеці НАПН України

(на кінець звітного року)

Назва структурного підрозділу	Кількість ресурсів		Кількість завантажень	
	усього	у т.ч. додано у звітному році	усього	у т.ч. у звітному році
Структурні підрозділи (на кінець звітного року)				
Відділ підтримки обдарованості	71	11	21008	
Відділ діагностики обдарованості	123	9	83554	
Відділ проектування розвитку обдарованості	159	17	74287	
Відділ філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини	48	8	17089	
Відділ інноваційних технологій в освіті обдарованих	89	10	21685	
Відділ інтелектуального розвитку обдарованої особистості	58	8	23102	
Науково-організаційний відділ	9	1	1362	
Структурні підрозділи, які припинили діяльність до початку звітного року				
Відділ формування та розвитку інформаційних мережевих ресурсів	4		4956	
Відділ моніторингу обдарованості	41		50646	

дітей та молоді				
Загальноінститутські ресурси	30	2	5248	
Усього	587	66	302937	

Таблиця II.1.

Виконання наукових досліджень у 2025 році (одиниць)

Назви структурних підрозділів	Усього досліджувалося тем за державною та галузевою тематикою	у тому числі	
		Розпочато у звітному році	Завершено у звітному році
Фундаментальні дослідження			
Відділ філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини	1	1	0
Відділ інтелектуального розвитку обдарованої особистості	1	1	0
Усього	2	2	0
Прикладні дослідження			
Відділ діагностики обдарованості	1	1	0
Відділ підтримки обдарованості	1	1	0
Відділ інноваційних технологій в освіті обдарованих	1	1	0
Відділ проектування розвитку обдарованості	1	0	1
Усього	4	3	1

Таблиця II.4.1

Продукція, підготовлена/опублікована за завершеними у 2025 році прикладними дослідженнями (частина 1)

Напрям дослідження	Тема наукового дослідження, термін виконання	Науковий керівник дослідження (ПІБ, науковий ступінь)	Підготовлено продукцію[1] (вид, назва, обсяг)	з них опубліковано			Цільова група користувачів результатів наукових досліджень (вказати для теми дослідження)
				друковані видання (бібліографічний опис, ISBN)	Електронні видання (бібліографічний опис з адресою видання в Електронній бібліотеці НАПН України, ISBN) / (кількість завантажень)	електронні освітні ресурси[7] (крім тих, які враховано у колонці 6)	
1	2	3	4	5	6	7	8
Напрям 4: Педагогіка і психологія освітнього процесу	Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти № 0123U100272 2023-2025 рр.	Ковальова О.А., канд. психол. наук	Наукова продукція[3]				Заклади загальної середньої та позашкільної освіти, інститути післядипломної педагогічної освіти, заклади вищої педагогічної освіти.
			Аналітичні матеріали «Відновлення освіти на постконфліктних територіях: зарубіжний досвід та ініціативи України», 2 авт.арк.	–	Відновлення освіти на постконфліктних територіях: зарубіжний досвід та ініціативи України : аналітичні матеріали / Т. І. Бурлаєнко, О. В. Дубініна, О. А. Ковальова, А. Б. Кочарян. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. – 50 с. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743546/ Кількість завантажень –75	–	
			Виробничо-практична продукція[4]				
			Методичний посібник «Моделі наукової освіти для забезпечення відновлення та модернізації України», 7 авт.арк.	–	Моделі наукової освіти для забезпечення відновлення та модернізації України : методичний посібник / О. А. Ковальова, А. Б. Кочарян, О. В. Дубініна, Т. І. Бурлаєнко, О. П. Демченко; уклад. О. А. Ковальова. – Київ : Інститут обдарованої дитини	–	

Таблиця II.4.2.

Напрям дослідження	Тема наукового дослідження, термін виконання	Науковий керівник дослідження (ПІБ, науковий ступінь)	Підготовлено продукцію[1] (вид, назва, обсяг)	з них опубліковано			Цільова група користувачів результатів наукових досліджень (вказати для теми
				друковані видання (бібліографічний опис, ISBN)	Електронні видання (бібліографічний опис з адресою видання в Електронній бібліотеці НАПН України, ISBN) / (кількість завантажень)	електронні освітні ресурси[7] (крім тих, які враховано у колонці 6)	
					НАПН України, 2024. – 169 с. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745287/ ISBN 978-617-7734-57-3 https://doi.org/10.63437/978-617-7734-57-3 Кількість завантажень – 93		
			Посібник «Наукова освіта: ретроспектива, сучасність та перспектива», 6 авт. арк.	–	Наукова освіта: ретроспектива, сучасність та перспектива : посібник / О. А. Ковальова, С. М. Бабійчук, Т. І. Бурлаєнко. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 126 с. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747727 ISBN 978-617-7734-60-3 https://doi.org/10.63437/978-617-7734-60-3-2025-126 Кількість завантажень – 1	–	

Напрям дослідження	Тема наукового дослідження, термін виконання	Науковий керівник дослідження (ПІБ, науковий ступінь)	Підготовлено продукцію[1] (вид, назва, обсяг)	з них опубліковано			Цільова група користувачів результатів наукових досліджень (вказати для теми
				друковані видання (бібліографічний опис, ISBN)	Електронні видання (бібліографічний опис з адресою видання в Електронній бібліотеці НАПН України, ISBN) / (кількість завантажень)	електронні освітні ресурси[7] (крім тих, які враховано у колонці 6)	
			Методичні рекомендації «Впровадження моделей наукової освіти в українську школу та позашкілля», 3 авт.арк.	–	Впровадження моделей наукової освіти в українську школу та позашкілля : методичні рекомендації / О. А. Ковальова, О. В. Дубініна, А. Б. Кочарян, О. П. Демченко. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 142 с. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747726/ ISBN 978-617-7734-59-7 https://doi.org/10.63437/978-617-7734-59-7-2025-142 Кількість завантажень – 1	–	
			Усього (одиниць): 4	**Усього (одиниць): 0**	**Усього (одиниць): 4**	**Усього (одиниць): 0**	

Таблиця II.4.2.

Продукція, опублікована за завершеними у 2025 році прикладними дослідженнями
(частина II: статті)

Тема наукового дослідження, термін	**Кількість статей (одиниці)**		
		у тому числі за видами видань:	у тому числі за мовами статей:

виконання	усього*	наукові періодичні видання													українська	англійська	польська
		вітчизняні, у т.ч. з зарубіжними партнерами							зарубіжні								
		усього	з них:						усього	з них:							
			внесені до Переліку наукових фахових видань України категорії "А", які у звітному році індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection				внесені до Переліку наукових фахових видань України категорії "Б"	індексуються в інших науко-метричних базах даних*** *(окрім статей, які враховано у графах 4-5, 7)*		індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection				індексуються в інших науко-метричних базах даних*** *(окрім статей, які враховано у графах 11-12, 14)*			
			з них:							з них:							
			в наукових журналах з квартилям и Q1-Q2**	в наукових журналах з квартилям и Q3-Q4	з них опублікован і у відкритому доступі	в наукових журналах (без квартилю), збірниках наукових праць, матеріалах конференці й тощо (*окрім статей, які враховано у графах 4-5*)				в наукових журналах з квартилям и Q1-Q2**	в наукових журналах з квартилям и Q3-Q4	з них опублікован і у відкритому доступі	в наукових журналах (без квартилю), збірниках наукових праць, матеріалах конференці й тощо (*окрім статей, які враховано у графах 11-12*)				
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*	*14*	*15*	*16*	*17*	*18*
Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізовано ї освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти	**57**	**32**	0	2	2	1	29	29	**1**	**0**	**0**	**0**	1	0	49	7	1

2023-2025рр.																	
Усього	**57**	**32**	**0**	**2**	**2**	**1**	**29**	**29**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**49**	**7**	**1**

Таблиця II.4.3.

Продукція, опублікована за завершеними у 2025 році прикладними дослідженнями
(частина III: тези доповідей)

Тема наукового дослідження, термін виконання	**Кількість тез доповідей (одиниці)**									
	усього*	у тому числі за видами науково-практичних заходів:						у тому числі за мовами:		
		всеукраїнські, усього	міжнародні			інші		українська	англійська	інші *(уточнити)*
			усього	у т.ч. за місцем проведення:		усього	з них індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection			
				в Україні	за кордоном					
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*
Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти 2023-2025рр.	20	9	10	8	2	1	0	3		
Усього*	**20**	**9**	**10**	**8**	**2**	**1**	**0**	**20**		

* У підсумкових даних необхідно враховувати співавторство.

Таблиця II.4.4.

Наукові результати прикладних досліджень, завершених у 2025 році
(частина 1, кількісні показники)

Тема наукового дослідження	Стандарти	Програми	Методи/ методики	Технології	Способи розв'язання визначених проблем	Інше
Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти № 0123U100272	-	6	4	1	-	Моделі 2

Таблиця II.4.5.

Наукові результати прикладних досліджень, завершених у 2025 році
(частина 2)

Тема наукового дослідження	Складники та рівні освіти	Наукові результати (формулюються у кількості не більше 10 слів)
Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти № 0123U100272	Спеціалізована освіта наукового спрямування	Програми
		1. Казакова О. П., Шеменьова Ю. В. Навчальна програма STEAM- курсу «Наука крізь мистецтво» для учнів 5-6 класів – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2024. – 20 с.
		2. Дубініна О.В. Програма курсу підвищення кваліфікації педагогів «Методичні засади впровадження моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування 5Е за фізико-математичним профілем»
		3. Демченко О.П. Програма курсу підвищення кваліфікації педагогів «Освітня модель «Філософський діалог» як інструмент для розвитку критичного мислення молодших школярів у контексті наукової освіти»

Тема наукового дослідження	Складники та рівні освіти	Наукові результати (формулюються у кількості не більше 10 слів)
		4. Кочарян А.Б. Програма курсу підвищення кваліфікації педагогів «Методичні засади залучення учнів шкіл та позашкілля до публікаційної діяльності»
		5. Кошельнікова Л. А., Демченко О. П. Навчальна програма «Стежинками мудрості» для здобувачів освіти молодшого шкільного віку закладів загальної середньої та позашкільної освіти, 2025 р., Київ, 14 с.
		6. Волторніст Н. М., Демченко О. П. Навчальна програма STEM-гуртка «Чомусики і Дослідники» для здобувачів освіти молодшого шкільного віку закладів загальної середньої та позашкільної освіти, 2025 р., Київ, 20 с.
		Методи/методики
		1. Методика впровадження моделей наукової освіти в заклади ЗСО і ЗПО (Ковальова О.А.)
		2. Методика впровадження моделі «Філософський діалог» в заклади ЗСО і ЗПО (Демченко О.П.)
		3. Методика впровадження моделі 5Е в заклади ЗСО і ЗПО (Дубініна О.В.)
		4. Методика впровадження моделі залучення учнів до публікаційної діяльності (Кочарян А.Б.)
		Технології
		1. Технологія диференційованого підходу до залучення педагогів до впровадження освітніх інновацій (Ковальова О.А.)
		Інше: Моделі
		1. Модель залучення учнів до публікаційної діяльності (Кочарян А.Б., Ковальова О.А.)
		2. Модель впровадження педагогічних інновацій на основі теорії дифузії інновацій Е. Роджерса та концепції легітимної периферійної участі (LPP) Ж. Лейв та Е. Венгера (Ковальова О.А.)

Таблиця II.4.6.

Продукція, підготовлена за завершеними у 2025 р. прикладними науковими дослідженнями

	Офіційна продукція					Наукова продукція									Виробничо-практична продукція						Навчальна продукція						Довідкова продукція						**Усього**
	Усього	у тому числі				усього	у тому числі								усього	у тому числі					Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
							монографії				препринти																						
		стандарти	інструкції	нормативні, нормативно-інструктивні видання	інше**		усього	кількість монографій, які індексуються у Scopus та/або WoS	кількість монографій, які опубліковані за кордоном мовами країн	кількість монографій, які опубліковані в Україні та інших	усього	кількість опублікованих препринтів***, які мають DOI	збірники наукових праць, матеріали конференцій (у тому числі	інше** науково-методичний журнал		практичні посібники	методичні посібники	методичні рекомендації	практичні порадники	інше**		навчальні програми	підручники	навчальні посібники (навчально-методичні, навчальні наочні	засоби навчання (навчально-наочні ігрові посібники, атласи;	інше**		енциклопедії (енциклопедичні словники)	мовні, лінгвістичні словники	довідники	каталоги	інше**	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
Назва установи НАПН України																																	
Підготовлено продукцію (усього)						1							3	1	4		1	1		1													7
з них друковані та						1							3	1	4		1	1		1													7

електронні видання (усього)																																	

Таблиця ІІ.5.1.

Продукція, підготовлена/опублікована в ході виконання наукових досліджень у 2025 році (одиниць) (частина 1)

	Офіційна продукція					Наукова продукція						Виробничо-практична продукція						Навчальна продукція						Довідкова продукція					
		у тому числі					у тому числі						у тому числі						у тому числі						у тому числі				
							монографії																						
	Усього	стандарти	інструкції	нормативні, нормативно-інструктивні	інше	усього	усього	видані за кордоном	препринти	збірники наукових праць, матеріали	інше (науково-методичний журнал)	усього	практичні посібники	методичні посібники	методичні рекомендації	практичні порадники	аналітичні матеріали	Усього	навчальні програми	підручники	навчальні посібники (навчально-методичні,	засоби навчання (навчально-наочні ігрові	інше	Усього	енциклопедії (енциклопедичні словники)	мовні, лінгвістичні словники	довідники	каталоги	інше
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Підготовлено продукцію						10							10		1		1												12
З них друковані та електронні видання						10							10		1		1												12

Таблиця II.5.2.

Продукція, опублікована в ході виконання наукових досліджень у 2025 році
(частина II: статті)

Тема наукового дослідження, термін виконання	**Кількість статей (одиниці)**																		**Кількість опублікованих наборів дослідницьких (наукових) даних, зокрема FAIR-даних****, які мають DOI (одиниці**
	усього*	у тому числі за видами видань:																	у тому числі за мовами статей:			
		наукові періодичні видання																				
		вітчизняні, у т.ч. з зарубіжними партнерами									зарубіжні											
		усього	з них:						внесені до Української електронної енциклопедії	усього	з них:											
			внесені до Переліку наукових фахових видань України категорії "А", які у звітному році індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection			внесені до Переліку наукових фахових	індексуються в інших науко-метричних базах				індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection			індексуються в інших науко-метричних базах							
			з них:								з них:											
				з них								з них										

			в наукових журналах з кварталями Q1-Q2**	в наукових журналах з кварталями Q3-Q4	опубліковані у відкритому доступі	в наукових журналах (без кварталю), збірниках наукових праць, матеріалах конференцій тощо (*окрім статей, які враховано у графах 4-5*)	вих видань України категорії "Б"	даних*** *(окрім статей, які враховано у графах 4-5, 7)*	освіти		в наукових журналах з кварталями Q1-Q2**	в наукових журналах з кварталями Q3-Q4	опубліковані у відкритому доступі	в наукових журналах (без кварталю), збірниках наукових праць, матеріалах конференцій тощо (*окрім статей, які враховано у графах 12-13*)	даних*** *(окрім статей, які враховано у графах 12-13, 15)*	українська	англійська	польська	**)**
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*	*14*	*15*	*16*	*17*	*18*	*19*	*20*
Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового	**21**	**10**					**10**	**10**								**19**	**1**	**1**	

спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти 2023-2025																			
Розвиток соціального мислення обдарованої особистості 2025-2027	**16**	**13**		**1**	**2**	**1**	**10**	**10**		**1**		**1**	**1**			**7**	**9**		
Науково-методичні засади діагностики психологічних ресурсів розвитку обдарованості учнів ліцею 2025-2026	**21**	**8**					**8**	**8**								**20**	**1**		
Розвиток	**17**	**12**					**12**	**12**								**1**			

наукового мислення обдарованих учнів в інформаційно-освітньому середовищі Малої академії наук України 2025-2026																**7**			
Науково-методичне забезпечення STEM/STEAM-освіти у розвитку креативності здобувачів спеціалізованої освіти наукового спрямування	**28**	**14**					**14**	**14**								**22**	**6**		

2025-2026																			
Ідеї розвитку обдарованості в українській філософській традиції 2024-2026	**15**	**10**					**10**	**10**		**1**					**1**	**14**	**1**		
Усього*	**118**	**67**		**1**	**2**	**1**	**64**	**64**		**2**		**1**	**1**	**0**	**1**	**99**	**18**	**1**	

Таблиця ІІ.5.3

Продукція, опублікована в ході виконання наукових досліджень у 2025 році
(частина ІІІ: тези доповідей)

Тема наукового дослідження, термін виконання	**Кількість тез доповідей (одиниці)**																
	усього*	у тому числі за видами науково-практичних заходів:						у тому числі за мовами:									
		всеукраїнські, усього	міжнародні			інші		українська	англійська	інші *(уточнити які)*							
			усього	у т.ч. за місцем проведення:		усього	з них індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection										
				в Україні	за кордоном												
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*							
Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти 2023-2025	**5**	**2**	**2**	2		1		**5**									
Розвиток соціального мислення обдарованої особистості 2025-2027	**11**	**4**	**3**	2	1	4		**11**									
Науково-методичні засади діагностики психологічних ресурсів розвитку обдарованості учнів ліцею 2025-2026	**5**		**3**	3		2		**5**									
Розвиток наукового мислення обдарованих учнів в інформаційно-освітньому середовищі Малої академії наук України	**4**	**1**	**3**	3				**4**									

2025-2026																	
Науково-методичне забезпечення STEM/STEAM-освіти у розвитку креативності здобувачів спеціалізованої освіти наукового спрямування 2025-2026	**13**	**3**	**10**	10				**13**									
Ідеї розвитку обдарованості в українській філософській традиції 2024-2026	**11**	**4**	**6**	5	1	1		**10**	1								
Усього*	**49**	**14**	**27**	**25**	**2**	**8**		**48**	**1**								

Таблиця ІІ.6.

Дані щодо найбільш вагомих результатів наукових досліджень у 2025 році

№ з/п	Тема наукового дослідження, вид і термін виконання	Складники та рівні освіти	Науковий результат дослідження	Наукова новизна результату	Назва підготовленої продукції, її вид та обсяг, електронний лінк	Сфера впровадження	Вплив результатів дослідження на розвиток науки, суспільства та економіки	Цільова група користувачів продукції	Практична цінність результатів для потреб суспільства
1	Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти Прикладне дослідження № 0123U100272 2023-2025 рр.	Спеціалізо-вана освіта	Розроблено методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти	Вперше обґрунтовано теоретичні засади становлення наукової освіти як новітнього напряму освітньої теорії й практики, вперше розроблено та апробовано систему впровадження педагогічних інновацій (модель – методика – технологія); створено новий напрям у педагогіці - розвиток та методичне забезпечення публікаційної діяльності учнів;	Наукова освіта: ретроспектива, сучасність та перспектива : посібник, 6 авт. арк. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747727 https://doi.org/10.63437/978-617-7734-60-3-2025-126 Впровадження моделей наукової освіти в українську школу та позашкілля : методичні	Заклади спеціалізованої освіти наукового спрямування, заклади загальної середньої і позашкільної освіти, заклади вищої педагогічної освіти, інститути підвищення кваліфікації вчителів	Результати забезпечують наукове осмислення та систематизацію підходів до розвитку дослідницько орієнтованого навчання ; сприяють підвищенню якості підготовки учнів, розвиваючи їх критичне та дослідницьке мислення, що має довгостроковий вплив на розвиток науки, суспільства та економіки	Педагогічні та науково-педагогічні співробітники закладів освіти, здобувачі освіти ЗВО педагогічного профілю, політики і управлінці у системі освіти	Практична цінність результатів для суспільства полягає у модернізації освіти, використанні освітніх моделей, що підвищують якість навчального процесу та залученість учнів у пізнавальну й дослідницьку діяльність.

№ з/п	Тема наукового дослідження, вид і термін виконання	Складники та рівні освіти	Науковий результат дослідження	Наукова новизна результату	Назва підготовленої продукції, її вид та обсяг, електронний лінк	Сфера впровадження	Вплив результатів дослідження на розвиток науки, суспільства та економіки	Цільова група користувачів продукції	Практична цінність результатів для потреб суспільства
				уперше здійснено системний теоретичний синтез моделі «Філософського діалогу» з контекстом наукової освіти, адаптовано діалогові підходи до національного освітнього контенту та показано їх інтегрований вплив на компоненти мислення	рекомендації, 3 авт.арк. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747726/ https://doi.org/10.63437/978-617-7734-59-7-2025-142				

Таблиця ІІ.7.

Відомості щодо результатів створення та використання об’єктів права інтелектуальної власності

Тема наукового дослідження, термін виконання	Отримано свідоцтв про реєстрацію об’єктів авторського права на твір (зазначити вихідні дані документу)	Подано заявок на реєстрацію об’єктів авторського права на твір (зазначити вихідні дані документу)	Отримано патентів України на винаходи, корисні моделі (зазначити вихідні дані документу	Подано заявок на реєстрацію винаходів, корисних моделей, (зазначити вихідні дані документу)	Отримано в Україні свідоцтв авторського права на комп’ютерні програми (зазначити вихідні дані документу)	Отримано міжнародних патентів, які обліковуються міжнародними патентними базами (зазначити вихідні дані документу)
«Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти» 0123U100272 (2023–2025)		Справа С202509893 від 18.11.2025 р.				
«Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти» 0123U100272 (2023–2025)		Справа С202509894 від 18.11.2025 р.				

Тема наукового дослідження, термін виконання	Отримано свідоцтв про реєстрацію об’єктів авторського права на твір (зазначити вихідні дані документу)	Подано заявок на реєстрацію об’єктів авторського права на твір (зазначити вихідні дані документу)	Отримано патентів України на винаходи, корисні моделі (зазначити вихідні дані документу	Подано заявок на реєстрацію винаходів, корисних моделей, (зазначити вихідні дані документу)	Отримано в Україні свідоцтв авторського права на комп’ютерні програми (зазначити вихідні дані документу)	Отримано міжнародних патентів, які обліковуються міжнародними патентними базами (зазначити вихідні дані документу)
«Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти» 0123U100272 (2023–2025)		Справа С202509895 від 18.11.2025 р.				
«Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти» 0123U100272 (2023–2025)		Справа С202509896 від 18.11.2025 р.				

Таблиця ІІІ.1.

Кількісна характеристика експериментів Інституту обдарованої дитини НАПН України

№ з/п	Пріоритетні напрями наукових досліджень (тематика)	Усього	Складники та рівні освіти										Кількість експериментів за рівнями				Кількість експериментальних закладів освіти, установ, організацій				
													серед них				Усього	серед них			
																		затверджено			За угодами
			Дошкільна освіта	Початкова освіта	Базова середня освіта	Профільна середня освіта	Позашкільна освіта	Спеціалізована освіта	Професійна (професійно-	Фахова передвища освіта	Вища освіта	Освіта дорослих, у тому числі	Всеукраїнський (за рішенням МОН України)	Академічний (за рішенням Президії НАПН	Підвідомчої установи НАПН України (за рішенням відділення НАПН	Структурного підрозділу підвідомчої установи (за рішенням вченої		МОН України	Обласними органами управління освітою	Місцевими органами управління освітою	
1	*Напрям 4:* Педагогіка і психологія освітнього процесу				1												19				19
	Усього:				1												19				19

Таблиця ІІІ.2.

Загальна характеристика експериментів за їх рівнями

№ з/п	Тема експериментальної роботи, термін проведення експерименту	Складники та рівні освіти	Пріоритетний напрям наукових досліджень (тематика)*	Науковий керівник (П.І.Б., посада, наук. ступінь, вчене звання)	Нормативно-правовий документ, на підставі якого проводився експеримент (наказ МОН України, постанова Президії НАПН України, рішення вченої ради підвідомчої установи)	Кількість закладів, установ, організацій, в яких проводиться експеримент
	Експерименти рівня підвідомчої установи**					
1	«Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти» 2023-2025	Базова середня освіта	*Напрям 4:* Педагогіка і психологія освітнього процесу. *Проблема дослідження.* Компетентнісно орієнтовані моделі дидактичних і методичних систем. Дидактичні засади, принципи і закономірності освіти для стійкого розвитку.	Ковальова Оксана Анатоліївна, кандидат психологічних наук, завідувач відділу проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України.	Постанова Президії НАПН України «Про затвердження фундаментальних і прикладних наукових досліджень Договір 12/10/1 – 23 Нпр від 02.01.2023 року	19

Таблиця IV.1.

Упровадження результатів наукових досліджень за видами продукції (одиниць)

Тема дослідження	Термін виконання	Результати наукових досліджень												Всього результатів наукових досліджень	
		Офіційна		Наукова продукція		Виробничо-практична		Навчальна продукція		Довідкова продукція		Електронні ресурси			
		підготовлено	упроваджено	підготовлено	упроваджено	підготовлено	упроваджено	підготовлено	упроваджено	підготовлено	упроваджено	підготовлено	упроваджено	підготовлено	упроваджено
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
За 2025 рік															
Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти	2023-2025	-	-	1	1	3	3	-	-	-	-	-	-	4	4
За 2024 рік															
Науково-методичні засади реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування № 0122U000228	2022-2024	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	2	2
Теоретико-методичні засади діагностики чинників	2022-2024	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-	3	3

розвитку обдарованої особистості № 0122U000229															
Науково-методичне забезпечення реалізації змісту спеціалізованої освіти наукового спрямування № 0122U000230	2022-2024	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	2	2
Форми і методи навчання обдарованої учнівської молоді в умовах реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування № 0122U000231	2022-2024	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-	3	3
	Усього	**-**	**-**	**1**	**1**	**13**	**13**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**14**	**14**

Таблиця IV.2.

Динаміка впровадження результатів наукових досліджень

Тема дослідження, термін виконання[1]	Упроваджені результати дослідження[2]	Кількість завантажень з Електронної бібліотеки НАПН України (станом на 31 грудня року, що передує звітному)[3]	Кількість завантажень з Електронної бібліотеки НАПН України (станом на 31 грудня звітного року)[4]	Динаміка кількості завантажень з Електронної бібліотеки НАПН України (станом на 31 грудня звітного року)[5]
1	2	3	4	5
Науково-методичні засади реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування № 0122U000228	**Виробничо-практична продукція:** Особливості реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів під час навчання в умовах воєнного стану : методичні рекомендації / К.А. Андросович, Л.І. Ткаченко, М.М. Міленіна. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 42 с. ISBN 978-617-7734-45-0 https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743862	60	115	53
	Виробничо-практична продукція: Методичні засади реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів наукових ліцеїв : методичний посібник / К. А. Андросович, Л. І. Ткаченко, М. М. Міленіна. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. – 140 с. (рукопис) https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747963	0	1	1
Теоретико-методичні засади діагностики чинників розвитку обдарованої особистості № 0122U000229	**Виробничо-практична продукція:** Рейтингові шкали оцінки проявів обдарованості : методичні рекомендації / М. Ю. Мельник, Н. А. Бєльська; упоряд. М.Ю. Мельник. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 84 с. ISBN 978-617-7734-38-2	136	224	88

	https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743268/			
	Виробничо-практична продукція: Психологічна діагностика обдарованості учнів : методичні рекомендації / М. Ю. Мельник, Н. А. Бєльська. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 246 с. ISBN 978-617-7734-39-9 https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744045/	575	1152	557
	Виробничо-практична продукція: Теоретико-методичні засади діагностики чинників розвитку обдарованої особистості : методичний посібник / Н. А. Бєльська, Ю. М. Ковальчук, М. Ю. Мельник; уклад. М. Ю. Мельник. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. – 204 с. ISBN 978-617-7734-56-6 https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745305/	935	1195	260
Науково-методичне забезпечення реалізації змісту спеціалізованої освіти наукового спрямування № 0122U000230	**Виробничо-практична продукція:** Науково-методичні засади реалізації змісту середньої спеціалізованої освітинаукового спрямування: методичний посібник / І. С. Волощук, Л. О. Калмикова, В. В. Мелешко, Н. М. Мирончук, П. О. Тадеєв, М. І. Тадеєва, О. С. Шуленок. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. – 353 с. ISBN 978-617-7734-55-9 https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744678/	0	429	429
	Виробничо-практична продукція: Осадчий І.Г. Організаційні форми інтеграції навчальної та наукової складових середньої спеціалізованої освіти наукового спрямування з урахуванням компенсації освітніх втрат учнів в умовах воєнного стану : методичні рекомендації. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. – 80 с. ISBN 978-617-7734-54-2	0	38	38

	https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744640/			
Форми і методи навчання обдарованої учнівської молоді в умовах реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування № 0122U000231	**Виробничо-практична продукція:** TEM/STEAM-освіта: від теорії до практики : методичний посібник / Н. І. Поліхун, К. Г. Постова, Г. В. Онопченко, О. В. Онопченко, І. М. Шевченко. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 121 с. ISBN 978-617-7734-44-3 https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743852/	3	539	536
	Виробничо-практична продукція: Реалізація STEM-підходу в освітньому середовищі інтерактивного музею науки : методичні рекомендації / І. А. Сліпухіна, Я. В. Савченко. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 44 с. ISBN 978-617-7734-42-9 https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740927/	7	113	103
	Виробничо-практична продукція: Педагогічний супровід наукової освіти : методичні рекомендації / Л. В. Горбань, А. В. Малиношевська. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. – 72 с. ISBN 978-617-7734-53-5 https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744639/	0	62	62

Таблиця V.1.

Наукові періодичні видання,
засновником або співзасновником яких є Інститут обдарованої дитини НАПН України

ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ

щоквартальний науково-методичний журнал

Назва періодичного видання іншою мовою (мовами)	Education and Development of Gifted Personality
Засновник (співзасновники)	Національна академія педагогічних наук України, Інститут обдарованої дитини НАПН України, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України
Рік заснування	2012
Тематична спрямованість – спеціальності, за якими видання публікує наукові праці	Педагогіка, психологія
Періодичність	Щоквартально
Сфера розповсюдження (місцева, регіональна, загальнодержавна, зарубіжна)	Загальнодержавна, зарубіжна
Мова (мови) видання:	–
– статті	Українська, англійська
– анотації	Українська, англійська
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації: серія, номер свідоцтва, дата реєстрації *(для друкованих періодичних видань)*	Ідентифікатор онлайн-медіа R40-06023 – Рішення Національної ради з питань телебачення та радіомовлення № 883 від 24 квітня 2025 року. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ № 19047-7837 Р від 08 червня 2012 року зі змінами з 2018 року щодо періодичності та обсягу видання відповідно до листа Міністерства юстиції України № 24518/17744-33-18/19.4.2 від 19 червня 2018 року
Внесення до Переліку наукових фахових видань України: дата і номер наказу МОН України, категорія, галузь науки, галузь знань, спеціальність / спеціальності	Видання «Освіта та розвиток обдарованої особистості» входить до категорії Б Переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії (затверджено наказом МОН України від 02 липня 2020 р. № 886, додаток 4, спеціальність «Педагогіка» і наказом МОН України від 02 жовтня 2024 р. № 1415, додаток 5, спеціальність «Психологія»)
Міжнародний стандартний номер/номери періодичного видання: ISSN Print, ISSN Online, ISSN-L	ISSN online 3083-6425; ISSN print 2309-3935

Головний редактор: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	*Бондаренко Валентин Володимирович* – доктор педагогічних наук (спец. 13.00.04), доцент, завідувач кафедри спеціальної фізичної підготовки Національної академії внутрішніх справ ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0170-2616
Заступники головного редактора: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	*Мельник Марина Юріївна* – кандидат педагогічних наук, завідувач відділу діагностики обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України (заступник головного редактора, науковий редактор, серія «Педагогічні науки») ORCID: https://orcid.org/0000-0001-6581-5129 *Андросович Ксенія Анатоліївна* – кандидат психологічних наук, завідувач відділу інтелектуального розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України (заступник головного редактора, серія «Психологічні науки») ORCID: https://orcid.org/0000-0002-4121-270X
Відповідальний секретар: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	*Аніщенко Наталія Вікторівна* – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник Інституту обдарованої дитини НАПН України (науковий редактор) ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1854-452X
Загальна кількість членів редакційної колегії, з них іноземних членів (країни іноземних членів)	У складі редколегії 32 вчених, з яких: 22 докторів та 10 кандидатів наук, 8 закордонних науковців: 7 – Узбекистан; 1 – Польща
Веб-сайт видання	https://otr.iod.gov.ua/ojs/
Наявність у статей DOI (вказати префікс і незмінну частину суфікса)	DOI 10.63437/3083-6425 (до 2025 р. print DOI 10.32405/2309-3935)
Перелік наукометричних і реферативних баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	Бібліометрика української науки (Рейтинг наукових періодичних видань, що мають бібліометричні профілі). Центр досліджень соціальних комунікацій (2018); Україніка наукова (2018); Google Scholar (2018); Index Copernicus International World of Journals. Master List (Польша, (2018)); Research Bible (Японія, (2018)); Polska Bibliografia Naukowa (Польша, (2018)); World Catalogue of Scientific Journals (2019); Ulrichsweb.Global Serials Directory (США, 2019); ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (2019)); Eurasian Scientific Journal Index (ESJI, 2019)
Перелік інших баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	_

Контактні дані редакції: поштова та електронна адреси, телефон	Науково-організаційний відділ Інституту обдарованої дитини НАПН України, вул. Січових Стрільців, 52-Д, м. Київ, 04053; iod.ukraine@gmail.com; (044) 481-27-06
Кількість випусків у звітному році, з них об'єднаних випусків	4 (№ 1 – друкований випуск; № 2, № 3, № 4 – онлайн)
Середній тираж (наклад) видання у звітному році *(для друкованих періодичних видань)*	–
Зміни, що відбулися у звітному році	Фахове видання – щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», яке включено до категорії Б Переліку наукових фахових видань України, починаючи з № 2 за 2025 рік, видання переходить у статус онлайн-медіа та припиняє випуск у друкованому форматі. Відповідно до чинного законодавства було пройдено процедуру реєстрації суб'єкта у сфері онлайн-медіа в Національній раді України з питань телебачення та радіомовлення і отримано ідентифікатор медіа – R40-06023. Журнал також має присвоєний міжнародний ISSN (3083-6425 online) у Книжковій палаті України. З метою забезпечення прозорості редакційних процесів і дотримання міжнародних стандартів видання перенесено було на платформу OJS. Офіційний сайт журналу: https://otr.iod.gov.ua/ojs/
Додаткові відомості	–

Всеукраїнський науково-методичний журнал «Мистецтво та освіта»

Назва періодичного видання іншою мовою (мовами)	Art & Education
Засновник (співзасновники)	Інститут проблем виховання НАПН України, Інститут обдарованої дитини НАПН України
Рік заснування	1996
Тематична спрямованість – спеціальності, за якими видання публікує наукові праці	011 Освітні, педагогічні науки 012 Дошкільна освіта 013 Початкова освіта 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
Періодичність	4 рази на рік

Сфера розповсюдження (місцева, регіональна, загальнодержавна, зарубіжна)	Загальнодержавна
Мова (мови) видання:	–
– статті	Українська, англійська
– анотації	Українська, англійська
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації: серія, номер свідоцтва, дата реєстрації *(для друкованих періодичних видань)*	Серія КВ, № 21388-11188ПР від 17 червня 2015 року. Видання внесено до Реєстру суб'єктів у сфері медіа Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення (ідентифікатор R30-03592; рішення № 775 від 14 березня 2024 р.)
Внесення до Переліку наукових фахових видань України: дата і номер наказу МОН України, категорія, галузь науки, галузь знань, спеціальність / спеціальності	Журнал входить до категорії Б Переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії (затверджено наказом МОН України від 02 липня 2020 р., № 886); галузь науки – педагогічна
Міжнародний стандартний номер/номери періодичного видання: ISSN Print, ISSN Online, ISSN-L	ISSN 2308-8885
Головний редактор: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	*Шайгозова Жанерке Науризбаївна* (Zhanerke Shaygozova) – кандидат педагогічних наук, асоційований професор, асоційований професор кафедри художньої освіти, Казахський Національний педагогічний університет імені Абая, член Союзу художників Республіки Казахстан, член Національного комітету з охорони нематеріального культурного спадку Республіки Казахстан при Національній комісії у справах ЮНЕСКО і ІСЕСКО, Казахстан, ORCID: https://orcid.org/0000-0001-8167-7598
Заступники головного редактора: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	*Рагозіна Вікторія Валентинівна* – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії дошкільної освіти і виховання Інституту проблем виховання НАПН України, Україна, ORCID: https://orcid.org/0000-0002-3694-2054 *Миропольська Наталія Євгеніївна* – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії естетичного виховання та мистецької освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України, Україна, ORCID: https://orcid.org/0000-0002-7469-5111

Відповідальний секретар: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	*Очеретяна Наталія Василівна* – науковий співробітник лабораторії естетичного виховання та мистецької освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України, Україна, ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4912-9254
Загальна кількість членів редакційної колегії, з них іноземних членів (країни іноземних членів)	12; 4 (1 – Литва, 1 – Республіка Казахстан, 1 – Польща, 1 – Велика Британія)
Веб-сайт видання	http://artedu.com.ua
Наявність у статей DOI (вказати префікс і незмінну частину суфікса)	https://doi.org/10.32405/2308-8885
Перелік наукометричних і реферативних баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	Index Copernicus International (ICV), 2016; EBSCO Publishing, Inc., 2018; ERIH PLUS, 2020
Перелік інших баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, 1996 Google Scholar, 2015 CrossRef, 2018
Контактні дані редакції: поштова та електронна адреси, телефон	04060, м. Київ, вул. М. Берлинського, 9, каб. 415, +38-050-190-65-17, vlavian@ukr.net
Кількість випусків у звітному році, з них об'єднаних випусків	4
Середній тираж (наклад) видання у звітному році *(для друкованих періодичних видань)*	68
Зміни, що відбулися у звітному році	Index Copernicus International (ICV) 2024 – 85.57
Додаткові відомості	-

ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ: ІДЕЇ, РЕАЛІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

Збірник наукових праць

Назва періодичного видання іншою мовою (мовами)	Education and Development of Gifted Personality
Засновник (співзасновники)	Інститут обдарованої дитини НАПН України
Рік заснування	2005
Тематична спрямованість – спеціальності, за якими видання публікує наукові праці	Педагогіка, філософія
Періодичність	Двічі на рік
Сфера розповсюдження (місцева, регіональна, загальнодержавна, зарубіжна)	Загальнодержавна, зарубіжна

Мова (мови) видання:	–
– статті	Українська, англійська
– анотації	Українська, англійська
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації: серія, номер свідоцтва, дата реєстрації *(для друкованих періодичних видань)*	Ідентифікатор онлайн-медіа R40-06024 – Рішення Національної ради з питань телебачення та радіомовлення № 884 від 24 квітня 2025 року. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ № 20882-10682 ПР від 31 липня 2014 року
Внесення до Переліку наукових фахових видань України: дата і номер наказу МОН України, категорія, галузь науки, галузь знань, спеціальність / спеціальності	Видання «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» входить до категорії Б Переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії (затверджено наказом МОН України від 02 липня 2020 р. № 886 (Серія «Педагогіка») і від 26 листопада 2020 р. № 1471 (Серія «Філософія»)
Міжнародний стандартний номер/номери періодичного видання: ISSN Print, ISSN Online, ISSN-L	ISSN online 3083-6433; ISSN print 2413-4139
Головний редактор: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	*Бондаренко Валентин Володимирович* – доктор педагогічних наук (спец. 13.00.04), доцент, завідувач кафедри спеціальної фізичної підготовки Національної академії внутрішніх справ ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0170-2616
Заступники головного редактора: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	*Мельник Марина Юріївна* – кандидат педагогічних наук, завідувач відділу діагностики обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України (заступник головного редактора, серія «Педагогічні науки») ORCID: https://orcid.org/0000-0001-6581-5129 *Гальченко Максим Сергійович* – доктор філософських наук, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України (заступник головного редактора, серія «Філософські науки») ORCID: https://orcid.org/0000-0002-8151-530X
Відповідальний секретар: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	*Аніщенко Наталія Вікторівна* – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник Інституту обдарованої дитини НАПН України (науковий редактор) ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1854-452X

Загальна кількість членів редакційної колегії, з них іноземних членів (країни іноземних членів)	У складі редколегії 25 вчених, з яких: 15 докторів та 10 кандидатів наук, 4 закордонних науковців: 2 – Узбекистан; 2 – Польща
Веб-сайт видання	http://pi.iod.gov.ua/ojs/
Наявність у статей DOI (вказати префікс і незмінну частину суфікса)	DOI 10.63437/3083-6433; (print 10.32405/2413-4139)
Перелік наукометричних і реферативних баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	Бібліометрика української науки (Рейтинг наукових періодичних видань, що мають бібліометричні профілі). Центр досліджень соціальних комунікацій (2018); Українська наукова (2018); Google Scholar (2018); Index Copernicus International World of Journals. Master List (Польша, (2018)); Research Bible (Японія, (2018)); Polska Bibliografia Naukowa (Польша, (2018)); World Catalogue of Scientific Journals (2019); Ulrichsweb.Global Serials Directory (США, 2019); ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (2019)); Eurasian Scientific Journal Index (ESJI, 2019)
Перелік інших баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	–
Контактні дані редакції: поштова та електронна адреси, телефон	Науково-організаційний відділ Інституту обдарованої дитини НАПН України, вул. Січових Стрільців, 52-Д, м. Київ, 04053; iod.ukraine@gmail.com; (044) 481-27-06;
Кількість випусків у звітному році, з них об’єднаних випусків	2
Середній тираж (наклад) видання у звітному році *(для друкованих періодичних видань)*	–

Зміни, що відбулися у звітному році	Фахове видання – збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», яке включено до категорії Б Переліку наукових фахових видань України, починаючи з Вип. 1 за 2025 рік, отримало статус онлайн-медіа та припинило випуск у друкованому форматі. Відповідно до чинного законодавства було пройдено процедуру реєстрації суб'єкта у сфері онлайн-медіа в Національній раді України з питань телебачення та радіомовлення і отримано ідентифікатор медіа – R40-06024. Журнал також має присвоєний міжнародний ISSN (3083-6433 online) у Книжковій палаті України. З метою забезпечення прозорості редакційних процесів і дотримання міжнародних стандартів видання перенесено було на платформу OJS. Офіційний сайт журналу: https://pi.iod.gov.ua/ojs/ Штатні оновлення редакційної ради відповідно до внутрішнього наказу Інституту обдарованої дитини НАПН України
Додаткові відомості	–

Таблиця V.2.

Інформація про наукові періодичні видання установи/закладу,
які включені до наукометричних баз даних

Назва періодичного видання	**Наукометричні бази даних (показники у звітному році)**					Присвоєння цифрових ідентифікаторів DOI	Модернізація веб-сайту видання
	Scopus (SJR, SNIP)	**Web of Science Core Collection (імпакт-фактор)**	**Index Copernicus International (ICV)**	**Art & Architecture Complete (EBSCO Publishing, Inc.)**	**Google Scholar, European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS); Ulrichsweb Global Serials Directory**		
Мистецтво та освіта	-	-	2016 р. – 31.80 2017 р. – 34.95 2018 р. – 52.42 2019 р. – 57.05 2020 р. – 74.54 2021 р. – 76.52 2022 р. – 70.91 2023 р. – 84.66 2024 р. – 85.57	+	Google Scholar +, CrossRef +, INDEX COPERNICUS +, EBSCO Publishing, Inc. + ERIH PLUS +	DOI 10.32405/2308-8885	2022 р.
Освіта та розвиток обдарованої особистості	–	–	2018 р. – 40.38 2019 р. – 47.83 2020 р. – 63.70 2021 р. – 68.24 2022 р. – 69.19 2023 р. – 72.19 2024 р. – 62.60	–	Google Scholar +, ERIH PLUS +; INDEX COPERNICUS +, Ulrichsweb.Global Serials Directory +	DOI 10.63437/3083-6425 (до 2025 р. print DOI 10.32405/2413-4139)	2025 р.
Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи	–	–	2020 р. – 82.90 2021 р. – 79.82 2022 р. – 84.03 2023 р. – 84.24 2024 р. – 74.07	–	Google Scholar +, ERIH PLUS +; INDEX COPERNICUS +, Ulrichsweb.Global Serials Directory +	DOI 10.63437/3083-6433 (до 2025 р. print DOI 10.32405/2413-4139)	2025 р.

Таблиця VI.1.

Організація та проведення науково-практичних масових заходів (одиниць)

Організація та проведення масових заходів	Види масових заходів																Усього	у тому числі міжнародні
	з'їзди, конгреси		симпозіуми, форуми		конференції		наукові семінари		педагогічні читання		круглі столи		виставки		інші види заходів			
	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Масові заходи, включені до Плану НАПН України	-	-	-	-	**3**	1	**4**	-	-	-	-	-	-	-	**1**	-	**8**	1
Масові заходи, включені до Плану Інституту (Центру) НАПН України	-	-	**1**	-	-	-	**3**	1	**1**	-	-	-	-	-	**3**	-	**8**	1
Усього	**-**	**-**	**1**	**-**	**3**	1	**7**	1	**1**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**4**	**-**	**16**	2

Таблиця VI.2.

Участь у науково-практичних масових заходах (одиниць)

Назви структурних підрозділів	Види масових заходів																Усього	у тому числі міжнародні
	з'їзди, конгреси		симпозіуми, форуми		конференції		наукові семінари		педагогічні читання		круглі столи		виставки		інші види заходів			
	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Відділ інноваційних технологій в освіті обдарованих					**15**	11											**15**	11
Відділ філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини					**3**	2			**1**								**4**	2
Відділ інтелектуального розвитку обдарованої особистості			**1**		**4**	2	**1**						**4**	4	**7**	2	**17**	8
Відділ проектування розвитку обдарованості	**1**	1	**2**	1	**5**	4	**3**	1					**2**	2			**13**	9
Відділ діагностики обдарованості					**2**	1	**4**	1									**6**	2
Відділ підтримки обдарованості					**4**	1	**5**				**1**	1			**8**	1	**18**	3
Усього:	**1**	**1**	**3**	**1**	**33**	**21**	**13**	**2**	**1**	**0**	**1**	**1**	**6**	**6**	**15**	**3**	**73**	**35**

Таблиця VII.1.1.

Підготовка здобувачів наукового ступеня доктора наук

№ з/п	Шифр і назва спеціальності	Наукові консультанти	Чисельність докторантів (на початок року)			Випуск								Відрахо-вано		Прийом			Чисельність докторантів (на кінець звітного року)			Чисельність здобувачів, підготовка яких здійснюється шляхом самостійної підготовки їх наукових досягнень до захисту
						за державним замовленням				на умовах контракту												
			за державним замовленням	на умовах контракту	Усього	Усього	із захистом дисертацій	з поданням	ефективність роботи (у %)	Усього	із захистом дисертацій	з поданням	ефективність роботи (у %)	Усього	за державним замовленням	за державним замовленням	на умовах контракту	Усього	за державним замовленням	на умовах контракту	Усього	
1.	011 Освітні, педагогічні науки	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	УСЬОГО:	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Таблиця VII.1.2.

Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (випуск аспірантів)

№ з/п	Шифр і назва спеціальності	Загальна чисельність аспірантів (на початок року)						Випуск аспірантів													Відраховано	
								за державним замовленням					на умовах контракту									
		за державним замовленням		на умовах контракту			РАЗОМ	за денною формою здобуття освіти / з відривом від виробництва			РАЗОМ (чол.)	ефективність *роботи*	за денною формою здобуття освіти / з відривом від виробництва			за заочною формою здобуття освіти			РАЗОМ (чол.)	ефективність роботи (у %)		
		Усього	за денною формою здобуття освіти / з відривом від виробництва	Усього	за денною формою здобуття освіти / з відривом від виробництва	за заочною формою здобуття освіти		Усього	із захистом дисертації	з поданням до захисту			Усього	із захистом дисертації	з поданням до захисту	Усього	із захистом дисертації	з поданням до захисту			Усього	у т.ч. за державним замовленням
1.	011 Освітн, педагогічні науки	2	2	3	1	2	5	0	0	0	0	0	1	1	0	2	2	0	3	100	0	0
	УСЬОГО:	2	2	3	1	2	5	0	0	0	0	0	1	1	0	2	2	0	3	100	0	0

в – відраховано за власним бажанням

Таблиця VII.1.3.

Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (прийом аспірантів)

№ з/п	Шифр і назва спеціальності	Наукові керівники		Прийом						Загальна чисельність аспірантів (на кінець року)						Чисельність здобувачів, підготовка яких здійснюється поза аспірантурою
		д-р .н., проф./ ст. наук. сп., доц.	канд.н., ст. наук. сп../ доц.	за державним замовленням		на умовах контракту			РАЗОМ (чол.)	за державним замовленням		на умовах контракту			РАЗОМ (чол.)	
				Усього	за денною формою здобуття освіти / з відривом від виробництва	Усього	за денною формою здобуття освіти / з відривом від виробництва	за заочною формою здобуття освіти		Усього	за денною формою здобуття освіти / з відривом від виробництва	Усього	за денною формою здобуття освіти / з відривом від виробництва	за заочною формою здобуття освіти		
1.	011 Освітн, педагогічні науки	2	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	2	0
УСЬОГО:		2	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	2	0

а – поновлено на навчання після академічної відпустки

Таблиця VII.1.4.

Працевлаштування аспірантів та докторантів установи, які навчалися за державним замовленням

№ з/п	Шифр і назва спеціальності	Аспіранти		Працевлаштування								Не працюють
		Усього	за денною формою здобуття освіти / з відривом від виробництва	У наукових установах НАПН	У закладах освіти			Інших установах, організаціях			Усього	
					Державні	Іншої форми власності		Державні	Іншої форми власності			
						Комунальні	Приватні		Комунальні	Приватні		
АСПІРАНТИ												
1.	011 Освітні, педагогічні науки	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
УСЬОГО:		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Таблиця VII.1.5.

Відомості про підготовку аспірантів та докторантів з числа іноземців та осіб без громадянства

№ з/п	ПІБ аспіранта / докторанта	ПІБ наукового керівника / консультанта (д-р. н., проф./ ст. наук. сп., доц.)	Галузь знань / наук, шифр та назва спеціальності	Зараховані згідно з наказом (дата, № наказу)	Зараховані на підставі (міжнародних договорів України, угод між закладами вищої освіти, договорів з юридичними та фізичними особами)	Рік навчання	Форма навчання (денна / з відривом від виробництва, заочна)	Країна, з якої здобувач прибув на навчання
АСПІРАНТИ								

1.	-	-	-	-	-	-	-	-

Таблиця VII.1.6

Впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу у підготовці наукових і науково-педагогічних кадрів установи

№ з/п	Показники	За державним замовленням	На умовах контракту	Усього
1.	**Прийом аспірантів**	0	0	0
2.	Кількість жінок прийнятих до аспірантури	0	0	0
3.	Питома вага жінок прийнятих до аспірантури від загальної кількості прийому	0	0	0
4.	**Випуск аспірантів**	0	3	3
5.	Кількість жінок, які завершили навчання в аспірантурі	0	2	2
6.	Питома вага жінок, які завершили навчання в аспірантурі від загальної кількості випуску	0	66,66	66,66
7.	**Прийом докторантів**	0	0	0
8.	Кількість жінок прийнятих до докторантури	0	0	0
9.	Питома вага жінок прийнятих до докторантури від загальної кількості прийому	0	0	0
10.	**Випуск докторантів**	0	0	0
11.	Кількість жінок, які завершили навчання у докторантурі (з числа випуску)	0	0	0
12.	Питома вага жінок, які завершили навчання у докторантурі від загальної кількості випуску	0	0	0

Таблиця XII.I.

Кількісний і якісний склад наукових працівників установи

(станом на 01 січня 2026 року)

Посади	Усього наукових працівників *	із них						сумісники	за віковими категоріями				
		докторів наук		кандидатів наук		без наукового ступеня							
		усього	у т.ч. за основним місцем роботи	усього	у т.ч. за основним місцем роботи	усього	у т.ч. за основним місцем роботи		до 35 років	35-50 років	50-60 років	60-70 років	понад 70 років
Директор	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Учений секретар	1	-	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Завідувачі відділів	7	2	1	4	4	1	1	1	-	2	2	2	1
Головні наукові співробітники	3	3	1	-	-	-	-	2	-	-	1	1	1
Провідні наукові співробітники	7	1	-	6	4	-	-	3	-	6	-	1	-
Старші наукові співробітники	15	3	-	8	6	4	3	6	-	5	3	5	2
Наукові співробітники	10	-	-	2	-	8	4	6	-	6	3	1	-
Молодші наукові співробітники	6	-	-	1	1	5	3	2	2	3	-	1	-
Усього	50	10	3	22	16	18	11	20	3	23	9	11	4

* Якщо одна й та ж особа займає 1,5 шт.од., у графі «Усього» цей показник зазначається лише один раз.

Таблиця XII.2.

Дані про професійні кваліфікації наукових працівників установи

(станом на 01 січня 2026 року)

Посади	Усього наукових працівників	За вченими званнями					Почесні звання	
		академік *	член - кореспондент *	професор	доцент	старший науковий співробітник	Заслужений діяч, працівник	Лауреат Державної премії
Директор	1	-	-	-	-	-	-	2.012р.
Учений секретар	1	-	-	-	-	-	-	-
Завідувачі відділів	7	-	1 - НАПН України	2	-	2	-	1 2013 р., 2017р.
Головні наукові співробітники	3	-	1 - НАПН України	2	-	1	1	1 1988 р., 2012 р.
Провідні наукові співробітники	7	-	-	-	3	2	-	-
Старші наукові співробітники	15	-	-	1	5	1	-	1 2.012р.
Наукові співробітники	10	-	-	-	-	-	-	-
Молодші наукові співробітники	6	-	-	-	-	-	-	-
Усього	50	-	2	5	8	6	1	4

* Указати академіком або член-кореспондентом якої Академії є співробітник.

ЧАСТИНА ІІ

АНОТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ПРОДУКЦІЇ, ГОТОВОЇ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ

ВИРОБНИЧО-ПРАКТИЧНА ПРОДУКЦІЯ

Посібники

Наукова освіта: ретроспектива, сучасність та перспектива

Ковальова О. А., Бабійчук С. М., Бурлаєнко Т. І.; передмова: Довгий С. О.

Посібник «Наукова освіта: ретроспектива, сучасність і перспектива» комплексно розглядає еволюцію і сучасний стан наукової освіти у світі та в Україні. Видання висвітлює історико-філософські витоки, класичні та сучасні освітні парадигми, порівняльний аналіз європейських і англомовних традицій та досвіду. Особливу увагу приділено українському контексту: нормативно-правовій базі, ключовим інституціям, цифровій трансформації. Окремі розділи присвячені концепції «Природа науки (NOS)», перспективам освіти в епоху розвитку штучного інтелекту, ролі науки у сталому розвитку та перспективам наукової освіти в умовах глобальних викликів і воєнної загрози. Посібник адресовано педагогам та керівникам закладів спеціалізованої освіти наукового спрямування та інших форм освіти, а також студентам педагогічних спеціальностей, які готуються до професійної діяльності.

Наукова освіта: ретроспектива, сучасність та перспектива: посібник / О. А. Ковальова, С. М. Бабійчук, Т. І. Бурлаєнко; передмова: С. О. Довгий. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 126 с.

Методичні рекомендації

Впровадження моделей наукової освіти в українську школу та позашкілля

Ковальова О. А., Дубініна О. В., Кочарян А. Б., Демченко О. П.

Методичні рекомендації окреслюють три освітні моделі, які формують безперервну траєкторію наукового розвитку учня: від постановки запитань і філософського осмислення – через пізнання та дослідження – до представлення результатів у публікаціях. Моделі науково обґрунтовано й апробовано у закладах загальної середньої та позашкільної освіти. Видання призначене педагогам-новаторам, які прагнуть бути рушіями інновацій і посилювати мислення, дослідницьку культуру та суб’єктність учнів.

Впровадження моделей наукової освіти в українську школу та позашкілля: методичні рекомендації / О. А. Ковальова, О. В. Дубініна, А. Б. Кочарян, О. П. Демченко. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 142 с.